

קלקראת שבת מלאכתא



Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת וארא

לקראת שבת מלכתא



"ההרדמות לא כל כך הצליחו והכאבים היו חזקים מאוד. קמתי מהכסא והתחלתי לרקוד "הטוב הטוב הטוב, כי לא כלו רחמיך...". הרופא הסתכל עלי ואמר, "אני מקנא בך!"

הגר"ש גלאי שליט"א, בשיחה מיוחדת ל'לקראת שבת', על חינוך הילדים, על הסתפקות במועט ועל הסוד המיוחד שכמוס באמירת 'עלינו לשבח' שבה הוא מרבה להאריך בהתלהבות גדולה

צוות 'לקראת שבת'



זכינו להתקבל לשיחה אצל הגאון רבי שמעון גלאי שליט"א, רב קהילת מנחת יהודה, וחניכי הישיבות שיכון ה' בב"ב, ומחשובי הדיינים בבית דינו של מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל. הגענו לבית המדרש שברח' צירלסון בבני ברק, כשהרב גלאי היה בעיצומה של תפילת ערבית שבסיומה אמר הקהל כמובן את תפילת 'עלינו לשבח'.

מי שמכיר או שמע, יודע שתפילת 'עלינו לשבח' אצל הרב גלאי היא פרק בפני עצמו. יש 'מעריב' ויש 'עלינו לשבח', כמו שיש 'שחרית' ויש 'עלינו לשבח' וכן במנחה.

באמירת 'עלינו לשבח' מתלהב הרב עד מאוד, ולפעמים שוקע באמירתו במשך עשר דקות ואפילו רבע שעה או יותר. המילים נאמרות ברגשי קודש, בהתלהבות יוצאת דופן, בהתפשטות הגשמיות ממש. בסיומה של השיחה המרתקת, אזרנו אומץ ושאלנו את הגר"ש שליט"א לטיבה של הנהגה זו, ומדוע הוא מאריך כל כך ב'עלינו לשבח' יותר משאר בני האדם ויותר ממה שהוא עצמו מאריך באמירת 'אדון עולם' או 'ברוך שאמר', ושאר קטעי התפילה. את תשובתו האופיינית כל כך, נביא בהמשך בעז"ה.

חינוך הילדים על רגל אחת

"היסוד הגדול ביותר בחינוך, הוא להראות להם דוגמה אישית. להראות לילדים מה חשוב לנו", אומר הגר"ש שליט"א. "רק דוגמה אישית! להראות לילדים מה חשוב לנו באמת."

"הסטייפלר היה אומר, אתה יכול להגיד מאה פעמים לילד ליטול ידיים. אם הוא יראה אותך נוטל ידיים כמו שצריך אז הוא גם יטול, ואם הוא לא יראה אותך, לא יעזרו כל הדיבורים וההפצרות. "זה מה שכתוב בפרשת וירא "למען אשר יצווה את ביתו אחריו ושמרו לעשות את דרך ה'" לפי הדקדוק זה לא נכון לכאורה. היה צריך להיות כתוב למען אשר יצווה את ביתו אחריו לשמור את דרך ה', הרי אני מצווה אותך לעשות משהו, מצווה אותך לשמור... "אלא נראה לי הפשט הוא שיש ציווי שלא צריך לומר אותו בפה. זה סוג של ציווי שאתה מצווה בלי מילים, והשמירה באה ממילא. זה ציווי בדרך של דוגמה אישית. אברהם אבינו פועל ומקיים כך

אותו. אמרו לו אולי הרב יסתכל קצת, הרב יראה 'מה רבו מעשיך ה'... רואים את הרי אלפים היפים כל כך'.
"הצביע הרב שטיינמן על הגוף שלו, "כדי לראות 'מה רבו מעשיך', אני לא צריך לראות את האלפים. אני רואה את זה פה! בגוף שלי. כמה ניסים ונפלאות יש בגוף שלי!!!".
"כשאדם מתבונן באמת, אפילו אדם פשוט, רק ההתבוננות הזאת בכל רגע מהחיים אנחנו רואים השגחה פרטית ו'מה רבו מעשיך'.
"אני מכיר אנשים שבכל שבוע, בסעודה שלישית, הם יושבים כל המשפחה, וכל אחד מהמסובים סביב השולחן מספר סיפור אחד של השגחה פרטית שהיה לו במשך השבוע. אם רק נתחיל לספר סיפורי השגחה פרטית, הרי לא נוכל לסיים לעולם, כי בכל רגע רואים כאלו סיפורים".

הסוד הכמוס שב'עלינו לשבח'

השיחה כללה נושאים רבים נוספים, אבל מפאת קוצר היריעה וכדי שלא להאריך הבאנו רק רק חלקים ממנה, ועוד חזון למועד ובעז"ה נביא בהמשך ב'לקראת שבת' ובפלטפורמות נוספות של 'דרשו', את כל חלקי השיחה.
ובכל זאת לא נוכל לחדד מכם הפעם את הסיימת המיוחדת שהיתה לשיחה הזאת, כשאזרנו אומץ וביקשנו מהרב שליט"א, שיגלה את אוזנם של קוראי 'לקראת שבת', מה הוא הסוד הכמוס הטמון באמירת 'עלינו לשבח' המפורסמת שלו.
"היסוד של 'עלינו לשבח', זה שהוא כולל את כל יסודות האמונה", מסביר הרב גלאי. "עלינו לשבח לאדון הכל שלא עשנו כגויי הארצות!".

"כשהייתי שם, בבית לווינשטיין, (אחרי תאונה קשה שעבר הרב, לפני כ-17 שנים, והצריכה שיקום ממושך י.א.ל), ישב לידי בן אדם שלא אמון על דרך התורה. והוא אומר לי אני מקנא ברב, לרב יש מה לעשות עם היום ולי אין..."

"יהודי כל זמן שהוא חי, והנשמה בקרבו, יש לו מה לעשות. הוא לא יכול לעשות כל מה שהוא רוצה, אבל הוא יכול ללמוד קצת, הוא יכול להתפלל קצת, הוא יכול לעשות משהו, אז קודם כל אנחנו אומרים "עלינו לשבח לאדון הכל שלא עשנו כגויי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה שהם משתחוים להבל ולריק... ואנחנו משתחוים ומודים למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא."

"אנחנו יודעים בשביל מה אנחנו קמים בבוקר! אתם יודעים איזה תענוג זה? אדם יודע בשביל מה הוא קם בבוקר, לא 'ילך לו' היום כמו שצריך, או כן 'ילך לו' כמו שצריך, הוא לא יודע איך יראה היום, אבל הוא יודע בשביל מה הוא קם בבוקר. על זה לבד צריך להודות בלי סוף."

"אמרת פעם ווארט נפלא על הכתוב "להגיד בבוקר חסדך, ואמונתך בלילות, למה אמונתך בלילות ובבוקר חסדך? אולי להיפך? בבוקר לפני שמתחילים את היום צריך אמונה, ובלילה כשמסיימים את היות להודות על כל החסדים..."

"אלא אנחנו צריכים להגיד בבוקר חסדך, אתה קם בבוקר אתה צריך

את המצוות, באופן שעצם קיום המצוות הוא ציווי לילדים והם כבר ישמרו את המצוות, כי הם יראו כמה הן חשובות ויקרות לאביהם אברהם.

"אבי מורי היה תלמידו של מרנא החפץ חיים זיע"א, אני חושב שמימי לא שמעתי ממנו מילה רעה על אדם. לא בגלל שהוא למד את הספר חפץ חיים, אלא בגלל שהוא גדל בצלו של החפץ חיים עצמו, הוא ראה את הדוגמא האישית, וזה מה שהוא החדיר גם בנו, הילדים שלו".

אמונה ושמחה - המפתח להצלחה

בתוך השיחה מספר לנו הגר"ש גלאי, כי את שנות הילדות שלו עשה בבית בן שני חדרים, שבו התגוררו שמונה נפשות. "בבית הזה גרה הסבתא, אמה של אמי ע"ה, שני ההורים שלי ואנחנו היינו חמישה ילדים..."

"שני חדרים הכילו את כולנו. היה בנוסף איזה 'הול' קטן, היתה שם ספה... אבל שני חדרי מגורים היו לנו. הדור של היום לא יבין את זה, אני לא יודע אם מותר לי לספר על כך בכלל, כי הם יגידו שאנחנו בכלל לא מבינים את הדור של היום ולכן אני לא יכולים לומר להם דעות. "אתם חיים באטמוספירה אחרת", הם אומרים לנו, אבל אנחנו מבינים אותם מצוין... גרנו בבית עם שני חדרים בלבד, אבל היה אושר ושמחה בבית, לא היה חסר שום דבר."

"אז קודם כל מה שצריך הרבה להחדיר היום, זה אמונה, אמונה פשוטה, אתה עובר עם ילד ברחוב ורואה גינה, תראה לו איך עגבנייה צומחת, אמונה פשוטה, האמונה פשוטה זה הדבר הכי חשוב שבאמת יכול להחדיר המון."

"ועוד דבר, חשוב לדעת שהילד יודע להבחין כמה האבא שמח. האם האבא שמח כשהוא שומע שהבן שלו משחק יפה או כשהוא שומע שהבן שלו למד טוב. צריך לשמוח בלימוד של הילד, שמחה אמיתית, שהילד ירגיש בה מעצמו. לא לשמוח בגלל ציון טוב, אלא בגלל שהוא למד."

"כשהאבא אומר לילד 'אה ב"ה קיבלת 100 במבחן', זה עוד לא חינוך כמו שצריך. האבא קיבל כבוד בזכות הילד אז הוא שמח..."

"אבל אם האבא שמח באמת ואומר לילד 'אני רואה איך אתה לומד, איך אתה מתאמץ, הציון לא מעניין אותי, אכפת לי שאתה לומד. או אז הילד רואה מה באמת גורם לאבא שמחה, וזאת הדוגמא האישית החשובה ביותר".

ה'מה רבו' של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

בתוך השיחה אנחנו מבקשים מהגר"ש שליט"א שישפר לנו אולי איזה סיפור שהיה עד לו, או שמע, בעניין של השגחה פרטית ונפלאות הבריאה, שהרי הציבור בימינו צמא לסיפורים מהסוג הזה. הרב מחייך חיוך רחב ומספר לנו סיפור קצת שונה מזה שביקשנו לשמוע...
"אתם יודעים שהרב שטיינמן פעם נסע לשוויץ. כדרכו לא הרים את עיניו אל מחוץ לד' אמותיו ולא התבונן בכלל בנופים היפים שהקיפו

פעם ירד רבי שלמה ברעוודה זצ"ל לתומו בגרם מדרגות תלול מאד, וכפסע היה בינו ובין התרסקותו הנוראה במדרגות. הוא נעצר שניה אחת לפני!... למחרת הוא נשבר מאד; נעשה לו נס נפלא, והיה ברור לו שמעתה יתקרב בקרבה מיוחדת לקב"ה, והנה הוא מרגיש בדיוק כמו אתמול?!... בצר לו, נסע אל רבינו מרן ה"חזון איש" זי"ע

הגאון רבי יחיאל מאיר צוקר שליט"א על אם הנך חפץ להיות 'יהודי'...



איתא במדרש (שמות רבה יד, ג): "חושך למה הביא עליהן? יתברך שמו של הקב"ה שאין לפניו משוא פנים והוא חוקר לב ובוחן כליות, לפי שהיו פושעים בישראל שהיה להן פטרונין מן המצריים, והיה להן שם עושר וכבוד ולא היו רוצים לצאת"....

דברי חז"ל אלו לכאורה פלא גדול הם. לנו נראה פשוט שאם אנחנו היינו במצרים, והיינו רואים את כל אותם נסים ונפלאות, בהם שידד הקב"ה את כל מערכות תבל והראה כי אין עוד מלבדו - ודאי היינו מאמינים בבורא ונכנעים לרצונו בכל רמ"ח איברינו ושס"ה גידינו... איך יתכן שבדור דעה, לאחר כל מה שראו בעיניהם, שמונים אחוזים מעם ישראל לא רצו לצאת ממצרים, והעדיפו את אורח חיי המצריים?

היסוד פשוט - אמר המשגיח רבי נח פלאיי שליט"א: גם הרואה נסים ונפלאות, יש לו הבחירה האם להתחזק על ידם או לאו!

הוסיף המשגיח וסיפר, כי אצל אביו, רבי הירש זצ"ל, התארח יהודי אמריקני בוגר ישיבת ראדין. בישיבה שם הוכר כגיבור הישיבה'. בכל פעולה שהיה צריך בה אומץ - הוא היה הראשון.

לשאלתו של אבי זצ"ל, אם ידוע לו על הדיבוק שהיה אצל ה'חפץ חיים', ענה ואמר: "בוודאי, הלא אותי שלח ה'חפץ חיים' יחד עם יושי'ה קולר [גאב"ד פוניבז' הגרי"ש כהנמן זצ"ל] לבדוק בפיה של האשה אם אכן זהו דיבוק, ואני בדקתי לפי כל הסימנים שמסר לנו ה'חפץ חיים', וראינו בחוש שזהו דיבוק".

"ומה היתה מידת ההשפעה עליך ממה שראית, הרי מראה כזה אמור לזעזע כל נפש!...", המשיך אבי והתעניין.

נתן האיש מכה חזקה לקיר, ואמר: "כמו שזה השפיע על קיר זה, כך זה השפיע עלי!!!"

כיצד יתכן הדבר?

המעשה הבא, שסיפר רבי שלמה ברעוודה זצ"ל יבהיר לנו את העניין:

פעם הלך לתומו בסמטאות העיר ירושלים. היה שם גרם מדרגות תלול מאד, והוא הלך מבלי לשים לב והתקרב למדרגות אלו. כפסע היה בין התרסקותו הנוראה במדרגות. הוא נעצר שניה אחת לפני!... למחרת הוא נשבר מאד; נעשה לו נס נפלא והיה ברור לו שמעתה יתקרב בקרבה מיוחדת לקב"ה, והנה הוא מרגיש בדיוק כמו

אתמול?!... בצר לו, נסע אל רבינו מרן ה"חזון איש" זי"ע והביע בפניו את צערו על הדבר.

אמר לו החזון איש: "ברגע שנעשה עמך נס גלוי כזה - בעצם ניטל ממך כוח הבחירה, כי לא שייך אחרי שרואים כאלו נסים לא לעשות רצון הבורא. אמנם, כיון שהבחירה היא מיסודות הבריאה, לכן השפעת הנס ניטלת ממך, ואתה בכוח הבחירה שלך צריך להתבונן, להשריש בלבך את מה שארע ולהתחזק על ידו".

דוד המלך ע"ה אומר בתהלים (קטז, טז-יז): "אנה ה' כי אני עבדך, אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי. לך אזבח זבח תודה ובשם ה' אקרא".

מביא ה"עונג יום טוב" בהקדמתו ביאור נפלא ומתוק מהמהרי"ט: כידוע, הבעת תודה היא רק במקום שניתן לכפור בטובה, כי אז יש משמעות לתודה שאדם מביע.

דוד המלך מביע את בעייתו: אני חפץ להביא קרבן תודה, אבל אני עבדך... ולא סתם עבדך - בן אמתך, כיצד, אפוא, יכול אני להתכחש לרוב תודתי שאני חייב לך?

בהכרח - אומר דוד המלך - ש"פתחת למוסרי", הקב"ה פותח את מוסרות חובת התודה, ההרגש הזה נלקח ממני, ואז מביא אני את

ביום מן הימים צלצל מאן דהו לדירתי דרך מכשיר האינטרקום. הבטתי דרך החלון וראיתי אדם שמראהו החיצוני לא נעים ומגושם, בלשון המעטה. שאלתי אותו באינטרקום למבוקשו. הלה השיב לי כי נשלח אלי על מנת לקבל המלצה להתקבל לעבודה. החלטתי לבחון אותו אם אכן הוא כשיר לעבודה

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על כוחה של אמונה ותורתנו הקדושה



"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים חֲטָאתִי הַפַּעַם" (שמות ט', כ"ז)

הבה נראה מה עוללה אותה השכלה ארוכה - שחדרה אל תוך נשמותיהם הטהורות של בחורי ישראל - תוך מאתיים שנה בלבד. באותה תקופה היו שמונה עשר מיליון יהודים על פני תבל. שישה מיליון יהודים שהו בארצות המזרח, ואליהם לא הצליחו שלוחי ההשכלה להגיע. נותרו, אפוא, שניים עשר מיליון יהודים. בתוך מאתיים שנה הצליחה ההשכלה לנתק כתשעה מיליון יהודים מצור מחצבתם!

בשפה מתמטית: כשני שלישי מהעם היהודי, אשר היה חרד לדבר ה', ומקפיד על קלה בכחמורה, סטה מדרך תורתנו הקדושה, לחצוב להם בורות נשברים.

סיפר לי מרן האדמו"ר מקלויזנבורג שליט"א, שכאשר אביו זיע"א נפגש עם לוי אשכול בהיותו ראש הממשלה, הוא אמר לו: "ראה, במשך אלפי שנה, כאשר הרבנים הנהיגו את העם היהודי, החזיק העם מעמד - 'אין פרץ ואין צווחה ברחובותינו', והמשיך דור אחר דור להתנהג לפי התורה, ולהתנהל מבחינה רוחנית בצורה הכי נעלה ומאשרת. והנה כאשר לקחה ההשכלה לידיה את מושכות ההנהגה, לא עברו יותר ממאתיים שנה, והעם התדרדר מבחינת יחסי אנוש ויחסי חברה עד שאול תחתית!".

על פי עדותו של האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, כאשר שמע לוי אשכול את הדברים הנוקבים הללו, הוא הוריד דמעות, ככל הנראה הוא הבין עד כמה האדמו"ר צדק בדבריו.

אחד מהסופרים והמשוררים הלאומיים המפורסמים, הואיל בטובו להתוודות ימים ספורים לפני מותו וכתב: "חשבנו לפתוח חלון לשיבות ולהכניס אוויר צח, אך לבסוף נכנסה רוח סערה שסחפה עמה לא רק את הנוער, אלא רק את השולחנות והספסלים, ולא נותר לנו כלום..."

הטכנולוגיה גרמה להחלשת האמונה הטהורה, שהייתה יצוקה בנו קודם בואה לעולם. עד אז ידענו כי כאשר ישנה בעיה - יש לנו אבא בשמים שניתן לפנות אליו, ודרכו כל הבעיות היו נפתרות.

לאחר שהתפתחה הטכנולוגיה, שוב אין צורך בתפילה חלילה. הכל ניתן לפתרון בזכות אותה מילת קסם "טכנולוגיה".

זו בעצם היתה מטרת ספרו של ה'חזון איש' זצ"ל, "אמונה וביטחון" - לשים רטייה על מכותינו, ולרפאות את מחלת הרפיון באמונה בה לקינו. על ידי חיזוק האמונה נוכל לפתור בעיות, ואף לחסוך אותן. ה'חזון איש' זצ"ל פותח את ספרו במילים: "מידת האמונה היא נטייה דקה מעדינות הנפש".

כבר במשפט הראשון מחדש לנו החזון איש חידוש מופלא. האמונה היא מידה ככל המידות כענווה, שמחה, זריזות וכו'.

ההיגיון הפשוט אומר כי האמונה משתייכת לתחום המדע השכלי. אף על פי כן ניתן להגיע אליה רק על ידי "עדינות הנפש". עדינות הנפש היא אינטליגנציה.

נביא כמה סיפורים שיבהירו לנו את המושג "אינטליגנציה":

נאלצתי להמתין בחדר המתנה שליד חדר הרופא. היו שם שלושה כסאות. על הכסא האמצעי ישב אדם אחד, על הכסא הימני לצידו הוא הניח את כובעו, ועל הכסא השמאלי הניח את סלו עם מצרכיו. נעמדתי בשקט לידו, ולא ביקשתי ממנו מאומה. רציתי לבחון מתי ישים הלה לב שמישהו עומד, ויפנה עבורי את אחד הכיסאות המתנתי מעל שלושת רבעי שעה, והוא עדיין לא קלט כי עליו לפנות את אחד הכיסאות, ולהציע לי לשבת. זה נקרא אדם חסר אינטליגנציה בצורה משוועת. או שחסרה לו 'עדינות הנפש' או שלא היתה לו 'שעת השקט'.

מקרה שני: ביום מן הימים צלצל מאן דהו לדירתי דרך מכשיר

בכך?!"

המשכתי להפתיע אותם: "ומה אתם עושים כדי שהמדינה לא תתמוטט?". הם חשבו מעט, ואז שאלו: "ומה אתה מציע?".

ביקשתי מהם להגיב באובייקטיביות לשאלה שאציג בפניהם, והם הסכימו.

"ידידים הזמינו אתכם לארוחה - הם ערכו שולחן יפה, וכיבדו אתכם בכוס קפה, עוגה וגלידה. אכלתם שיתם... האם אתם מגיבים?".

"ברור! נודה בכל פה על האירוח המושלם".

"ואם הייתם קמים ומסתלקים בלי לומר תודה, איך הייתם מגדירים את עצמכם?".

"לא מתורבתים! לא מנומסים!", נורתה התשובה.

המשכתי לשאול: "אכלתם היום? שיתם היום? אמרתם תודה למישהו? אתמול ושלשום אכלתם ושיתם? האם אמרתם אי פעם תודה למישהו?".

הם הקשיבו לי פעורי פה, ואני המשכתי להכות בברזל החם: "אתם יודעים כמה מאות אלפים במדינת ישראל אוכלים ושותים ומקבלים המון, אך אינם אומרים תודה? פלא שמדינה כזו מתמוטטת? אדרבה, פלא שהיא קיימת!".

תגובתם הייתה חריפה ביותר: "אנו כועסים עליך!".

הופתעתי: "על מה ולמה אתם כועסים?".

והם הטיחו בי: "יש לך אמת כזו פשוטה וצרופה, ואינך אוסף אלפי איש ומעביר להם את האמת הזו?!... מאז אני משתדל להגיע לכל מקום שאליו מזמינים אותי, ואין זה משנה לי אם יש שם בן אדם אחד, שנים או אלף....

(מתוך 'אריה שאג' שמות)

האינטרקום. הבטתי דרך החלון וראיתי אדם שמראהו החיצוני לא נעים ומגושם, בלשון המעטה. שאלתי אותו באינטרקום למבוקשו. הלה השיב לי כי נשלח אלי על מנת לקבל המלצה להתקבל לעבודה. החלטתי לבחון אותו אם אכן הוא כשיר לעבודה.

אמרתי לו דרך האינטרקום שיעלה לקומה העליונה, והשארתי בכוונה את דלת הכניסה מעט פתוחה. רציתי לבחון האם הוא יכנס פנימה בלא הזמנה.

ואכן האיש עלה למעלה, דפק קלילות על הדלת, המתין לידה במשך יותר משבע דקות, ולא ניסה לפתוח אותה לבד, על אף שהייתה פתוחה מעט. הוא הבין שזוהי הדלת המבוקשת ובעל הבית נמצא בבית, ויגיע באיזשהו שלב.

לאחר שנכנס לחדרי, הפלתי בכוונה דברים, כביכול מבלי משים, כדי לבחון את טבעו. ואכן הוא היה עירני, ומיד הרים את הדברים שנפלו, והניחם במקומם. מיד הבנתי כי מראהו החיצוני עומד בסתירה מוחלטת לתכנו הפנימי. אדם זה הוא בעל אינטליגנציה גבוהה.

לאור הסיפורים הללו נוכל להגדיר את המילה "אינטליגנציה", כמילה נרדפת למושג "בעל מצפון".

"מידת האמונה היא נטיה דקה מעדינות הנפש", כוונת הדברים היא, שעל מנת לרכוש את מידת האמונה צריך האדם להיות עדין נפש, להודות ולהעריך כל טובה שהוא מקבל ולהודות למיטיבו. הוזמנתי פעם לשכונת 'התקווה' בתל אביב לדבר באזכרה. לא הכרתי את הדרכים ולא מצאתי את הכתובת, עצרתי שני חילונים וביקשתי מהם להראות לי את הכתובת.

כשנענו לי, פניתי אליהם בחביבות: "אני רוצה לשאול אתכם משהו, האם אתם חשים שהמדינה מתמוטטת?", הם ענו: "וכי מי לא חש

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

סיפר לי רבי שלום שבדרון זצ"ל, שבהיותו באמריקה, סיפרה לו אלמנה עשירה את המעשה הבא: היא החזיקה בביתה כלב. היא פחדה להתגורר לבדה עם הילדים [העושר הרי מושך גנבים], לכן רכשו לה כלב שמירה, כדי שאם יהיה מי שרק ינסה להיכנס לחצר - קולות הנביחות ישמעו עד הרחוב השלישי, ואם הוא ייכנס לתוך החצר - הכלב יתנפל עליו ויעשה בו שפטים...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל על מכות מצרים



ומניח אותו לנפשו. אבל אריה הפוגש באדם 'אחד', דהיינו שהוא רק גוף בלי צלם אלוקים - ממנו אינו פוחד, ועליו הוא מתנפל. אם כן, לאדם בודד בעל צלם אלוקים - אין מה לפחד מחיות טורפות, כי מקובל בידנו ש"אריה אבי תרי לא נפיל". עובדות מפליאות ידועות בעניין המיוחד הזה - לחיות הטורפות יש דרך ארץ כלפי אדם המעוטר בצלם אלוקים! העיר שנחאי שבסין הייתה מקום הצלה לשיבת מיר בשנות המלחמה העולמית. בני הישיבה ורבותיהם הגיעו לשם בנסי נסים, הם שהו שם שש שנים וחוו נסים גלויים. קשה לתאר את המציאות שהייתה, כאשר שלוש מאות בחורים נמלטים מהאש הבווערת באירופה, מגיעים לסין ומוצאים שבשנחאי מוכן ומזומן להם בית מדרש מפואר. בית המדרש היה גבוה וענק, ובו מקומות לכל הבחורים, כאילו נבנה במיוחד בשבילם - לפי מספר בחורי הישיבה שהגיעו. ולא רק בית מדרש אלא גם 'חדר אוכל', הפלא ופלא!

יהודי פלוני, מיליארדר שהתגורר בסין לצורך מסחרו, החליט שיהודי סין המועטים צריכים בית כנסת גדול. היהודים לא התגוררו במרכז העיר שנחאי. אבל כיוון שהוא עצמו שהה במרכז המסחרי של העיר, החליט לבנות שם בית כנסת, לשם כך בנה בניין ענק והשקיע בו הון תועפות. לא היה מי שיבוא להתפלל שם, והעשיר בעצמו כמעט ולא נכנס אליו. בשבתות שכרו בתשלום עשרה

לפני מכת ערוב אמר הקב"ה למשה: "הפליתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ" (שמות ח, יח). וכאן הבן שואל: לאחר שלוש מכות שבהן המצרים הוכו שוק על ירך, בעוד בני ישראל יושבים בשלווה בארץ גושן, מדוע התעורר הצורך בהבטחה מיוחדת שישראל לא יפגעו במכת ערוב? מבאר הריב"א וזו לשונו: "ויש לומר שחיות רעות - קלות הן ללכת בכל מקום גם בבתי ישראל, לפיכך הוצרך להפריד בין מצרים ובין ישראל".

עם זאת, כאשר אדם מצוי בדרגה רוחנית גבוהה, גם חיות הטרף העוזות ביותר, מתיראות מפניו וסרות למרותו. ניתן להביא ראיה לכך מדברי הגמרא (שבת קנא ע"ב) האומרת, כי אריה אינו מתנפל על שני אנשים - "אריה אבי תרי לא נפיל". שואלת הגמרא: "והא קא חזינן דנפיל" - הרי רואים שהוא כן מתנפל?

מבארת הגמרא כי למקרים הללו יש סיבה מיוחדת: "דאמר רמי בר אבא, אין חיה שולטת באדם עד שנדמה לה כבהמה, שנאמר 'אדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו'. בדרך כלל אריה אינו מתנפל על שני בני אדם, אלא אם נדמים לו כבהמה. אם שמעתם על מקרה מיוחד שאריה התנפל על בני אדם, הייתה להם בעיה שהם נדמו לו כבהמה...

אך קשה ממה נפשך: אם הסיבה שאריה מתנפל היא משום שנדמים לו כבהמה, אם כן מהו ההבדל בין איש אחד לשניים, מדוע על אחד אינו מתנפל? וכאשר אין נדמים לו כבהמה, מדוע רק על שניים אינו מתנפל, ועל כל אחד כן?!

אומר על כך רבינו בעל ה"נתיבות המשפט" חידוש, ומיישב את כוונת חז"ל:

מלבד רמ"ח איברים ושס"ה גידים, יש באדם דבר נוסף, והוא 'צלם האלוקים' הניכר עליו בחיצוניותו. הרשעים מטמינים ומכהים את כוח צלם האלוקים [רשעים בחייהם קרויים מתים], וכך הם נראים בעיני רוחה של החיה הטורפת - בשר ודם וגוף, ללא צלם אלוקים, ומבשר ודם אין לאריה פחד, שהרי הוא חזק וגיבור שבעתיים...

על כך אומרת הגמרא: "אריה אבי תרי לא נפיל", הינו אדם אחד עם "בי תרי" - עם שני דברים: גוף וצלם אלוקים - ממנו האריה ירא

מסתכל מבפנים החוצה, וכאילו נתלה ונשען על הדלת. עומד דום כאלו רועד מפחד.

מה קרה לכלב?

עד שהספיקה לבדוק מה קורה, נשמעו דפיקות על הדלת השקופה. התקרבה, והנה, לא פחות ולא יותר, רבי אלחנן וסרמן זצ"ל עומד ליד הפתח. הכלב אפילו לא נבח, ברח פנימה ונצמד לדלת. כלב הרבי לא יודע חכמות, הטבע שלו לנבוח ולכעוס, והפעם הוא נאלם דום. בעלה היה מהנדיבים של הישיבה בברנוביץ, רבי אלחנן הגיע לאמריקה למסע התרמות ובא לביתם.

ר' שלום סיפר כי היא הדגישה ואמרה, שכל העת כאשר היה רבי אלחנן בבית, נשאר הכלב במקומו כאלו נדבק לדלת הכניסה, עמד דום, אחרי שרבי אלחנן יצא, שב הכלב למתכונתו הקודמת, לקפוץ ולרוץ, כאחד הכלבים ויהי לפלא.

הוא העניין שדיברנו אודות צלם האלוקים שניכר על פני האדם. אך על איזה אדם? זה ששומר על הצלם אלוקים שלו. מוראדיג!
"נשמה שנתת בי טהורה היא", הנשמה היא הצלם אלוקים שבאדם, והצדיקים שומרים עליה בשלמות.



במכת ברד, שואל ההייליגער בריסקער רב זצ"ל: הרי כבר כתוב: "ויהי ברד בכל ארץ מצרים", וממילא יודעים שהוא ירד "על האדם על הבהמה ועל כל עשב השדה", ומה הצורך לומר זאת שוב?
אלא - אומר הרב מבריסק - בא הכתוב ללמדנו שהברד לא ירד סתם, בכל מקום, אלא רק "על האדם ועל הבהמה ועל כל עשב השדה". במקום שהיה אדם - ירד ברד, במקום שעמדה בהמה - ירד ברד, וגם על עשב השדה ירד הברד. אם אין אדם, בהמה או עשב - אין ברד! נסביר:

התורה נתנה רשות, וכך היה ש"הירא את דבר ה' הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים". תבינו, לא שהבית יכול היה להגן מהברד. כי ברד שהיה נופל על הבית היה מפוצץ אותו, רק שהייתה גזרת הכתוב שהמכה תהיה רק בחוץ על מקומות של בני אדם, או שדות. נס ופלא! נבאר:

למשל - בית לא מקורה, אם יש לו מהות של בית על פי תורה - גוד אחית גוד אסיק, עם לבוד, עם מחיצה... יכלו לתלות שלט: "פה לא נופל ברד". מצרי שהיו לו אלף עזים, לא נאלץ למהר ולבנות בית מושלם לפני מכת ברד, אלא אם בנה משהו שיש לו 'דין בית', ניצול, כי זו הייתה גזרת התורה, שהירא את דבר ה' יוכל להיכנס לבית. זו הקדמה אחת.

הקדמה שניה: הקב"ה הודיע - "הנני ממטיר כעת מחר" - מה זה 'כעת'?

שרט לו שריטה בכותל, למחר כשתגיע חמה לכאן ירד הברד. אתם ראיתם מסתמא ברד, כשיש ברד - עננים שחורים, כבדים, ואחריהם 'קנאק' - ברד - - - והנה משה רבינו אומר לו בכוונה תחילה - למחר, כאשר השמש תגיע לכאן. איזו שמש? איך יתכן שמש עם ברד? כזה דבר לא ראיתם בעולם, ברד היורד עם חמה ביחד!

יהודים שיבואו להתפלל בבית הכנסת שעמד כמעט שומם, כיון שהיה רחוק ממקום מגוריהם...

לא היה לו די בבניית אולם תפילה, כי חשב לעצמו: הרי היהודים בסין צריכים לערוך שמחות וחתונות. לכן בנה בצמוד לבית הכנסת אולם חתונות שכלל שכלולים מיוחדים - חיבור לגז לבישול. למי היו אז המושגים הללו: גז לבישול!...

וכך עמדו הבאים משתוממים, כאילו הם בתוך חלום: הם מצאו שמוכן ומזומן היכל בית מדרש וחדר אוכל. אך היה חסר להם משהו אחד: סטנדרים...

בהיותם במיר הורגלו ללמוד עם סטנדרים, אבל בית הכנסת נבנה ורוהט בספסלים ושלחנות, בלי סטנדרים.

"בעזרת ה', יהיו סטנדרים!" - הכריז המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל "יהיו סטנדרים!", הכריז גם ראש הישיבה.

בשנחאי התגוררה משפחה עשירה שהחזיקה נגר פרטי. ראש הישיבה פגש את הנגר וביקש ממנו שיבנה סטנדרים לבחורי הישיבה. אמר לו הנגר: "לא ראיתי מימי סטנדר מהו, תשלחו אלי שני בחורים שיסבירו לי מה זה, ואדע כיצד לבנותו".

הסבירו לו, הבין. לקח איתו פועלים, ובתוך שלושה ימים היו סטנדרים מעץ לשלוש מאות בחורים. יש תמונות מהיכל הישיבה בסין, ורואים שכולם יושבים עם סטנדרים גדולים ונאים, באולם עם תקרה גבוהה במיוחד.

מקום מגורי הבחורים היה רחוק מבית המדרש, שכאמור, נבנה במרכז המסחרי של העיר. הגויים הטילו עליהם מגבלות קשות, והיה אסור להם ללכת ברחוב, רק עם רישיון מיוחד.

היו שתי דרכים לבית המדרש - דרך ארוכה ודרך קצרה. בדרך הקצרה היו מסתובבים כלבים אימתניים, וכמובן לא הלכו דרכה, ובדרך הארוכה הסתובבו סוכני הממשל ופקידי המשטרה.

המשגיח רבי יחזקאל תמיד הלך בדרך הקצרה. באחד הימים ליווה אותו בחור ונתקף בפחד: געוואלד, יש כאן כלבים טורפים!

המשגיח רבי יחזקאל אמר לו: "תתפוס בחליפה שלי, ולא יאונה לך כל רע!". וכך היה. הכלבים עמדו בשקט כאילו איש לא עובר לידם... התלמיד ההוא, בסוף ימיו, התגורר בארץ ישראל, בתל אביב. שמעתי מפי פלוני שהוא עצמו נסע אליו לשמוע מפיו את העובדה - שהחזיק בחליפה של המשגיח, וכך חלפו על פניהם של כלבי הטרף.



מעשה דומה סיפר לי רבי שלום שבדרון זצ"ל, שבהיותו באמריקה, סיפרה לו אלמנה עשירה את המעשה הבא:

היא החזיקה בביתה כלב. הייתה לכך סיבה: לאחר שהתאלמנה פחדה להתגורר לבדה עם הילדים [העושר הרי מושך גנבים], לכן רכשו לה כלב שמירה, כדי שאם יהיה מי שרק ינסה להיכנס לחצר - קולות הנביחות ישמעו עד הרחוב השלישי, ואם הוא יכנס לתוך החצר - הכלב יתנפל עליו ויעשה בו שפטים. כלב שמירה!

בוקר אחד הבחינה האשה שהכלב המסור שלה רץ מהחצר לתוך הבית פנימה, ונעמד ליד השמשה הקדמית של הדלת השקופה,

מסופר כי נודע ל'חתם סופר' כי שמעו את האיש אומר בשבת: "אני הולך לאכול ארוחת צהריים". מי שקורא לסעודת שבת "ארוחת צהריים", כאילו היתה זו עוד ארוחה מארוחות השבוע - מעיד הדבר על פנימיותו המפוקפקת ועל טיבו האמיתי!

הגאון רבי שלמה לוינשטיין שליט"א, על אשר בחר בנו מכל עם

!"שְׁמִי פְּדַת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ" (שמות ח', י"ט)



הוא: "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי" (ויקרא כ, כו), ועוד נאמר: "אני ה' אלוקיכם אשר הבדלתי אתכם מן העמים" (שם כ, כד), מקראות אלו כתובים בתורה, והלא במקרא גם הצדוקים מודים. אך שטינברג השתולל וצעק: "זה מדובר בגויים הקדמונים שהיו עובדי אלילים ולא בגויים של זמננו".

ה'חפץ חיים' חייך והשיב: כתוב בפרשת יתרו (שמות יט, ה): "והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ", ותדע שעם ישראל השיגו זאת ביושר, הרי רק היהודים מסרו נפשם למען אמונתם. ובשיחה פרטית אמר ה'חפץ חיים': "אם אין דעה - הבדלה מנין? אם דעה של תורה חסרה להם, כיצד יבינו את המושג 'להבדיל'".

בין ישראל לעמים

מסופר על הרמב"ם ז"ל ששימש כיועצו ורופאו של מלך מצרים, והיה שם קאדי מוסלמי אחד שכל הזמן היה תוקף את הרמב"ם. הרמב"ם לא רצה לענות לו, כי ידע שאם יענה ויצדק בדבריו, יפגעו כל המוסלמים והמלך בכללם. לכן, כל פעם שהקאדי הציץ לו בשאלותיו, היה עונה לו: "עזוב, כך היא המסורת שלנו!".

פעם אחת התרגו הקאדי על תשובה זו וצעק: "מה זאת אומרת יש לכם מסורת?", הוא פנה אל המלך וביקשו לצוות על הרמב"ם לענות

מובא בספר לפיד האש סיפורו הידוע של האדמו"ר מקלויזנבורג זיע"א מימי ענותו בוורשה, סיפור שכבר עשה כנפיים לעצמו, והתפרסם במשך יובל השנים שחלף מאז בכל תפוצות ישראל. סיפר רבינו בעצמו בהרבה הזדמנויות כהאי לישנא:

בימי האימים נשלחתי לגטו ורשה לעבוד עבודה פרך בחומר ובלבנים. באחד הימים כאשר עמדנו בגובה אחד הבתים, ניתך עלינו לפתע גשם שוטף וחזק, ואילו הרשעים האיצו בנו לאמור כלו מעשיכם ולא להרפות. הדבר היה כמעט למעלה מכח אנוש. והנה אחד הנדכאים שהכירני פנה אלי וצווח: "האם תמשיך עוד לומר 'אתה בחרתנו' ותשמח כבן לעם סגולה?".

ונענית לו על אתר, שאמנם עד היום לא אמרתי זאת בכוונה הראויה, אולם מעתה כאשר אגיד "אשר בחר בנו מכל העמים" - אכוון יותר ויותר ואגיל ואשמח בלבבי בלי שיעור וגבול...

כיון שראיתיו משתומם ותמה על דברי, הוספתי והסברתי לו שבוודאי כך הוא הדבר, שאם לא ש"אתה בחרתנו מכל העמים" הרי הייתי הופך גם אני לצורך, ומוטב לי להישאר במצבי הנוכחי מאשר להיות כאחד מהם חס וחלילה, ואשרי חלקי...

בספר 'אוצר הידיעות' מובא בשם הרשב"ץ: סדר הברכות בהבדלה הינו על פי החושים, מן הקל אל הכבד: בתחילה מברכים על היין, זה חוש הטעם. מצד אחד, הטעם הוא חוש יותר חומרי יחסית לחושים האחרים, ומצד שני הוא מאד מוגבל. רק כאשר האוכל נמצא ממש בחך, חשים את טעמו של האוכל. אחר כך מברכים על בשמים - בעזרת חוש הריח מריחים גם דברים הנמצאים במרחק, אם כי יש גבול למרחק ממנו ניתן להריח. אחר כך מברכים על האור, על האש. את האש ניתן לראות גם ממרחק גדול ביותר. אחר כך אומרים המבדיל. כח ההבדלה בא מן הדעת, מן השכל היושב מעל כל החושים, ועליו מברכים אחרון.

כשה'חפץ חיים' בא עם ספריו אל הצנזור שטינברג [שאמנם היה יהודי אך הדרדר עד כדי כך שהסכים להתמנות כצנזור...], היו לו ויכוחים רבים עם הצנזור, פעם תוך כדי ויכוח נפלט מפי החפץ חיים - "גויים, להבדיל". הצנזור יצא מכליו, אין שום "להבדיל" - כל בני האדם שווים הם.

ה'חפץ חיים' השיב בקול רגוע ובנעימות כדרכו, והלא מקרא מלא

תשובה. אמר המלך לרמב"ם: "ענה לו!".

אמר הרמב"ם: "אדוני המלך, אני מוכן לענות, אבל יש לי שני תנאים: א. כדי להוכיח את דבריי אני מבקש שהמלך יתחייב לעשות כל מה שאבקש. ב. אם אהיה צודק בוויכוח אני מבקש מאד שהמלך לא יפגע". המלך הסכים, ואז ביקש הרמב"ם שיביאו לו בגדים של קאדי, וביום שישי הקרוב הוא מתכוון ללכת למסגד במקום הקאדי, ולמסור את הדרשה באוזני המוסלמים, והוסיף וביקש שהמלך והקאדי יבואו גם הם לשם, ואכן כך היה.

נעמד הרמב"ם במסגד, וכיד ה' הטובה עליו מסר דרשה ארוכה. הוא פתח עם פסוקים, אבל המשיך עם מאמרי חכמינו זכרונם לברכה. המוסלמים יושבים ומקשיבים, ולפתע שמים לב שהקאדי מדבר דברים מעניינים, וכולם מהנהנים בראשם בהנאה. והקאדי [האמיתי] התמלא כעס: הרי הרמב"ם עושה צחוק מכל המוסלמים - אשר אינם מאמינים בדברי חז"ל, כי אם בקוראן. בינתיים סיים הרמב"ם את דרשתו הארוכה ויצא מהמסגד.

ניגש אליו הקאדי ואמר בכעס: "מה עשית? הרי זה חילול הקודש!" אמר לו: "הרי זה היה התנאי בינינו, שכל מה שאבקש תעשו, ועתה יש בפי בקשה נוספת: מחר שבת. אתה והמלך מקבלים בגדים של רבנים ובאים איתי לבית הכנסת".

באו לבית הכנסת, והרמב"ם היה ה'בעל-קורא', עלה הרמב"ם לקרוא בתורה, התחיל לקרוא, ובכוונה עשה טעויות, ולא דווקא טעויות גסות וחמורות, רק טעויות בניקוד. וכזוהי קרה - לא רק אחד העיר, אלא כולם כאיש אחד העירו לו, והוא תיקן את עצמו.

אחרי שתי דקות עוד פעם טעות ושוב כולם מחו.

כשהגיע ל'שני', עלה הגבאי לבימה ואמר לו: "כבוד הרב, כנראה שהשבוע היית עסוק ולא הספקת להתכונן לקריאה. מישהו אחר יעלה ויקרא במקומך". ובאמת כך היה.

כשנסתיימה התפילה פנה הרמב"ם למלך ואמר: "הרי לך ההבדל בין המסורת שלנו לבין ה'מסורת' שיש לכם, המוסלמים. הרי בעמדי לפני המוסלמים במסגד - יכולתי לומר כמעט כל מה שעלה בדעתי, בלי שאף אחד מקהל השומעים יביע מחאה, והדברים כבר נהפכו להיות חלק מהמסורת... אבל אצלנו הרי ראית מה שקרה. אני כאן הרב, וכשטעיתי בניקוד, מיד תפסו אותי ובלי בושה ביקשו ממני

ואז ביקש הרמב"ם שיביאו לו בגדים של קאדי, וביום שישי הקרוב הוא מתכוון ללכת למסגד במקום הקאדי, ולמסור את הדרשה באוזני המוסלמים, והוסיף וביקש שהמלך והקאדי יבואו גם הם לשם, ואכן כך היה

לפנות את מקומי למישהו אחר שיקרא ללא טעויות".
זוהי מסורת!



סיפר מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: בתחילת דרכו של ראש המשכילים משה מנדלסון שר", עדיין היה קשה לזהות את טיבו של האיש. רק ה'חתם סופר' זיהה מיד את הריקבון שפשט בו, ואזר חיל ונלחם כנגדו בחרב וחנוית, החרים את כתביו וציווה לבערם מן העולם. והיאך עמד על טיבו של האיש?
מסופר כי נודע ל'חתם סופר' כי שמעו את האיש אומר בשבת: "אני הולך לאכול ארוחת צהריים". מי שקורא לסעודת שבת "ארוחת צהריים", כאילו הייתה זו עוד ארוחה מארוחות השבוע - מעיד הדבר על פנימיותו המפוקפקת ועל טיבו האמיתי!

(לקט מתוך 'הגדה של פסח' ומתוק האור)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

סיפר לי ידיד שקיבל ממוסדותינו תמונה של קדוש ישראל, הסבא קדישא רבי ישראל אבוהצירא - הבבא סאלי זצ"ל, ותלה אותה בסלון ביתו. יום אחד פרצה בביתו שריפה. האש אכלה במהירות מבהילה ארונות ורהיטים, אך למרבה הפלא, כשהגיעה לתמונת הבבא סאלי נעצרה פתאום!

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על תכלית הניסים הגדולים



אולם כוח ההרגל מונע מאתנו לחוש אמונה זו. התרגלנו לראות את היצירה האלוקית ששמה "עולם", ואנו עלולים לשכוח מי הוא המחיה אותנו בכל שניה, ומי הוא המכלכל אותנו ברוב טובו וחסדיו עמנו. כדי לעורר אותנו מתרדמת ההרגל, עושה הקב"ה את הניסים הגלויים, ומשנה סדרי בראשית. וזהו היסוד אותו מבאר לנו הרמב"ן בסוף פרשת בא, וזה לשונו:

"ומן הניסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בניסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין רבים בין ביחיד, אלא, אם יעשה המצוות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריתנו עונשו, הכל בגזירת עליון".

תכלית כל הניסים היא, כדי שמהנסים הגלויים, שבהם יד ה' נכרת לכל, ילמדו על הנסים החבויים בתוך הטבע. האדם התרגל לראות את השמש זורחת בכל בוקר, אבל כאשר מתרחש נס גלוי, ומתגלה לעין כל השגחתו המופלאה של הבורא, הוא מתבונן סביבו במבט חדש, ומעתה הוא מתפעל גם מהתרחשות שנראית טבעית.

כמו שמלמדנו הרמב"ן: יסוד האמונה הוא שנאמין שכל מה שקורה לנו, וכל מה שמתרחש סביבנו אינו טבע ומקרה, אלא הכל מושגח ומכוון על פי דבר ה' בהתאם למעשינו. ההתבוננות בזה מחזקת את האמונה בה' הכל יכול.

ואכן, כך קרה במצריים; עשר המכות, שבכל אחת מהן נעשו ניסים ונפלאות, יציאת בני ישראל לאור יום מבית העבדים הגדול - מארץ מצרים הסגורה והמסוגרת, ולאחר מכן הנס הגדול ביותר - נס קריעת

בשבתות אלה עוסקים אנו בסיפור ניסי מצרים. הקב"ה עושה לישראל ניסים גלויים - עוד נס ועוד נס, עד שבני ישראל יוצאים מארץ מצרים, ואז עושה להם הקב"ה את הנס הגדול ביותר - נס קריעת ים סוף. ויש להבין, מה הייתה תכלית כל הנסים הללו?

כבר בתחילת הפרשה כתובה התשובה לכך: "למען שיתי אותותי אלה בקרב, ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים". כל האותות, המופתים והנסים הגלויים שעשה ה' במצרים - מטרתם הייתה שבני ישראל יספרו לבניהם אחריהם על יד ה' ועל גדלותו. וכדי שנוכח זאת בכל הדורות, ציוונו ה' על מצוות מסוימות הנעשות 'זכר ליציאת מצרים', כמו שבת ופסח, וכן מצוות תפילין המוזכרת בהמשך הפרשה, שתכליתה היא זכירת יציאת מצרים: "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחוזה יד הוציאנו ה' ממצרים" (יג, טז).

תפירתו של בורא עולם התגלתה ביציאת מצרים. ואולי גם עצם כניסת ישראל למצרים הייתה בעבור הראות ה' יתברך את גדולתו ואת מופתיו, שהלא הנסים שהתרחשו במצרים התפרסמו בעולם כולו, כי מצרים שלטה אז על הכל, וכך האיר העולם כלו מגדולתו יתברך.

הקב"ה מנהיג את העולם בנסים נסתרים

בבריאת העולם טבע הקב"ה בעולמו חוקיות, שלפיה מתקיימת הבריאה: זריחת השמש במזרח, ושקיעתה במערב, ממשלת השמש ביום, והירח - בלילה, ועוד חוקים רבים מספור. גם גבולות הים נשמרים כבר קרוב לששת אלפים שנה, וכל מערכות הטבע המוכרות פועלות ללא הרף במתכונת שקבע הקב"ה בששת ימי בראשית, עד עצם היום הזה.

לכאורה, מה יש להתפעל מהטבע? הלא בכל בוקר זורחת השמש, ואנו רואים את אותם שמייים, עצים וציפורים. העין כמעט שאינה מתפעלת, אך מבט מעמיק מגלה לנו כי קיום העולם הינו נס תמידי, נס נסתר.

מי שיתבונן בבריאה ויחקור את הדברים המופלאים שיצר הקב"ה בעולם, יגלה את הנסים המכוסים יותר. ההתבוננות בבעלי החיים, בצומח ואף בחפצים דוממים - מביאה את האדם להתפעלות מפלאי הבריאה המעידים על חכמתו האינסופית של הבורא. התבוננות זו מביאה לחיזוק האמונה שה' הוא בורא השמיים והארץ במאמר פיו, והוא יתברך מנהיג את העולם, ומקיימו בכל רגע ורגע.

ים סוף, גרמו לכל אדם מישראל, ואף לאומות העולם, לראות בחוש כי ה' הוא האלוקים.

כשחוצים את הדבר - מבחינים ביפיו

להלן מעשה נאה, הממחיש את הרעיון שהבאנו: פאבלו היה אמן פיסול גדול שחי באיטליה. הוא התבקש על ידי הנהלת המוזיאון של מילאנו להכין יצירת מופת שתעמוד בפתח המוזיאון ותרשים את אלפי המבקרים. לאחר מחשבה החליט פאבלו לפסל סוס עץ, שייראה אמיתי לחלוטין. הוא קיווה שיהיה קשה להבחין כי מדובר בסוס עץ ולא בסוס חי. לשם כך נדרשה השקעה עצומה. ואכן הוא שקד על מלאכתו יומם וליל במשך תקופה ארוכה, עד שהסוס המושלם עמד על רגליו. התוצאה הייתה מעבר לכל דמיון! הסוס המגולף הובא אחר כבוד אל המוזיאון והועמד בפתחו, אך להפתעת האמן, שעמד בצד כדי לבחון את תגובות המבקרים - לא עוררה יצירתו המופלאה כל התפעלות! אנשים חלפו ליד הסוס, וכאילו לא הבחינו בו... פליאתו של פאבלו התחלפה אט אט באכזבה מרה, האמנם כל עבודתו הייתה לשווא!?

והנה, נכנס ידידו הטוב. הידיד, כמובן, התפעל מהיצירה המופלאה אודותיה כבר שמע, אך למראה פניו הנפולות של חברו האמן התעניין: "ספר לי, מה היו תגובות המבקרים?" נאנח פאבלו: "תתפלא לשמוע, לא הייתה כל התפעלות, הסוס לא זכה להתייחסות כלל!"

שמע החבר והבין: "פשוט מאד! הסוס נראה כה אמיתי, עד שלא הייתה סיבה לעצור לידו ולהתבונן, ולכן אף אחד לא הבחין כי הוא מגולף מעץ, מעשה אמן!"

"יש לי עצה עבורך, פאבלו, חתוך את הסוס בזהירות לשנים, והעמד אותו כשהוא חצוי. כך יהיה ברור לכל שאין זה בעל חיים. או אז יתפעלו כולם למראה היצירה המדויקת!"

עשה פאבלו כעצתו, ואכן מראה הסוס החצוי עורר את סקרנותם של המבקרים, וכך הבחינו בסוס המגולף והתפעלו מיצירת המופת של האמן הגדול.

סיפור זה בא לשבר את אוזננו, ולהמחיש כיצד הניסים הגלויים מגלים את אלה הנסתרים. הקב"ה ברא את הים וקבע לו חוקים: עד היכן יגיעו המים, ומהו אופן תנועת הגלים. חוקים אלה נראים בעינינו כטבע וכמנהגו של עולם, ולא תמיד רואים אנו בתוכם את יד ה'.

מה עשה הקב"ה, כדי לעורר את ברואיו מתרדמת ההרגל ולגרום להם להתפעל מן הבריאה? חצה את הים! העולם כולו חזה בשינוי סדרי בראשית, כולם התודעו לנס העצום של קריעת ים סוף, והתעוררו בהתפעלות עצומה: "מי כה' אלקינו!"

נס גלוי בזכות האמונה

אמנם האמונה בה' מתחזקת מאד בעקבות הנס, אך היא גם זו המביאה את הנס. אדם המאמין באמת כי אין טבע ומקרה בעולם, והכל בגזרת

עליון, זוכה להנהגה ניסית. וגם "הטבע" משתנה בהתאם לצרכיו. הגמרא (תענית כה ע"א) מספרת על ביתו של רבי חנינא בן דוסא, שטעתה ושפכה לנרות השבת חומץ במקום שמן. לאחר שברכה וקבלה שבת בהדלקתם, גילתה הבת את הטעות והתעצבה מאד. שאלה אביה לסיבת העצב, והיא השיבה: "אוי, אבא, הדלקתי בטעות בחומץ! מה יהיה? עוד רגע יכבו הנרות, ולא יהיה לנו אור".

נענה רבי חנינא ואמר: "בתי, מה אכפת לך? מי שאמר לשמן וידלוק, הוא יאמר לחמץ וידלוק. מדוע את חוששת? הרי הקב"ה הוא המנהיג את הבריאה כולה, ובידו לעשות הכל!"

רבי חנינא האמין בכל לבו באמיתות דבריו, בעיניו היה פשוט וברור שהקב"ה יכול להפוך את החומץ לחומר בעירה. ואכן טבעו של החומץ השתנה, והוא בער כשמן. נרות השבת דלקו יפה ולא כבו בשעה הרגילה, אלא דלקו והאירו כל יום השבת, ובמוצאי שבת הביאו מנרות אלו אש להבדלה!

רבי חנינא ראה את יד ה' בתוך הניסים הנסתרים, בחוקי הטבע הקבועים, ולכן זכה לנס גלוי שאין בו מהלך טבעי, אלא כל כולו מעיד על השגחת ה'.

הנחלת הניסים לדורות הבאים

לא בכל דור עושה הקב"ה ניסים גלויים כנסי יציאת מצרים וכקריעת ים סוף, אולם את רישומם של ניסים אלו מצווים אנו להעביר לדורות הבאים.

כמו כן, בכל תקופה במהלך הדורות התרחשו ניסים גלויים. ומעלה עצומה יש בסיפור הניסים ובהנחלתם. כפי שהזכרנו, תכלית הניסים היא שיספרו עליהם לבנים ולבני הבנים, כך שההתחזקות באמונה שהם הביאו בשעתם - תלווה את עם ישראל לדורי דורות. אבותינו ראו את הניסים הגלויים וסיפרו עליהם לבניהם, והם לבניהם אחריהם. ובכל דור מחדש נגרם על ידי סיפור הדברים חיזוק גדול באמונה. בכוח אמונה זו מסוגלים הבנים בכל דור ודור לראות את הניסים הפחות גלויים, ואף את אלו הנסתרים המתרחשים תמיד.

סיפר לי ידיד שקיבל ממוסדותינו תמונה של קדוש ישראל, הסבא קדישא רבי ישראל אבוחצירא - הבבא סאלי זצ"ל, ותלה אותה בסלון ביתו. יום אחד פרצה בביתו שריפה. האש אכלה במהירות מבהילה ארונות ורהיטים, אך למרבה הפלא, כשהגיעה לתמונת הבבא סאלי נעצרה פתאום!

שאלתי את עצמי: האם האש מבחינה? האם הרגישה היא שכאן תלויה דמותו של צדיק וקדוש? ודאי הייתה פה יד ה' שציוותה על האש: "עצרי!", ומדוע? כדי לגרום לנו התפעלות שתעורר אותנו להאמין בהשגחתו התמידית עלינו.

אנו בני ישראל, מאמינים בני מאמינים, האמונה בניסים הנסתרים טבועה בנו, אולם כוח ההרגל מפריע לנו להתפעל מהם. עלינו להתעורר מכל גילוי של השגחה שה' ברחמיו שולח לנו, ולחזק בלבנו אמונה זו.

(מתוך 'משכני אחריו')

משהתקרב להרי הגליל, ראה בצדי הכביש זוג מבוגר עומד מתחת לשמש הקופחת מנסה לעצור רכב ל'טרעמפ', נכמרו רחמיו עליהם והכניסם לרכבו. הוא זיהה לאלתר כי מדובר בתושבי חו"ל שאינם יודעים מימינם לשמאלם, הם סיפרו כי יצאו מירושלים לעבר מירון, אך הנהג הורידם בצומת זו ואמר להם כי מכאן קלה הדרך למירון ומיד ימצאו טרעמפ לציון הרשב"י, אך לא מצאו עד כה...

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א, בעניין אחדות וחשיבה על הזולת



"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי לֵוִי לְתֹלְדֹתָם גְּרִשׁוֹן וְקָהָת וּמְרָרִי וְגוֹ" (שמות ו', ט"ז)

להלן שני סיפורים - שניהם משדה הכשרות - בה זכיתי ליטול חלק ולעמוד בה על המשמר:
החסיד ר' ישראל ברקוביץ ז"ל, מגדולי חסידי ויזניץ (חתן הרה"ח ר' שמעון לורנץ ז"ל מלונדון), היה נוהג בכל יום תמיד לקיים את ה'הוי מקדים בשלום כל אדם' בכל מקום שהוא, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך. בשנת תשל"ח נתמנה ר' ישראל להיות משגיח כשרות, במשחטה אשר הוקמה בעיר דבלין בירת אירלאנד, וכמאז ומקדם גם בעבודתו כאן היה מקדים בשלום כל אדם, ובכל יום ויום בכניסתו למפעל לעבודתו, וביציאתו בעת סיום עבודתו, היה ניגש לשומר ומאחל לו ברכת 'שלום' בחמימות נסוכה, ככה בכל יום תמיד ערב ובוקר - פעמיים באהבה.

ויהי היום, בהגיע זמן סיום העבודה, אחר שווידא השומר כי כל עובדי המפעל יצאו, טרק את כל הדלתות ונעל את השערים, עזב ויצא. אחר שיצא, נחרד, הוא שב תיכף למפעל פתח את השערים והחל מחפש... הוא 'תפס' כי מישהו מעובדי המפעל נשאר בפנים, ברור היה לו כשמש שהמשגיח ברקוביץ עדיין לא יצא, ונימוקו עמו - הרי באותה לילה לא שמע את ברכת ה'לילה טוב' שלו!
הוא הסתובב בכל המפלסים, עבר בכל האולמות בדק בכל החרדים בדקדוק, קרא במערכות הכריזה... אך אין קול ואין עונה, בלית ברירה חזר ונעל את המפעל ויצא. ויהי אך יצוא יצא - נזכר שנית כי במקום אחד שכח לבדוק - בחדרי המקפאים האימתניים... משכך, חזר ופתח שוב שנית את המפעל, ירד לאותו מקפא פתח ו... מצא אותו שוכב על הרצפה חצי מעולף, ה"י..."

והחל מחפש... הוא 'תפס' כי מישהו מעובדי המפעל נשאר בפנים, ברור היה לו כשמש שהמשגיח ברקוביץ עדיין לא יצא, ונימוקו עמו - הרי באותה לילה לא שמע את ברכת ה'לילה טוב' שלו!
הוא הסתובב בכל המפלסים, עבר בכל האולמות בדק בכל החרדים בדקדוק, קרא במערכות הכריזה... אך אין קול ואין עונה, בלית ברירה חזר ונעל את המפעל ויצא. ויהי אך יצוא יצא - נזכר שנית כי במקום אחד שכח לבדוק - בחדרי המקפאים האימתניים... משכך, חזר ופתח שוב שנית את המפעל, ירד לאותו מקפא פתח ו... מצא אותו שוכב על הרצפה חצי מעולף, ה"י..."

מתוקף תפקידו של ר' ישראל, היה יורד ונכנס בכל לילה לעת סיום העבודה לתוך המקררים והמקפאים, לבדוק את הכמויות ואת החותמות ולהשוותם ביום המחרת, אף בערב זה נהג כן, אך הפעם בעת היכנסו לתא ההקפאה נטרקה לפתע הדלת עליו, בלא יכולת לפותחה מבפנים. הוא החל להרעיש עולמות, עשה 'ויצעקו' גדול, נקש ודפק, אך אין איש שם על לב, עד שנפל שרוע באפיסת כוחות,

ואילולא תושיית השומר, שלא התייאש לחפש אחריו, כי אז כעבור זמן מועט היה הופך המקפא לחדר קירור תרתי משמע, ר"ל.
מילה טובה שהצילה: אותה מילה טובה שהעניק ר' ישראל לשומר ערב ובוקר - היא זו שהצילה את נפשו. שומר זה איש קשה יום היה, בודד בעולמו ללא חברה וללא סביבה, וברכת השלום של ר' ישראל הייתה בעבורו כל עולמו - לה הוא ציפה בכליון עיניים בכל יום שיבוא. כך גם באותו היום, העבודה הסתיימה, השערים ננעלו, אך את הפרס שני של בין הערביים - טרם קיבל אותו שומר. וזאת אומרת שר' ישראל איננו. ואם איננו - הלוא חובתי לדאוג עבורו ולהשיב לו על גמולו הטוב, עד שאכן מצאו ברגע האחרון... הביטו וראו כוחה של מילה טובה מהי.

יודעי דבר הוסיפו להגיד, כי גם באותו לילה לא זו משם עד אשר קיבל השומר הגוי מ'מיסטר ברקוביץ' ברכת 'לילה טוב'.
זוהי גדלות!

(את הסיפור הנפעם שמעתי מבנו של בעל העובדא, הרה"ח ר' נחמן שליט"א אב"י בבית שמש, שהוסיף לציין אשר לאחמ"כ עזב אביו את המשחטה, ונעשה לראש כולל 'טשאבע' בלונדון, ולאחמ"כ עלה לארץ שם הרבה להסתופף גם בצלו של מו"ח מרן ה'באר

יעקב' מנדבורנה ז"ע. יהיו הדברים לזכרו של אביו הגדול 'המשגיח', הרה"ח ר' ישראל בהר"ר דב ברקוביץ ז"ל).

**ואולי אדרבה, במטבח הישיבה
הניסיונות גוברים, כאשר הנה
קרבה שעת הצהריים - כי אז
יעשן אפו של הטבח - גם אם
יהיה לבוש בבגדים כפול שמונה
עטור פאות וזקן עבותות - וכהרף
עין מוצאים עצמם האורז והירק
הישר בתוך הסירים ללא בדיקה**

סיפור שני שבדידי הווי עובדא:

בשנים ההן, משום מה, טרם הובן הדבר כל צורכו, אשר גם במטבח הישיבות הקדושות צריכים משגיחי כשרות. הרי גם שם בתוך המטבחים רבה המכשלה, כבשאר מטבחי המזון ללא נפקותא כלל. הלוא החרקים השונים אינם מבדילים בין האורז והפולים השוכנים במטבחי האולמות והמסעדות, לבין עמיתיהם שבחדרי האוכל של הישיבות, גם התולעים אינן יראות יותר מעלי הירק והקמחים המוקדשים לעמלי תורה, מאשר אלו שבחנויות, וכו'.

ואולי אדרבה, במטבח הישיבה הניסיונות גוברים, כאשר הנה קרבה שעת הצהריים - כי אז יעשן אפו של הטבח - גם אם יהיה לבוש בבגדים כפול שמונה עטור פאות וזקן עבותות - וכהרף עין מוצאים עצמם האורז והירק הישר בתוך הסירים ללא בדיקה וברירה כל שהיא, ערימות הבצל שנחתכו לארוחת הבוקר בסכינים חלביים מוצאים את עצמם לפתע בתוך סירי הבשר, והביצים הקלופות שנשארו מליל האתמול מארוחת הערב האחרונה מצטרפים לסעודה, והנה הארוחה מוכנה בזמן המיועד לשמחת הטבח, שעוד מתפאר בעיני ראש הישיבה כמה דמעות שפך בקילוף הבצל למען לומדי התורה (אתמול...), ובנשימה אחת מוסיף לשבח ולפאר את עצמו, כביכול, על הפרדת הבשר ודגים (שמעולם לא הייתה), על הפרשת חלה (שמעולם לא נלקחה) ועל הבונדלעך-והשעועיע של הטשולנט (שלא נבדקה), ועוד כהנה וכהנה אשר לא יעלה על הדעת. והיו אלו מעשים שבכל יום, ואין פוצה פה ומצפצף.

אשר על כן, לקחתי על עצמי בס"ד לשדד מערכות ולעורר הלבבות כי לא טוב הדבר, הייתכן שיכשלו התלמידים בממשות של 'נוטמתם במ'?' היה זה מעבודות הקשות שבמקדש, לא תמיד נתפסו דברי בהבנה, מנהלי הישיבות העדיפו לסמוך על היתר קלוש של יוצא ונכנס של אחד מרמ"י הישיבה, אך לא ידעו שלפני שיוצא כבר נכנס הכל לתוך הסירים, ואחרי שיוצא מחלבי זה נכנס לבשרי... הייתה זו תפיסה חדשה שלא כל כך התקבלה (וב"ה אפשר דרא, וכיום רוב הישיבות מחזיקות משגיח כשרות כדבעי).

באחד מאותם ימים קיבלתי שיחת טלפון מאחד מגדולי ראשי הישיבות, אשר ביקש ממני לבוא לסייע לו לבצר ולבסס את הכשרות בישיבתו - ישיבה גדולה ומפורסמת מאוד.

בשמחה רבה נענית לבקשתו והתייצבתי במטבח הגדול שבישיבה ההיא. אך מיד חשכו עיני, שלטה שם בוקה ומבולקה. יתירה מכך, הטבח הראשי בישיבה ההיא היה יהודי שאינו שומר בחמורה כבקלה, כך שהמכשולים המצויים בלאו הכי בכל מטבח מוסדי - היו אחד מיני אלף לעומת המכשולים שהיו במטבח ההוא. התחלתי תיכף להעיר ולהאיר כדת מה לעשות, עיני ראש הישיבה אורו משמחה, כי מעתה יסודר מערך הכשרות כתיקונן, אך לעומתו עיני הטבח כבו ופניו חפו, הוא הבין כי בכך תמו מעשיו הקלוקלים, וכי מעתה שוב

לא יוכל לעשות ככל העולה על רוחו, והוא היכן הוא בא...

אחר הכשרת המטבח לחומרה, הבאנו משגיח כשרות יר"ש, לעמוד מקרוב ולהשגיח על עושי המלאכה. עבודתו של הטבח אכן הוכפלה והוקשתה, תם עידן החיסכון ושוב לא יכול היה להעביר שאריות של לחם, ביצים, פירות וירקות ושאר מטעמים ממטבח אחד למשנהו, אלא היה צריך להזמין הכל כפול.

ובכך קפץ עלי רוגזו של הטבח, אשר הפנה את כל תשכולו וכעסו עלי. אך הדבר עמד בעוכרו, כי הלוא פסוק מפורש הוא (- פרשת שמות) "וכאשר יענו אותנו כן ירבה וכן יפרוץ", וכיון שהבנתי כי איש קשה עורף הוא, הוכרחתי להגביר את ההשגחה, להוסיף חומרות, גדרים וסייגים לבל יוכל להביא הלה מכשול בזדון או בשגגה ר"ל. בתקופה זו פקדה צרה מסוימת בביתו של אותו טבח, ומשונדע לי דבר צרתו לא עשיתי שום חשבונות, ותיכף התחלתי לעזור ולסייע לו בכל דרך אפשרית. עירבתי עסקנים ופעלתי עבורו רבות ונצורות, אך בכשרות החמרת עלי ללא רחם. כך יצא שילוב של עז כנמר ורך כקנה, בעניינים של בין אדם לחברו הארתי לו פנים, וסייעתי בעדו בכל המצטרך. לא כן בענייני כשרות - כי אז הייתי גוער עליו כנהמת ארי.

ב"ה ראינו פירות בעמלנו, ותוך זמן קצר התייצב מטבח הישיבה בדרך המלך, כשעל המשמר נותר שם משגיח הכשרות שפעל ע"פ הנהלים אותם קבענו.

הגיע 'בין הזמנים', ובני הישיבה יצאו להחליף כת. הישיבה וכן המטבח סגרו את שעריהם, והטבח ניצל את ההזדמנות לנפוש בגליל. משהתקרב להרי הגליל, ראה בצדי הכביש זוג מבוגר עומד תחת לשמש הקופחת, מנסה לעצור רכב ל'טרעמפ'. נכמרו רחמיו עליהם והכניסם לרכבו. הוא זיהה לאלתר כי מדובר בתושבי חו"ל שאינם יודעים מימינם לשמאלם, הם סיפרו כי יצאו מירושלים לעבר מירון, אך הנהג הורידם בצומת זו ואמר להם כי מכאן קלה

העבריות'. אלא י"ל שבשונה מיתר המיילדות שאמנם עשו את תפקידן כפי הצורך, לא כן שפרה ופועה - שהן היו מוסיפות גם מילה טובה ודברי חיזוק ועידוד לילודת, וכמאמר חז"ל המובא ברש"י: שפרה ע"ש שהייתה משפרת את הוולד ופועה ע"ש שהייתה פועה קולה ומדברת, היינו רמז שהיו משמיעים קולם בדברי חיזוק ונחמה, ובשכר זה זכו רק אלה מכל שאר המיילדות שרק הם נקראו 'המיילדות העבריות' ויעש להן בתים. ומהכי קמ"ל שכשאומרים מילה טובה 'א גוט ווארט' לזולת - מיילדים ומחיים אותו, 'א מחייה'.



בפרשתינו: "ואלה שמות בני לוי לתולדותם גרשון וקהת ומררי וגו' בני גרשון וגו' ובני קהת וגו' ובני מררי וגו'" (ו טז-כג)

יסוד גדול דורש השל"ה הק' (בדרך חיים תוכחת מוסר) ממה שרק אצל לוי מונה הכתוב את תולדותם, בשונה מראובן ושמעון שלא מנה את המשך תולדותם: מה נשתנו אלו מאלו? (ועיין מה שכתב בזה רש"י פסוק י"ד).

וכך אמר: כיוון ששבט לוי לא היו תחת עול גלות מצרים - רצה לוי להשתתף בצרת הכלל. מה עשה, קרא שמות בניו על שם הגלות. גרשון - ע"ש כי גרים הם בארץ לא להם. קהת - ע"ש ששיניהם של ישראל קהו מצער הגלות. מררי - ע"ש שמיררו את חייהם בעבודה קשה. ולכן, מחמת חשיבות ההשתתפות בצער הזולת וגודל מעלתה מנה הכתוב שמות בני לוי.

ומוסיף השל"ה, מכאן ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אע"פ שאין הצרה נוגעת לו, וכמידתו של לוי.

וזוהו שאמר לו הקב"ה למשה (גיד) "אהיה אשר אהיה", דהיינו אהיה עמהם בגלות זו - אהיה עמהם בגלות אחרת - כי זוהי מידתו של הקב"ה אשר 'בכל צרותם לו צר', וכדכתיב (תהילים צא טו) "עמו אנוכי בצרה", ע"כ.

שמעינן מיניה, אשר חשיבת האדם נמדדת לפי ההשתתפות עם הזולת להיותו עמו בצרתו, ולשמוח בשמחתו, לקיים את דברי רבי מתיא בן חרש (אבות ד טו) "הוי מקדים בשלום כל אדם", וכדאמר רבי יוחנן (כתובות קיא): "גדול המלבין שיניים לחברו יותר ממשקו חלב".

נכנסנו זה עתה לימי השובבי"ם - שובו בנים שובבים, ודבר בעתו מה טוב, שראשית נקבל על עצמנו להיותנו "בנים", להתנהג באחדות בצוותא חדא כבנים, לשאת בעול עם הזולת, להרגיש את צרותיו ולשמוח בשמחותיו, כי הלוא אנשים אחים אנחנו. איש לרעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק, ובכך נזכה גם אנו להיותנו "בנים" למקום לאבינו שבשמים, אמון.

הדרך למירון, ומיד ימצאו טרעמפ לצינן הרשב"י, אך לא מצאו עד כה, והנה הוא שליח להולכה.

הוא התרגש מסיפורם, ויותר, מגודל תמימותם, ולכן אמר להם: "אף כי עדיין ירחק ממך הדרך למירון, ואין פני מועדות להתם, עכ"ז אביא אתכם עד למירון, ואם כבר נוסעים מירונה - אזכה גם אני לשפוך שם תפילה קצרה", ותוך כדי דיבור שלף מכיסו כיפה קטנה ולבשה, וכמתנצל בעיניהם אמר: "אל תסתכלו עלי כקל וריק, אלא דעו לכם כי זה לי תקופה ארוכה אשר התחלתי להניח תפילין ולקרוא קריאת שמע בכל יום תמיד".

בהמשך סיפר להם את השתלשלות העניינים - איך החל להתקרב ליהדות ולהניח תפילין וכו', וכה סיפר להם: "היה זה באחד מן הימים בעת עבודתי במטבח הישיבה, והנה משום מקום הגיע לפתע רב חדש 'לעשות סדר' ולתת כשרות עבור בני הישיבה, תיכף הבנתי שהשתנו סדרי עבודתי, וסימנתי לאלתר את הרב כחפץ ברעתי. ומכאן הדרך למלחמה הייתה קצרה. ניסיתי לפרוץ ולסדוק את חומת הכשרות, אך כנגדן הוסיף הרב מלחמה השערה עם כל מיני חומרות וגדרים, ובכך גברה שנאתי אליו שבעתיים.

"אך אז השתוממתי לראות, אף כי אמנם הרב הזה עקשן גדול הוא, מכל מקום בענייני בין אדם לחברו - שונה הוא לחלוטין, ובעת צרתי עזר וסייע לי ודאג לי לכל מחסורי, ובנוסף היה דורש תמיד בשלומי. "משכך, באותו רגע הכתה בי ההכרה והבנתי כי המצוות לא דבר ריק הוא - אלא 'משה אמת ותורתו אמת', ומאז קיבלתי על עצמי להתחזק בשמירת המצוות והתחלתי להניח תפילין ולקרוא את קריאת שמע, והנני תקווה שמעתה אהיה מוסיף והולך להתחזק ולשמור עוד מצוות - מצווה גוררת מצווה".

את הסיפור הנפלא [על עצמי] שמעתי מכלי ראשון - הלוא הוא הרה"צ רבי משה לאבין שליט"א אדמו"ר מזידיטשוב ארה"ב, ששמעו מפי הנהג הטבח בעצמו. התברר שאותו זוג שעמדו שם בהרי הגליל היו האדמו"ר והרבנית. האדמו"ר הטריח לברר ולספר לי את הדברים כהווייתם, בכדי להודיע בשער בת רבים: כוחה של מילה טובה.

ובעניין זה יש לפרש הכתוב דלעיל (א טו): "ויאמר מלך מצרים למיילדות העבריות אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה וגו'" - והקשו המפורשים הלוא יפלא מאוד איך היה די בשתי מיילדות לרבבות ילדים, וכפי שמביא רש"י מדברי המדרש (רבה א ח) שהיו יולדות שישה בכרס אחד, וי"א (במדרש שם) שהיו יולדות שישים בכרס אחד. ואכן כתב האבן עזרא' שאין ספק שהיו שם במצרים יותר מחמש מאות מיילדות עבריות' (ועי"ע בחזקוני ובאוה"ח הק').

אך מעתה הלוא תתעצם קושייתנו שבעתיים, אי הכי שהיו שם הרבה מיילדות - למה קרא הכתוב רק לשתייהן בשם 'המיילדות

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א



הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 2/10



הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/11



הרב **אליה אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1



הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1



הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2



הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4



הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3



הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1 3 1



הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

אך לפתע... בום, טראסק, מפולת. אולי עודף המרץ של ר' אנשיל גרם לכך... ערימה גדולה של בדים החלה להידרדר מטה, כשאחד הגלילים פוגע ישירות בפדחתו הבוהקת של הגוי. ר' אנשיל חש שעוד רגע הוא מתמוטט ממרומי הסולם. "עד שסוף סוף כבר היה לך קליינט אחד רציני, הפסדת גם אותו ברגע זה, במו אצבעותיך"...

על הברכה המופלאה של האדמו"ר בעל ה'עקבי אבירים' מסדיגורא זי"ע



רוח ארצישראלית נושבת מבעד לחלון, הרבי הקדוש ה'עקבי אבירים' מאזין לסיפורו של היהודי המתגורר מעבר לים וליבו הטהור נכמר עליו, פניו מביעות השתתפות כנה בצרתו הקשה. "שהרבי יברך נא אותי שהעסקים יעלו על דרך המלך, שהחנות תחזור למסלול ההצלחה", מסיים ר' אנשיל ומצפה לשמוע מפי הצדיק דברי ברכה.

הרבי מקשיב ולא מגיב מאומה, הברכה לה הוא מצפה אינה נשמעת מפיו.

"אם ייכנס גוי לחנותך ויציע לך לקנות חנות אחרת, אל תסרב!", אלו המילים הבודדות שיוצאות בסוף מפי קדשו, הא ותו לא. ר' אנשיל מאוכזב, המילים בקושי נקלטות במוחו, הן ממש לא מה שהוא קיווה לשמוע, הוא הגיע כדי לקבל ברכה, אולי אפילו הבטחה, שתעלה את החנות שלו על שביל הזהב.

הוא מנסה לרמוז בעדינות, לבקש מהרבי ברכה, אך לא. הרבי חוזר שוב על מילותיו הקודמות ומושיט לו את ידו לשלום.

המועקה בליבו של ר' אנשיל לא התפוגגה. הוא לא הצליח להבין מה פשר הוראתו של הצדיק.

בלב כבד הוא עושה את הדרך חזרה משמי ארץ הקודש לשמי אירופה, נוחת בשדה התעופה הלונדוני גורר את מזוודתו אחריו, לא יכול להימלט מהתחושה שבעצם הוא זה שנגרר אחריה בחזרה אל החנות שבתוך ימים ספורים תהפוך כנראה ל'כאן תהא קבורתכם'

מאת: שמעון טיקוצקי

"וּלְמַעַן סִפֵּר שְׂמֵי כָּל הָאָרֶץ" (שמות ט', ט"ז)

אווירת נכאים שררה בחנות האריגים האנגלית. אפילו שירי הלכת שניגנה תזמורת הרחוב שהתמקמה ממול, לא הצליחו להפיג את העגמומיות בחלל האפלולי. מאחורי דלפק העץ ניצב בעל החנות, יהודי חסידי, ב'ווסט' ואידיש אירופאית, מעיין בספר כלשהו. עיניו הכבויות משדרות הכול.

מדי פעם נכנס מישהו במקרה לחנות, זרק מבט סביב ומיהר לסוב על עקביו, כציפור דרוו שנקלעה בטעות למלכודת ונחלצה מתוכה בשלום... כך נראית חנות שלא מצליחה.

כבר כמה חודשים שהמצב בחנות תקוע. לא הולך.

חנות האריגים של ר' אנשיל, שבשנים עברו הייתה מוקד לאנשי עסקים רציניים, שרשמה מדי יום 'טראפיק' - תעבורה בלתי פוסקת של לקוחות 'כבדים', שבקה כמעט חיים. בקושי נכנסים, ואם נכנסים מיד יוצאים. לא ברור למה, הרי למרות הדורות שהתחלפו, הביקוש לאריגים משובחים ויוקרתיים - לא פסק מעולם.

אך בכל הקשור לחנותו של ר' אנשיל נדמה שהביקוש לאריגים אפס מן העולם. כאילו הוא מוכר ציוד לשואבי מים. ר' אנשיל לא יודע את נפשו, איש מחבריו לא מתאר לעצמו מה מצבו האמיתי. בשיחות בשי"ב'ל בין מנחה למעריב הוא מתנה את מצבו הקשה באוזני ידידים קרובים, שאפשר לסמוך עליהם שלא יפרסמו את ממדי מצוקתו.

מוחו תר כל העת אחר רעיון שיחיה את החנות הנובלת, אך לא. באחד הימים הוא מוצא את עצמו על מטוס הממריא משדה התעופה האנגלי לארץ ישראל, לרגל חתונה משפחתית, אלא שגם בהתהלכו בארץ הקודש - החנות הקטנה שם באנגליה ממשיכה לטרוד את מנוחתו.

"אתה כאן, בארץ, נצל את ההזדמנות והיכנס אל הרבי מסדיגורא, בעל ה'עקבי אבירים'", מפציעה בקרבו באחד הימים המחשבה. הוא אמנם לא נמנה על חסידי סדיגורא, אך שמעו הנשגב של הרבי ה'עקבי אבירים' זי"ע, זקן צדיקי בית רוז'ין, הגיע לאוזניו, מפי ידידיו והוא מחליט לנצל את ההזדמנות.

"אתה יודע מה? בוא נראה את המקום", נתן לו ר' אנשיל אור ירוק. תוך כמה שעות הם היו שם. בפתחו של האולם הענק רחב הידיים. לא היה צריך להיות בעל דמיון מפותח כדי לראות כאן חנות ענקית, של כמה קומות, מלאה בדים ואריגים מכל הסוגים, ומלאה גם... בלקוחות. הבעיה היחידה היא כסף. הסכום בו נקב האיש, עם כל חביבותו, היה גבוה מאוד. גם אם ימכור את החנות הנוכחית, הוא יאלץ לקחת משכנתא אדירה כדי לרכוש את המקום.



הבוקר שלמחרת מוצא את ר' אנשיל בפתחו של אחד הבנקים הגדולים בלונדון, כדי לבקש משכנתא, אלא שכאן מתברר לו, להוותו, שמדובר בהליך ארוך שייקח חודשים, עד שהבנק ישלח את השמאי מטעמו, ורק לאחר מכן תיסלל הדרך להתקדם עם המשכנתא. הוא ממהר לעדכן את המוכר בפרטים. "מצטער" אומר לו הלקוח, "הזמן פועל לרעתך. קניתי את הנכס לפני כמה חודשים, בעוד כמה חודשים עומדת להסתיים השנה (הלועזית) אם המכירה לא תתבצע עד אז - לפי החוק איאלץ לשלם מס שבח שיקפיץ כמובן את מחיר הנכס בעוד מאות אלפי פאונדים, אם לא יותר. אם אתה רוצה לקנות אותו כדאי לך להזדרז לפני סוף השנה".

ר' אנשיל נחבט שוב בתהומות הייאוש, ניצוץ התקווה שהבליח לרגע נעלם כירח בין ענני חורף.

בצר לו הוא מחליט להתקשר שוב אל הצדיק שבגיניו נכנס לכל העניין הזה, הרבי העקבי אבירים ז"ע. הרבי מאזין לדבריו בטלפון וכדרכו בקודש אינו מכביר במילים. "תתקדם" הוא אומר לו. ודי באמירה זו כדי לדרבן אותו, מתוך 'אמונת צדיקים' אמיתית. אלמלי האמירה הזו הוא לא היה צועד למחרת לבנק גדול מפורסם באירופה, מבקש הצעה נוספת למשכנתא, כשהוא משתדל לא לפתח ציפיות מראש.

"אתה מדבר על השטח המסחרי בקומה הראשונה, ליד אזור התעשייה?", פוקח מולו סוכן המשכנתאות של הבנק את עיניו, בחיוך לונדוני דק כקרח.

"כן, בדיוק" מהנהן ר' אנשיל בראשו בהפתעה. "אם כך יש לנו שמאות מוכנה בשבילך, אתה יכול לקבל אותה ברגע זה".

"איך זה יכול להיות?", ממצמץ ר' אנשיל בעיניו. "לפני כמה חודשים התעניין הבנק עצמו ברכישת הנכס, כחלק מהשקעות שונות שהוא מבצע, לשם כך עשינו שמאות על המקום, אם אתה רוצה לקבל משכנתא הרי שיש לך שמאות מוכנה".

הוא קם נפעם מהכיסא, מרגיש בפעם השנייה שמושהו שמימי מלווה אותו. משהו ניסי מתחולל כאן. הוא יוצא החוצה ומתקשר למשמשו בקודש של הרבי מסדיגורא, כעבור שעה קלה הוא שוב בשיחה עם הרבי, מספר לו על ההתקדמות המפתיעה. "תבצע את הרכישה", מורה לו הרבי ברורות ומאציל את ברכתו.



יום ראשון בבוקר, הוא מסובב את המפתח בדלת החנות, פותח שוב את החנות השוממת, היום לפחות הוא יודע מראש שהחנות תהיה ריקה, יום ראשון אינו נחשב ליום מסחר רשמי בארצות הגויים, זהו יום המנוחה שלהם. הוא יושב ליד הדלפק, שולח מבטים על הררי הגלילים הססגוניים שלפתע נדמים לו כיצורים מאיימים. "שלום", נשמע פתאום קול אנגלי מאופק.

אדם בעל חזות של גוי אנגלי טיפוס, לא עשיר ולא עני, נכנס אל החנות, סוקר בעיניו את הבדים, מהתקרה הגבוהה ועד אלו שמגרדים את הרצפה, ומפתיע את ר' אנשיל בהתעניינות אחר בד מסוג מסוים.

"כן, יש לנו את הבד הזה", נזרקת רוח חיים בר' אנשיל שקם, שלא לומר מזנק ממקומו במרץ, גורר את סולם המתכת (מנער את האבק שהצטבר עליו...) ומתחיל לטפס לשמי קורה, אל אחת הקומות הגבוהות, שם שוכן הבד המבוקש.

אך לפתע... בום, טראסק, מפולת. אולי עודף המרץ של ר' אנשיל גרם לכך, אך סביר יותר שהצפיפות בחנות היא האשמה המרכזית. ערימה גדולה של בדים החלה להידרדר מטה, כשאחד הגלילים פוגע ישירות, כטייל שלוח, בפדחתו הבוהקת של הגוי.

ר' אנשיל חש שעוד רגע הוא מתמוטט ממרומי הסולם. "כל הכבוד לך", שמע באוזני רוחו רעם של מחיאות כפיים לעגניות, "עד שסוף סוף כבר היה לך קליינט אחד רציני, הפסדת גם אותו ברגע זה כמו אצבעותיך..."

"זה בסדר", נשמע קולו של הקליינט המנומס, כשהוא ממשש את ראשו הדואב, מוודא שלא ניתז ממנו קילוח של דם.

"אבל אני לא מבין אותך" ממשיך הלקוח בקול מתנגן, "למה אתה מצטופף בחנות כל כך קטנה ודחוסה, למה שלא תעבור לחנות רחבת ידיים, כדי שמקרים כאלו לא יישנו אצלך שוב?!"

ר' אנשיל מביט בו בצער. "חנות חדשה? הפינה הטובה הזו עומדת לפשוט רגל, בקושי מכסה את הארנונה שלה, ואתה מדבר אתי על לקנות חנות חדשה?"

"האמת יש לי רעיון טוב בשבילך" ממשיך הלקוח מבלי להתייחס להבעות פניו, "לא מזמן קניתי שטח מסחרי באזור התעשייה של העיר, אני מוכן למכור לך אותו במחיר הגון".

"אזור התעשייה?" מעווה ר' אנשיל את נחיריו, עומד לגרש את הרעיון האווילי בהינף יד. מה יש לו לחפש באזור התעשייה?

אך לפתע מבזיקות באוזניו מילותיו של הרבי העקבי אבירים מסדיגורא ז"ע. "אם ייכנס גוי לחנותך ויציע לך לקנות חנות חדשה אל תסרב"... רעד קריר מצמרר את גוו. "משהו לא רגיל מתרחש כאן", הוא קולט פתאום.

"כן אזור התעשייה", ממשיך הקליינט לדבר, "לפי דעתי חנות כזו, של טקסטיל, מתאימה לשכון פי כמה באזור תעשייתי, יש שם 'רפדים', בתי חרושת לבגדים, הם הצרכנים העיקריים של הבדים

כאשר הוקם בית המדרש של קהילת 'פרושים' באחוזת ברכפלד במודיעין-עלית, זכינו לביקורו המרומם ורב הרושם של הגאון הצדיק רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, מגדולי מאורי הפרושים ומשרידי תלמידי מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א



"ולמען ספר שמי בכל הארץ" (שמות ט', ט"ז)

כאשר הוקם בית המדרש של קהילת 'פרושים' באחוזת ברכפלד במודיעין-עלית, זכינו לביקורו המרומם ורב הרושם של הגאון הצדיק רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, מגדולי מאורי הפרושים ומשרידי תלמידי מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל.

בדברים שנשא ביקש ממייסדי הקהילה להתקין תקנה קבועה, ללמוד כל שבת לאחר התפילה את אחד מספרי ה'חפץ חיים' ברבים, אפילו למספר דקות מועטות.

הוא הוסיף משפט נוקב: "אין כוונתי לומר שכולם ידעו את מה שה'חפץ חיים' כתב בספריו, זו עוד מעלה בפני עצמה. אבל אני כן מתכוון שתלמדו את שיטתו ודרכו של ה'חפץ חיים'..."

מה הייתה שיטתו ודרכו של ה'חפץ חיים'?

כל ימיו ושנותיו של ה'חפץ חיים' היו שווים לטובה, בשאיפה והשתדלות להרבות כבוד שמים. עיקר מגמתו בכל פעולה ומעשה שעשה הייתה נעוצה במחשבה תחילה - אם יתרבה כבוד שמים על ידי זה. היה חשוב לו שהבריות יעמידו למול עיניהם מה המטרה שלהם כאן, ומה תכליתם ויעודם בעולם. לכן הקדיש חיבור שלם בשם 'כבוד שמים', בו הרחיב את הדיבור כיצד מכבדים את הקדוש ברוך הוא.

מסופר, שכאשר אמרו פעם ל'חפץ חיים' על אדם מסויים שסובל מרורות בשביל שנלחם בעוז נגד מפרי הדת, ובשל כך נידון לייסורים וכליאה, הגיב ה'חפץ חיים' בקול הומה וכוסף: "איי! מקנא אני באיש הזה, שזכה שדנים אותו על ענין של כבוד שמים. כמה חבל שלא זכית בכל ימי חיי להיות נידון וחבוש על כבוד שמים!".

זוהי משנת ה'חפץ חיים' על רגל אחת!

מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כידוע, ראה בדמותו של ה'חפץ חיים' דוגמא וסמל של שלמות. תמיד עורר לאחוז בדרכו ולצעוד לאור משנתו. הוא העיד לא אחת, כי הן בענייניו הפרטיים והן בענייני הכלל, כאשר זקוק הוא להכרעה כלשהי, הוא מעמיד את דיוקן ה'חפץ חיים' למול עיניו, כמורה אחרון לבית ישראל, ושוקל מה היה עושה ה'חפץ חיים' בכהאי גוונא, וכך מכריע.

והנה, גם בהליכותיו הטהורות של מרן הרב שך - ראינו תמיד שעיקר מגמתו בחיים הייתה להרבות כבוד שמים. את כל מסכת הרבצת התורה וזיכוי הרבים שלו - הוא ראה רק כאמצעי ליישם מטרה זו.

זכורני, כי לפני כל תחילת שיעור היה באופן קבוע ממלמל בפיו כמה מלים. אנו התלמידים היינו בטוחים תמיד שהוא אומר את תפילתו של רבי נחוניה בן הקנה, התפילה המוזכרת בגמרא שיש לאמרה לפני הלימוד. אך פעם, כאשר נשאל על כך גלויות על ידי אחד מגדולי תלמידיו, השיב: "אני מתפלל לקדוש ברוך הוא שיזכה אותי להרבות כבוד שמים על ידי השיעור הזה. זו כל המטרה שלי! על זה אני מתפלל!".

חיי אושר כשהם מותאמים למטרתם

והנה יש להוסיף עוד הארה נפלאה בעניין כבוד שמים:

כיוון שכל תכנית הבריאה מעצם קיומה, מטרתה היא להרבות כבוד שמים, וזוהי תמצית לימוד התורה וקיום המצוות, לכן גם כל פעולה שנוגדת את תכנית הבריאה - לא תצליח! לא יתכן לחיות כאן בעולם הזה, בצורה שנוגדת את מטרת החיים, ולחשוב כי הם יעשירו את האדם, ויגרמו לו לאושר וסיפוק אמיתי.

שמעתי פעם משל נפלא שממחיש היטב את העניין:

אדם עשיר בעל אמצעים קנה שטח גדול במרכז העיר. הזמין אדריכל מומחה וביקש ממנו לשקוד על תכנית בניית טירה גדולה. נאה ורחבת ידיים, שתתאים לצרכיו האישיים וצרכי בני ביתו. כעבור תקופה כשהציג האדריכל את תכניתו בשלמות, נשכרו פועלים שהשלימו את בניית הטירה, תוך מילוי קפדני אחר שרטוטי האדריכל.

מעשה מופלא מצאתי בספר עתיק יומין אודות רבן ומאורן של ישראל, הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, שימחיש לנו כיצד ראה גאון הגאונים את כל ענייני העולם הזה, כמי שיש להם מטרה אחת ויחידה להרבות כבוד שמים:

בימי זקנתו של רבי עקיבא איגר, הייתה תקופה מסוימת שלא חש בטוב, והוצע לו לנסוע לעיר וורשא, מקום מגורי בנו הגאון רבי שלמה איגר זצ"ל. הוסבר לו כי שם יוכל לנוח מעט מטרדות הרבנות המפרכת, ומעול הכלל המשתרג על צווארו.

בכניסה לוורשא המתינו בכיליון עיניים קהל אלפים, שבאו לחלק כבוד ראוי לעמוד התורה שבדור, ובכניסתו לעיר כולם הצטופפו סביב הכרכה, מתוך רצון עז לחזות בזיו פניו של גאון הגאונים שיצא שמעו בכל הארץ.

מיד עם בואו לעיר תקפה אותו חולשה גדולה. בנו, רבי שלמה איגר, נרעש ובקש להזעיק את טובי הרופאים לבדוק את מצבו. רבי עקיבא איגר התנגד בתוקף ואמר לבנו: "אין צורך! מה יעזרו הרופאים? הרי יודע אני את הסיבה שבגינה אינני חש בטוב, זאת משום שכבר שלושה ימים לא עסקתי בעיון התורה כראוי מפני טורח הדרך. אנא הביאו לי גמרא פלונית, אלמד קצת ובעזרת השם אשוב לאינני!..." ואכן כך היה. הביאו לו גמרא, וכעבור כמה דקות שבה רוחו אליו, ויהי לפלא!

לאחר מעמד קבלת הפנים, ביקש רבי שלמה שיסיעו את האב הגדול לאחד המוזיאונים העתיקים בעיר. המוזיאון היה ממוקם בבניין מרהיב ביפו, שהיה נדמה יותר כארמון. מן החלונות השתקף נוף נפלא של גינת פאר מרשימה במיוחד. המשמשים הושיבוהו בתחילה על כיסא עתיק מצופה זהב, ששימש את אחד השרים הבכירים במלוכה מאתיים שנה קודם לכן, אל מול החפצים העתיקים והנדירים שהוצגו שם לראווה, מתוך רצון וכוונה שיתרשם מהם.

אולם להשתוממותם הרבה, רבי עקיבא איגר נותר שקוע עמוק עמוק במחשבותיו, לא הביט לכיוון החפצים המצגים מולו ולא הגיב אף מילה. כעבור כמחצית השעה שאל לפתע את משמשי: "היכן התינוק?". כשתמיהו לפשר כוונתו, הסביר ברצינות תהומית: "סבור הייתי שבאנו למקום כה יפה, משום שאמורה להתקיים כאן ברית מילה..."

מעשה מופלא זה משקף מאד את הליכות חייהם של גדולי הדורות. היה פשוט אצלו כי לא בא לכאן כי אם למטרת מצווה או עניין אחר שתכליתו כבוד שמים, ולולי זה אין כל סיבה לשהותו כאן! כל ענייני העולם הזה הם רק אמצעי לעניינים המרובים כבוד שמים! מפליא ביותר!

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

עם גמר הבניה, חלה העשיר לפתע וכעבור זמן קצר נפטר, מבלי שהספיק להתגורר בה וליהנות מפרי עמלו. יורשיו, שלא ידעו מה לעשות עם טירה כה ענקית שנפלה בחלקם, ניסו למכור אותה בכל דרך ולא עלתה בידם. למצער, עלה בידי אחד מהם רעיון; לאחרונה הוא שמע כי הממשלה מחפשת באותו אזור שטח מתאים לשם בניית בית חולים. אם כן - אולי תסכים הממשלה לרכוש את הטיירה ולשכן בה את בית החולים.

ממחשבה למעשה, פנה מיד לנציגים ונסה לשכנעם כי הטיירה עשויה בהחלט להתאים לבית החולים, וכי ניתן לשנות את יעודה בקלות. הוא החל להציע בלהט כי בפניה זו ימוקם חדר הניתוחים, בפניה אלמונית חדרי מיון, בזווית אחרת חדרי לידה, וכן הלאה... כאשר הגיעה ההצעה לגורמים הרלוונטיים המתמחים בבניית בתי חולים, הם נדו לו בראשם והביעו תמיהה נוכח ההצעה הטיפשית שהציע.

הם הסבירו לאיש כי עליו להבין, שבשביל להקים מרכז ענק כמו בית חולים, מוכרחים לקחת בחשבון כבר ברגע הראשון, עוד לפני תחילת הבניה, אלפי פרטים שונים שיתאימו במיוחד עבורו. המקום אמור להכיל אלפי מיטות, מאות חדרים, עשרות מבואות, מעליות, מדרגות, נקודות חשמל ומים, מקומות איחסון גדולים של תרופות, מצעים ושאר אביזרים שונים ועוד. למן הרגע הראשון הוא אמור להיות מתוכנן ומעוצב בקפידא עבור בית חולים.

עליו להבין, כי טירה גדולה ורחבת ידיים ככל שתהיה, כיון שנועדה מתחילתה למטרה שונה לגמרי, לא תוכל בשום פנים ואופן לשמש בית חולים בצורה טובה ומושלמת, גם אם יעשו בה שנויים מרחיקי לכת. לעולם לא יצליחו להביא אותה לדרגת יעילות כמו שיועיל בניין שנבנה, תוכנן ועוצב מלכתחילה לצורך בית חולים.

הנמשל הוא נוקב ואמיתי: מטרת יצירת האדם היא להרבות כבוד שמים בבריאה. "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו". על ידי ששומר האדם את חוקי התורה ומקיים את מצוותיה כתקונן, הוא למעשה מיישם את מטרת בואו לעולם ומרבה כבוד שמים. כי העולם תוכנן ועוצב בדיוק בשביל מטרה זו. כל הבריאה כולה נועדה לשרת ולהביא את המטרה הנעלה של ריבוי כבוד שמים, ומותאמת במיוחד בשביל זה.

אי לזאת, כל אימוץ צורת חיים ששונה מחיי התורה, וכל ניסיון ליהנות הנאה אמיתית ומספקת מענייני העולם הזה - שאין לה שייכות עם כבוד שמים, כמוה כשינוי הייעוד שלשמו נוצר האדם, והינו ניסיון שנועד מראש לכישלון. מאחר והאדם לא נברא אלא להרבות כבוד שמים, הרי ששום עונג אחר לא מסוגל להביא את הנפש אל סיפוקה המלא, אלא אם יתאים את עצמו במדויק לתוכנית המקורית שעבורה היא נוצרה!



רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הרופא נעץ בו מבט חמור: "כדי לחפות על חוסר הברזל שלך, תצטרך לאכול משאית שלימה של חסה"

שיחה מיוחדת עם המחנך הנודע הרב פנחס ברייער, על לימוד התורה

יעקב א. לוסטיגמן

"הִירָא אֶת דְּבַר ד'" (שמות ט', כ')



בשר לא נעדרת אף פעם מהשולחן, ולעומת זאת הקינוח לא כל כך יציב בביתכם. פעם יש קינוח ופעם לא, פעם יש גלידה על השולחן ופעם קומפוט'...

"החבר הסתכל עלי בחוסר הבנה: 'לא הבנתי, אתה רוצה שנאכל בלי לקדש על היין? איך אפשר? או מה? שלא נאכל דגים בשבת? באמת... ובלי סלטים איך אפשר לשבוע, שנאכל חלה ככה בלי שום דבר ללפת את הפת? אבל קינוח - זה לא דבר הכרחי לסעודה! לא חייבים קינוח, ואם רוצים מאוד אפשר להסתפק בתפוח או תפוז, מי החליט שחייבים לאכול דווקא קומפוט או גלידה?"

"עכשיו כבר יכולתי לענות על שאלתו הראשונה", מסביר הרב ברייער... "ידידי היקר, ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר..."

"אתה לא מפספס אף פעם את מה שחשוב, את מה שנמצא ברשימת המטלות ה'קשיחות' - לא תחמיץ ולא תשכח ולא תדלג על שום מטלה אף פעם. כי אי אפשר שולחן שבת בלי לקדש על היין, לכן לא משנה מה יקרה - לעולם לא תשכח לקנות יין לשבת, וגם אם קרה ששכחת - לא תיגש לסעודה בלי לנסות להשיג בקבוק יין או מיץ ענבים מהשכנים וכדו'."

"אבל יש גם את הרשימה הגמישה, עם המטלות והיעדים הגמישים. שם רשומים הדברים שאתה רוצה לעשות, אבל לא חייב לעשות."

"השאלה היא אם לימוד התורה שלך נכנס בקטגוריה של החלק הגמיש, או זו של החלק הקשיח, אם תחליט בהחלטה גמורה שזה בחלק הקשיח - שום דבר לא יזיז אותך מקביעת העיתים שלך, ואם תתקיים מסיבת התנאים של אחיך, שאתה לא יכול להיעדר ממנה, אתה כבר תמצא את הדרך לשלב, אולי תביא איתך גמרא קטנה ותשב בצד ותלמד, או שתקדים את שעת הלימוד וכדו', אבל בוודאי

"אחד מחברי", מספר המחנך הנודע הרב פנחס ברייער, "שפך בפני את ליבו, וסיפר לי שהוא מאוד מאוד רוצה לקבוע עיתים לתורה, ויש לו שאיפה לסיים את הש"ס בלימוד 'דף היומי' ואת המשנה ברורה בסיום 'דף היומי בהלכה' וכן רצונו ללמוד קצת מוסר כל יום ועוד.

"אבל יש לו בעיה מאוד גדולה, לאותו חבר. הוא לא אדם עקבי, ולכן קשה לו מאוד לעמוד באתגרים שקיבל על עצמו, ולמלא אחר החלטותיו לאורך זמן.

"רק התחלתי ללמוד מסכת חדשה, ויומיים אחר כך אחי התארס", הוא מספר, "היינו צריכים לעזור בהכנות לווארט, אחר כך היו צריכים לקנות מתנות והייתי צריך לקחת את אמא שלי לסיבוב בין חנויות, בין לבין היתה לי אסיפת הורים בתלמוד התורה של הילדים, ופגישת עבודה חשובה מאוד בערב אחר, וכך בעצם נוצר מצב שהפסדתי כמה וכמה דפים כבר בחודש הראשון, מה שכמובן הוציא לי את כל החשק, וגרם לי לעצור את הכל ולחכות לתחילתה של המסכת הבאה..."

"כך הוסיף הידיד לספר לי סיפורים רבים נוספים, אודות קביעת עיתים לתורה שקבע בעבר, ושכל פעם לא הצליח לעמוד בכך אפילו לא שבועיים.

"שאלתו בפיו, אם יש לי בשבילו עצה ורעיון איך לשנות את המצב, ולתת לו כח לעמוד בקבלות הטובות שלו לאורך זמן.

"בתגובה, ביקשתי ממנו שיתאר כיצד נראה שולחן השבת בביתו בליל השבת האחרונה: 'חזרתי הביתה מבית הכנסת', הוא סיפר, 'שרתי 'שלום עליכם' קידשתי על היין, נטלנו ידיים בצעתי את החלות, אכלנו סלטים, דגים, מרק, רולדת בקר, ולסיום אכלנו קומפוט לקינוח...!'

"ואיך נראתה הסעודה בליל השבת הקודמת? הוא סיפר לי בקצרה את סדר השתלשלות האירועים: 'שלום עליכם', קידוש, נטילת ידיים, חלות, סלטים, דגים, מרק, עוף, ולסיום גלידה כקינוח.

"והשבת שקדמה לה? הוא נדרש להתאמץ קצת כדי להיזכר וסיפר: 'שלום עליכם', קידוש, נטילת ידיים, חלות, סלטים, דגים, מרק, שניצל עוף ולסיום קילף תפוחים וחילק לילדים במקום קינוח.

"אחרי ששמעתי הכל, שאלתי אותו את השאלה האמיתית: 'הסבר לי ידידי והאר את עיני, למה קידוש אתה עושה כל שבת, חלות אוכלים כל שבת, דגים יש כל שבת וגם סלטים, ואפילו מנת עוף או

כעבור כמה ימים, שלח לו חברו למעלה ממאה אלף ש"ח שגייס מנדיבי עם בבורו פארק, הון עתק שר' אפרים אפילו לא חלם עליו. וכשקיבל את הכסף היה בדרכו לארץ, כשהכסף מונח לצד המשקפיים - עמוק עמוק בתוך התיק...

כיצד משקפיים הביאו הון עתק ללא מאמץ?



הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

שוברו בנים שובבים!

כל יהודי באשר הוא, נושא על כתפיו את ה'חבילה' האישית שלו, בעיות שמלוות אותו, רצונות שאינו מצליח לממש, הישגים רוחניים נשאלים, התמודדויות בבריאות, אתגרים בחינוך הילדים, קשיי פרנסה, חוסר שלוה, ועוד. כל אחד מתמודד עם הקשיים שלו בדרכו, אבל את כולם מלווה שאיפה אחת: לצאת מכל זה, להיגאל מזה, לשכוח מכל הקשיים הללו.

בחלומנו, אנו רואים עולם זך וקסום, בו הבעיה שמלווה אותנו זה שנים - מתאדה ואיננה. מי שמתקשה לקום בבוקר, לקבוע עתים לתורה, לחייך או להיות שליו - מדמיין את הרגע בו הקושי הזה נעלם, והוא מצליח לעשות את הפעולות הללו בקלות. גם מי שחווה קשיי בריאות או בעיות בחינוך ילדיו, רואה בעיני רוחו רגע נפלא בלתי מושג, בו הבעיות האלה חולפות כלא היו. מי שחווה קשיי פרנסה, בוודאי אינו חדל מלחלום על חשבון בנק עמוס לעייפה...

השאלה הבערת היא, האם יש זמן, עיתוי, תקופה או מועד, שבו אפשר לממש את החלום הזה. האם יש משהו שניתן לעשות, כלי שניתן להפעיל, כדי שהחלום הזה יהפוך למציאות, כדי שהשאיפות הללו ייפכו לחיים עצמם?!

התשובה היא שכן, והבשורה היא - שזה קורה עכשיו!

בשבועות הללו, עוסקת התורה בסיפור יציאת בני ישראל משעבוד מצרים. השעבוד במצרים, עול הגלות במהלכו - היה הקושי החמור ביותר אותו חווינו כעם, קשה שבעתים מכל קושי המלווה אותנו היום. גאולת מצרים היתה נס על טבעי מלווה באותות ומופתים שמימיים עד כדי גילוי שכינה ממש - ברמה שאנחנו לא מסוגלים אפילו להעריך.

ולכן, גילו המקובלים והאריכו בספה"ק, השבועות הללו, המסע האדיר בו בני ישראל עוברים ממצב כה נמוך, שפל, אומלל ואפוף צרות כמשועבדים למצרים, למעמד כה מרומם, נשגב, נעלה וטהור כמקבלי התורה, השבועות הללו מסוגלים לכל יהודי באשר הוא, להיגאל מהקשיים והמצרים שלו, ולהציב את עצמו במקום חדש, בעולם זך וטהור, נקי ונעלה יותר. שבועות אלו מכונים בראשי התיבות 'שובבים', ראשי תיבות של הפרשיות 'שמות', 'ארא', 'בא', 'בשלח', 'יתרו', 'משפטים'.

עכשיו, בימי השובבי"ם, יכול כל יהודי להצטרף להיגאל בעצמו, מעומק השאול של קשייו האישיים, אל הגאולה האישית שלו. אלו שבועות המסוגלים לזינוק מהיר, לתפנית חדה, לגאולה נשגבה מפיר הבור ועומק הכאב - היישר אל פסגת ההר ועוצמת האושר. כל מה שצריך לעשות כדי לזכות בכך, הוא להעתיק את מה שבני ישראל עשו אז כדי להיגאל, ולפעול באותה הדרך.

ומהי אותה דרך? מגלה התרגום 'יונתן בן עוזיאל' בפרשת השבוע שעבר: בעומק גלות מצרים, בני ישראל עשו תשובה בסתר, בדברים הכי אישיים שלהם, בנסינות הכי סמויים שהם חווים. הם שמרו את החושים שלהם, נזהרו בזהירות כפולה לשמר את קדושת עיניהם, התחזקו בלשמור את האישון והעפעף, המבט וההסתכלות. אלו דברים שאדם עלול להיכשל בהם בלי שמישהו ישים לב לכך, הוא רק מציץ לכאן או מביט לשם, ורק בוחן כליות ולב יודע...

כאשר בני ישראל שמרו את עיניהם, טיהרו את המבט שלהם, בדקו בשבע עיניים תרתי משמע לאן מופנה מבטם וכח ראייתם - בכך הם פתחו לעצמם את השער לגאולה, העניקו לעצמם את ההזדמנות לצאת מהמצר המצרי, הפכו ראויים לקבלת התורה!

אם אנחנו רוצים גאולה אישית משלנו, זו הדרך, זה המתכון. העיניים שלנו רואות כל כך הרבה פרטים בהינד עפעף, קולטות אלפי תמונות בכל רגע נתון. הנסיון גדול, איש לא באמת יכול לשמור עלינו, רק אנחנו בעצמנו. הבה נזכור ונדע שכל הסתכלות אסורה מותרת אותנו בעומק הגלות האישית שלנו חלילה, ומנגד - כל עמידה בנסינו, כל

סיבוב ראש, כל עצימת עיניים, כל מבט שמנענו מעצמנו וכל תמונה שענינו לא שזפו - גואלים אותנו צעד נוסף, נושאים אותנו אל על. כדי להשתחרר מכבלי ההתמודדות שלנו, כדי לצלוח את כל הקשיים שלנו, כדי לחוות גאולה אישית מפעימה מקושי רוחני או בריאות, חינכי או כלכלי, אישי או משפחתי - כל מה שכדאי כל כך לעשות הוא לשמור על העיניים. לדעת שכל מבט לא מחושב הוא מסוכן, שכל הסתכלות אסורה היא פיגוע רוחני, כל ראייה לא נכונה היא אסון. ככל שנתאמץ - גם אם זה כרוך בשינוי הרגלים, לפעמים באי נעימות, אולי גם בשינוי הדרך בה אנו הולכים, אולי בהסרת המשקפיים במקומות מועדים לפורענות ראייתית, אולי בהימנעות משימוש במכשירים ואביזרים טכנולוגיים מסוכנים רוחנית, כך נזכה לחוש באמת כי שמירת העיניים מזככת ומקדשת אותנו, גואלת אותנו מהקשיים שלנו, ומובילה אותנו בדרך הבטוחה אל השגת כל שאיפותינו ורצונותינו, רוחניות כגשמיות!

טבח אפלולי מועדף...

חודש מרחשוון תרח"צ. קול ששון וקול שמחה בביהמ"ד של חסידי קארלין בירושלים, בהיוודע הבשורה המרנינה כי הרבי - הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין ז"ע הי"ד, מחתן את בתו בעוד כחודש, ב"ט בכסלו. בימים ההם נסיעה לחתונה בחו"ל היתה כרוכה במסע ארוך ומטלטל באוניה, ולפיכך מינו בני החבורה שני שליחים, אשר יסעו לחתונה בשם הקהילה כולה.

שליחי הקהל שנבחרו היו המובחרים שבחבורה, הלא המה הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב ז"ע - שבשבוע החולף, יום כ"ד בטבת - חל יום ההילולא שלו, וידידו הגה"ח רבי זלמן בריזל זצוק"ל, מנקיי הדעת שבירושלים. לפני צאתם ערכו להם מעמד פרידה מרגש, כל בני הקהילה ליוו אותם אל הספינה שיצאה ממל יפו, ועקבו אחר הספינה עד שנעלמה מן האופק...

הספינה יצאה לדרכה, עמוסה נוסעים מכל הסוגים, יהודים ושאינם, גברים ונשים, כולם כאחד, כאשר לכל נוסע הוקצה תא מרווח, נוח ומאוורר, בו ישהה בימי ההפלגה הארוכים. אולם רבי משה מרדכי, מיד עם כניסתו אל הספינה, נמלט אל ירכתיה, חיפש מחסן במרתפיה, והתיישב בין חביות שמן מכונות המשמש לשימון מנועי הספינה...

עוברים יומיים, הספינה מיטלטלת מצד לצד, אל המחסן הטחוב שבקרקעית האוניה מגיע רק מעט אור ואוויר, המחנק הופך למעיק. אפילו מיטה נורמלית אין במחסן האפלולי הזה, שאינו מיועד למגורי בן אנוש כלל. בעוד נוסעי האוניה עוברים מתא הלינה אל חדר האוכל שעל הספינה, ממשיכים לסיפון לשאוף אוויר צח ומבלים בטוב ובנעימים, הרי ששני השליחים שוהים עמוק בבטן האוניה, יושבים במחסן החנוק ולא יוצאים ממנו ולו לרגע קט...

התנאים במחסן היו תת אנושיים ממש, ובתום כמה ימי הפלגה, כאשר רבי זלמן חש צורך לשאוף אוויר ולחלץ עצמות, פנה אל שותפו למסע ושאל: 'הרי שילמנו במיטב כספנו, יש לנו תא מרווח על האוניה למעלה, יש בו מיטה נוחה, כסא ושולחן, מיטב התנאים ומירב הנוחות. למה שלא נעלה למעלה, נסתובב קצת על הסיפון,

נשאף אוויר, נעבור לתאים הנוחים שהוכנו עבורנו? למה שנמשיך לשבת כאן, במחסן טחוב ומחנק, נטולי אור ומשוועים לאוויר צח?! רבי משה מרדכי חיך, והשיב תשובה מופלאה: 'ההגיון בצד שלך, ר' זלמן. אולם קיימת סכנה בעליה למעלה...'

'סכנה?! - תמה ר' זלמן, איזו סכנה יש שם? והרי מאות מסתובבים שם מחוייכים ומאושרים?'

'נו, הלא זו בדיוק הסכנה!' - השיב רבי משה מרדכי, 'הלא מה שמתרחש שם הוא סכנה עצומה לעיניים! מסתובבים שם אנשים, גם כאלה שאינם יהודים או אינם מקפידים, יש שם מראות ששורפים עין יהודית קדושה, מחזות שאסור לאישונים טהורים להיתקל בהם! כיצד אני יכול לעלות אל הסיפון ולסכן את עיניי?! ניחא, אשאר כאן עד סיום ההפלגה, אסבול בשקט שהות במחסן טחוב ומחנק, אבל את עיניי לא אסכן, עליהן אשמור טהורות!'

סיפור מופלא זה, המופיע בספר 'משה איש האלוקים' מתולדות חייו, מחדד לעברנו: אם גדולי עולם, קדושים וטהורים, צדיקים שמורים בעלי מעלה נשגבה, חששו כך מכל ניסיון בשמירת העיניים, מה נאמר אנחנו, אזובי הקיר מוכי יצר, איך אנחנו יכולים להיכנס לניסיונות בשמירת העיניים, כיצד אנו יכולים ליטול סיכונים בכל הקשור לשמירת עינינו?!

בכל עת ניסיון, נזכור כמה התאמץ אותו צדיק, כמה סבל ממחנק וחוסר תנאים, כדי להבטיח את טהרת עיניו. וככל שנאמץ את הדרך הזו, ככל שנפעל בכל הכלים כדי להבטיח את קדושת עינינו, ככל שנתמסר לשמור את עינינו כראוי - כך נזכה שבורא עולם יאיר את עינינו בתורתו, ויאיר את חיינו בישועתו!

משקפיים ומזומנים - בעומק התיק...

ביום שנקלע ר' אפרים למונסי שבניו יורק לצורך שמחה משפחתית, עלה בו הרהור שהפך לזבוב טורדני. הוא אמנם נסע לארה"ב לצרכים אחרים, ואמנם מעודו לא פשט יד לבקש עזרה מאיש, והוא אפילו מתבייש לעשות כן. אולם הרי הוא כבר כאן, ומי כמוהו מכיר את הררי החובות המעיקים עליו, אולי זו הזדמנות טובה לפנות ליהודים נדיבי לב ולבקש את עזרתם...

ממחשבה למעשה: ראשית, הוא מעדיף לפנות לשכונת בורו פארק שבברוקלין, המשופעת בנדיבים שאינם מכירים אותו. כדי להצליח, הוא פונה לחבר המתגורר בבורו פארק, ומבקש ממנו להתלוות אליו לגיוס הכספים, לא לפני שהוא מוודא שאינו מתבזה בחינם, וצפי ההכנסות עומד על כ-5,000\$. כשהחבר מביע הסכמה, הם מסכמים כי ביום ראשון יסע ר' אפרים ממונסי לבורו פארק, ויחדיו יתחילו בגיוס הכספים.

בשבת שלפני, נקלע לידיו של ר' אפרים גיליון בנושא 'שמירת העיניים'. ר' אפרים קורא בו, ונפעם לגלות אוצר ציטוטים מרוממים מספרים שונים, שכולם מבהירים מסר אחד והוא, שיתכן שמיועד לאדם שפע גדול של פרנסה משמים, ממתין לו אוצר של ברכה בהמשך החיים, ובעקבות כך שאינו שומר את עיניו כראוי, בשל העובדה שהוא נכשל בפגם הראיה, הוא מאבד במו ידי - או במו עיניו במקרה זה - את

כל הטובה המיועדת לו, את כל השפע שהבורא הכין עבורו!

ר' אפרים חש כי הדברים מכוונים אליו. בורא עולם הוביל את הגיליון הזה לידיו - כדי שיקבל החלטה בתחום שמירת העיניים. על אתר הוא מקבל על עצמו לשמור על העיניים בשמירה מעולה ומדקדקת, כמו שני יהלומים הזקוקים להגנה רבתי. מעתה לא יביט אנה ואנה ולא יסתכל לכל כיוון, אלא ישמור את עיניו ומבטו טהורים וזכים...

ביום שלמחרת החלטתו זו, יום ראשון, הוא עולה לאוטובוס העושה את דרכו ממונסי לבורו פארק - כמתוכנן, נזכר בקבלה הטובה שקיבל אמש, לשמור על העיניים מכל משמר, וחולף בו הרהור: 'הרי האוטובוס הזה עובר בדרכו דרך מנהטן, עיר גדולה וסואנת, מסוכנת מאוד לעיניים קדושות. איך זה משתלב עם הקבלה שקיבלתי על עצמי? האם אצליח לשמור את עיניי כראוי למרות המעבר במנהטן עמוסת השילוט הצבעוני וההמונים הססגוניים?'

על אתר הוא מקבל החלטה אמיצה ונחושה, מסיר את משקפיו מאפו, מוריד אותם מעיניו, תוחב אותם עמוק בכיסו. 'בלי משקפיים הרבה יותר קל, ממילא הכל מטושטש לחלוטין' - הוא מהרהר, שמח על התחבולה שנקט, שתבטיח את שלום עיניו וטהרתן. נכון, כתייר מארץ ישראל לא יוכל לצפות בנופי הדרך ממונסי בואכה בורו פארק, גם את העיר מנהטן שהכל שחים בגודלה ועוצמתה לא יזכה לראות, ועדיין - המחיר הזה כדאי, כדי לשמור על קדושת עיניו!

ואכן, המחיר היה כדאי: בבואו לבורו פארק, בתום נסיעה ארוכה נטולת משקפיים, חברו יוצא לקבל את פניו, ואומר לו בפשטות: 'האמת, שמיד אחרי שיצאת לדרך, חשבת שפשוט מיותר שאתה בא. אם עוד לא היית עולה לאוטובוס - הייתי משאיר אותך במונסי... הרי אתה חף מניסיון, גיוס כסף עבורך גורם לך להתבייש, למה לך להסתובב ולפשוט יד? אני יכול לעשות זאת עבורך, אסתובב בשבילך, אתרים נדיבי עם למענך, אשתדל לגייס לך לא פחות ממאה אלף ש"ח!'

ר' אפרים מופתע והמום, ולפתע קולט: בשעה שקיבל החלטה להסיר את המשקפיים - באותה שעה ממש החליט חברו כי לא נאה שיסתובב ויפשוט יד, וגמר אומר לעשות את העבודה במקומו! עתה הוא יכול לשוב על עקבותיו, חברו דואג לגיוס כסף, בסכום עתק שלא עלה על דעתו, בלי להתאמץ, בלי להתבייש, בלי לפשוט יד - רק בזכות השמירה על העיניים!

ואכן כך קרה: כעבור כמה ימים, שלח לו חברו למעלה ממאה אלף ש"ח שגייס מנדיבי עם בבורו פארק, הון עתק שר' אפרים אפילו לא חלם עליו. וכשקיבל את הכסף היה בדרכו לארץ, כשהכסף מונח לצד המשקפיים - עמוק עמוק בתוך התיק, כי ר' אפרים כבר יודע שהשמירה על העיניים היתה המפתח שהוביל לאוצר הכלכלי הענק הזה!

סיפור זה, אשר סיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, מחדד לעינינו עד כמה מקור השפע תלוי בשמירת העיניים, וכי לא יתכן שהגדלת הכנסות תהיה כרוכה בירידה בשמירת העיניים חלילה. אם חשבנו שכדי לשפר את הפרנסה נצטרך להתפשר על שמירת העיניים, לצעוד במקומות מסוכנים לקדושת העיניים, להביט

נכון, כתייר מארץ ישראל לא יוכל לצפות בנופי הדרך ממונסי בואכה בורו פארק, גם את העיר מנהטן שהכל שחים בגודלה ועוצמתה לא יזכה לראות, ועדיין - המחיר הזה כדאי

במכשירים שמחוללים נזקים בטהרת העיניים, לנסוע למקומות שיש בהם משום פגיעה בשמירת העיניים - מתברר שההיפך הוא הנכון: אדרבה, השמירה על קדושת העיניים היא המפתח לשפע, הצינור המוביל אותו. ככל שנתחזק בשמירת העיניים, ככל שנילחם על קדושתן וטהרתן - כך נזכה לראות ולחוש את ההשפעה של שמירת העיניים, בשפע אושר ופרנסה!

נסיעה ארוכה בעשרים שקל!

כשגב' כהן הוצרכה לקחת את בנה לרופא ב'משגב לדרך' שבירושלים, יותר מכל הטרדה אותה השאלה איך תשמור על עיני הילד בטהרתן, ב'טיול' שנגזר עליהם משכונת גאולה ל'קטמון'. נסיעה במונית היא יקרה מדי, נסיעה באוטובוס - עם כל המראות והשכונות שעוברים במהלך נסיעה כזו - הרי היא מסוכנת מדי לבנה היקר, בעל העיניים השמורות והזכות...

לבסוף, את הדרך הלך עשתה באוטובוס, כשהיא מעסיקה את בנה, שומרת על עיניו ממוקדות אליה, בלי שיציץ ימין ושמאל. זה לא היה קל, ולכן החליטה שאת הדרך חזור תעשה במונית, ויהי מה. אולם באמתחתה רק 20 שקלים, לא סכום המספיק לנסיעה כה ארוכה משכונת קטמון לשכונת גאולה...

גב' כהן בטוחה בבורא עולם, וברצונו שבנה ישמור את עיניו. היא עוצרת מונית מזדמנת, מספרת לנהג כי בכיסה רק 20 שקלים, ושואלת אם יוכל להסיעה במחיר הזה לרחוב יחזקאל פינת הושע - טבורה של שכונת 'גאולה'. הנהג מצטחק לעברה, הרי זה פחות ממחצית הסכום שנסיעה כזו עולה!

רגע לפני שהוא ממשיך בדרכו, אוזרת גב' כהן אומץ, ומציעה לנהג: 'ראה נא, זה מה שיש לי, הבה נצא לדרך. כשהמונה יגיע לעשרים שקלים - תוריד אותנו. נתקרב לאזור בינתיים' - היא מבקשת, מייחלת

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

אלא שאז... קרה הבלתי יאומן... כשסיימתי לעבוד, בערך בחצות הלילה, כיביתי את המחשב ו... שכחתי לשמור את כל השינויים שעשיתי בקובץ... ברגע אחד של אי שימת לב ירדה כל עבודתי לטמיון... למעלה מארבע שעות של עבודה אבדו כלא היו...



הרב ישראל ליוש

ביום א' שבט חל היא"צ של הגאון רבי משה שיק זצ"ל, מח"ס שו"ת 'מהר"ם שיק' ועוד.

רבי משה שיק נולד בשנת תקס"ז בעיירה 'ברעזאווה' לאביו הג"ר יוסף שיק זצ"ל, ולאמו מרת רבקה ע"ה נכדת רבי פרץ פרנקל זצ"ל, ותורה וגדולה היו על שולחנם.

מילדותו דבק בתורת ה' ושקד על תלמודו מאוד, והיה משנן לימודו הרבה, ומתחנן לפני נותן התורה שיחון אותו בדעה ובינה להבין דברי תורתו, עד שהאיר לו הי"ת ופתח לו שערי חכמה ועשה חיל בלימודו. בהיותו בן י"א שנה נסע ללמוד בישיבתו של דודו הג"ר יצחק פרנקל זצ"ל ב'ראנדארף'. ועוד בבחרותו נפטר עליו אביו, ומצא נחמה ביגיעת התורה.

בהיותו בן י"ד שנה גלה ללמוד תורה אצל רבו הגדול מרן ה'חתם סופר' זי"ע ב'פרשבורג' ועל אף שהיה צעיר מאוד קיבלו החת"ס לישיבתו, ועד מהרה שחה בים התלמוד כתלמידים הבוגרים, ודבק ברבו ותורתו היתה שגורה על פיו.

בשנת תקפ"ו נשא לאשה את רעייתו מרת גיטל בת דודו, אחי אמו, הג"ר פרץ פרנקל זצ"ל, אחר עשר שנים כשפרנסתו נדחקה, בעצת רבו קיבל על עצמו עול רבנות עיירת 'יערגין', שם ישב כעשרים ושלוש שנים, ושם כתב את ספרו על תרי"ג מצוות.

בשנת תרכ"א, נתמנה לרב העיר 'חוסט', ופתח שם ישיבה, אליה נתקבצו בחורים מופלגים מכל המדינה, שלימים האירו את דורם בתורתם, ה"ה הגאון רבי שאול בראך זצ"ל, הגאון רבי זלמן שפיצר זצ"ל הגאון רבי בנימין סופר וואלף זצ"ל ועוד רבים וטובים.

ביום שב"ק פרשת וארא א' שבט שנת תרל"ט נצחו אראלים את המצוקים ועלתה נשמתו למרומים, והוא בן ע"ב שנים. נטמן ב'חוסט', והשאיר אחריו זרע ברך ה' וספרים רבים שרובם יצאו לאור אחר מותו ע"י בניו ותלמידיו.

הבטיחו 'אני אהיה עם פיך והוריתיך אשר תדבר' (ד יב)? אלא, ודאי ידע משה רבינו והבין שבשעה שהוא ידבר עם פרעה, יעשה עמו הקב"ה נס שידבר כראוי, כהבטחתו, ומכל מקום חשש, כפי שאמרו חז"ל (ב"ר עו ב) 'אין הבטחה לצדיקים בעולם הזה', מפני שהם חוששים שמא יגרום החטא. ומצינו כן במשה רבינו עצמו, (שם א) גבי עוג מלך הבשן, שהקב"ה הבטיחו: 'כי אהיה עמך' ומכל מקום נתיירא, עד שהוצרך הקב"ה לומר לו שוב: (במדבר כא ד) 'אל תירא אותו...'

וכאן חשש משה רבינו יותר, שהרי מתחילה שמעו בני ישראל לקולו, שנאמר: 'ויאמן העם', ואח"כ לא שמעו אליו, שנאמר: 'ולא שמעו אל משה מקוצר רוח'. ולכן דאג, כי אם בני ישראל לא שמעו אליו, אף שהיה הדיבור לטובתם, איך ישמע אותו פרעה, הרי יש לו קושי בעצם הדיבור שהוא ערל שפתיים, ובלא נס לא יתאפשר הדבר, אם כן, שמא יגרום החטא ולא יארע לו הנס המובטח, ויסכן את טובת הרבים.

בסיפור המופלא הבא נווכח כי אמנם 'אין הבטחה לצדיקים בעולם הזה' כדברי המדרש, וכביאורו של המהר"ם שיק: 'מפני שהם חוששים שמא יגרום החטא', אך הקב"ה אינו מביא תקלה לצדיקים אף כשהם בעולם הבא, ובפרט בדברים שהם דקדוק עליהם בעולם הזה. אבי מורי שליט"א זכה לסדר את ספרי המהר"ם שיק זי"ע שיצאו

"הן פני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה" (שמות ו, י"ב)
מדוע חשש משה רבינו שלא ישמע אותו פרעה מפני שהוא ערל שפתיים, שואל המהר"ם שיק זי"ע, הרי הוא כבר טען כך והקב"ה

לאור ע"י המכון 'בני משה' להוצאת ספריו, מיסודו של נו"נ הגאון רבי אשר אנשיל קליין זצ"ל אב"ד מאראש-ואשרהעלי'.

בתחילת העבודה סיכם רבי אשר אנשיל עם אבי מורי שלא יעבוד על ספרי המהר"ם שיק במוצאי שבתות, משום שהמהר"ם שיק הקפיד מאוד שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת עד חצות. "תנאי זה לא היה קשה עבורי" - מספר אבי מורי - "כי בלאו הכי לא הייתי רגיל לעבוד במוצאי שבתות, ולכן הסכמתי מיד לבקשתו...

"אלא שכמידי שנה יצא לאור ספר חדש לקראת היאר-צייט של המהר"ם שיק החל בראש חודש שבט, ושנה אחת הזמן היה קצר מאוד, והמלאכה היתה מרובה, ולמרות שעמלתי שעות רבות לסדר הספר, עדיין לא הצלחתי לעמוד בדרישה שיהיה הספר מוכן לקראת היאר-צייט..."

"בצר לי החלטתי לחרוג מהתנאי שהסכמתי לו בתחילת העבודה, ולנצל את השעות הללו של מוצאי שבת הארוך בימי החורף, לעיסוק בתורתו של המהר"ם שיק. 'המהר"ם שיק כבר יסלח לי', הרהרתי בליבי, 'הוא הרי יודע את הלחץ זו הדחק בו אני נמצא, ויודע גם שאני עושה את זה רק לכבודו, כדי להספיק להדפיס את הספר לכבוד היאר-צייט'..."

"עבדתי במרץ, היטבתי לנצל את שעות הלילה השקטות, שקעת בעבודה והספקתי הרבה מאוד. אלא שאז... קרה הבלתי יאומן... כשסיימתי לעבוד, בערך בחצות הלילה, כיביתי את המחשב ו... שכחתי לשמור את כל השינויים שעשיתי בקובץ... ברגע אחד של אי שימת לב ירדה כל עבודתי לטמיון... למעלה מארבע שעות של עבודה אבדו כלא היו..."

"זאת טעות של מתחילים... זה לא קורה לבעלי ניסיון שכבר חוו אי פעם בשנות עבודתם מפח נפש של אי שמירת שינויים, ובכל זאת, הפעם זה קרה... מסתבר שהמהר"ם שיק דואג לרצונותיו אף ממקום מושבו אי שם בעולמות העליונים, ואם הוא רצה שכתביו וספריו יודפסו בלי שתתבצע בהם מלאכה במוצאי שבת עד חצות, אז כך אכן קרה..."

"בחסדי שמים הצלחנו לעמוד ביעד - מסכם אבי מורי - וביאר-צייט של המהר"ם שיק כבר היה הספר החדש מודפס וכרוך ועותקים רבים ממנו חולקו לבאי סעודת ההילולא..."

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן וַיִּצְוֵם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פְּרַעֲה מֶלֶךְ

מִצְרָיִם..." (שמות ו', י"ג)

רש"י מביא המדרש שהקב"ה צוה למשה ולאהרן לחלוק כבוד לפרעה מלך מצרים. ויש להבין, תמה המהר"ם שיק ז"ע, מדוע מגיע לפרעה הכבוד הזה, אחר שהוא שיעבד את עם ישראל בחומר ובלבנים ובעבודת פרך?

ומיישב, שפרעה הוא הגורם שיצאו ישראל ממצרים ויקבלו את התורה הק'. שהרי לולא שצירפם הקב"ה בכור הברזל, והוציא אותם ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה, לא היו ראויים לקבלת התורה, כי היו שפלים ונבזים כי היו משועבדים והתעסקו בחומר ובלבנים, ורק

קשיות ערפו של פרעה שהביאה עליו מכות וניסים גלויים לעיני העמים וישראל, היא רוממה את ישראל לדרגה הגבוהה להיות ראויים לקבל את התורה. לזאת מחויבים היו משה ואהרן ובני ישראל לחלוק לו כבוד.

ומדויק כן בפסוקים: 'וידבר וגו' ויצום אל בני ישראל' אין צו אלא לשון זירוז, 'אל פרעה' שיחלקו לו כבוד, ומנא לן? לזה אמר 'להוציא את בני ישראל', כי רק הוא הגורם שהוציא אותם ביד חזקה מארץ מצרים, ועי"ז היו ראויים לקבל את התורה.



אהבה רבה אהב הגה"ק המהר"ם שיק ז"ע את התורה שקיבל בהר סיני, ובאהבתו העזה לא מש ממנה כל ימי חייו, בהתמדה גדולה משחר טל ילדותו, בלתי ניתנת לתיאור. התמדתו הגודל נשאה פרי ודיעותיו התורה היו עצומות מאוד, עד שרבו מרן ה'חתם סופר' ז"ע כינהו 'ארגז מלא ספרים'.

פעם שהה עם בן רבו מרן ה'כתב סופר' ז"ע ב'פישטיאן'. ברשות הכתב סופר היה טור שו"ע שהיה חסר בו דף אחד, ושלה אחד מתלמידיו למהר"ם שיק להשאיל ממנו את הכרך הזה כדי ללמוד הדף שחסר.

כששמע המהר"ם שיק את בקשתו, ביקש שיביאו לפניו דף ועט וכתב את כל הדף החסר, הטור והנושאי כלים, כלשונם ממש. התלמיד חזר לכת"ס והביא לו הכת"י של המהר"ם שיק, ויהי פלא בעיניו: "מדוע צריך היה לטרוח לכתוב בעצמו הטור והנושאי כלים, היה יכול להמציא לי הכרך, ובסיום לימודי הייתי משיב לו אותו..."

אז הסביר לו התלמיד כי לא היה ברשות המהר"ם שיק כרך זה ולכן כתב הכל מזכרונו. הכתב סופר התפעל מאוד, ושלה לעיר הסמוכה 'ווערבוי' להביא לו משם הכרך המדובר, ואחר שבדק מצא שאכן לא נפלה אות אחת מכל דברי הטור והנושאי כלים..."

מרוב התפעלותו העצומה מידיעותיו של המהר"ם שיק, החליט הכתב סופר לבוא אליו. כשפגשו, חשב המהר"ם שיק שהוא בא להתלונן על שלא נתן לו הספר, ומיד התנצל שאין לו הטור, וח"ו לא עשה כן מחוסר אמונתו שיחזיר לו הספר. השיב לו הכתב סופר שכזו גאונות לא ראה אפילו אצל אביו חתם סופר, אך מיד הוסיף ואמר: "אבל כל זה הוא בזכות אבי ה'חתם סופר' ז"ע..."



אין זה פלא שכך הם ידיעותיו העצומות בכל חלקי התורה, כי כך היו מספרים תלמידיו שהיה חוזר על לימודו עשרות פעמים, וניצל כל רגע פנוי לחזור על לימודיו דבר יום ביומו.

חתנו הגאון רבי יעקב פראגר זצ"ל סיפר שפעם מצא רשום בין כתביו כמה פעמים חזר על כל מסכת, מסכת זו ארבעים פעמים, ומסכת אחרת שישים פעמים. וכאשר ראה המהר"ם שיק שחתנו רואה רשימה זו, אמר: "כתבתי זאת כדי שיוצ"ח יקחו מזה מוסר..." ובמחלתו האחרונה שממנה לא קם, שמעו בלילה כאשר נח על מיטתו ששפתותיו מדובבות, וכשהאזינו, שמעו שהיה חוזר על

שבת אחת ישב רבי יעקב יוסף הרמן לסעודה עם אורחיו, כשהוא לבוש ב'קפוטה' חדשה נאה ויקרה מאוד. הוא ניגש כדרכו לחלק את הטשולנט לאורחים, והנה תפס אחד האורחים את הצלחת הגדולה ושפך בחרי אף את כל תכולתה, על ה'קפוטה' החדשה של הרב הרמן, כשהוא צועק: "אינני אוהב זאת!"...

התגובה - כולה הפסד! ההבלגה - כולה רווח!

הרב בנימין בירנצוויג

"ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים" (שמות ח', מ')



כבר תחריר במרכז עיר הבירה קהיר. צפרדע ענקית מימדים התמקמה לה במרכז הכיכר, כשרבים מתושבי העיר באים לחזות בתופעה יוצאת הדופן הזו.

כל זה היה מיד לאחר הכרזת משה רבנו כי הקב"ה מביא מכת צפרדע על מצרים, המצרים התכוננו אבל לא ידעו למה?! והנה הצפרדע הראשונה ענקית המימדים למול עיניהם הנדהמות.

ואז, כפי שמבאר רש"י, היו המצרים מכים אותה ברצונם להכחידה מיידית, ו.... כל מכה שהיא קבלת היתה מנתזת נחילים נחילים של צפרדעים, המחזה היה מדהים ומפחיד. המוני מצרים מתנפלים בחמת זעם על הצפרדע... ובכל מכה עוד ועוד - המוני צפרדעים מנתזים לכל כיוון, והמצרים ממשיכים בחמת זעם....

מעשה זה של המצרים הוא תמוה לכל שומע, אחרי שראו שככל שהם חוזרים ומכים את הצפרדע, יוצאים עוד ועוד צפרדעים, מדוע לא הפסיקו? מדוע המשיכו להכות ולהכות אף שראו שמעשיהם אלו מביאים עליהם חורבן יותר גדול?

קושיא זו מביא מרן הסטייפלער זצ"ל בספרו 'ברכת פרץ', ותרץ, שבאמת השכל האנושי אומר שצריך להפסיק להכות, כשכל הכאה רק עושה ההיפך מרצונם וכוונתם, אלא שאצל המצרים זה עבד אחרת, שכיון שראו שהצפרדע מוסיפה להתזי נחילים עוד ועוד והם לא מצליחים להורגה, גבר כעסם עליה וכל רצונם מעתה היה רק להתנקם בה ולהכותה ככל האפשר, ואף שראו שממשיכה להתזי נחילי צפרדעים, זה כבר לא מנע מהם לעצור, כי בערה בהם חמת הנקמה והכעס, וככל שהוסיפה להתזי הוסיפו לכעוס, וחמתם בערה בם, וכך בכל הכאה גברה בערת חמתם עליה, והם הוסיפו להכותה ולהתנקם בה, והיא הוסיפה להתזי נחילין נחילין עד כי "ותכס את ארץ מצרים".

מוסר השכל גדול וחשוב לחיים אנו למדים מכך, כותב הסטייפלר. האדם בשעת כעסו - אם ישמע חרפתו וישתוק ולא ישיב - ירגע לאט לאט ויעלמו חמתו וכעסו, אבל כשמשיב לשכנגדו הרי חברו מוסיף להשיב לעומתו כהנה וכהנה, כל כמה שיוסיף להתנקם

חברו - יוסיף להקניטו, והאש תגדל ותבער בין שניהם עד שתשרוף כל חלקה טובה. וא"כ הדעת נותנת, שטוב לאדם לשתוק בשעת מריבה, אבל מדת הכעס אומרת איך אנכי אשתוק? מדוע שאעבור על פגיעה בכבודי? ומתחיל להשיב וחברו כנגדו וחוזר חלילה.

מכאן נלמד כמה גרועה ומזקת מדת הכעס, ועד כמה מעולה וגדולה מידת ההתגברות והשתיקה בעת כעס.

רק נזק - מאי התגברות בעת כעס! רק רווח - מהתגברות בעת כעס!!



מעשה מפליא שמחזק מאד יסוד זה, הובא בספר הכל בו (סי' מ"א): שנהגו הנשים לדלות מים במוצאי שבת תיכף ששמעו "ברכו", שמצינו באגדה שבארה של מרים נמצא בימה של טבריה, וכל מוצאי שבת מחזרת על כל בארות ועל כל מעיינות, וכל מי שהוא חולה ויזדמן לו מים וישתה - אפילו כל גופו מוכה שחין - מיד נרפא. וממשיך הכל בו: ומעשה באדם אחד שהיה מוכה שחין, והלכה אשתו במוצאי שבת לשאוב מים ונתעכבה יותר מדי ונזדמנה לה בארה של מרים, ומלאה כדה מאותם המים. כיון שבאה אצל בעלה כעס עליה שאחרה לבוא, ומרוב כעסה נפל כדה משכמה ונשבר, ונפלו נטיפי המים על בשרו, ובכל מקום שנתזו המים נרפא השחין,

והנה קול צעדים קרב ובא לעברם, הם לחצו בחזקה איש את ידי רעהו, זה היה האות המוסכם להתחלת הפעולה, שלושתם זינקו בבת אחת ממחבואם, כיתרו את הדמות המתקרבת באפלה, והפליאו בה את מכותיהם

יעקב הרמן זצ"ל, מבוני היהדות באמריקה, הוא נהג לשרתם בעצמו ולהגיש את הסירים והצלחות במו ידיו, לראות שלא חסר דבר. שבת אחת ישב רבי יעקב יוסף לסעודה עם אורחיו, כשהוא לבוש ב'קפוטה' חדשה נאה ויקרה מאוד. הוא ניגש כדרכו לחלק את הטשולנט לאורחים, והנה תפס אחד האורחים את הצלחת הגדולה ושפך בחרי אף את כל תכולתה, על ה'קפוטה' החדשה של הרב הרמן, כשהוא צועק: "אינני אוהב זאת!"...

הכל היו המומים למראה עיניהם, האורח שנחרד בעצמו ממה שעולל, קפץ וברח מהבית מבלי לנסות אף לקנח את הטשולנט החם והסמיך מעל ה'קפוטה'. הרב יעקב הרמן פתח ברדיפה אחריו, ובתוך מספר דקות חזר, כשהוא מחזיק בחביבות את ידו של האורח הלז ומרגיע אותו: "במטותא ממך! אתן לך צלחת אחרת של טשולנט ואותה בוודאי תאהב!"...

רק כאשר קינח הרב את ה'קפוטה' במידת האפשר, פנה אליו בנו ר' נחום דוד, שנכח אף הוא באירוע ואמר: "אבא! איך יש לך כל כך הרבה סבלנות??" "לאו דווקא", ענה לו אביו, "אם יש בלבך רחמים ואהבה לזולת, אינך זקוק לסבלנות". (הכל לאדון הכל)

וכך במקום להפוך את האירוע למדורת אש שלא יגמרו לדבר עליה, על ידי סבלנות והתגברות - העניין הפך להמשך סעודת שבת רגועה ושמחה.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: 7622500@gmail.com

אבל שאר גופו נשאר מוכה שחין, והבין וכאב את תוצאת רגזנותו, שהפסיד כמו רגזנותו את מי בארה של מרים המרפאים, ומה היה רב שכרו וגדולה רפואתו, אם היה מבליג ושותק! ועל זה אמרו חכמים (קדושין מא): "רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו", מלבד זה הוא רק מפסיד!

הרוחות בבית מדרשו של גאון ישראל, מרנא רבי עקיבא אייגר זיע"א בעיר. בני הישיבה לא היו מסוגלים לעבור לסדר היום... נושא הדין היה: מאיר. בחור נרגן, מהיר חמה ובעל תגובות פוגעות, שהטיל חיתתו על כל סביבותיו. הבחורים גמרו אומר ללמדו לקח, אבל כיצד ומתי יעשו זאת?! הרי אם יוכיחוהו בגלוי - תשלח לשוננו השנונה לעברם כחץ מורעל!

"הפעם נעשה משהו של ממש", החליטו שלושה בחורים נועזים. הם התלחשו ביניהם כמה רגעים עד שהתקבלה תוכנית פעולה. היה זה לילה נטול ירח. חשכה אפפה את בית המדרש, בפרוזדור המוביל לאולם הגדול עמדו השלושה חבויים, עוד מעט ומאיר יגיע, כהרגלו בשעות אלו.

והנה קול צעדים קרב ובא לעברם, הם לחצו בחזקה איש את ידי רעהו, זה היה האות המוסכם להתחלת הפעולה, שלושתם זינקו בבת אחת ממחבואם, כיתרו את הדמות המתקרבת באפלה, והפליאו בה את מכותיהם.

למרבית הפלא מאיר המוכה לא הוציא הגה מפיו, גם כשתכפו המלקות וגברו - לא הוציא המוכה אף אנחה קלה. משהו נדלק במוחם נצבט בלבבם והם חדלו. "הדליקו את הפנס", אמר משהו, ואז פניהם חורו כסיד וברכיהם פקו....

... אוי לאותה כלימה ולאותה בוש! במקום מאיר השחצן, עמד למולם רבם ומורם האהוב, גדול הדור רבי עקיבא אייגר... הבחורים חפצו כי האדמה תבלעם חיים! בו במקום נפלו ארצה, וביקשו סליחה בדמעות שליש, ואילו רבי עקיבא עצמו נותר ללא שמץ קפידה וטינה. חיוך של חסד וסליחה ריחף על שפתיו מבלי גערה אחת.

אכן כן, מהבלגה תמיד מרוויחים, ומנמהרות יש הפסדים גדולים, הנה מרוב תאוות הנקם והכעס לא חשבו לבדוק מי היא הדמות הנכנסת... ולא שיערו את גודל רוע מעשיהם שלא ישכח מהם.

כשלושים איש היו מסובים מידי שבת בשבתו על שולחנו של רבי

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת



לדעת שכל מה שתעשה היום זה רק עם חסדי ה'! אם הקב"ה לא ירצה אתה לא תעשה שום דבר.
 "אחרי שעבר היום, ואולי חלילה לא הלך לי הכל כמו שצריך, כאן ההוא פגע בי ואחר כך אירע לי כך וכך, או אז צריך להגיע ל'אמונתך בלילות', אתה גמרת את היום ולא הלך לך כמו שצריך תתחזק באמונה, תדע שהכל מאתו יתברך.
 "ולשאלתכם זה הסוד של 'עלינו לשבח', כיון שיש בו את היסודות של האמונה, אנחנו מתחילים עלינו לשבח לאדון הכל על מה? לא על זה שהוא נתן לי רגלים, אלא קודם כל על זה שלא עשנו כגויי הארצות, שאנחנו יודעים שיש בורא לעולם, ויש לנו למי לפנות.



באחד הפעמים הייתי אצל רופא שאינו שומר תורה ומצוות לצורך טיפול "הייתי אצלו לצורך טיפול רפואי לא קל והיו צריכים לעשות כמה הרדמות באמצע, ההרדמות לא כל כך הצליחו והכאבים היו חזקים מאוד. קמתי מהכסא והתחלתי לרקוד "הטוב הטוב הטוב, כי לא כלו רחמין..."
 "הרופא הסתכל עלי ואמר: "אני מקנא בך! יש לך עם מי לדבר!!! לי

אין עם מי לדבר..."
 "אז אני אומר "עלינו לשבח לאדון הכל", שאנחנו יש לנו למי לפנות! הם משתחווים להבל וריק... ואנחנו כורעים ומשתחווים לפני מלך מלכי המלכים! שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ, הכל שלו, הוא אלוקינו אין עוד. כשחושבים על המילים הללו זה נשמע אחרת לגמרי.
 "ואחרי שאדם מחדיר בעצמו אמונה בקדוש ברוך הוא, אז "ועל כן נקווה לך ה' אלוקינו" הוא יודע שיש לו למי לקוות! מה צריך יותר מזה בעולם??? זה היסודות של האמונה.
 "אבל זה לא בא רק כשאומרים עלינו לשבח פתאום מחדירים אמונה ומתלהבים. לא. את זה צריך להתחיל מתחילת היום, ללכת כל היום עם אמונה ועם ההרגשה הזאת, ואז כשאומרים 'עלינו לשבח' זה נאמר בצורה אחרת.
 "אם כל היום אדם מתבונן, איך אני הולך על הרגליים, מה קרה לי אתמול, אתמול שכבתי במיטה כמו גולם לא יכולתי לזוז, איך היום פתאום אני הולך? זה רק מהקב"ה. רבי חצקל אברמסקי היה אומר "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך", כדי לבוא לבית המדרש צריך כאלו חסדים גדולים מברוא העולם. צריך לחיות עם ההרגשה הזאת, או אז 'עלינו לשבח' הוא אחר, אחר לגמרי".

המשך מעמוד 20 | הרב פנחס ברייער

שלא תדלג על יום של לימוד.
 "זה הכל עניין של קטגוריה, וככל שהקבלה שלך נכנסת עמוק יותר לצד של המשימות הקשיחות, כך היא תחזיק מעמד זמן רב יותר בעזרת ה'".

הקידוש שאתה עושה בבית

הגיע פעם אדם חלוש לרופא המשפחה, וביקש לשמוע את תוצאות בדיקת הדם שעשה ימים אחדים קודם לכן.
 עיין הרופא בתוצאות, סבר פניו החמיר, ולאחר המהום קל השיב לפציינט כי הוא סובל ממחסור חמור בברזל.
 "אה, זאת לא בעיה", השיב הפציינט בביטול, "ברזל? שמעתי שיש ברזל בחסה. אני אקפיד לאכול עלה אחד של חסה כל יום, וכך יהיה לי ברזל..."
 אבל הרופא נעץ בו מבט חמור: "אדוני, כדי לחפות על חוסר הברזל החמור שממנו אתה סובל, תצטרך להזמין משאית שלמה של חסה, ולאכול את כל הכמות הזאת.
 "במקום זאת", הוסיף הרופא, "אני אתן לך מרשם לגלולות שתצטרך לבלוע שלוש פעמים ביום, וכל גלולה כזאת מכילה כמות ברזל מרוכזת, כמו בכמה ארגזים של חסה. בתוך שבועיים כבר לא תסבול ממחסור בברזל..."
 במשל הזה השתמש המחנך הנודע הרב פנחס ברייער, כדי להסביר לבחור ישיבה שביקש לדעת למה כל כך חשוב ללמוד תורה, ומדוע לא יוכל לעסוק בעניינים אחרים ולהסתפק רק בקיום מצוות התורה.

"כמו הגוף כך גם הנשמה. אם הגוף סובל מחוסר ברזל - הוא חלש, הוא פגיע, הוא נפצע בקלות וכל פציעה חמורה יותר, הוא חשוף יותר לנגיפים וחיידקים, וכל מחלה קטנה יכולה להיות חמורה מאוד אצלו, תלוי עד כמה המחסור בברזל חמור.
 "גם הנשמה - אם היא חלשה, אם חסר לך ברזל רוחני, אם המערכת החיסונית שלה הוחלשה עם השנים, היא הופכת פגיעה מאוד. כל דבר הכי קטן מטלטל אותה, ומוריד אותה לתהומות רוחניים שיהיה לו קשה מאוד להיחלץ מהם...
 "אתה מקיים מצוות, זה חשוב מאוד, זה קריטי, יש במצוות ברזל רוחני שמחזק את הנשמה, אבל זה כמו לאכול חסה. לעומת זאת, לימוד התורה הוא כמו הגלולות, הוא נותן כוח מרוכז, שמאפשר לנשמה להתחזק, להתאושש, ולהיות מחוסנת מפני פגעי הזמן ותחלואי הנפש ועוד ועוד.
 "הרי כולנו יודעים שהגאון מווילנא כותב, שבכל מילה של לימוד תורה מקיים האדם שלוש מצוות, וגם לפי הפוסקים האחרים הוא מקיים לפחות מצווה אחת של לימוד תורה על כל מילה של לימוד, אנחנו מכירים את החשבון של 200 מילים בדקה, וממילא אנחנו יודעים עד כמה רב החיזוק הרוחני שיכול בחור או אברך לשאוב משעה של לימוד תורה, ולכן, בין היתר, חשוב לימוד התורה, כי הוא מעצים את כוחות הנפש של הלומד, ומאפשר לו לאחר מכן להתגבר על היצר הרע.
 "איך הגדירו זאת חז"ל בכמה מילים: 'בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין'".

ישנו פסוק מפורש שהוא מלך, וכיון שכך - זו המציאות, ומה שהלה אינו מודע לכך - אין זו סיבה שהמציאות תשתנה. אין מציאות זולת התורה, ובתורה כתוב באופן ברור שהוא מלך!...



בשנת תשנ"א, כשכלל ישראל ישבו בחרדה נוכח איום הטילים של שליט עירק, היה חשש שישגר טילים בעלי ראש נפץ כימי, והפחד היה נורא ואיום. בסופו של דבר נפלו על ארץ הקודש שלושים ותשעה טילי סקאד רבי עוצמה, כאלו שביכולתם להרוס רחובות, ואחר כל המתקפה אמנם נהרסו כמה וכמה בניינים, אבל לא מת שום אדם חוץ מאחד [מחלל שבת בפרהסיה מפורסם].

כיון שרוב הטילים כווננו למרכז הארץ, היו תושבי בני ברק בפחד גדול. כשהגיעו אל מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בשאלה האם רצוי לעזוב את העיר, ענה שבבני ברק לא יפלו טילים, כי יש בה את מרן הגרא"מ שך, והוא מגן על העיר. כששאלו את מרן הגרא"ל שטיינמן צוק"ל, אמר גם הוא כי אין שום מקום לחשוש, שהרי בני ברק מוגנת היטב! לשאלת בן ביתו במה היא מוגנת, תמה ואמר: "כלום אינך רואה מיליוני דפי גמרא מקיפים את העיר!?"...

אך ליל שבת אחד, תושבי בני ברק רואים מעל לרחובות העיר את הטיל האימתני נוחת... הפיצוץ העז שנשמע הרעיד חצי מבנייני העיר, והיה ברור, אפוא, לכולם - שנפל טיל בבני ברק.

רעייתו ע"ה של מרן הגרא"ל צוק"ל רצה לחדרו והעירה אותו: "נפל טיל בבני ברק...!", והוא בפשטות האופיינית לו אמר לה: "בבני ברק לא נפל שום טיל!". והיא בשלה, הרי כולם ראו ושמעו, והוא אומר לה: "רבע'צן, לא נפל כאן טיל, אני צריך את החצי שעה הנוספת הקצובה לי לשינה בלילה", ולאחר חצי שעה קם כהרגלו לשעות הלימוד לפני ותיקין, ולתפילת ותיקין...

בבואו לתפילת ותיקין קבלו את פניו אנשי העיר ואמרו לו שוב: "נפל טיל בבני ברק", והוא בשלו: "בבני ברק לא נפל טיל, העיר מוגנת!...". ומה, באמת, היה? רחובות יונה ודניאל נמצאים בגבול בני ברק - רמת גן. ישנו בית אחד ברחוב שחצרו מחולקת, חציה בבני ברק וחציה ברמת גן, והטיל נפל בחצר הזאת בצד של... רמת גן!...

מרן הגרא"ל שטיינמן ראה בעיניו הקדושות, עיני הנביא בדורו, את מיליוני דפי הגמרא מקיפים את העיר. זו חומת פלדה שטיל הסקאד אינו חודר אותה בשום פנים ואופן, ברור היה לו כי "בבני ברק לא נפל שום טיל!!"...

(מתוך הגדה של פסח - דורש טוב)

תודתי בכוח בחירת, ומחזיר את תחושת האמת שאמורה הייתה ממילא לפעם בקרבי.



מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זי"ע סיפר לתלמידיו, על המפגש הראשון שהיה לו עם הסבא, רבי יוסף יוזל מנובהרדוק זיע"א. היה זה בשנת תרס"ג. הנער הצעיר יחזקאל אברמסקי מגיע לעיירה נובהרדוק להבחן לסמיכה אצל הפוסק הגדול בעל ה"ערוך השולחן". לאחר שנבחן וקיבל סמיכת חכמים, נכנס אל הסבא. לא היה שם כיסא בעל יותר משלוש רגליים להושיבו, ועל כן עמד והרצה את חידושי תורתו. משעמד הסבא על גדלות הבחור בתורה, קרא לבנו ואמר שצריך לכבד תלמיד חכם כזה ב'תה מתוק', אך קוביית סוכר לא הייתה מצויה בביתו, על כן שלח את בנו לקנות בהקפה קוביית סוכר...

ואז פנה הסבא ואמר לבחור: "אם חפץ אתה להיות 'יהודי' - תכניס היטב לראשך שרק תורה היא המציאות, אין שום מציאות בעולם חוץ מתורה. אם כה תחיה - תוכל להיות יהודי!".

ורבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, שסיפר את המעשה, הדגיש ואמר: "נשים לב, הסבא אינו אומר לו 'אם הינך חפץ לצמוח גדול הדור', הוא אומר לו אם הנך חפץ להיות 'יהודי'. עליך להיות השקפה זו, שאין שום מציאות חוץ מתורה - זה תנאי כדי להיות 'יהודי'!"

והסבא הביא לכך ראייה מדברי חז"ל: בסוגיות החורבן (גיטין נו ע"א) מספרת הגמרא על רבי יוחנן בן זכאי, שביקש לצאת מירושלים כדי לפייס את שר הצבא אספסינוס. כשבא לפני אספסינוס, אמר לו: "שלום עליך המלך". טען כנגדו אספסינוס שהינו מורד במלכות, שהרי הוא אינו מלך, והוא קורא לו מלך!

ענה לו רבי יוחנן בן זכאי: האמת היא שאתה כן מלך! והראיה, כי אילו לא היית מלך לא הייתה ירושלים נמסרת בידך, "דכתיב: 'והלבנון באדיר יפול' ואין אדיר אלא מלך, דכתיב: 'והיה אדירו ממנו', ואין לבנון אלא בית המקדש, שנאמר: 'ההר הטוב הזה והלבנון'... ומסופר שם שתוך כדי דיבורם הגיע שליח מרומי והודיע לאספסינוס כי המלך מת ומינהו חבריו למלך..."

עתה נתבונן: רבי יוחנן בן זכאי מגיע לפגישה גורלית עם שר הצבא. כיצד יתכן שהוא פותח את הפגישה בדבר שמעורר את זעמו של השר? הלא כלל בסיסי לניהול מפגש מוצלח הוא, לפתוח אותו בדברים המתקבלים על דעת השר ולא בדברים שיעוררו את זעמו! התשובה היא, שרבי יוחנן בן זכאי לא יכול לומר לו שאינו מלך, כי הרי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?  dirshu@dirshu.co.il - שלח מייל ל-

יהיה מי שיצא לקבור אותה. אם יצאו - כולם ימותו יחד איתה!
 אז מה עושים?
 לא לשכוח - בחוץ השמש זורחת, אין ברד! כי ברגע שאין אדם ואין בהמה בחוץ - לא יורד ברד. מסתכלים מהחלון: שמש בלי ברד.
 מה יש שם ברחובות של היהודים? הכל פתוח לרווחה, אופים לחמים טריים. הבן של הזקנה החליט: הוא רק ייתן ריצה אחת, לקנות מהיהודים כמה לחמים. נעמד בפתח, מסתכל למעלה, מסתכל למטה, עוד פעם לכל הכיוונים: יש שמש, אין ברד, אין כלום. הוא רץ החוצה, להביא לחם.
 והנה לפתע פתאום נוחת פגז אחד, רק אחד, בדיוק על הכאפיה שלו. לא קדימה ולא אחורה, לא מטר קודם, בדיוק עליו - "על האדם". זהו. מת!
 כי הברד נפל רק במקום שהיה אדם, בהמה או עשב השדה. על הראש שלו וגמרנו.
 "אשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו". הכל ראו את הנס הזה.
 שנזכה להרהורי אמונה, לפטם את עצמינו עם אמונה. כמו שדוד המלך אומר בתהילים (לז, ג): "שכן ארץ ורעה אמונה". המשגיח רבי יחזקאל אמר שהכוונה לרעות בשדות האמונה, כדוגמת עגל במרעה הצאן, שחי מהמרעה, גדל עליו, צומח ממנו ושוהה שם בשמחת חיים.
 במשך כל שעות היום אפשר להתעצם באמונה, כל ברכה שעושים מה"מאה ברכות" שתקנו חז"ל לומר בכל יום, "ברוך אתה ה'" - מודים לקב"ה "מלך העולם" - כמה אמונה זה מוסיף! ממש לדבר עם הקב"ה. "שהכל נהיה בדברו". מי נותן לי את הלחם? - המוציא לחם מן הארץ!
 הרמב"ם בפרוש המשניות (שלהי מסכת ברכות) כותב: "כי יקר בעיני ללמד עיקר בדת והאמונה יותר מכל אשר אלמדנו!" אנחנו מבינים? (מתוך 'יחי ראובן' - הגדה של פסח)

התשובה לכך: זה לא היה ברד שלנו, אלו היו אבני אלגביש מהשמיים, ברד עם שמש.
 כעת לגופו של ענין.
 משה רבינו אומר: אדם ובהמה שימצאו בחוץ - ימותו מהברד.
 כולם הכינו להם מזון ושתייה לשבוע. לא היה הרבה מה להכין. הדגים כבר מתו במכה הראשונה. בדבר, מתו הבהמות, ומכת ברד הגיעה אחרי הדבר.
 נשאר אולי פרות וירקות. שימורים, קופסאות, ב'סקוויטים', היה להם לאגור מזון רב שיהיה לכל הגויים המצרים לשבעה ימים - כאשר לא יוכלו לצאת מהבתים. כשצפוי שלג בירושלים, ממהרים להתכונן לקראתו. רוכשים מצרכי מזון, הרי לאחר מכן לא יוכלו לצאת, כי יהיה שלג. כמה זמן יהיה השלג? והחנניות היו עמוסות באנשים! - נורא ואיום, אי אפשר לצאת יום וחצי מהבית!
 כאן שבעה ימים הם עתידים לא לצאת - אבל ממש לא יכולים לצאת! מי שיוצא - לא חוזר בחזרה!
 הכינו והכינו...
 יש להניח, לא ראיתי במדרש שכתוב כך, אבל זה פשוט, שבמקום כזה כמו ארץ מצרים, בוודאי היו כמה כאלה שלא תכננו את ההסגר באופן הטוב ביותר לפרטי פרטים, או שכן תכננו, אבל ה'שקאצימ'לאך' - הערבים הקטנים שבשכונה, ראו שיש כל כך הרבה אוכל, קמו בלילה כשכולם ישנים, עשו 'פרעסן' את הכל... בקיצור, מגיע יום שלישי, יום רביעי - אין מה לאכול.
 צריך לחיות עוד כמה ימים, שבעה ימים זה המון!
 מה אני אספר לכם? איזו סבתא אראבק'ע זקנה עומדת וצורחת שהיא הולכת למות. יותר מיממה שנגמר לה האוכל בבית, עוד יום אחד - היא מתה.
 מסבירים לה: משה רבינו אמר - אי אפשר לצאת החוצה! מי שיוצא - מת!
 מה אפשר לעשות? הילדים שלה מבינים שאם היא תמות להם, לא

במהלך הסעודה שאל אותו ר' אנשיל מי אתם, לאיזו חסידות אתם משתייכים.
 "סדיגורא?" קרא ר' אנשיל בהתפעלות, "הבה ואספר לך סיפור שלא שמעת מעולם על רבך הרבי ה'עקבי אבירים' מסדיגורא זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל".
 מקור: שמעתי מפי הרה"ח החפץ בעילום שמו שליט"א, מחשובי חסידי סדיגורא, ששמע את הסיפור מפי בעל המעשה שליט"א.
 (המבשר תורני)

לא נאריך בפרטי הסיפור, אך בסופו של דבר שני הבנקים התחרו על ליבו של ר' אנשיל, שניהם ביקשו לשכנע אותו לקחת את המשכנתא אצלם, כל שנותר לו הוא לבחור בהצעה הטובה והמשתלמת, בתוך תקופה קצרה הוא העביר את חנותו הקטנה למשכנה המרווח ליד אזור התעשייה, וכאן נפתח פרק חדש בחייו העסקיים של ר' אנשיל. החנות הגדולה רשמה הצלחה כזו שהוא לא העלה על דעתו בחלומותיו הטובים. תוך תקופה לא ארוכה רשם ר' אנשיל זינוק מטאורי בעסקיו. כיום הוא ידוע כאחד מנדיבי הלב בעיר בה הוא מתגורר. לפני כמה חודשים התארח על שולחנו, בשבת קודש, אחד מאברכי חסידי סדיגורא ששהה בגולה.

לימודו, וכשספרו ע"כ לאשתו הרבנית ע"ה, אמרה שכך דרכו בכל לילה וליילה לחזור על לימודו, כמעט רוב הלילה.



"פִּי יִדְבֵר אֲלֵכֶם פְּרִיעָה לְאֹמֵר תִּנְנוּ לָכֶם מוֹפֵת... (שמות ז', ט')

נפלאות מבאר המהר"ם שיק זי"ע פסוק זה: דרכו של עולם שכשעושים איזה דבר פלא ע"י כישוף, או אחיזה עיניים כחרטומים, לאיש העושה כן, אין זה מופת או פלא, כי הוא הרי יודע בעצמו באיזה כוח עשה כן, ובאיזה תכסיס עשה זאת. לעומת זאת כאשר נעשה המופת ע"י צדיק, אז גם לצדיק עצמו שפעל, יהיה זה פלא, שהרי לא עשה שום פעולה, רק הרבה בתפילות, וה' פעל כל זאת בזכות תפילותיו. אם כן, זהו שאמר פרעה: "תנו לכם מופת", אל תהיו כחרטומים העושים מופתים שאצלם אין זה פלא, אלא עשו מופת כזה שגם לכם יהיה זה פלא.

רב ונשגב היה כח תפילותיו של המהר"ם שיק זי"ע, ע"כ סיפר נכד אחותו מרן המהרי"ץ דושינסקי זצ"ל שאחר פטירת אביו, כשהיה צעיר מאוד, חלתה זקנתו, אחות המהר"ם שיק, מרת 'לאה' ע"ה, וסכנה גדולה נשקפה לחייה. המהר"ם שיק חזר מהישיבה לבית אמו, וכשראה את דאגת אמו ממחלת אחותו, הציע לה שיקח אותה לטייל עמו ביער, לשאוף מעט אויר צח. הזמן חלף ומשלא שבו, הלכה אמו לחפש אותם ביער. היא מצאה את בתה שקועה בשינה עמוקה, ובמרחק מה עמד אחיה המהר"ם שיק והתפלל פרקי תהילים בדבקות עצומה. לשאלתה מה הוא עושה, אמר לה: "נדמה לי כי בעודה ישנה חלפה מחלתה כליל, ומעתה לא תחלה עוד.."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

לנס למען טהרת עיני בנה...

כשהמונה הגיע לעשרים שקלים, גב' כהן הציעה לרדת מהמונית, אולם הנהג סירב. 'שוטרי התנועה פזורים בכל פינה ברחוב זה. אמשך קצת, עד שנעבור את החלק האסור בהורדת נוסעים' - אמר הנהג, והמשיך לנסוע חינם אין כסף... עכשיו המונית כבר ברחוב הנביאים בעיר, הנהג עוצר בצד, וגב' כהן כמעט יורדת, כשלתע בוקע קול ממכשיר הקשר של המונית: 'מונית ליחזקאל פינת הושע, מי פנוי?' נהג המונית ממהר לתפוס את הנסיעה, ואומר לגב' כהן: 'טוב, תישארו. בדיוק קיבלתי את הכתובת שלכם, אני נוסע בדיוק לשם!' - גב' כהן שבה ומתיישבת, ונהג המונית שועט היישר לרחוב יחזקאל פינת הושע, בדיוק לכתובת אליו רצתה להגיע, כשהיא משלמת רק 20 שקלים על הנסיעה עד היעד...

כשגב' כהן יורת מהמונית, הנהג לא הצליח לכבוש את רגשותיו: 'אין ספק שבורא עולם היה איתכם!' - הוא אומר בהתרגשות, 'רציתם לנסוע בעשרים שקל מקטמון לגאולה - קיבלתם!' - הוא מוסיף בהתפעלות. מה שהוא לא ידע, שאת הנס הזה סידר בורא עולם, כדי לסייע לגב' כהן לממש את שאיפתה לשמור על טהרת עיני בנה! סיפור נפלא זה, אשר פורסם בגיליון 'השגחה פרטית', מאיר וקורא: לפעמים, נראה כי המאמץ לשמור על העיניים ידרוש מאיתנו הקרבה שלא נוכל לעמוד בה, מאמץ שאיננו מסוגלים לבצע. אולם האמת היא, שכל זאת הוא נסיון של היצר, ואמנם שמירת העיניים דורשת מאמץ ועמידה בנסיונות - אבל בורא עולם מסייע לנו לעמוד במשימה הזו! אז גם אם נראה שאנחנו חייבים לעבור במקום פלוני, להסתכל בגיליון

כזה או אחר, להשתמש בטכנולוגיה שיש בה סיכון - הבה נזכור שאלו רק נסיונות בשמירת העיניים, בעוד אנו מסוגלים, צריכים ויכולים לעמוד בו. הבה נתגבר ונשמור את העיניים היטב, ונזכה לראות כי בורא עולם מסייע בעדנו לשמר את עינינו בקדושה עילאית!

מקור כח הברכות!

הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל, נמנה עם מקורביו של המקובל הנודע סידנא בבא סאלי זי"ע, שבשבוע הקרוב - ביום ד' בשבט יחול יום ההילולא שלו, עד כדי שלפעמים שוחח עמו בידידות רבה. באחת הפעמים, פנה אל הבבא סאלי, ושאל: 'מנין לכבודו הכוחות לברך ולפעול ישועות ומופתים? אם זה זכות אבות - גם לי יש זכות אבות. אם מכח התורה - גם אני זוכה לעסוק בתורה. ואם בזכות טבילה במקווה - הלא גם אני טובל במקווה... מהו אפוא הכח העילאי שיש רק לכבודו, עד שככל היוצא מפיו ייעשה, והוא פוקד עקרונות, מרפא חולים ומשפיע פרנסה בהבל פיו?!' חיך הבבא סאלי והשיב משפט קצר וחד: 'שמירת העיניים. מעודי לא ראיתי דבר שאינו ראוי, המבט שלי לא בחן מעולם מחזה אסור. זה מקור הכח!'

הגילוי הזה, כדאי שיהדהד באוזנינו: המפתח לצמיחה רוחנית, ליראת שמים, להצלחה ולהתעלות - נמצא בעיניים, בשמירתן, בקדושתן. הבה נשמור את עינינו כראוי, ונזכה להתעלות באמת ולקירבת אלוקים!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפורסם פניני פרשת שבוע

◆ **חובת ה'קריעה' בשעת יציאת נשמה**
◆ **מתי הוא זמן ניחום האבלים על מת שנקבר בחול המועד?**
◆ **האם מותר לעשות מלאכה בחול המועד לצורך תיקון משקפיים?**

- מי שאחד מקרוביו נקבר בחול המועד - אין האבילות חלה עליו עד לאחר החג, למעט דברים שבצינעה. ומנין שבעת ימי האבילות מתחיל ב'אסרו חג'.
- מנהגי האבילות של ימי ה'שלושים' נוהגים אף בחול המועד, ומנין השלושים של מי שנקבר בחול המועד, מתחיל מיום הקבורה.
- דיני האבילות שבצינעה חלים אף בחול המועד. ולכן, לדוגמה, אסור לרחוץ את כל הגוף אפילו במים קרים, וכן אסור לרחוץ אפילו חלק מהגוף במים חמים או פושרים.
- מן הדין, זמן ניחום האבלים על מת שנקבר בחול המועד, הוא בשבעת הימים הסמוכים לקבורה, ולכן מנחמים בחול המועד; אך המנהג לנחם בשבעת ימי האבילות שלאחר החג.
- מי שמת בתוך שבעה ימים ליום טוב, האבלים 'יושבים שבעה' רק עד כניסת יום טוב, כיון שיום טוב מפסיק ומבטל את האבילות; ומכניסת יום טוב ואילך אינם חייבים אלא בדיני האבילות של ה'שלושים'.
- אסור לשאת הספד על המת בחול המועד. ותלמיד חכם - מעיקר הדין מותר להספידו בחול המועד, אלא שכתבו הפוסקים שבדורות האחרונים אין מי שנחשב כתלמיד חכם לענין זה.
- במשך שלושים הימים שלפני פסח, שבועות, וסוכות, אסור להספיד אדם שמת למעלה משלושים יום לפני החג. ומדברי המשנה ברורה נראה, שבחודש אלול מותר להספיד אף בחציו השני, שהוא בתוך שלשים יום לסוכות.
- ישנם צורכי הגוף שדינם כאוכל נפש, ומותר לעשות מלאכה בחול המועד לצרכים אלו, גם באופן של 'מעשה אומן', ואף כשהדבר כרוך בטירחה רבה. ולדוגמה - משקפי ראייה לבעלי 'מספר' גבוה.

מהלכות קבורה ואבילות

- אדם שאחד משבעת קרוביו: אב, אם, בן, בת, אח, אחות, ואשה, מת, ונודע לו על מיתתו בתוך שלושים יום - חייב לקרוע את בגדיו. ועל אביו ואמו, חייב ב'קריעה' אף אם שמע על מיתתם לאחר שלושים יום.
- מעיקר הדין, הנוכחים בעת יציאת נשמתו של כל אדם מישראל, חייבים לקרוע. ובדורות האחרונים לא נהגו כן, כדי שאנשים יאותו להימצא עם הנפטרים בשעת יציאת נשמתם.
- עיקרי דיני ה'אנינות' החלה על הקרובים בין המיתה לקבורה: אינם אוכלים בשר ואינם שותים יין, ופטורים ממצוות עשה. ואינם מברכים ברכות הנהנין לפני אכילתם ושתייתם.
- האבילות ביום הקבורה של אחד משבעה קרובים אלו: אב, אם, בן, בת, אח מן האב, אחות מן האב שאינה נשואה, ואשה - כשנקבר ביום המיתה - נחלקו הפוסקים אם היא מדאורייתא או מדרבנן.
- במשך ימי ה'שבעה' אסור לאבל לעשות מלאכה האסורה בחול המועד, או לעסוק במסחר. ויש אומרים, שלאחר שלושת ימי האבילות הראשונים, רשאי האבל לעשות מלאכה לצורך 'דבר האבד'.

קבורה ואבילות בחול המועד

- מותר לעשות מלאכה בחול המועד לצורך קבורת המת, ואף באופן של 'מעשה אומן', אך יש לעשותה במקום שבו נמצא המת, כדי שהרואים יבינו שהיא נעשית לצורך קבורתו.
- מנהג ישראל משנים קדמוניות, לתלוש עשבים ביציאה מבית הקברות לאחר קבורת המת. ואסור לעשות כן בחול המועד.

סיפורי צדיקים

גליון 448
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל



סיפורי חז"ל

כל אחד רגיל למקומו

מלך אחד ששמו דיקליטיאנוס היה מציק לתושבי העיר 'פנייס'. באו שלוחי העיר אל המלך ואמרו לו, אם אתה ממשיך לייסר אותנו, נעזוב את העיר ונלך למדינה אחרת. קרא המלך ליועציו וסיפר להם את דבריהם, אמר לו יועץ אחד, אל תדאג האנשים לא יעזבו את מקומם, וגם אם ילכו, סופם שישובו חזרה, שכן כל אחד רגיל למקומו, כמו חיה שרגילה למקום שבו נולדה, ואין היא יכולה להתעכב זמן רב במקום אחר. ואם אינך מאמין לי, יכול אתה לנסות אם אמת הדבר, הוסיף היועץ ואמר, צוה להביא לך צביים ושלח אותם לארץ רחוקה, תראה שיחזרו משם. ואם תאמר צביים אחרים הם אלה שחזרו, זאת עשה סמן את קרניהן בכסף, ותראה שהחזורים הם אותם צביים ששלחת. עשה המלך כדבר יועצו, שלח צביים למדינת אפריקה הרחוקה, וכעבור שלושים שנה חזרו למקום ששם נולדו.

(ירושלמי תרומות פ"ו)

פרשת השבוע

שאינו נשמע? צריכים ללכת לביתו של האיש שלא שומע ושם לא לומר לו, אז תהיה המצוה כתיקונה. וכך עשיתי. אבל, אמר לו הגביר ימחל הרבי להגיד לי את הדבר, אולי אשמע? לא, אמר לו הרבי, מובטחני כך שלא תשמע. וככל שהרבי סירב מלהגיד לו את הדבר, כן גברה הסקרנות של הגביר יותר ויותר והפציר ברבי שיגלה לו את ה"דבר שאינו נשמע", עד שלבסוף נעתר לו הרבי, ואמר לו:

יש אלמנה עניה מרודה, שחיבת לבנק של כבודו סכום כסף על המשכנתא של ביתה. בימים הקרובים עומד הבית להימכר על ידי הבנק במכירה פומבית, והאלמנה, תוצא החוצה. חפצתי לבקש מכבודו, שימחל את החוב לאותה אלמנה, אבל לא אמרתי לו את בקשתי, משום אותה ה"מצוה שלא לומר". אבל, אמר לו הגביר בתימהון היאך אפשר דבר שכזה? הלא החוב איננו חוב פרטי שלי, אלא של הבנק, ואני אינני אלא המנהל של הבנק, אבל לא בעליו ואדוניו, אם כן. הלא הוא הדבר, הפסיקו הרבי, אשר דיברתי, שלא תאבה ולא תשמע. והרבי הפסיק את השיחה, ונכנס לביתו.

והגביר אף הוא הלך לו לביתו. אבל הדברים נכנסו כחץ ללבו, ולא נתנו לו מנוח, עד שלבסוף כיסה מכיסו את כל החוב של האלמנה לקופת הבנק.

הן בני ישראל לא שמעו אלי (ו' - י"ב) מסופר על הרה"ק רבי ישראל ה"אהבת ישראל" מויוניצא זיע"א, שהיה נוהג בכל ערב ללכת עם הגבאי שלו לטייל. פעם אחת הגיע בדרך טיולו עד בית גביר אחד, מנהל בית בנק המקומי, שהיה מן הנאורים והמשכילים, ולא היה מחסידי הרבי כלל. משהגיע לשם, דפק על דלת הבית, וכשהמשרת פתח את הדלת, נכנס לפנים, והגבאי אחריו. כשראה בעל הבית את הרבי בא לביתו, חרד לקראתו, וקבלו בהדרת הכבוד, הגיש לו כיסא לשבת, והוא ישב איזה זמן בלי דבר דבר. לא הרהיב בעל הבית לשאול את הרבי בעצמו פשר הביקור? ופנה בלחישות אל הגבאי ושאלו. השיבו הגבאי כי גם הוא אינו יודע. אחרי כן קם הרבי מכיסאו, נפרד מבעל הבית, והלך לו. ובעל הבית הלך מפני הכבוד ללוות את הרבי עד ביתו. משהגיעו לשם לא התאפק עוד, ופנה אל הרבי בשאלה:

ימחל לי הרבי על שאלתי: משום מה כיבדני בביקורו? השיב לו הרבי: הלכתי לביתו לקיים מצוה, וברוך השם שקיימתי את המצוה. תמה הגביר: איזה מצוה? רבותינו אמרו השיב לו הרבי "כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע". ובכן אם אני אשב לי בבית, וכבודו בביתו, איזו מצוה תהיה אז כשלא אומר לו את ה"דבר

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:38 ת"א: 5:39 ר"ת: 6:12

זמני כניסת השבת
פרשת וארא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:22 ת"א: 4:37

השבת, וקידש אותו יום ככל אשר היה לאל ידו בהיותו ביער. והשי"ת שמר אותו מכל מיני פגעים וחיות רעות, בזכות תורתו ומעשיו הטובים, עד אשר לאחר כמה שבועות יצא סוף מן היער, וברוב הרפתקאות בא לעירו ולביתו, וסיפר את כל אשר עבר עליו מאז שנעלם. השמחה הגדולה שהיתה בבואו מובנת מאליה.

בהגיע יום חמישי לפנות ערב, התחיל הרב להכין את עצמו לקבלת שבת, השתומם על בני ביתו, שאינם עושים שום הכנות לשבת קודש הממשמש לבוא. אמרו אליו בני ביתו, שהוא טועה בחשבונו, והיום הוא חמישי בשבת. אבל הרב בהיותו ביער מרוב צרותיו נפל קצת במרה שחורה, והיה כעין שוטה לדבר אחד, שרק הוא צודק בחשבון הימים, וכל בני ביתו ובני עירו טועים. וכל הוויכוחים והטענות לא הועילו להזיז אותו מדעתו.

התחילו לחשוש שהרב אינו בישוב הדעת בדבר זה, והיה צער גדול לבני ביתו מזה, אבל מה יכלו לעשות? באור ליום השישי הלך הרב לבית הכנסת וקיבל שבת בשמחה רבה, וכל העם הצטערו וחשבו שהוא מטורף בדעת ר"ל. והוא כיבד את ה"שבת" שלו בכבוד גדול, ולא עשה מלאכה ולא הניח תפילין. וכשהגיע יום השבת האמיתי, וראה שכל העם מכינים עצמם לשבת, רגז וכעס עליהם, והניח תפילין ועשה מלאכה. והשמחה שהיתה בביתו לרגל בואו, נהפכה לאבל ויגון.

כך עברו כמה שבועות, ולא יכלו להעביר אותו מדעתו וחשבונו. באו אליו כמה רבנים וגדולים מהסביבה וביקשו ממנו שיבטל את דעתו, והרבו עליו דברים בראיות ואותות, כי טעה בחשבון כשהיה נע ונד ביער. אבל הוא לא ביטל דעתו מעולם, ונוסף לזה נטרפה דעתו עכשיו לדבר זה, אף שבשאר עניינים היה בר דעת גמור כמו כל אדם, לכן לא שמע לדבריהם.

באחד הימים הגיע הדבר אל ידידו מנוער הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א שהיה אז רב בעיר שינווא. נסע אליו ר' שמעלקא ובא לביתו ביום חמישי, שהוא ערב שבת לחשבונו של הרב. ושמוח זה לקראת זה מאוד, מאהבת נעורים. שאל הרב מיאנוב את ר' שמעלקא: האם יהיה כבודו אצלי בשבת קודש? והשיב ר' שמעלקא: בוודאי, באתי אליו לכתחילה כדי להתארח בביתו בשבת קודש.

וציווה ר' שמעלקא לבני ביתו של הרב שיכינו את עצמם לשבת, שחל להיות לפי חשבונו של הרב, וגם יכינו יין נישן נושן, חריף וטוב. ביום חמישי אחר חצות הלכו הרב ור' שמעלקא למקווה, ולפנות ערב לבשו בגדי שבת והלכו לבית הכנסת להתפלל. תמזו כל בני העיר על רבי שמעלקא, האם ח"ו גם הוא מודה להרב מיאנוב? ור' שמעלקא כיבד את הרב ב"קבלת שבת", אבל ר' שמעלקא בעצמו וכן בעלי הבתים התפללו תפילת חול.

עצתו הפקחית והנבונה של הצדיק

מסופר על הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א, שבנעוריו היה לו חבר אחד, עליוי גדול וירא שמים, שאחר כך נתקבל לרב ואב"ד בעיר יאנוב. הרב היה מתמיד גדול בתורה ועובד השם גדול.

ברבות הימים שידך הרב את בנו במרחקים, עם רב אחד. בהגיע זמן החתונה ביקש הרב מאת חשובי ונכבדי עירו, שיסעו עמו אל חתונת בנו בכורו. נסעו הלומדים והנגידים במרכבות, לכבודו של רבם, והרב נסע במרכבה מיוחדת עם בנו ועם ראש הקהל, ועם עוד אברך אחד מופלא בתורה. בדרך נסיעתם הגיע זמן מנחה. ירדו מן המרכבה, הרב ובני לווייתו, להתפלל מנחה. הרב הלך לצד אחר, תחת אילן אחד ביער. האנשים אשר נסעו עמו באו בחזרה אל המרכבה, והמתינו לרב עד בוש, והוא לא בא.

השמש כבר שקעה, והרב עדיין לא חזר אליהם. נשתוממו הרבה על הדבר, והלכו החתן וראש הקהל והאברך לחפש את הרב ביער, אולי הוא עומד שם ומתפלל, ולא מצאוהו. נבהלו מאוד, כי החושך כבר כיסה את הארץ, ובאו בחזרה אל הדרך הסלולה, אל המקום אשר המרכבה עמדה שם. בתוך כך באו גם שאר המרכבות עם האנשים אשר נסעו אל החתונה, ושאלו: מה זה שעומדים כאן על אם הדרך? סיפרו להם, כי הרב הלך ואיננו.

ענו ואמרו האנשים: היות שראינו לפני זמן מה, כי הגביר פלוני המפורסם נסע גם כן אל החתונה, והוא נסע יחידי במרכבתו, על כן אנו חושבים שמן הסתם כשראה את רבנו עומד ביער, הזמינו לנסוע במרכבה שלו, ובוודאי נסע עמו. כששמעו את הדבר, הסכימו כולם שהשערה זו נכונה היא, ונסעו משם. אבל מה גדל אכזבתם ודאגתם כשהגיעו למקום החתונה, וראו שהמחותן, אבי החתן, איננו. השערות מהשערות שונות עלו במחשבתם, וסוף דבר שנערכו הנישואין בעצבות גדולה משני הצדדים.

אחר החתונה נסעו בני ביתו של הרב לביתם, ובכל הדרך שאלו כל עובר ושב, אם לא ראה את הרב, וכולם ענו שלא ראו ולא שמעו דבר. באו לעירם, ליאנוב, וגם שם לא מצאוהו. שלחו שליחים לחפשו במקומות שונים וללא הועיל.

ומה קרה עם הרב? הוא תעה ביער. רצה לצאת מן היער אל הדרך, ותעה בשבילים עקומים, והלך כל אותו הלילה כמה פרסאות בעומק היער, כי היער היה גדול מאוד. בבוקר, כשזרח השמש, עמד לפוש, קרא קריאת שמע, והתפלל. וכך הלך ביער כמה שבועות רצופים, ואכל מפירות היער. ומרוב צרות ודאגות נפשו שכח מתי הוא יום השבת, וטעה בחשבונו ביום אחד. הקדים את חשבון הימים ביום אחד, ועלה לו בחשבונו שיום שיש הוא יום

צישל ונמשל

כך שומרים על שטרות יקרי ערך?

משל לכפרי אחד ולו בת יחידה וחביבה, ומילדותה נתן דעתו לחסוך עבורה כסף עבור נדוניה נכבדה, מה עשה, ייחד קופסה נאה, וכל שטר כסף חדש ויפה שהצליח לחסוך הניח בתיבה, כך עשה חודש אחר חודש, שנה אחרי שנה, וחפסת שטרי הכסף הלכה ותפחה. כשהגיעה הבת לפרקה פתח הכפרי את התיבה והוציא חופן שטרות נאים, בוהקים כחדשים, נסע אל העיר הגדולה ונכנס לחנות יקרה ובחר לעצמו את היקרות שבסחורות, והושיט את השטרות לתשלום, מאן המוכר לקבלם בטענה שאין הוא מכיר את השטרות, התמרמר האיש ואמר: הלא כסף הוא וחוקי הוא, בעמלי הרווחתי, ובמשך שנים חסכתי, משכו בכתפיהם ואמרו: אנחנו לא יודעים לך לעיר הגדולה אולי שם יחליפו יאמרו לך שהכסף חוקי ומרירו אותם בשטרות מוכרים. נסע האיש לעיר הגדולה ועלה לבנק הממשלתי וחיכה בתור, אה אנשים באים עם שטרות בלויים וקרועים והחלפנים גוערים בהם "כלום כך שומרים על שטרות יקרי ערך, איך מניחים לתמונת הקיסר המתנוססת עליה להיקרע, עם כל זאת החליפו להם את השטרות בחדשים, יהודי זה שמח בלבו: אם כך נוהגים בשטרות בלויים וקרועים, ודאי יקבלו בסבר פנים יפות נאה את שטרותי החדשים והיפים,

כשהגיעו תורו תחב בחלון הדפלק את חבילת השטרות, נטלם הפקיד עלעל בהם והחזירם לידי, ואמר "אינם שווים מהומה". מחה הכפרי וועק כמו עיני ראיתי כיצד החלפתם שטרות בלויים וקרועים, אל אחת כמה וכמה שאתם חייבים לקבל את השטרות החדשים והנאים שלי. אמר לו: הרגע בכיות לא יועילו, אתה צריך להבין שהשטרות שלך ישנים הם ונפסל מכבר מטעם הממשלה, ואבדו כל ערך גם אם חדשים ונאים הם, אבל הללו הביאו שטרות ישנים ובלויים אבל עודם בתקפם ושווים הם.

הנמשל: מי שעומד להתפלל תפילה בזמנה, גם אם היא מלאה קרעים ופגמים, גם אם יגערו ויוכיחו אותה, הרי זמן תפילה היא, ואם כיון בתחילתה ובסופה הרי היא בחזקתה, אבל מי שירבה בהכנות ובכוונות ובגינה יעבור זמן תפילה, שוב לא יועיל אם תהא תפילתו מושלמת ונאה, שהרי לאחר נעילת שערים עלתה לא בזמנה.

(בשם הגה"ק "חפץ חיים" זיע"א)

אחר התפילה הלכו לביתם כמו בליל שבת קודש בשמחה רבה. לכבוד האורח ר' שמעלקא באו לבית הרב הרבה אנשים, ואמרו "שלום עליכם" בשמחה רבה, ואחר כך קידשו על היין וישבו לאכול, ובתוך הסעודה אמרו הרבה דברי תורה. ר' שמעלקא אמר להרב שהוא צריך לעשות סעודת הודאה על הנס שאירע לו, שחזר בשלום לביתו, וצריך שישתה לחיים ויחזור וישתה, ועפ"י רמיות ר' שמעלקא נתנו לרב יין ישן נושן, שכל השותה אותו נופלת עליו שינה לזמן רב. וכן היה, שנפלה תרדמה על הרב, ובאמצע הסעודה ישן כשהוא סמוך על השולחן. ורמו ר' שמעלקא, ששימו בלאט כר תחת ראשו, ויישן לו במנוחה. ור' שמעלקא לקח המקטרת שלו ועישן טיטון, ואמר לבעלי הבתים: עתה לכו למנוחתכם. יתעסק לו כל אחד בעבודתו ומסחרו, ובעזרת השם יתברך יהיה הכול טוב. ומחר בלילה, בשבת קודש האמיתית, בשעה זו עצמה, תבואו לבית הרב כמו עכשיו.

והר"ש עמד על המשמר, שלא יעירו את הרב כל הלילה וכל יום הששי שלאחריו, והלך גם בחוץ על יד הבית, להשיגח שלא יפריעו את מנוחת הרב הישן בשום קול. וכך ישן הרב מיאנוב עד ליל שבת קודש. בליל השבת נשאר רבי שמעלקא בבית לשמור על הרב, והתפלל בבית הרב ביחידות, אחרי התפילה באו אל הסעודה אנשי העיר, כמו אתמול בלילה. והרב עדיין ישן, אבל ר' שמעלקא סעודת שבת בשמחה רבה, ואמר תורה לפני הנאספים עד כחצות הלילה. ואז העיר את הרב משנתו, ואמר אליו: הרב מיאנוב! יקום נא לברכת המזון. הקיץ הרב, ואמר אל ר' שמעלקא: נדמה לי, שישנתי הרבה. ונטל ידיו, והתחיל לדבר דברי תורה עם ידידו ר' שמעלקא, ואחר כך בירכו ברכת המזון.

ועד יום פטירתו לא ידע הרב כלל שישן מעת לעת שלם, והיה בטוח שכל העולם הודו לדבריו ועושים את יום השבת כפי חשבונם, והחזיק טובה לר' שמעלקא שעמד לימינו ועזר לו להמשיך את כל בני עירו אל האמת, כי כולם עזבו את חשבונם המוטעה ועשו את השבת יחד עמו. כך האמין כל ימי חייו.

אחר השבת באו נכבדי העיר אל רבי שמעלקא, והביעו לו תודה רבה על זה, ורבי שמעלקא גור עליהם בגיורה נמרצת שלא ידברו על כל הענין הזה שום דבר כלל ועיקר.

צ'ין אדם לחברו

מה זה שלום אמיתי

שני צדיקים גדולים הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א והרה"ק רבי חיים מאיר ממגולניצה זיע"א, היו ידועים באהבתם הנפלאה זה לזה. באחת מפגישותיהם אמר רבי יחזקאל לחברו, בינינו יש שלום אמיתי. תמה רבי חיים מאיר, מה זה שלום אמיתי? ורבי יחזקאל הסביר, יש ארבע דרגות בשלום, הדרגה הראשונה כשלא רבים זה עם זה. הדרגה השנייה כשאוכלים ושותים יחד. דרגה שלישית כשאוהבים זה את זה. הדרגה הרביעית והאמיתית היא, כאשר האחד מרגיש שבלי חברו כאילו חסר לו איבר חיוני. ושרק החיבור עם חברו עושה אותו שלם. לזה התכוונתי, סיים הצדיק, כשאמרתי שבינינו יש שלום אמיתי, כל אחד ואחד מאיתנו מרגיש שאין הוא שלם בלי חברו.

כבוד התורה וכבוד הבריות

פעם בשבת בבוקר לפני התפילה, באו והודיעו לרבה של טבריה הג"ר משה קליערס זיע"א כי העירוב בעיר הותקן שלא כהלכה, אחרי שחקר ודרש ונתברר לו שהעירוב הותקן ע"פ הוראת הרב הספרדי הג"ר יעקב חי זריהן זיע"א, אמר לאנשים שהעירוב כשר, אלא שאין זמני פנוי עכשיו להסביר טעמו של דבר. למחרת הלך אצל הגרי"ח זריהן וביקש לסייע אתו בבירור שמעתתא, התחייך הרב זריהן ושאל: וכי לעזרתך צריך מר? השיבו, הן, בגלל חולשת לבי, נכנסו שניהם לביהמ"ד "סיניור" על שפת הכינרת והוציא הגר"מ מסכת עירובין כדי לברר הלכה,

ופלפל בסוגיא עם איש שיחו עד שהתחיל לזעוק מעצמו, אוי לי שטעיתי אמש. הסביר לו הגר"מ לשם כך קראתיו, שאל הגרי"ח זריהן ואיך הורה מר בשבת זו? השיב רבי מאיר, פסקתי כשר, התפלא ושאל מדוע? אמר לו מפני שעירוב הוא מדרבנן, וכבוד התורה וכבוד הבריות מדאורייתא.

להרגיש את הזולת

ביום חורף קר יצא הרב אליהו חיים מייזליש רבה של העיר לודו לקבץ כספים בעבור עצי הסקה לעניי העיר תחילה שם את פעמיו אל ביתו של גביר העיר עמד הרב בחדר הכניסה שקירותיו עשויים זכוכית והמתין לעשיר הלה יצא לקראתו לבוש בחלוק בית קל והזמינו להיכנס אל הטרקלין החם. אך הרב עמד על מקומו ופתח בשיחה על דא ועל הא. העשיר עמד והקשיב, הקור מחלחל לעצמותיו, והרב מוסיף לדבר בנחת. לבסוף כששיניו כבר נקשו מקור, ביקש העשיר מהרב להיכנס פנימה בטרם יקפא לגמרי. אני כבר מגיע אל מטרת בואי, אמר הרב. באתי כדי לבקש את עזרתך לקניית עצי הסקה בעבור העניים. בו במקום נענה העשיר ותרם תרומה בעין יפה. לאחר מכן נכנס הרב אל הבית והסב עם העשיר ליד האח המחמם. עכשיו אסביר לך למה לא נכנסתי מיד, חייך הרב בנועם. אילו היינו יושבים כאן בטרקלין המוסק, וכי הייתי יכול להמחיש לפניך את סבלם של העניים הקופאים בקור העז. ברור שלא.

תפילולא דצדקיא

שבת קודש ג' שבת

רבי יוסף ב"ר מרדכי גרשון כ"ץ (שארית יוסף - גיס הרמ"א - שני"א)

יום ראשון ד' שבת

אשר בן יעקב משבטי קה (ב"א ש"כ) הרה"ק רבי אברהם ב"ר אלכסנדר הכהן מקאליסק (תק"ע) הרה"ק רבי משה יהודה לייב מסאסוב ב"ר יעקב (תקס"ז)

יום שני ה' שבת

הרה"ק רבי יהודה אריה לייב ב"ר אברהם מרדכי ("שפת אמת" מגור - תרס"ה)

יום שלישי ו' שבת

הרה"ק רבי יצחק מקאליש ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן (ת"ר) הרה"ק רבי חיים צבי ב"ר חנניא יו"ט (עצי חיים - תרפ"ו)

יום רביעי ז' שבת

הרה"ק רבי ישראל חריף מסטאנוס ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט - תפארת ישראל) הרה"ק רבי דוד מלעלוב ב"ר שלמה-תקע"ג)

יום שישי ט' שבת

הרה"ק רבי יוסף יוסקא הלוי מיאסי ב"ר אריה לייב מוואלטיסק (תקס"ז) רבי ישראל יעקב מבילקאמין ב"ר מנחם מענדל מרימינוב (תקפ"ז) הרה"ק רבי ראובן הלוי ב"ר יעקב הורוויץ מדוארנאווצא (דודאים בשדה - תקפ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
פר"ס "גם אני אודר" רפורם יוסף הר"ם על המצוות.

תיכף לנטילה ברכה (ד')

א) אם ענה אמן על ברכה, או שענה על קדושה, אחרי שנטל מים אחרונים, יש לו ליטול ידיו שוב למים אחרונים. (שו"ת דברי בניהו ח"י סימן י"א)

ב) אם שכח לומר דברי תורה על השלחן, ומנהגו תמיד להקפיד על כך, יקיים מנהגו גם אחר שנטל מים אחרונים, ואחרי הלימוד, יטול ידיו שוב למים אחרונים. (סדר היום, סדר ברכת המזון)

ג) אלו הפסוקים יאמר אותם לאחר נטילת מים אחרונים לפני נטילת הכוס: למנצח בנגינות אלקים יחננו וכו', אברכה את ה' בכל עת וכו', סוף דבר הכל נשמע וכו', תהלת ה' ידבר פי וכו', ואנחנו נברך וכו', וידבר אלי זה השלחן וכו'. (בן איש חי, שנה ראשונה, פרשת שלח, סימן ט"ז) ופסוקים אלו הרי הם תחילת ברכת המזון, ולכן אינם הפסק בין הנטילה לברכה. (פסקי תשובות סימן קפ"א, סוף ס"ק י"ד)

לע"נ

הרה"ק רבי יצחק מקאליש ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן זיע"א נלב"ע ו' שבת תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מקלחת ציון

פְּרֻשֶׁת וְאָרָא - לְפָנַי שֶׁבַר גָּאוֹן

**"וַיְדַבֵּר ה'... וַיְצַו אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פְּרָעָה...
לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"** (שמות ו, יג)

רש"י פירש: "אולי ירגיש הקב"ה שאף אני מקרבת שונאיהן של ישראל". הסבר נוסף ברש"י: "ירגיש שאני צריכה להחניף רשע זה ולזלזל בכבודי".

המהרש"א מבאר: כוונת אסתר היתה שהקב"ה ירגיש ויראה כי עם ישראל נמצא במצב של "אֶפְסֵ עֲצוּר וְעֲזוּב" (דברים לב, לו).

כפי שנאמר בפרשת האזינו: "וְעַל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם, כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד וְאֶפְסֵ עֲצוּר וְעֲזוּב" (דברים לב, לו).

רש"י הקדוש פירש - "כשיראה כי יד האויב הולכת וחוזקת מאוד עליהם ו'אֶפְסֵ בָהֶם עֲצוּר וְעֲזוּב', אז ה' יתנחם ויהפוך את מחשבתו עליהם מרעה לטובה".

לכן ה' ציוה את משה ואהרן לכבד את פרעה. לא מפני שהגיע לפרעה כבוד ח"ו, ה' ציוה עליהם לכבדו. אדרבה, רק מפני שהכבוד הגדול הזה שיקבל מהם מקרב את סופו, כי "לפני שבר- גאון" ועל ידי כך יוכפל צערו.

אולי על ידי כך, שמשה ואהרן יחניפו לפרעה הרשע ועל ידי מעשה זה יזלזלו בכבודם של עם ישראל, הקב"ה יעשה נס לעם ישראל ויושיעם.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

על הפסוק: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וַיְצַו אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פְּרָעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות ו, יג) ביאר רש"י הקדוש: "ציום עליו לחלוק לו כבוד בדבריהם".

דברי רש"י תמוהים ביותר: וכי מגיע כבוד לפרעה, רוצח ההמונים, שידיו מגואלות בדמם של כל כך הרבה תינוקות מישראל?

הגאון ה'חת"ם סופר' מסביר את העניין: במגילת אסתר (פ"ה, ד) מסופר, כי אסתר המלכה הזמינה את המן למשתה היין עם המלך.

גם שם יש לתמוה: וכי הגיע כבוד לאיש הרע הזה? מדוע אסתר לא מצאה דרך אחרת להפיל את המן ולבטל את גזירותיו, מבלי להעניק הכרה מכובדת כל כך ברום מעלתו?

אלא העניין הוא, כפי שאמר שלמה המלך, החכם מכל אדם: "לְפָנַי שֶׁבַר- גָּאוֹן וְלְפָנַי כְּשֵׁלוֹן- גִּבֵּה רוּחַ" (משלי טז, יח). זאת אומרת, לפני ששבר יבוא על הרשע, בהתחלה יגיע לו גאווה ושלטון, כי על ידי כך יוכפל צערו כשיפול מגדולתו. (מצודת דוד).

הגמרא (מגילה טו ע"ב) כותבת כמה וכמה הסברים מדוע אסתר החליטה להזמין את המן למשתה.

הסבר אחד הוא בשם רבי שמעון בן מנסיא, האומר שכך אמרה אסתר בליבה: "אולי ירגיש המקום ויעשה לנו נס".

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר דרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעיה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל רחל ברכה בת פדילה דליה רותית בת סבריה קנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקוה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעיה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן אריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

ע"י	כנסת לכת	צאת לכת	ריבון תם
י"ט	16: 23	17: 36	18: 08
ת"א	16: 40	17: 33	18: 04
מ"ט	16: 39	17: 32	18: 04
כ"ב	16: 43	17: 36	18: 08

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים - חלק י"ג



האם יש בישולי גויים בביצים מפוסטרות? מה דין חלב שתהליך הפסטור שלו נעשה על ידי גוי?

שאלה: **?**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א:

תשובה: **!**

ביצה חיה שבושלה על ידי גוי בכל צורה שהיא, בין כשהיא שלימה ובין שעשה ממנה חביתה, יש בה איסור בישולי גויים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קיג ס"ד) אף על פי שראוי לגומעה חיה. דאין זה אכילה חשובה אלא ע"י הדחק. וכמ"ש הלבוש (שם ס"ד) והט"ז (ס"ק יד).

ראוי לכתחילה להחמיר אף במי ביצים מפוסטרות שגוי לא יטגנם. **הערה:** אף שמי ביצים עברו פיסטור למעלה מ 40 מעלות, אינם ראויים לגומעם חיי. ע"ע מה שכתב בזה בספר 'כשרות למהדרין' (עמוד רל).

חלב, שמצוי אצלנו, שעובר תהליך פסטור, אם הרתיחו גוי, לא נאסר. **הערה:** שהרי שותים את החלב כמות שהוא חיי. כ"כ בקובץ 'בית לוי' ח"ח (ס"א). כן דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל הובא בספר 'בישולי ישראל'. אף אם פסטור החלב, שעובר במפעל, נעשה ע"י גוי אין לאסור, מכיוון שאת החלב מצד עצמו ראוי לשתות חיי. בשו"ת 'עמא דבר' ח"ב (סימן לד) העלה להחמיר, באופן שפוסטר ע"י יהודי וגוי בישלו.

סוכר, העשוי מקני סוכר או מסלק [מה שיש כיום], מותר על ידי בישול גוי. **הערות:** יש כמה טעמים להתיר: א. הסוכר לא עשוי ללפת את הפת. ב. מכיוון שצריך לבשלו ב' פעמים, ומבשלו פעם אחת ויוצא סוכר חום, שאינו עולה על שולחן מלכים ולית ביה בישול עכו"ם. בבישול פעם שניה - הוא נאכל כמות שהוא. ג. מבשלים אותו על ידי קיטור וי"א שאין דרך בישול בכך (דרכי תשובה סימן קיג ס"ק טז). ד. פנים חדשות באו לכאן ואין ניכר צורת הסלק שהיה בהתחלה. כמ"ש הראש"ל בספרו 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד קלא) מפני שעיקר בישולו על ידי קיטור. ע"ש. ראה להגר"ש אלישיב זצ"ל בקובץ 'בית הלל' (תמוז תשס"ז עמוד יח) שפקפק בטעמים האלו, אבל סיים: מיהו נוהגים להתיר בזה מחמת כל הני טעמי קלישי. ע"ע 'ערוך השולחן' (יו"ד סימן קיג סכ"ב), 'כף החיים' (שם) דמילתא דרבנן יש להקל. ע"ע להגר"ח ב'בן איש חי' (פרשת חוקת ש"ב אות כב) שהביא טעם נוסף. שוב ראיתי שכן העלה בספר 'ערוך השולחן' (סימן קיג סכ"ג), שלא שייך בזה איסור בישולי גויים. לענין סוכריות וטופי, אין בהם משום בישולי גויים - ראה בספר 'אוהל יעקב' (עמוד תרכד).

גוי, שנותן תבלינים לתוך מאכל שבישל ישראל, אין בנתינתם משום איסור בישולי גויים.

תפוח אדמה או בטטה, כשהם שלמים ובישולם הגוי, יש בהם משום איסור בישולי גויים. **הערה:** לענין תפוח אדמה כן כתב הרב 'חכמת אדם' (כלל סו אות ד). כ"כ בשו"ת 'שבט הלוי' ח"ו (סימן קח אות ד. וח"ב סימן מה) שבזמנינו המציאות מוכיחה שמעלים מאכל זה בכל סעודה חשובה. ע"ע בשו"ת 'תשובות ונהגות' ח"א (סימן תלח), בשו"ת 'תבואת שמ"ש' (חיו"ד סימן ע), ובשו"ת 'ביע אומר' ח"י (חיו"ד סימן ז). אולם בספר 'ערוך השולחן' (סימן קיג אות יח) העלה שאין בתפוחי אדמה בישולי גויים. כן ראיתי בשו"ת 'ישכיל עבדי' ח"ז (חיו"ד סימן ו סק"ד).

צי'פס, שהוא פרוסות של תפוח אדמה שמטוגנות בשמן עמוק, יש מתירים - שאין בו משום בישולי גויים. ויש אוסרים. **הערה:** לענין צי'פס, שעשוי מחיתוך תפוח אדמה חיי ומטגנים אותו בשמן [ולא נעשה בו שום פעולה המקרבת את הבישול מקודם לכן], נראה כדעת מי שאומר שאין בו בישולי גויים, מכיוון שאינו עולה על שולחן מלכים, כגון: חתונות חשובות ואנשים מכובדים, אלא נחשב כמנה לילדים. ראיתי שיש מי מרבותינו האחרונים שדנו בדבר והעלו להחמיר. ראה בספר 'אמרי יעקב' הל' ארץ ישראל להגר"מ שטרן שהאריך בזה וכתב (עמוד קיא) שיש בו משום בישולי גויים. ראה עוד בשו"ת 'שבט הלוי' ח"ב (סימן מה), ובשו"ת 'נהרות איתן- רובין' ח"ג (סימן מא). בספר 'להלכה'- רייכמן (עמוד קעד) כתב, שאין בזה בישולי גויים מכיוון שאין מעלים אותו כלל בסעודות חשובות. שוב מצאתי בספר 'אוהל יעקב'- קובץ תשובות מפוסקי זמנינו (עמוד תרלד) שהביא בשם הגר"פ פיינהנדלר זצ"ל שאף אם נאמר, שתפוחי אדמה - יש בהם משום בישולי גויים היינו, דווקא במצבם הטבעי. אך כאשר עשו אותם בצורה של נאש, כלומר: כמו צי'פס, שהם יבשים ולא נאכלים בתוך סעודה כלל ולא עולים על שולחן מלכים, שכעת מכיוון נחשבים רק פרפרת, ודעת הפר"ח (סק"ג) שלדעת הרמב"ם, מאכל שבא ללפת את הפת יש בו איסור. כ"כ ה'תורת חיים' (ע"ז דף לח). כ"כ ב'תורת יקותיאל' הובאו בדרכי תשובה (סימן קיג ס"ק יב). כן הוא דעת הגרש"ק גרוס שליט"א.

העֲנֵקֶת תְּשׁוּמַת לֵב



לאחרונה התגלה יומן, שכתב תלמי אמריקאי, שהיה בין 'משחררי המחנות' במלחמת העולם השנייה. הוא מספר, בין היתר, כיצד השפיע עליו אותו יום, שנכנס לראשונה לאחד המחנות וראה את הנעשה שם. הוא היה בטוח, שזה חלום ולא מציאות. הוא מספר, ששמע צעקה קלושה מאחד הביתנים. הוא נכנס לאותו ביתן ולתדהמתו גילה שם כעשרים ילדים, שנראו מפחד - רק עור ועצמות. הם בהו בו, הסתכלו עליו ולא זזו מהמקום. זו היתה הפעם הראשונה, שראה עור ועצמות חיים.

הוא עמד לידם, פתח את התיק ומצא חפיסת שוקולד. הוא הושיט קוביה לכל ילד. כל אחד קיבל ריבוע של שוקולד והתחיל למצוץ אותו בשקיקה. השוקולד נגמר, ונותר 'שלד' אחד שלא קיבל. הוא חיפש בתרמילו אך לא מצא עוד שוקולד. הוא פנה אל הילד ואמר לו: "תראה, נגמר לי השוקולד. אתן לך במקומו חיבוק". הוא פשט את שתי ידייו וחיבק בחום את הילד שהיה עור ועצמות. לאחר החיבוק, הבחין התלם בדבר מדהים. כל הילדים הניחו בצד את השוקולד שהיה בידם, ונעמדו בתור לקבל חיבוק. כן, זה היה חשוב להם וחסר להם לא פחות מהשוקולד.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

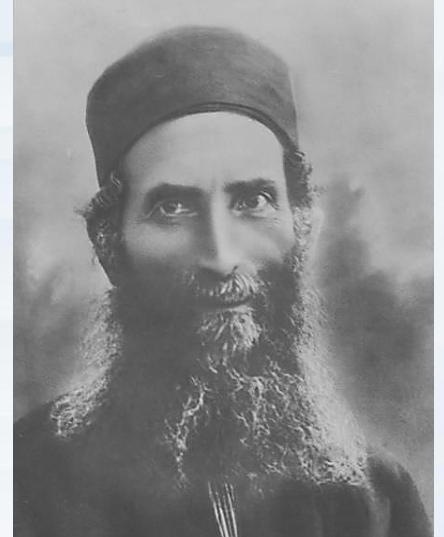
הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב רחמים מלמד הכהן זצ"ל



הגאון הרב רחמים מלמד הכהן זצ"ל - נולד בשבת קודש, כ"ה אלול ה'תרכ"ה (1865) בשיראז שבפרס (איראן בימינו). בגיל שלוש התייתם מאימו. לאחר זמן מה אביו התחתן עם מרת שרה (נולדו להם שני בנים ובת). אימו החורגת נהגה בו כבן לכל דבר. עד גיל תשע למד עם אביו. בגיל אחת-עשרה התחיל לדרוש בדברי תורה ברבים. בהתחלה עבד לפרנסתו בצורפות. לאחר מכן, עבר ללמד תורה את ילדי ישראל.

בגיל שש-עשרה חלה במחלה, שסיכנה את חייו. לאחר נישואיו בגיל 17 - פרנסתו היתה דחוקה ביותר. למרות זאת, לא פסק מלחשוך בתורה ולעסוק בה כל הזמן. בשבת היה דורש במשך כארבע שעות בעל פה! היה מתעורר כל יום כשלוש שעות לפני הנץ החמה. בזמן הזה היה לומד את ספר הזוהר. בחודש אלול היה מסיים את 'תיקוני הזוהר'.

בשנת ה'תרס"ד (1904) עלה לקברו של עזרא הסופר והגיע למקובל האלוקי ר' יוסף חיים שבירך אותו ויעץ לו מה לעשות. בשנת ה'תרס"ו (1906), כאשר מלאו לו 41 שנה, החליט להתיישב בירושלים. השלטונות בשיראז מנעו ממנו לצאת מהמדינה, ולכן נאלץ לברוח עם בתו מרת חנה ובעלה. כשהוא משאיר את אשתו ושניים מילדיו.

כשהיה בספינה קיבל התקף לב. כשהגיע לארץ התיישב בשכונת זיכרון טוביה שנמצאת בנחלאת בירושלים. בהמשך עבר לגור בשכונת נחלת ציון. שם הקים את ביה"כ 'שערי רחמים'. רבינו ברח מהשררה והכבוד, אבל חברי בית-הדין שהכירו במעלותיו הכינו לו מצנפת וגלימה של תלמיד-חכם. נפטר ב-ד' שבט ה'תרצ"ב (1932). חי כ-66 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. כ-10,000 אנשים השתתפו בלוויה. בגלל השלטון הירדני הציון נעלם וכיום אין יודעים היכן קברו.

אביו: מולא (חכם) הרב חיים בן רבי שמואל כ"ץ. **אימו:** מרת טוטי. **אשתו:** מרת אסתר (בת ר' אגאי ובגום קצב). **מרבתינו:** אביו, הרב חיים, הגאון חכם ר' יוסף חיים. **ילדיו:** הרב עזרא ציון, הרב יעקב, מרת כ'אנום גאן (חנה), מרת חיה. מספר ילדים נפטרו בצעירותם. **מספריו:** **כיסא רחמים** - דרשות על פרשיות השבוע **ישועה ורחמים** - על פרקי אבות **יצדקה ורחמים** - מדרשים על חמש מגילות **יחי רחמים** - פירוש על הזוהר הקדוש **זיכרון רחמים** - דרושים לתורה **עתרת רחמים** - דרשות על ספר תהילים.

כשהיה כבן עשרים, יזם פרויקט שיקום והרחבה של בית הכנסת העתיק שבו התפלל. לשם השלמת הרחבת בית-הכנסת ביקש לרכוש חלקת אדמה, שהיתה שייכת לשני שותפים. הם לא הסכימו. כעבור מספר חודשים נפל בנו של השותף הראשון למשכב. בני המשפחה עשו לו פדיון נפש כמה פעמים והביאו רופאים מומחים - אך ללא הועיל. אז רבינו פנה לשותף והבטיח לו, כי בנו יחזור לאיתנו, אם האב ינדור לתת את חלקו בקרקע להרחבת בית-הכנסת. הוא הסכים. רבינו עשה 'מי שבירך' והזכיר, כי הרפואה בעבור שיקיימו את הנדר. כעבור שלושה ימים התחילו להיראות סימני רפואה בבן. הוא הלך והבריא, עד שנעשה בריא לחלוטין.

לעומת זאת, השותף השני סירב בתוקף. הוא קילל את רבינו ואף איים לרצוח אותו. אנשי הקהל חששו ממנו וביקשו מאימו, שתדבר אל ליבו - אך ללא הועיל. כעבור חצי שנה, הגיע חודש אלול. אימו הבחינה, כי הוא החביא סכין מתחת לכרית. כאשר היא שאלה לפשר הסכין, השיב, כי הוא רוצה לרצוח את רבינו ולרשת את ביתו. בחסדי שמיים, האם הצליחה לקחת את הסכין. כעבור שבוע, השותף ארב בסימטה חשוכה לפנות בוקר, כשהוא חמוש בסכין. הוא המתין לרבינו, שהיה בדרכו לביה"כ לאמירת סליחות. בטרם הספיק להוציא את תוכניתו לפועל, חש, כי מישהו כופת את ידיו לאחור. ידו האוחזת בסכין התייבשה, והוא לא יכל להזיזה.

הוא שמע קולות באוזניו: "הוא הולך לעבודת ה', לסליחות ותפילה ואתה רוצה לשפוך את דמו? שמא שכחת, מה שאמרה לך אימך?". אולם לא היה איש לידו. כך הלך לביה"כ לבקש סליחה מרבינו כשהסכין בידו ללא כל יכולת להזיזה. לאחר שנכנס לבית-הכנסת, היד שאחזה בו, נעלמה והוא יצא משם. למרות זאת, הוא לא הסכים לוותר על השטח. הדברים הובאו לפני בית-הדין. שם הצליחו לשכנע אותו לוותר על חלקו למען בית-הכנסת. פרטי הסיפור התגלו אחרי שאותו אדם שזמם לרצוח את רבינו חזר בתשובה לאחר מספר שנים. הוא ניגש לרבינו כדי להביע חרטה וסיפר לו את כל מה שהתרחש.

בשיראז שבפרס משרת הרב עברה מאב לבנו. כל כרוז שנשלח לכל בתי-הכנסת היה חייב באישורו. לאחר שדיין היה פוסק את הדין, הכרוז היה שומע את הנוסח, מגיע אל רבינו ומשמיע באוזניו את הדברים. רבינו בחן את העניין. אם הדיין פסק כשורה, נתן את הסכמתו. אם ראה שהדיין טעה בפסיקה, פנה לכרוז ואמר לו שכנראה לא הטיב לשמוע את הדיין ויחזור אליו. בינתיים שלח את אחיו, ר' עזרא ואמר לו שיגש לדיין ושיגיד לו לעיין בשו"ע בסימן פלוני. ר' עזרא, שהיה קל רגליים, היה קופץ מגג אחד לשני ומגיע לדיין עוד לפני שהכרוז הגיע אליו (מכיוון שהיה הולך בסמטאות). כך היתה שהות לדיין לתקן את טעותו.

בהודי פרס למדו רק 'עין יעקב', ולכן בבית-המדרש לא היה ניתן למצוא את הש"ס במלואו. מכיוון שרבינו חשק בכל ליבו לזכות וללמוד את הש"ס כולו, סייעו בעדו מהשמיים באמצעות המעשה הבא: אלמנה עשירה קנתה בבגדד ש"ס גדול כדי להקדיש לזכר בעלה. כשהספרים הגיעו לשיראז, מיהרו ראשי הקהילה ובעלי הזרוע וכל אחד מהם 'חטף' כרך אחד מהש"ס כ'סגולה להצלחה בכל העניינים' בהנחת הכרך בבית. רבינו פנה לאדם שהחזיק את מסכת ברכות וביקש ממנו שישאיל לו את הכרך, כדי שיוכל ללמוד ממנו. אותו אדם הסכים. לאחר שרבינו סיים ללמוד, החזיר את המסכת ופנה לאדם שמחזיק כרך אחר. כך למד את כל הש"ס.

בימי מלחמת העולם, כשבני אדם מכרו ספרים כדי לקנות לחם, רבינו לא מכר. הוא קנה בפרוטותיו עוד ספרים, ובביתו אין אפילו לחם צר. על אהבתו לספריו ודאגתו להם תעיד העובדה הבאה: בשבת שלפני חנוכה בשנת ה'תרע"ח, באו שוטרים תורכים לבית הכנסת בשעת מנחה והודיעו, שהחזית מתקרבת, ויש לפנות את השכונה תוך 24 שעות. רבינו שמע זאת ושאל: "להיכן אקח את כל הספרים?". רצון יראיו יעשה! ביום ראשון, ערב חנוכה, האנגלים נכנסו לירושלים, והספרים נשארו על מקומם.

הסיפורים על הצדיק מעובדים מתוך גיליון 'כיסא לרחמים'

נְסִיּוֹן הַעֲקֵדָה

'לא חסרים מקומות אחרים לדרוש בשבחה של ארץ ישראל חוץ משיקאגו. אני אלך למקומות אחרים'...

עברו ימים, גם שנים. הרב וואלק הלך בדרכו ברחוב ראשי בניו-יורק. **להפתעתו הרבה מצא את האב השכול, הרב ירחמיאל וקסלר, עומד מולו...**

להפתעתו, האב מכריז בשמחה: "שלום עליכם הרב וואלק, לאן נעלמתם? חבל שלא תמשיכו במלאכת הקודש, ותזכו עוד יהודים לעלות לארץ ישראל".

"אני לכשעצמי מתעכב עוד כמה חודשים לחסל את עסקי, ואז אעלה אי"ה. אבל אתם, אמור נא לי, לאן נעלמתם?!" הרב וואלק מצא את עצמו מגמגם התנצלויות.

אבל הרב וקסלר לא הרפה. הוא המשיך הפציר בו, עד שהרב וואלק גילה לו את הסיבה האמיתית: **"אתה מבין בעצמך. אין זה נעים כלל וכלל להופיע באותו מקום, ובפרט בבית הכנסת המרכזי, שם דיברתי והצלחתי לשכנע אותך לעלות, ואז... שכלת את בנך".**

השניים עמדו שותקים זה מול זה ברחובה של עיר. מאות בני אדם חולפים על פניהם מכל הכיוונים, מכוניות צפרו ואוטובוסים פלטו עשן סמיך.

לפתע פשט ר' ירחמיאל את שתי ידיו כלפי פניו הרציניות של הרב וואלק הישיש ואמר: "הרב וואלק, אינך יכול לתאר איזו הכרת הטוב יש לי כלפיך!"...

הרב וואלק הביט עליו בהשתוממות ובתדהמה. הוא לא הבין את כוונתו. הרי בגללו קרה מה שקרה. ר' ירחמיאל איבד את בנו על ידי בני עוולה, לאחר שהוא שכנע אותו לבקר בארץ הקודש.

ר' ירחמיאל לא הותיר זמן למחשבות. הוא המשיך לומר בהתלהבות: **"היה לי בן- יעקב יחזקאל הי"ד. נגזר עליו משמיים לא לחיות יותר משש-עשרה שנה. אם לא הייתי עולה לארץ ישראל, בודאי היה מת כאן, בחוץ לארץ. בני היה יכול להיהרג כמו ילד אמריקאי בתאונת דרכים או במחלה או בכל צרה אחרת רח"ל".**

"אבל, השם יתברך זיכה אותי דרכך, להביא את בני לארץ ישראל, ארץ הקודש. להכניס אותו לישיבה קדושה, להפוך אותו לבן תורה, ולבסוף עוד זכה למות על קידוש ה' הגדול והנורא! כמה הכרת הטוב אני חייב לך על זה!"...

עיני שניהם נצצו מדמעות. ר' ירחמיאל אמר: **"האם לקחת לי ילד? לא! אדרבה, נתת לי ילד - בחור ישיבה. הצלת את בני!"**

להלן סיפור מופלא ביותר, המעובד מתוך 'להתעדן באהבתך'. יש בו כדי ללמדנו כיצד אדם יכול להתמודד עם האובדן הגדול ביותר. כאשר קורה דבר מעין זה. זה ניסיון גדול מאת בורא העולם.

יהודי משכונת 'שערי חסד' בירושלים, בשם הרב וואלק, היה בשעתו שליח של אחת התנועות למען ההתיישבות בארץ ישראל. הוא היה מכתת את רגליו ברחבי העולם כדי לעשות נפשות ליישוב ארץ ישראל.

באמצעות כושרו הרטורי ויראת השמיים שלו וכן בזכות הקב"ה שחנן אותו במתק שפתיים. הוא היה מצליח בס"ד בתפקידו ועושה נפשות למען הבורא יתברך.

בשנת ה'תרפ"ט במהלך הוא הגיע נדודיו לשיקאגו. הוא נכנס לבית הכנסת המרכזי בשבת ולאחר אישור מהגבאים עלה על הבימה והלהיב את הציבור בדרשתו בשבחה של ארץ ישראל.

יהודי גביר בשם הרב ירחמיאל וקסלר ניגש אל הרב וואלק במוצאי שבת בשעה מאוחרת ואמר לו: **"נאומך שבה את ליבי. ברצוני לנסוע לביקור עם משפחתי בארץ ישראל כדי להתרשם מקרוב. אז אחליט סופית על צעדי הבאים".**

האיש אמר ועשה. בתקופת אדר ניסן בשנת ה'תרפ"ט הוא נסע עם כמה מבני משפחתו לארץ ישראל. אחרי חג הפסח בשנת ה'תרפ"ט הוא ביקר בעיר חברון. הוא ראה שם את ישיבת 'כנסת ישראל' בהדרתה.

הוא התרשם עמוקות מהאווירה שהיתה בקרב הלומדים בישיבה. הוא ראה שם כמה בחורים שהגיעו מאמריקה, בעקבות כך הוא החליט להשאיר את בנו יחזקאל בן השש-עשרה ללמוד בישיבה.

האבא ר' ירחמיאל חזר לאמריקה במטרה לחסל את עסקיו. הוא כאשר תכנן לעלות ולחונן את עפר ארץ הקודש ולהתגורר בה.

ב-י"ח מנחם אב ה'תרפ"ט, ביום שבת קודש, פרצו הפרעות הידועות בשם 'פרעות תרפ"ט'. רבים מתושבי העיר ובני הישיבה עונו ונטבחו בידי הישמעאלים צמאי הדם ימ"ש. בין ההרוגים היה בנו של ר' ירחמיאל- הבחור יחזקאל וקסלר הי"ד.

הרב וואלק שהמשיך לפעול למען יישוב הארץ, הבין דבר אחד, שלשיקאגו אסור לו להגיע... 'לא נעים'... הוא הררה, ובצדק, 'מה אגיד למתפללי בית-הכנסת הגדול, ששלחתי את בנו של ר' ירחמיאל למוות?!"

<p>הרב ששון בן אסטריא טאון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל נעמי בת כותון ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה לטיף בן פרחח ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה</p>	<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירין ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחח ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי יזיי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחח ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חווה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>לע"נ</p>  <p>תנצב"ה</p>
---	--	---	--	---

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

וארא

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת וארא

- א וידבר אלוקים אני ה' – גם מידת הדין היא רחמים וחסדים
- ג אני ה' והוצאתי – האמונה שהכל מ'אני ה'" מוציאה מכל ה'מצרים'
- ה ולמקללי נפשי תידום – במעלת הבזיונות וההכנעה להציל מכל רעה
- ח למכה מלכים גדולים כי לעולם – עניין המכות לדורות עולם
- יא שובו בנים שובבי"ם – זמן תשובה לכל
- יג מעט מן האור - יחשיב ויתחיל עם פעולות קטנות
- טו שמעתי את נאקת – לשמוע אנקת רעהו ולהיטיב לזולתו

פרשת וארא

וידבר אלוקים אני ה' - גם מידת הדין היא רחמים וחסדים וכו', וכתב הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפמא זי"ע כי בפרשתן (ו ב), 'וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו בוודאי מקורו של רש"י לפרש בן הוא מלשון הכתוב אני ה' א, ופירש רש"י 'דיבר איתו משפט' וידבר - שמשמעו דיבור קשה, וכן ממה שנזכר שם

א. כה אמר הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע כי תיבת 'וארא' עולה לראשי תיבות 'אני ראשון ואני אחרון' (ישעיה מד ו), הוסיף על כך הרה"ק ה'שם משלמה' ממונקאטש זי"ע, כי גם בסוף אותו פסוק נרמז מהאמור כאן, שהכתוב שם מסיים 'ומבלעדי אין אלוקים', וראשי תיבות הללו הם כראשי התיבות של 'וארא אל אברהם' (הובא בספר תפארת בנים, עיי"ש). ובא לרמז, שזה כל הפרשה כולה, לדעת כי אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלוקים. וכדכתיב עוד 'וידעו מצרים כי אני ה' (ז ה), 'למען תדע כי אני ה' (ח יח), וכן לקמן (ט יד) 'בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ', וביארו רבותינו הראשונים (הרמב"ן ס"פ בא, ועוד) שלשם תכלית זו הפלה ה' ועשה את כל האותות ומופתים בעשרת המכות, למען ידעו כל באי עולם כי אני ה', ולחזק האמונה ב'השגחה פרטית' - שהקב"ה מנהיג כל פרט ופרט מענייני העולם כולו כרצונו על פי חשבון ותכלית, כי כל נשימה ונשימה, כל פסיעה ופסיעה, כל מעשה ומקרה - הכל נעשה ביד מכוונת מלעילא.

מעשה היה באיש יהודי אשר איתן מושבו בשכונת גאלדרעס גרין שבלאנדאן הבירה יצ"ו, באחד הלילות כשהשעון הורה כבר על 'שתיים' שאחר חצות ליל, וכבר מזמן היה שקוע היטב בשנתו, החל הטלפון להשמיע קול צלצול הולך וחזק עד שנעשה ל'מעורר ישנים ומקיץ נרדמים', הלה התעורר משנתו מתוך תמיה רבתי 'מי הוא זה ואיזהו' המחפש אותו בדחיפות באישון ליל, ותגדל תמיהתו כשענה לטלפון ומן הצד השני מדבר אליו 'שוטר' מאנשי המשטר (police) בתקיפות יתירה - אדוני, זה עתה נסעת בטעקסי (מונית) וכשהגעת לביתך אמרת לנהג שאין לך מעות בחיקך, ובקשת מאתו שיואיל להמתין עד שתעלה אל הבית ותביא משם את דמי הנסיעה, והנהג ממתין כבר זמן ארוך עד בוש, ומחכה בכליון עינים שתשלם לו שכרו, ולא נותר בידו אלא להתקשר לרשויות החוק שיאלצו אותך לשלם כדת וכדין, וכי חשבת שתוכל להתחמק... אמר לו האיש, איני יודע מה אתה סח, הנני 'כופר הכל' כי זה לי כמה שעות בביתי, לא נסעתי ולא הלכתי, לא בטעקסי ולא באופן אחר, מה לכם כי נטפלתם אלי, ועוד, באישון ליל... כבר כמה שעות שאני שוכב במיטתי. הטיח ה'שוטר' כנגדו, וכי אינך מתגורר ברחוב 'דה דרייב' (The Drive)... מס' פלוני בקומה אלמונית... החזיר להם, אכן, הנני גר בכתובת הזו, אך עומד אני בתוקף שלא היו דברים מעולם, עודם מדברים ומתווכחים נתברר טעות השוטרים, כי בשכונת אחרת בלאנדאן הנקראת עדשווער (Edgware) קיים גם רחוב 'דה דרייב', והאיש אשר שם מדורו הוא זה שעשה 'ויברח'. וטעו השוטרים כשהתקשרו אליו.

והנה מדרך הבריות לקיים מה שנאמר 'וייקץ פרעה, ויישן ויחלום שנית' - 'להסתובב לצד השני' ולחזור לישון... אלא, שיהודי זה איש מאמין הוא, והבין מיד כי לא 'שוטר' התקשר אליו להקיצו משנתו, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו הוא שהתקשר כביכול ועורר אותו משנתו, ולא היה השוטר אלא שלוחא דרחמנא, ואמר לכני ביתו, אם רצון הבורא שנצא מהמיטה, נעשה רצונו, והחלו שניהם לומר תהילים עד אור הבוקר. ויהי בבוקר התקשר אליו בנו, ובקול צהלה בישר שמגיע לו מזל טוב על הולדת הבן, והוסיף לספר כי הגיעו לביה"ח בשעה 2 בלילה, ונזקקו לרחמי שמים מרובים, אלא שחס עליו ולא רצה להעיר אותו... נענה לו אביו 'מרא דעובדא' מיניה וביה, לא היית צריך להעיר אותי, כי הרבש"ע כבר העיר אותי, ואכן עוררנו רחמי שמים על ידי אמירת מזמורי תהילים כל הלילה...

הוסיף ע"ז חכם אחד דבר נאה ומתקבל, שהנה ידוע מה שכתב ה'בעל הטורים' (ריש פר' שמות) על הפסוק 'ואלה שמות בני ישראל' בזה"ל, תיבות אלו נוטריקון ואדם אשר לומד הסדר, שנים מקרא ואחד תרגום, בקול נעים ישיר, יחיה שנים רבות ארוכים לעולם, עכ"ל. ואפשר להעמיס בדבריו, שהנה במרוצת החיים של האדם עוברים עליו מאורעות רבות על דרך 'שנים מקרא', פעמים שהוא 'מקרא לטובה', ופעמים להיפך ח"ו שנראה כרע, אך האמת היא ש'אחד תרגום' - שהפירוש והתוכן הפנימי של שניהם אחד הוא, כי כולם שווים לטובה, וגם מה שנראה כרעה בפנימיותו טובה הוא, פעמים מתגלית הטובה מיד, ופעמים שרק לאחר זמן, וזהו עבודתנו תמיד 'להעביר את הסדרא' ולזכור בשנים מקרא, בכל מה שעובר עליו את ה'אחד תרגום' - שהכל לטובה, שהרי הכל בא מן האחד יחיד ומיוחד

(זה לא 'שוטר' אלא הקב"ה...).

הכל הוא לטוב לוי, אך טוביה גנוו בגווייה ואינו גלוי לכל, וכל איש מזרע ישראל מחויב להאמין בזה שהכל הוא לטובתו מאת הש"ת אשר דרכו להיטיב לברואיו ובפרט לזרע ישראל עם סגולתו, אלא שבעת הזאת עדיין לא נתגלה הטובה והחסד ההוא, והוא טמיר ונגנו מחמת שהאיש הלזה עדיין אינו ראוי לטוב זה, וכאשר יגיע האדם לשכל ואמונה כזו בלב שלם אז היה יכול להמתיק מעליו הדין באמונתו השלימה, והיה מביט וצופה את הטוב והחסד אשר עשה אתו הבורא ית' בזה.

אלוקים שהוא שם המורה על הנהגה במידת הדין, א"כ, יש להקשות, כיצד יתפרש סיפא דקרא דכתיב 'ויאמר אליו אני ה', שמורה על רחמים גמורים, שכנודע ויאמר משמעו אמירה רכה, וכן שם הוי"ה הוא שם של מקור הרחמים, ונראה הכתוב כסותר עצמו.

ומבאר ה'אוהב ישראל', שהרי כתיב (איכה ג לה) 'מפי עליון לא תצא הרעות והטוב', והיינו, כאשר בא אל האדם איזה סיבה לא טובה וצרה ודחקות ח"ו

וזהו הרמז בדברי ה'בעל הטורים', שה'לומד' בכל מקרא ומקרא את ה'תרגום' וכל מיני המאורעות הם 'אחד' אצלו, ובקול נעים ישיר את שירת החיים של יהודי - שהאחד יחיד ומיוחד הוא שעשה עושה ויעשה, אזי יחיה שנים רבות ארוכים לעולם...

(אגב אורחא, אומרים בשם הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, שמי שאינו מעביר את הסדרא שמו"ת הרי הוא 'אפיקורס קטן', שהרי אילו היה יודע על 'צדיק' אחד הדר בקצה העולם שהוא מבטיח אריכות ימים ושנים אזי בוודאישיה רץ לקבל ברכתיו ושומע בקולו... וכיצד אינו שומע להבטחת חז"ל (ברכות ה:) 'שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו').

ב. ומוסיף לבאר, שהנה משה רבינו טען 'למה הרעות לעם הזה למה שלחתיני' (ה כב), ואמר לו הקב"ה (ו א) 'עתה תראה אשר אעשה לפרעה', וברש"י הביא דברי חז"ל שהקב"ה הוכיחו על שהרהר אחר מידותיו, ואמר לו 'לפיכך עתה תראה - העשוי לפרעה תראה, ולא העשוי למלכי שבעה אומות כשאביאם לארץ', ולכאורה נראה הדבר כ'רעה' גדולה למשה שלא יזכה להיכנס לארץ ישראל, אמנם באמת, טובה עצומה גנוזה בדבר, כי אילו היה נכנס לאר"י היו כל האויבים נופלים לפניו באין פוצה פה ומצפצף, ותיכף היה בונה את בית המקדש, ולא היו שונאי ישראל יכולים לשלוט בו ולהחריבו (סוטה ט), וכשחטאו ישראל לא היה הקב"ה שופך חמתו על עצים ואבנים אלא על... 'נמצא שזה הדבר היה באמת טובה גדולה בעיני משה רבינו ע"ה שיציל במיתתו את כלל ישראל', ומסיים ה'אוהב ישראל' בזה"ל, זהו על דרך הפשט, ויש עוד טובות פנימיות כמוסים ונעלמים בזה כמבואר בספה"ק...

ג. ביאור נפלא כתב בסוף הקדמת ה'שב שמעתתא', על הפסוק בתהילים (עז יא) 'השכח חנות א-ל אם קפץ באף רחמיו סלה', כי גם בעת הסתר פנים וחשיכה ידוע נדע כי רבים רחמיו. הבה נתבונן, וכי שכח הקב"ה מלחון ולרחם (חנות מלשון חונן), אין זאת אלא כי אם קפץ והטמין בתוך הנראה כ'אף' את 'רחמיו סלה', והכל רחמים וחסדים. ד. בפרשתו (ז כ-כא), 'ויהפכו כל המים אשר ביאור לדם', והדגה אשר ביאור מתה'. וכתב בספה"ק 'זרע שמשון' (ד"ה מדרש רבה), שהנה עיקר חיותם של בני ישראל כשהיו במצרים היה על ידי שצדו דגים מן היאור, וכמו שאמרו 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם' (במדבר יא ה), וכשהיכה הקב"ה את המצרים במכת דם ומתו כל הדגים היה נראה כי 'יבש המעיין' - נסתם והתמוטט מקור חיותם ופרנסתם, אמנם בפועל לא הפסידו מאומה, כי אדרבה, משם העשירו בני ישראל כדאיתא במדרש (שמו"ר ט י) 'ממכת דם העשירו ישראל', שנהפכו כל המים לדם, ולא יכלו המצרים לשתות מים אלא אם קנו מישראל ב'כסף מלא', ו'מכאן העשירו ישראל'. וללמדנו לימוד גדול כי מה שנדמה כצרה אינו אלא טובה גדולה עבורה, ומעתה אם נדמה לו כי הנה 'הבוס' פיטר אותו מהעבודה ושלחו אחר כבוד לביתו, ומאין יבוא עזרו, אם יתחזק באמונתו יראה כי 'ממכת דם העשירו ישראל', ודייקא כאן נמצא מקור פרנסתו בהרחבה.

הנה ידוע מה דאיתא במדרש (שמו"ר א כו), שכשהיה משה ילד קטן וגדל בבית פרעה, 'היה פרעה מנשקו ומחבקו, והוא נוטל כתרו של פרעה ומשימו על ראשו, כמו שעתיד לעשות לו כשהיה גדול', ואמרו חרטומי מצרים וחכמיה לפרעה, 'מתייראין אנו נזה שנוטל כתרך ונותנו על ראשו, שלא יהיה זה אותו שאנו אומרים שעתיד ליטול מלכות ממך', והיו שאמרו שצריך להרגו או לשרפו, ולימד יתרו עליו זכות שאין בו דעת כי קטן הוא, ואמר להם הנה שימו לפניו בקערה זהב וגחלת, והיה אם יושיט ידו לזהב סימן שיש בו דעת, אכן אם יושיט ידו לגחלת הרי זה מורה שתינוק הוא, 'מיד הביאו לפניו ושלח ידו ליקח הזהב, ובא גבריאל ודחה את ידו ותפש את הגחלת, והכניס

שעליו ונעשה מהשם 'אלוקים' אני ה'. עכ"ל. וכלומר שעל ידי האמונה שגם 'הדינים' הם מהקב"ה ואינם בדרך הטבע והמקרה - מתהפך הכל לטובה. וזהו שנאמר (תהילים צא טו) 'עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו', ר"ל, 'שעל כל צרה שלא תבוא יאמר שהשי"ת עשה ככה ולא נפל ח"ו במקרה (ויאמר באמונה שלימה כי עמו אנכי בצרה, שאותה צרה היא מ'עמו'), ועי"ז אחלצהו ואכבדהו ונהפך לטובה'. [וזהו עומק הכוונה 'להוסיף אחד' על מניין 'אלקים', ר"ל שבכל צרה וצרה שלא תבוא 'יבנים' את האחד יחיד ומיוחד לתוך החשבון, ויזכור שהכל מאתו ית'].

ובזה מבאר מה דאיתא בגמ' (תענית כא.) על נחום איש גם זו, שנקרא בשם זה, כי היה רגיל לומר על כל דבר שבא עליו 'גם זו לטובה', ולכאורה יש בזה תמיהה רבתי וכי מעלתו היא שאמר 'גם זו' או שאמר 'לטובה', הרי וודאי עיקר המעלה על שאמר לטובה... לטובה... ומדוע נקרא 'איש גם זו', והרי אין בשם זה משמעות בפני עצמו, והיו צריכים לכנותו בשם 'נחום איש גם זו לטובה'. אלא ביאורו, כי 'גם' הוא לשון ריבוי כידוע, ומאחר שהיה אומר תמיד 'גם זו לטובה' וראה את השגחתו של הקב"ה בכל דבר, בזה 'ריבה' עוד אחד והפך ממנין 'אלקים' למנין 'אני הו"ה', והפך את הדין לרחמים גמורים.

ומעתה יתבאר מה שנאמר וידבר אלוקים וגו', כי בסוף הפרשה הקודמת כתיב שטען משה כלפי הקב"ה

ומוסיף לבאר בזה את הכתוב (משלי כו ה) 'טובה תוכחת מגולה מאהבה מוסתרת', כי בא לומר, שגם תוכחת מגולה היא טובה, שהרי מוסתרת בה האהבה וגנוו בה החסד והטוב". ובוה יתפרש לשון הכתוב וידבר אלוקים אל משה שדבר אתו קשות והוכיחו על שאמר (בסוף פר' שמות) 'למה הרעות לעם הזה', אך תיכף ומיד ויאמר אליו אני ה' - שגם דברים הנראים בזר לנדרך ובתוכחה דע שבאמת אף בהם 'אני ה' - שורש הרחמים, כי האהבה והחסד והרחמים הנמורים מוסתרים בהם, ואינם אלא לטובה.

אני ה' והוצאתי - האמונה שהכל מ'אני ה'" מוציאה מכל ה'מַצְרִים'

בפרשתן (ו ב), 'וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני ה'', וכבר עמדו המפרשים לבאר מה היתה הכוונה באמרו אני ה', ומה בא לומר לו בזה, ומבאר הרה"ק מליסקא זי"ע (אך פרי תבואה ד"ה וידבר) עפ"י מה שכתב בספר 'ש"ך על התורה' כי תיבת א-ל-הים עולה בנימטריא כמניין פ"ו, ואילו התיבות אני הו"ה עולים למניין פ"ז, והיינו שהקב"ה מוסיף אל"ף אחד על 'אלקים' הרומז לדין, ועי"ז נהפך להנהגת שם הו"ה שהוא מקור הרחמים. ומבאר הרה"ק מליסקא עומק הדברים, וז"ל, לדעתי נראה דהכי פירושו, דהיינו אם בא לאדם איזה צער ח"ו או מסתמא הדינים שורים עליו, אמנם צריך לידע שאין שום דבר במקרה ח"ו רק הכל בא מהשגחת הבורא ית"ש, ועי"ז נמתקן הדינים

ידו עם הגחלת לתוך פיו ונכוה לשונו, וממנו נעשה כבד פה וכבד לשון'. והנה באותה שעה היה נראה, כי, אוי מה היה לנו... לא די שלא נתן לו גבריאל ליטול את הזהב עוד דחף את ידו לתוך האש... וגרם לו כאב עצום לאותו זמן, ונזק בלשונו לכל ימי חייו, אמנם, באמת היה זה נס גדול להצילו מגזר דין מות, ולא 'דעה' אלא טובה עצומה, אך שלא כל מוחא (בפרט של נער קטן) סביל דא, ואין ביד כל איש להבין... ובאמת מעשה זה הריהו גם משל על כל חיינו, שנראה כאילו 'דחה דחיתני לנפול', לא די שאין הקב"ה מסייעני אלא אדרבה 'דוחף אותי לתוך ה...', אמנם באמת אין כאן 'דחה דחיתני' אלא 'זה' עזרני, אלא שאין בקוצר שכלנו להבין את ה'מעשה' לאשורו, והרי אנו כתינוקות בהאי עלמא...

ה. והוסיף לפרש עוד בלישנא דקרא 'טובה תוכחת מגולה מאהבה מוסתרת', אימתי מתהפכת לטובה אותה תוכחת מגולה, כאשר האדם מתחזק באמונתו ואומר שאין זה אלא אהבה מוסתרת, ובאמת הרי זה לטובה... ובזה נמתקים הדינים מעליו ורואה בעיניו טובה 'מגולה'.

ו. ביסוד הדברים פירש כ"ק אדמו"ר מקאלוב שליט"א לרפ"ש בהאמור בעניין (ו ה-ו) 'וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם וגו', לכן אמור לבני ישראל אני ה', שכך אמר לו הקב"ה למשה, שומע אני שהם זועקים אשר מצרים מעבידים אותם ואינם אומרים אשר העינוי והסבל בא להם מידי ה', ולא זו הדרך המביאה לידי גאולה, לכן אמור לבני ישראל שיאמרו אני ה', וכידוע שדיבורי אמונה סגולה נפלאה הם להשריש את האמונה בלב, ובזכות האמונה יצאו משעבוד לגאולה.

באר הפרשה - פרשת וארא

מחיה אותי שלא ארגיש לא מהם ולא מהמונם. וכאשר אדם מאמין באמת שאין בעולם כלום חוץ מהשי"ת, אז כל הדינים נמתקים לו על ידי אור האמונה, ואינו צריך לצעקה ותפילה אלא על ידי ביטחון ואמונה מיד נהיה חסד ה'.

זבוח מבאר את הכתוב 'וישב משה אל ה' ויאמר ה' למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתני, שנתכוון לשאול, למה הרעותה לעם הזה, הרי לכבודת המלאכה נחלשה אמונתם, ומתוך חסרון אמונה בוודאי מאבדים את זכותם מלהיגאל... אם כן - שחסרים הם את האמונה למה זה שלחתני להתייגע לריק, הרי בהעדר האמונה לא תהיה ולא תבוא גאולתם המצופה!.

'למה הרעותה לעם הזה' (ה כב), ועל כך השיב לו הקב"ה ולימד אותו היאך להמתיק את הדינים, כי 'דבר זה תלוי בידך' על ידי שיאמין שיד ה' עשתה זאת.

בדברים הללו כתב גם הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע (זוהר חי בפרשת ה"ה בטחו בה) 'תאמינו לי אחי (אחרי כל הרדיפות וחלישות הדעת שעדו עלי), אם לא הייתי יודע בעצמי שבכל תנועה שבועולם נמצא כביכול ה', והשגחתו יתברך היא על כל פרט ופרט, הרי כבר מימים רבים הייתי אובר מן העולם - ממה שעבר עלי מן הרוחק והעוני והצער והגלות והבזיונות, ואחרון הכביד מחמת חלישות הדעת, אך השי"ת עוזר לי שאיני מרגיש בזה, כי בכל תנועה ותנועה הקב"ה

ז. ואכן עיקר העבודה שלא יאבד 'דעתו' ועשתונותו בבוא קושי והסתרה לידו, כה אמר הרה"ק ה'מאור עיניים' זי"ע (בריש פרשתו), לבאר את האמור ברש"י (ריש הפרשה) שאמר הקב"ה למשה 'חבל על דאבדין ולא משתכחין', שבעת הקושי - בבני חיי מזוני ובכל ענין, לא יאבד האדם את דעתו ואמונתו - כי הגם שזה עצמו ה'נסיון' לראות אם עומד באמונתו ונאמנותו אף בעת הסתרה, אבל עבודת האדם שלא לאבד גם את 'דעתו' - שלא ישכח מאין הוא בא ומה תפקידו זה העולם, וזהו אומרו חבל על היכן הם האבות הקדושים, דאילו הם אף בשעה דאבדין - כשאבדו מדרגותיהם בזמני הניסיון עמדו בשלהם, ולא משתכחין - לא היו שוכחים את דעתם מלקבל על עצמם עול מלכות שמים בכל עת וזמן.

המגיד מדובנא זי"ע נשא משלו על מלמד דרדקי שהלך עם תלמידיו במעבה היער, בהיכנסו הורה להם, אם יבוא אליכם כלב רע לא תתפחדו מעמו כלל, אלא תעמדו כנגדו ותאמרו בקול, 'ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו', ובלחש זה יסתלק הכלב מכם ולא יזיקכם חלילה... ואכן, עברו כמה רגעים וכמה כלבים גבוהים ורמים רצו לנגדם, המלמד נתמלא בחיל וברעדה, והחל נס על נפשו בבהלה מפני הכלבים, תמהו התלמידים ואמרו לו, וכי לא לימדתנו רבינו לומר את הפסוק, מדוע ברח מע"כ כל עוד נפשו בכפו, ולא אמר את הפסוק... ענה להם המלמד ואמר, כששמעתי את קול הכלבים תקפני פחד ומורא ופרח מזיכרוני כל הפסוק, לכן הוכרתי לברוח... אף אנו, בכל עת ושעה הננו מכריזים 'אני מאמין, אני מאמין, אמנם, המבחן אם הדברים נאמרים באמת וחוקקים בלב פנימה - אם ברגע שיבוא לידינו איזה קושי, נשאר צמודים וחוקקים באמונה זו, או שח"ו הכל יפרח מזכרונו.

והנה כתב רבינו בחיי (סוף פרשת שמות) שהגאולה העתידה לבוא במהרה בימינו תהיה כדמיון גאולת מצרים, וכדכתיב (מיכה ז טו) 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות', וכשם במצרים היה 'אתחלתא דגאולה' שהגיע משה רבינו ובישר להם על הגאולה, ואחר כך הכביד השעבוד עליהם מאוד, כך גם יהיה לעתיד לבוא, שיתגלה הגואל ויתכסה 'וכאשר יתקרב הקץ תהיינה צרות רבות ומתחזקות, והוא סימן הישועה לישראל'. ומביא שכן מפורש במדרש (שהש"ר) על הפסוק (שה"ש ב ט) 'דומה דודי לצבי' - 'מה צבי זה נראה וחוזר ונכסה, נראה וחוזר ונכסה, כך גואל הראשון נראה ונכסה וחוזר ונראה וכו', כך גואל האחרון נגלה להם וחוזר ונכסה מהן' וכו'. ומסמיך רבינו בחיי את הפסוק שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קל ו) 'נפשי לה' משומרים לבוקר שומרים לבוקר, שהזכיר ב' פעמים 'בוקר', כי אנו ממתנינים ומצפים 'לבוקר', ולאחר שנראה שמתחיל להאיר שוב חוזר ומתכסה ואנו חוזרים וממתנינים 'לבוקר' שני. ונראה, שכשם שהדברים אמורים לגבי 'גאולת הכלל' כך הם שייכים גם לעניין 'גאולת הפרט', כי פעמים שנראה שכבר נראה האור ב'קצה המנהרה' ומתחיל הגלגל לעלות, אך שוב חוזר ומחשיך ביתר שאת, והלב מתקשה להחזיק מעמד... והרבה צריך להיזהר במצב כזה בבחי' 'דאבדין' שלא יהיה 'ולא משתכחין'...

וכאשר שמעתי רמז נורא מ'בעל אמונה' נפלא, כי קושיא עצומה הוקשה לו בלשון הכתוב (תהילים צב ג) 'להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות', מדוע פתח ב' יחיד וסיים ב' רבים, היה לו לומר להגיד בבוקר חסדיך, או לסיים ואמונתך בלילה... והיא קושיא עצומה.

באר הפרשה - פרשת וארא

ה

ולמקללי נפשי תידום – במעלת הבזיונות וההכנעה להציל מכל רעה

בפרשתן (ו יג), 'וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים', וברש"י, 'צום עליו לחלק לו כבוד בדבריהם'. וכתב

בעין זה ביארו בספרים הקדושים (עיי' שפ"א תרל"ד ד"ה והוצאתי) בהאמור בפרשתן (ו ז) 'וידעתם' כי אני ה' אלוקיכם המוציא אתכם ממצרים, כי ידעתם זו - וידעתם כי אני ה' אלוקיכם היא המוציאה את האדם מסבלו, משעבודיו ומיצריו^ט.

אלא, כי אכן אין כל חידוש שיהא האדם מאמין בעת האורה – דוגמת הבוקר, גם בעת החשיכה מצינו רבים המתחזקים באמונה כי תחת החושך טמון אורה טובה וברכה, שהלא אנחנו מאמינים בני מאמינים בה' שהוא בורא ומנהיג לכל הברואים, אבל פעמים שבא על האדם 'גל שני', וגם שלישי בוא יבוא, וכגון, עד שכבר נתרפא מה'מחלה' מבשרים אותו הרופאים על שובה של המחלה, או שבקושי גמר את ה'חובות' ושוב בוקה ומבולקה, נפל עמוק יותר בבור... כדרך שנאמר 'ואנכי הסתר אסתיר', הסתר שאחר הסתר... אז יען האדם ויאמר אוי, אוי, אין לי יותר כח לסבול שוב... ומתיימש לגמרי ממצבו. לזה אמר ואמונתך – היכן היא תוקף וחוזק האמונה, בלילות – לשון רבים, כשהקושי שב וחוזר על עצמו בשנית אז הוא מתחזק ביתר שאת ועוז, זוהי אמונה אמיתית ואיתנה.

אך האמת היא כי אדרבה ריבוי החושך הוא סימן לאור הקרב ובא, וכדברי רבינו בחיי הנ"ל 'וכאשר יתקרב הקץ תהיינה צרות רבות ומתחזקות, והוא סימן הישועה לישראל', על כן חזקו ויאמץ לבבכם, ובל ניפול ברוחנו מגל שני ומ'גל שלישי', ומ'סגר על סגר'... אלא נחזיק באמונת איתן בבורא כל עולמים, ובמהרה נראה בגאולה הקרובה, בגאולת הכלל ובגאולת הפרט, כל חד וחד בדידיה...

ח. אגב אורחא בענין וידעתם כי אני ה', בהכרה כראוי, סיפר רב אחד, שפעם נזדמן לו לשהות ב'דייטשלאנד' והתאכסן בבית יהודי מתושבי המקום, באחד הימים שאל אותו הרב מנין לך כל המזוזות שבביתך, ואימתי בדקתם לאחרונה, ויען בעה"ב, את המזוזות קניתי לפני שנים רבות ב'מאה שערים' בעיה"ק ירושלים, אמנם מאז שהנחתים על דלתות ביתי לא בדקתיים, ואם הרב רוצה 'אכבדהו' בבדיקתם, הוריד הרב את המזוזות ופתחם, ומה מאד השתומם כשראה שאין בתוך נרתיק המזוזה ולא כלום, וישאל בסערת נפשו את בעל הבית, היכן הם המזוזות עצמן, הקלף שבו נכתב 'שמע ישראל - והיה אם שמוע', אמר לו בעל הבית, אה, את ה'הוראות' זרקתי כבר מזמן, כי ידעתי בעצמי כיצד להרכיבם על משקוף הבית - בבערותו כי רבה הבין ש'מזוזה' הינה ה'נרתיק' שמבחוץ, והקלף שמבפנים אינו אלא כמו הדפים המצורפים לכל חבילות המכשירים ורפואות וכדו'... אף אנו נענה אבתריה, אין לנו לשחוק על איש זה, כי פעמים רבות דומה הנהגתנו ממש להאי גברא, שאת פנימיות העניינים 'זרקנו' ושכחנו כבר מזמן, והשארנו לעצמנו רק את ה'בית' שמחוץ לדבר.

ט. והיינו שמלבד שעל ידי האמונה יזכה שיתהפך עליו הכל לטובה, הרי האמונה תוציא אותו מסבלו, שלא ירגיש שהוא שרוי בצוקה ובצרה, שהאיש המאמין אשריו בעולם הזה וטוב לו בעולם הבא, גם בעת חשכות יודע הוא שהכל מהבורא ית"ש ולטובתו, ואף אינו כועס על אחרים שהזיקו לו, מאחר שידוע הוא שהכל בידי שמים, ולא 'פלוגי' עשה לו זאת אלא כך היה רצון ה'. ואינו סובל מקנאה ותחרות, כי יודע הוא שהפרנסה קצובה לו מן השמים, ושום אחד שבעולם אינו יכול להפסיד לו אפילו שוה פרוטה.

והנה נאמר לעיל (ב יג) 'וירא שני אנשים עברים נצים', ופירש רש"י, 'דתן ואבירם, הם שהותירו מן המן', ולכאורה קשה, מדוע נקט רש"י דייקא את דוגמת 'רשעותם' שהם הותירו את המן, ולא נקט שהם המרידו את בני ישראל במחלוקת קרח שנראה כמעשה חמור פי כמה מהשאת המן, ויש לומר, דרש"י השווה שני עניינים אלו זה לזה, כי הם תלויים זה בזה כי אכן אלו האנשים ש'הותירו מן המן' – מתוך דאגת המחר, מה יהיה, ממה נתפרנס, וכלומר שנחסרה מהם האמונה שהפרנסה מן השמים, והם סבורים שהאדם משיג לעצמו בעבודתו ובהשתדלותו, ולכן תמיד דואגים מה יהיה למחר, אדם כזה גם מתמלא רוגז על אחרים ובא לידי דין ודברים על ש'גוזלים' ממנו את פרנסתו, ומהאי טעמא הם הם שני אנשים עברים נצים, הרימו ידיים והכו זה את זה, כי כל אחד מהם נדמה לו שהשני לוקח ממנו. לאידך גיסא, אדם ה'מאמין' אינו בא לידי מריבות עם אחרים, ואף אינו דואג על יום המחרת, וכל ימיו מלאים שלום ושלווה מתוך תענוג ושמחה.

באר הפרשה - פרשת וארא

הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה ויצום) דבר נורא, וז"ל, נראה דרצה להזהירם שלא יבזו המלך, ויתכפרו לו עוונותיו, ולא יבואו המכות עליו בדין. עתה, בין והתבונן, פרעה הרשע העומד ומשעבד שישים רבוא מבני ישראל בעינויים קשים ומרים, ובדין הוא שילקה כהנה וכהנה, אפילו הכי בזכות בזיון מועט - שלא ינהגו בו כבוד כראוי ייפטר לגמרי מהמכות, ק"ו בן בנו של ק"ו לדידן, שאף אם אינו במעמד ובמצב הראוי, עדיין הוא רחוק

מלהיות פרעה או בדומה לו, ובוודאי שע"י הבזיון ייפטר מכל מיני מכות ה"י.

בה ביאר הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע (ליקושי הרמ"ל מבוא התפילה ה-ה) בלשון הכתוב (תהילים קו יז) 'אוילים מדרך פשעם ומעוונותיהם יתענו', שיש 'המענים את גופם בצומות ובמקוואות קרים מאוד', אך זאת הוא דרך 'אוילים', כי אילו חכמו ישכילו לדעת ש'אם תכבוש בעסך הלוא טוב לך מאלף תעניתים"', אם

י. שמעתי מתלמידו של הגאון רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר בארה"ב אשר שמע מרבו שבבחרותו למד בראדין בישיבתו של החפץ חיים זי"ע, ומדרכו של החפץ חיים היה לעורר רבות להימנות על חברת 'מזהירי שבת' - המה הסובבים בעיר ומזהירים את בעלי החנויות לסגור עסקיהם בערב שבת מבעוד מועד שלא יבואו לידי חילול שבת ח"ו (וע' מ"ב סי' רנ"ו סק"ב שהאריך בזה ובגודל שכרם), ולעיתים אף החפץ חיים עצמו היה יוצא אל השוק בלא לחוס על כבודו. פעם אחת קרא החפץ חיים לרבי אברהם שיתלווה אליו במסע הקודש ברחובות ובשווקים, יחדיו עברו מחנות לחנות והאיצו במוכרים לסיים מלאכתם בזריזות, והנה כאשר הגיעו לאחת החנויות החל 'בעל הבית' לצעוק עליהם ולבזותם ולא נח דעתו עד שסטר להם על לחיים... החפץ חיים שתק ולא הגיב מאומה, וכמוהו גם רבי אברהם, והמשיכו בדרכם ובמלאכת הקודש אשר עליהם. כעבור כמה שבועות הגיע אברך אל החפץ חיים ובכה נוראות כי אשתו מקשה לילד והיא בסכנת חיים ממש, שאלו החפץ חיים האם זהירים אתם באותם ג' דברים בהם נבדקת היולדת (עי' שבת לא:). השיב האיש, הן, מיד אמר החפץ חיים שיקראו לר' אברהם מהיכל הישיבה, כשנכנס אל החדר שאלו הח"ח זוכר הינך את הבזיונות שספגת מידי אותו חנווני, האם מוכן אתה למסור אותם אל האשה הזקוקה לרחמי שמים, והשיב שאכן מסכים הוא, לא עברו רגעים ספורים והנה הגיע קול מבשר לאמור שילדה בן במזל טוב ויצאה מכלל סכנה, וראו כולם עין בעין כיצד זכות הבזיונות הצילה ממוות לחיים כפשוטו.

אמר רבי אברהם, רבינו שתי שאלות יש עימי ואבקש רשות לשאלם, כשנתנה לו הרשות פתח ושאל, א, מדוע ביקש הרבי ממני שאתן אותם הבזיונות, הרי גם הרבי התבזה על ידי אותו בליעל, ומדוע לא נתן הרבי את הבזיונות שלו, ב, אם אכן כה גדול כוחם של בזיונות מדוע באמת הייתי צריך להעניקם לאחרים ולא להשאירם לזכותי. השיבו החפץ חיים על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, שאלת מדוע לא מסרתי אני את הבזיונות שעברתי, הנה כבר זקנתי ובאתי בימים, וכבר כמה וכמה הרפתקאי עברו עלי בימי חלדי, וממילא אינני נסער 'ואוכל את לבי' אם מבזים אותי, אולם אתה צעיר לימים וכל פגיעה בך מגעת היא עד לעומק הלב פנימה, עד שאינך יכול לעמוד בה, ותדד שנתך במשך כמה ימים ולילות, על כן שכרך מרובה משלי. וששאלת מדוע אמרתי לך לתת אותם לזכות היולדת, כי למה נועדו כל אלו ה'מעלות' אם לא בשביל לעשות טובה לאחרים...

ומכאן חיזוק עצום למי שנתבזה 'כהוגן', ומתוך הפגיעה הנו מרגיש 'מושפל' עד לעומק נפשו, ידע נאמנה כי ככל שיגדל הבזיון כך גדולה היא 'המתקת הדינים' פי כמה וכמה מ'סתם בזיון'...

יא. הרה"ק רבי רפאל מבערשיד זי"ע השתוקק כל ימיו לקיים מצות ציצית בהידור רב, בצמר מארץ הקודש. לאחר מאמצים מרובים שב אחד מחסידיו מביקור בארץ ישראל והביא לו מתנה יקרה מפז צמר נקי ומשובח מארץ הקודש, שמח הצדיק שמחה מרובה, ומסר את האריג לאחד מחסידיו שיתקין לו ממנו טלית קטן נאה ומהודר. אותו חסיד שידע עד כמה חשוב בגד זה בעיני רבו ניגש אל המלאכה בדחילו ורחימו, אבל תקנתו היתה קלקלתו, כי לא הבחין במעשיו, ובעת שעשה את הקיפול לגזור את החור לעשות 'בית הצוואר' פתוח שיוכלו להלבישו על הראש - קיפל את הבגד קיפול נוסף, וכשפתחו חשכו עיניו, כי מצא שני חורים באריג. בראש מורכן ניצב החסיד לפני הרה"ק והגיש את האריג המושחת כשאינו מסוגל לפצות את פיו מבושה ומצער, רק ציפה למה שהגיע לו. פנה אליו הרה"ק מבערשיד בשמחה, ואמר לו בקורת רוח, אכן, שני חורים נדרשו לו לבגד זה, וביאר מיד כוונתו התמוהה, כי פתח אחד נצרך כרגיל בכל טלית קטן - להכניס את הראש, והשני, כדי ללמד את רפאל שלא לכעוס. ואכן 'הוא היה אומר', וכדאיתא ב'אמרי פנחס' (שער טהרת המידות אות כט) בשמו בזה"ל, 'עצה להנצל מן הכעס להאמין ב'השגחה פרטית' על כל האדם והוא מנהיג הכל לטובתו של אדם... ויאמין באמונה שלימה שהכל לטובתו וממילא לא יכעס על שום אדם.

החכם כבוד הרב אברהם הלוי נר"ו שנלמד מדת הענוה מהעפר, שהעפר כל זמן שהוא גם לא יועיל למלאכה, כל שכן לעשות ממנו כלי, וכל יותר שהוא שחוק הוא יותר טוב, כן האדם". ואני אומר שלזה אמר 'נפשי בעפר לכל תהיה' - שכל יותר שיקבל הבזיונות תתעלה נפשו יותר¹⁰.

אתה שומע חרפתך ואינך משיב הלוא טוב לך מאלף עיניים¹¹.

כתב ב'ראשית חכמה' (שער הענוה פ"ג למ) וז"ל. 'נפשי תידום' - כיצד אפשר שיהיה דומם, ולא ירגיש, ע"י שיהיה מורגל כבר כל כך לקבל הבזיונות, כעפר שהוא מוכן לקבל דריסות בני אדם עליו תמיד. ואמר

הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע סיפר עובדה זו כמה פעמים. ואחת מהם, כשנתכבד להיות סנדק בברית בשעה מוקדמת ביותר, ולשם כך נאלץ להקדים במיוחד את תפילת השחרית עם תלמידי הישיבה, ולבסוף, בהגיעו למקום עריכת הברית המתינו זמן רב למוהל, אז סיפר את העובדה הנ"ל, כמי שבא לומר אין לנו להתמלא רוגז וטרוניא, הנה טרחנו כל כך להגיע בזמן בדיוק נמרץ, ויכניסו את הילד בבריתו של אברהם אבינו בעיתו ובזמנו בלא עכבות, ולבסוף עלינו להמתין עבור המוהל...

בפעם אחרת היה זה בליל ש"ק לאחר עריכת השולחן אשר לפני ה', בשנים שהטיש ארך כשבע שמונה שעות, וה'אמרי חיים' שב לביתו חלוש ותש כח, בחוץ היה גשם וקור ומשום מה לא הגיע הגבאי שהמפתח ברשותו - לפתוח את הדלת, ונאלץ להמתין מחוץ לביתו זמן ניכר עד שהגיע הגבאי, אך לא כעס ח"ו ולא קצף במאומה, כי אם הפטיר בניחותא באזני הנוכחים אספר לכם את העובדה בהרה"ק רבי רפאל מבערשיד, אח"כ, הפטיר - 'קודש קדשים, ווי נעמט מען אזא מדרגה אין קדושת המידות, די מעשה רעש'ט מיך איבער א סאך א סאך מער ווי מופתים' (היכן נוטלים מדרגה גבוהה כזו של קדושת המידות, העובדה הזו מרעישה אותי הרבה יותר ממופתים).

בהזדמנות לאחר שסיפר את העובדה הוסיף לפרש את התפילה (שחרית לר"ה) 'לכובש כעסו בדין', מי שהוא כובש כעסו יכול לעמוד לפני ה' בדין, ללא שום פחד, כי יש לו טענה צודקת - אם אני בשר ודם מסוגל לכבוש את כעסי, הרי ק"ו אלף אלפי ורבי רבבות פעמים יש ביד הקב"ה לכבוש את כעסו ולדון אותי לטובה (שרפי קודש, עמו רמ"ה).

יב. הרה"ק רבי מנחם מענדל מפרימישלאן זי"ע ערך פעם סעודת הודאה גדולה, ומשנשאל 'הודאה' מה זה עושה, הרי לא חולי ולא נס אחר היה כאן, הסביר להם הרבי שיש לו בקבלה מאבותיו הקדושים, שאם נגזר על אדם חולי מסוכן - ויש לו זכות עצמו או זכות אבות, ממירין לו את החולי לבזיונות ובושות, והנה היום ביזה אותי מאן דהו בבושות נוראות עד עמקי הנפש, נמצא שניצלתי על ידי זה מחולי ומכאוב, על כן עלי לעשות סעודת הודאה, ככל חולה שנתרפא מחוליו, כי אינני שונה ממנו, ואדרבה ביותר מוטל עלי החיוב להודות, שלא רק שנתרפאתי מחוליי, אלא ניצלתי שלא חליתי כלל. לפי זה אמרו, שהמבייש את חבירו ומנע ממנו 'חולי', הריהו כרופא גדול - שמרפא את האדם בלא שום כאב וייסורי הגוף, אולם עליו נאמר (קידושין פב.) 'טוב שברופאים לגיהנום'. וכמו שאמרו חז"ל (ב"מ נט.) 'המבזה את חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא'.

יג. וכן מצינו בפרשתן דכתיב (ט לא-לב) 'והפשתה והשעורה נוכתה, כי השעורה אביב והפשתה גבעול. והחיטה והכוסמת לא נוכו כי אפילות הנה' וברש"י, 'השעורה אביב - כבר ביכרה ועומדת בקשיה ונשתברו ונפלו, וכן הפשתה גדלה כבר והוקשה לעמוד בגבעוליה. כי אפילות הנה - מאוחרות ועדיין היו רכות ויכולות לעמוד בפני קשה'. ורמז יש בדבר, כי אדם הקשה העומד על שלו, מבלי יכולת לכוף עצמו בפני חברו (לוותר בעת הצורך), הרי הוא לוקה הרבה ומאבד טובה בחייו. אבל מי שהוא רך כקנה לפני כל, אינו נשבר מהתלאות הבאות עליו, ויכול לעמוד בכל מצב שהוא. ובפירושו אמרו בגמרא (סנהדרין צב.) אמר רבי אלעזר לעולם הוי קביל וקיים, ופירש"י, הוי עניו ותחיה. יד. בפרשתן (ו כו-כח), 'הוא אהרן ומשה וגו', הוא משה ואהרן. וברש"י 'יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן, לומר לך ששקולין כאחד', ולכאורה צ"ב, כיצד שייך שיהיו שני בני אדם שקולים כאחד ממש, והרי קיימא לן ש'אי אפשר לצמצם'... וביארו (בהוספות 'אמרות טהורות' מנכדו של הרה"ק מנעמרוב, הובא כהערות על ספר 'שברי לחות' להרה"ק מנעמרוב) שאכן כל עוד שכל איש חשוב בעיני עצמו והוא תופס 'מקום' ושיעור, אז 'אי אפשר לצמצם' - להשוותו ולדמותו לאחרים, אבל משה ואהרן שהיו בתכלית ההכנעה והשפלות, וכמו שאמרו 'ונחנו מה' (להלן טז ז), שהיו בטלים בעיני עצמם לגמרי, בהם שפיר ניתן לומר שהם שקולים כאחד.

באר הפרשה - פרשת וארא

ה"טו, למען נדע את הדרך אשר נלך בה בכדי לצאת לחירות עולם מיצרנו הרע.

וביאר האר"י הק' (פרי עין חיים חג המצות פ"ו, וע"ע זוה"ק וארא כ"ט): כי עשרת המכות המה מכוונים כנגד 'עשר ספירות', ומחשב והולך ממטה למעלה, מה'ספירה' והמידה התחתונה והנמוכה עד לספירה העליונה, וכלומר, שמכת דם באה לזכך מידת 'מלכות', לאחר מכן שלח הקב"ה מכת צפרדע לטהר מידת 'יסוד', וכן כינים כנגד מידת 'הוד', וכך על זה הדרך (ובזה נותן טעם מדוע נחלקו המכות ונכתבו בב' פרשיות, שבע בפרשתן פר' וארא, ועוד ג' בפר' בא, כי גם עשר ספירות מתחלקים לג' ראשונות, חכמה בינה ודעת, ולג' מידות אחרונות שהם חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד ומלכות).

ואף שאין לנו עסק ב'נסתרות' נביא ממה שנתבאר בספה"ק על דרך העבודה בעניין מכות דם וצפרדע, שהם ממש מעניינא דיומא"י ימי השובב"ם, וכדלהלן.

למכה מלכים גדולים כי לעולם – עניין המכות לדורות עולם **איתא בזה"ק (פר' בא לו):** לפרש מה שנאמר (ישעיה יט כב) 'ונגף ה' את מצרים נגוף וַרְפוּא', 'נגוף למצרים ורפוא לישראל', וכלומר שכל מכה ומכה היתה לנגוף ולהרע למצריים, ובר בבר היה בזה רפואה וטובה גדולה לישראל [וכגון מכת דם שממנה העשירו בני ישראל (שמו"ר ט י)]. ונתבאר בספה"ק עומק הכוונה, כי הנה בני ישראל היו משוקעים בטומאת מצרים, ועשרת המכות טיהרו וזככו את ישראל והחישו להם רפואה לנפשותיהם למען יוכלו להינאל ממצרים.

והנה התורה הקדושה היא נצחית וכל האמור בה שייך לדורות עולם, וגם בימינו אנו 'עשרת המכות' מטהרים את בני ישראל להצילם מן יצרם הרע שזהו 'שעבוד מצרים' בזמן הזה. ומעתה עלינו להתבונן בתוכן הפנימי של אותם המכות הכתובים 'בספר מלחמות

עוד במעלת ההכנעה אמר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, שהנה כתיב בפרשתן (ח יד) שניסו החרטומים להוציא את הכינים מן הארץ ולא יכולו, ופירש רש"י 'שאינן השד שולט על בריה פחותה מכשעורה', ואמר הרה"ק כי רמז יש בדבר, שמי שמקטין עצמו עד שהוא 'פחות מכשעורה' אין המזיקים יכולים לשלוט עליו... ואילו הרה"ק האמרי חיים זי"ע אמר בלישנא דקרא (ח יח) 'אני ה' בקרב הארץ', שאני ה' שוכן בקרב אותם האנשים הנמצאים 'בארץ'... (ליקוטי אמ"ח).

טו. דבר נחמד כתב הרה"ק ה'שארית מנחם' מווישווא זי"ע (ד"ה ואהרן) על האמור בפרשתן (ז א) 'ואהרן אחיך יהיה נביאך' שראשי התיבות הם כמו ר"ת של ג' פסוקים דלהלן. א. 'והאלוקים יבקש את נרדף' (קהלת ג טו), ב. 'והאכלתיך נחלת יעקב אביך' (ישעיה נח יד), ג. 'וכנה אשר נטעה ימינך' (תהילים פ טז). ומרמז בזה, כי על ידי 'הרדיפות' באים הצדיקים למדרגות גדולות ונשגבות. ומחמת שרדפו את אהרן, וכמו שנאמר (במדבר טז יא) 'ואהרן מה הוא כי תלינו עליו', על כן זכה להיות 'נביאך'. ועל דרך זה אצל יעקב שסבל מרורות ונרדף על ידי עשו אחיו ומלבן, שבגין כך זכה לנחלה בלי מצרים שע"ז נאמר והאכלתיך נחלת יעקב אביך, כי והאלוקים יבקש את נרדף. וזהו הרמז גם בכתוב 'וכנה אשר נטעה ימינך' - כי כל אותו מזמור מדבר על הרדיפות העוברות על כלל ישראל, שמחמתם יזכו לגאולתם ולגדולתם. ועל כך נאמר (תהילים קיט קסה) 'ואין למו מכשול', ואין ר"ת ו'אלוקים יבקש א'ת נ'רדף, שמי שהוא נרדף מובטח לו שאין למו מכשול...

טז. וכפי שהגיד הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, שב'קאצק' אמרו, שבפרשיות אלו של גלות וגאולת מצרים יש לעיין בהם כב'הלכה ותוספות קשה' (אמרי הרי"ם שמות).

יז. והרי זה שייך גם לחודש שאנו עומדים בו – חודש שבט, וכדברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ליקוטי אמ"ח שבט) 'חודש זה מכוון כנגד מידת יוסף הצדיק' (כי י"ב חודשי השנה הם כנגד י"ב שבטים, ומצינו בספה"ק אופנים הרבה לפרש כל חודש לאיזה שבט הוא שייך, ואחד מהדרכים הוא שהם לפי סדר הולדת השבטים, עי' בסידור יעב"ץ שער הגיאת אות א', וא"כ חודש שבט שהוא החודש העשתי עשר מניסן הרי הוא מכוון כנגד יוסף שהוא הבן הי"א של יעקב אבינו), ועפ"י"ז מבאר ה'שפת אמת' מה שכתב זקנו הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' (ספר הזכות לט"ו בשבט) כי שבט ר"ת שלום ברכה טובה, כי מידת הקדושה נקראת 'טוב' [וכדכתיב (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב], וכן 'ברכה ו'שלום', שעל ידי שמירת מידת הקדושה כדבעי זוכים לשלום ברכה וטובה.

ואילו הרה"ק ה'פרי צדיק' (לר"ח שבט) הסמיך חודש שבט לעניין מידת הקדושה, מהא דאיתא בספר יצירה (פ"ה מ"ב) שאות צ' הרומזת לצדיק יסוד עולם שייכת לחודש שבט.

שמסרו נפשם על קידוש השם, כאשר נכנסו לתוך התנורים, ללמדנו שלשמירת הקדושה נדרש מהאדם מסירות נפש עד ש'יכנס לאש' מבלי תירוצים ופקפוקים, ולא יעבור על רצון קונו². ואכן מצינו ב'פרק שירה' (סוף פ"ד) 'צפרדע אומרת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', הוא הפסוק המורה על ייחוד שמו ית' עד מסירות נפש, שזהו עניינה של מכת צפרדע, וללמד על בחי' מסירות נפש בשמירה על כל גדרי הקדושה.

אמנם לעומת זאת כבר אמרו חז"ל (ילקוט שמעוני קפב) שאותם הצפרדעים שנכנסו לתנורים נעשה להם גם ולא מתו, ופירש החוקוני 'לפי שמסרו נפשם למות על מצוות הקב"ה, והיינו מעמא כי מי שמשבר את מבעו לעשות רצון קונו הרי זוכה הוא לניסים שמחוץ לדרך הטבע, ואין כח ל'טבע' לשלוט עליו.

עוד יש ללמוד מ'פרשתא דא', וכמו שדייק הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע שרק במכה זו מצינו ש'ותבאש הארץ', והרמז בזה, כי העצה כנגד תאוות רעות הוא שימאסם בעינינו עד שיהיו כדבר סרחון המעלה צחנה ובאשה³.

תחילה, מה שמרומז במכת דם, שהנה איתא בזה"ק 'מלכות פה', והיינו שמידת מלכות מכוונת כנגד פה האדם, ונמצא שהמכה הראשונה שהביא הקב"ה על המצריים היה בכדי לטהר את הפה מכל דבר איסור וטומאת הפה⁴. וללמדנו כי תחילה וראש עלינו לתקן את הפה ולשמור על 'ברית הלשון', ולהתרחק ביותר מכל דיבור שאינו נקי וטהור בתכליתו, וכבר מצינו בדברי חז"ל שהפליגו נוראות בעונשו של מי שמפקיר את פיו ומנבל לשונו רח"ל⁵.

וז"ל הגר"א בפירושו למשלי (פ"ג ג) 'שומר פיו נוצר נפשו', שהפה הוא שמירה לכל הנפש, וזהו שאמרו (ברכות יז) 'שמור פיך מכל חטא', שעי"ז תתקדש ותטהר עצמך מכל עוון. אבל מי שמרחיב שפתו אע"פ שיש לו נפש טובה ועושה מצוות הרבה וכמה גדרים, הפיו יהיה לו מְחַתָּה [לשון שבירה] לכל. ובאבן שלמה פ"ז אות א' הוסיף, 'וכל תשוקתו לדבר מצוה מתבטל עי"ז'.

ומהמכה השניה, מכת צפרדע, שהיא כנגד מידת 'יסוד' שהיא מידת הקדושה, נלמד כאן כמה יסודות בשמירת דרכי הקדושה, שהנה רק בצפרדעים מצינו

יח. ובכלל זה הוא טהרת הפה מלשון הרע, וכמו שכתב ב'פרי מגדים' (או"ח סו"ס תרפ"ה, גם בספרו ספר המגיד ח"ג שובבי"ם) שפרשיות השובבי"ם פותחים בתיבת 'ואלה שמות' - ואלה נוטריקון ואבק לשון הרע... כי בשבועות אלו יש להיזהר מכל דנדוד חטא הלשון, ובמשנה זהירות מלשון הרע ואבק לשוה"ר, וכבר נודע שהנהגת הקדושה תלויה בטהרת הפה.

ובענין זה נביא את דברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (פרשת מצורע תר"ג) שאין לך גרוע מהמדבר לה"ר, כי המצורע שנצטרע על דיבורי לה"ר משתלח חוץ לג' מחנות, ואילו הטמאים משתלח רק מחוץ לאחד או ב' מחנות (פסחים סח). יט. נוראות מצינו על חומר 'חטא הלשון' - עד היכן ירד מטה מטה אם לא ינצור לשונו מדבר רע. וכה אמר הגר"א (חומש ע"פ הגר"א, מובא גם בס' פנינים משולחן הגר"א) בפ"י הפסוק (בראשית לט יב) האמור באשת פוטיפר 'ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי', דלכאורה צ"ב מהו 'לאמר' - מה היה לו לומר, אלא, כי רשעה זו רצתה שיוסף יטמא את פיו ויחזור בפיו על דבריה, ביודעה שאחר שיטמא את פיו ח"ו כבר לא יוכל לה להתנגד אפילו על העבירה עצמה. כ. לימוד נפלא מלמדנו הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (בפרשתו) וז"ל, איתא במדרש (שמו"ר י ג) איך היתה הצפרדע נכנסת לתוך בתיהם של גדולים העשויים משיש, אלא שהיה אומר לשיש עשה לי מקום שאעלה ואעשה רצון בוראי והיה נבקע השיש. ועל דרך זו צריך כל יהודי לומר ללבו האטום כאבן, התבקע כדי שאעשה רצון בוראי... התבקע כדי שאעשה רצון בוראי... שאפילו בשביל הצפרדע נבקע השיש בלכתה לעשות רצון הבורא ית"ש. כא. וכך ביאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ט ד"ה ובמ"א) 'ולא יראה בך ערוות דבר ושב מאחרך', לא יראה - ס'זאל דיר נישט געפעלן (לא ימצא הדבר חן בעיניך), אלא התקדש עד שתמאס את הרע...

הנה כתיב בפרשתו (ו ז), 'והוצאתי אתכם סבלות מצרים', ופירש ה'שפת אמת' (תרל"א ד"ה והוצאתי) בשם זקנו ה'חידושי הרי"ם' זי"ע שכך אמר הקב"ה - אוציא אתכם ממה שאתם רגילים לסבול את טומאת מצרים, כי כל עניין הגלות הוא מה שמתרגל לחיות תחת שלטון הרע, וסוד הגאולה הוא שמרגיש בעצמו שאינו מוכן להמשיך יותר בדרכו הרעה. ומסיים וז"ל, והוא עצה היעוצה לכל איש ישראל על ידי שמרגיל עצמו להיות שונא הרע בתכלית השנאה וכו' וזה התחלת הגאולה, עכ"ל.

בקהל גדול לעזרה, כי האש בוערת ומתלקחת ולא עת לחשות... כך בענייני 'יסוד' צריך לצעוק אל ה'יב.

וה'זעקה' גופא² היא ה'יראת שמים' הנדרשת מהאדם³, וכמו שאמרו הקדמונים ליישב כיצד אנו מתפללים בכל יום (בברכות השחר) 'ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עבירה ועוון', והרי 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', אלא שהבקשה עצמה היא היא

הוסיף הרה"ק ה'באר משה' זי"ע מאו"רוב לדקדק בלשונות הכתובים, כי בכל המכות נאמר הלשון בתפילתו של משה 'ויעתר' ורק בצפרדע כתיב (ה ה) 'ויעקב', כי על האדם לצעוק אל הקב"ה, אלא ה' הצילני נא מיד היצר המתגבר עלי בעניינים אלו, ואין די ב'תפילה'. משל למה הדבר דומה, למי שפרצה דליקה בביתו, שאינו יוצא לבקש משכניו בלשון רכה ונעימה שמא יואילו בטובם לכבות את השריפה, אלא צועק

בדרך זה ביאר בספר 'נתיבי ישורון' בנוסח הסליחות 'במטו מינך ברחמך דנפישין וכו' עד דלא נהוי גמירא בשביא' כי 'גמירא' הוא מלשון 'לימוד' (והוא ע"ד שמצינו בש"ס פעמים רבות לשון 'גמירי'), וכלומר, שהקב"ה ירחם עלינו להוציאנו מהגלות בטרם 'נתלמד' ונתרגל אליה.

כב. פשיטא ואין צריך לומר שכל זה צריך להיות מתוך שמחה, וגם ה'זעקה' גופא לא תהא בעצבות ח"ו, וכמו שכבר הבאנו ש'שובב' ר"ת שמחים בצאתם וששים בבואם...

ובזה ביארו הא דאיתא בגמ' (עירובין נד.) 'אמר ליה שמואל לרב יהודה, שינא חטוף ואכול חטוף ואישתי, דעלמא דאזלינן מיניה כהלולא דמי', שבא לומר ש'חטיפת' וריבוי התורה והמצוות תהא מתוך שמחה, וכמו בבי הלולא (בית חתנות) שם המסובים אוכלים ושותים לקול צלילי זמר המנעימים שירה וזמרה, כך על דרך זה ירבה בעסק התורה ועבודת השי"ת מתוך שמחה וצהלה על שזוכה לעשות רצונו ית', ולא מתוך לחץ עצבים ונערווען ח"ו...

כג. ודע, כי כשאדם זועק 'וטהר ליבנו לעבדך באמת' ונאנח ממעמקי לבנו על גודל ריחוקו מהבורא ית' ומעבודת הקודש הרי 'זעקה' זו עושה רושם גדול בשמים ומזעזע ע"י את כל העולמות, כי אין בידינו להשיג אפילו כ'טיפה מן הים' עד כמה חביב לפני הקב"ה הרצון וההשתוקקות לעשות רצונו.

וכך פירש הרה"ק ה'אור לשמים' בדברי רש"י בריש פרשתן (ו ג) 'וארא - אל האבות', ובפשוטו תמוה מאוד מה חידש רש"י בדבריו אלו, והרי מקרא מלא דיבר הכתוב 'וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב', ומי אינו יודע שאברהם יצחק ויעקב הם המה האבות הק'. וביאר כי 'אבות' הוא מלשון 'רצון' (כמו 'ולא אבה לשלחם', להלן י כז), והכי קאמר רש"י, שהקב"ה מתגלה לכל מי שרוצה ומשתוקק לכך, וכלשון קדשו הגם שעדיין אינם עובדים להשי"ת רק שיש להם רצון טוב לזה - יהיה להם גם כן גילוי ית"ש (וכע"ז ביארו בהרבה ספה"ק).

הפליג בדבר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (שמות ד"ה ותעל) לבאר בלשון הפסוק (ב כג) 'ותעל שוועתם אל האלוקים מן העבודה', וז"ל, מה שיהודי צועק לה' מעומק לבו על יצר הרע שמתגבר עליו ומבקש להמיתו חשוב ומקובל לפני הקב"ה עוד יותר מן העבודה, היינו מן העבודה עצמה. עכ"ל.

וכבר איתא מהרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (חטוכה אות נו), שהרה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע שאל את האר"י הק' שהנה מצינו (ירושלמי ה ד) שפרתו של שכנתו של רבי אלעזר בן עזריה הייתה יוצאת ברצועה שבין קרניה, ומחמת שלא מיחה בשכנו נקראת על שמו, ונחשב לו הדבר כעוון, והושחרו שיניו מרוב התעניות שהתענה לכפר עוונו. ושאל מהרח"ו אם על סרך עוון כזה התענה ראב"ע כל כך הרבה צומות, מה נענה אנן אזובי הקיר - אשר אין מתום בבשרנו מרוב פשעינו, ויען רבינו האריה"ק, כל זה בדורות הקודמים, אבל בזמן הזה בחשכת הגלות אף צעקה ואנחה אחת הבאה מעומק הלב נחשב כתעניות רבות בשנים קדמוניות.

הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע אמר, שמי שיש לו דאגה במילי דשמיא, שמרגיש שהוא רחוק מעבודת ה' באמת, אל יספר זאת לאחרים, כי כבר אמרו חז"ל (יומא עה.) על הפסוק (משלי יב כה) 'דאגה בלב איש ישיחנה' - ישיחנה לאחרים, שעל ידי שמספר לאחרים את דאגתו הרי היא נחלשת עד שמסתלקת הימנו לגמרי, ומאחר שדאגה במילי דשמיא טובה והגונה היא על כן אל ישיחנה לאחרים בכדי שלא תתבטל, אלא אדרבה, תישאר אצלו ותקונן בליבו... (הובא בלקוטי יהודה על יומא שם).

כד. עוד מיסודי 'יראת שמים' הוא עשיית גדרים וסייגים להרחיק את האדם מן העבירה, ורמזו לה הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע בפרשתן (ט כ) 'הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים', והיינו,

ירא"ש, כלומר, שעצם הבחירה להתפלל ולבקש על כך נחשבת כמו שבחר כבר להיות 'ירא שמים', ותפילתו מתקבלת (מהרש"א ברכות י. ד"ה הטאים, עיי"ש, ועיין חזון איש או"ח רנ"ו ע"א ד"ה דברים ה' כ"ו).

שובו בנים שובבי"ם - זמן תשובה לכל עומדים אנו בימי ה'שובבי"ם', ימים שיש בהם חפץ, ימים שהקב"ה מגלה שהוא חפץ בנו אף אם הרחקנו נדוד עד מאד^{כה}, כה כתב ה'פרי מגדים' בספר

שירא שמים אינו מסכים שבניו וב"ב יסתובבו בחוץ ברחוב ובשדות (מחמת גדרי קדושה)... ומכניס את ב"ב אל הבית להישמר בקדושה.

על כולנה הוא ההתבוננות ושימת לב, וכמו שכתב הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע לנכדו הבח' מוה"ר מנחם נתן הי"ד, וז"ל. ב"ה, א' פר' בא. לנכדי היקר מ' מנחם נתן שי"... ואשר כתבת לכתוב לך בענין יראת שמים, הנה אתמול נקרא בפרשה (וארא) 'הירא את דבר ה'" (ט כ) וכתוב (פסוק כא) 'ואשר לא שם לבו וכו', משמע כי ענין יראת ה' היא לשים לב לכל דבר, שלא לעשות דבר שלא יהיה לרצון לפני אדון כל, ולהאמין כי מלא כל הארץ כבודו, ובה משיגים יראת שמים, זקינך הדו"ש, חי"ק.

וכבר כתב המסילת ישירים (פ"ב) 'וההולך בעולמו בלא התבוננות אם טובה דרכו אם רעה, הרי הוא כסומא ההולך על שפת הנהר אשר סכנתו וודאי עצומה ורעתו קרובה מהצלתו'.

כי באמת תימה רבתי היא על אנשי מצרים, הרי כל אותם הימים המה ראו עין בעין היאך שמתקיימים דברי משה אחת לאחת, והדעת נותנת לחוש לדבריו ומדוע לא הכניסו כולם את מקניהם לתוך הבתים למען לא ינוקו בברד, ואף אם לא האמינו בודאי לדבריו, אך על כל פנים מדוע לא חששו מן הספק, ותגדל הפליאה ביותר על פי מה שמצינו במדרש (שמו"ר יב ב) 'הירא את דבר ה' מעבדי פרעה אמרו רז"ל זה היה איוב, ואשר לא שם לבו זה היה פרעה ועמו, ונמצא שבכל ארץ מצרים לא נמצא רק איש אחד שהאמין שעתידה מכת ברד לבוא עליהם. אלא שאף שידעו בשכלם אך ליבם רחק מהם ולא התבוננו בלב.

וכך גם בענייני יר"ש שכולנו חכמים וכולנו נבונים, אך הידיעה נשארת במח ובראש ואינה מחלחלת ויורדת ללב, ועל כך נאמר (דברים ד לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך', שאין די בידיעה כי אם בהתבוננות בלב. וכבר פירשו בלשון הכתוב (במדבר כד כ) 'ראשית גוים עמלק' שזה דרכו של עמלק הרשע לומר כי די ב'ראשית' - שידע בראשו ואין צריך גם להחדיר זאת בלב.

כה. בשנת תש"כ אירע מעשה נורא (אשר התפרסם בזמנו ברחבי תבל), הרה"ק ה'אמונת אברהם' מפיטסבורג זי"ע הוצרך לנסוע לניו יורק, ונסע במטוס כשנלוו אליו שמונה איש ממקורביו, באמצע הדרך אירע תקלה במטוס וכבר הודיעו לנוסעים כי עליהם להתכונן לקראת... ל"ע, אך בחסדי ה' נמצא בקרבת מקום איזה שדה תעופה קטן (עירפאר"ט) וברגע האחרון הצליחו לרדת שם בשלום. כאשר יצאו מן המטוס כבר הגיע זמן תפילה ותרו אחר מקום ראוי להתפלל, וכשראו ראו בסמיכות אליהם כמה מעובדים ניגשו אל אחד מהם וישאלוהו היכן יש מקום ראוי להתפלל בו. מיד כששמע את שאלתם נפל הלה ארצה והתעלף. לאחר שהעירו אותו והשיבו רוחו שאלוהו מה זה ועל מה זה, סיפר להם, כי אף שנראה כגוי גמור אך יהודי כשר הוא מבטן ולידה, ומוצאו ממשפחה חסידית בווייליאמסבורג, וסר מן הדרך רח"ל עד שנתגלגל למקום הזה במחיצת גויים גמורים ללא שום זיקה ושייכות ליהדותו. והנה אתמול בשכבו על יצועו נגלה אליו אביו ז"ל בחלום הלילה ודרש ממנו שיאמר אחריו קדיש כי היום הוא יום השנה (יא"צ) שלו, אמרתי לו, אבי היקר, 'מה יתן ומה יוסיף' הקדיש שלי מתוך מצבי השפל, אך אבי עמד על שלו, כי זקוק הוא לקדיש לטובת נשמתו. הוספתי לשאלו, כיצד אומר קדיש כאשר הנני נמצא בארץ רחוקה ונכריה, החזיר לי אבי - ואם אשלח לך יהודים שיתפללו האם תאמר קדיש, והשבתי, הן. ומפני כן התרגש כל כך כשראה תשעה יהודים 'נופלים מן השמים' כי הנה שלח לו אביו כאשר אמר למען יוכל לומר את הקדיש. סוף דבר שאותו יהודי התעורר ושב בתשובה שלימה לכור מחצבתו.

הבה נתבונן קימעא במעשה זה, מפני מה התעורר כל כך אותו אחד שהיה כה רחוק משמירת הדת, אין זאת אלא מפני שראה לנכון כי על אף שהוא מנותק לגמרי וירוד ושפל ברוחניות עדיין יש חשיבות יתירה ל'קדיש' שלו, עד שאביו נגלה אליו מן השמים להתחנן בפניו שיאמר קדיש. ועל דרך זה ייאמר לדידן, עד כמה עלינו להתעורר כאשר אבינו מלכנו מבקש מאתנו שובו בנים שובבים, ואף אם הרחקנו לכת עדיין מצפה הוא עלינו, וכל מעשה טוב שאנו עושים יקר הוא בעיניו עד מאוד.

באר הפרשה - פרשת וארא

למקום, והקב"ה מרבה לסלוח כאב המתרצה תמיד לבנו אף אם שב וחטא כמה וכמה פעמים. וזהו מאמר הקרא, שובו בני - אף שהייתם כבר 'שובבים', ואשתקד בימי השובבים חזרתם בכם ממשובותיכם. מכל מקום כעת שובו אלי פעם נוספת ואקבל אתכם באהבה.

והזמן גרמא להתחזק בעסק התורה², וכמו שכתב הרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (סוף פר' ויחי), וז"ל, מי שנוגע יראת ה' בלבבו צריך להתאמץ בכל יכולתו ולעשות תשובה וכו', ובפרט בימי פרשיות של שובבים המסוגלים לכך וכו', ועיקר התשובה היא ע"י תורה ותפילה³ וצדקה כל אחד ואחד לפי יכולתו, ובפרט

'המגיד' (ח"ג עמ' קס בד"ה הנה) כי ג' פירושים יש לתיבת 'שובב', א. מרד. ב. שבירה. ג. גירוש. כלומר אף החוטא שכבר מרד בה', ושבר את עצמו כלומר שנעשה בעל מום ע"י חטאיו, ואף גם זאת שנתגרש ממחיצתו של הקב"ה - לכולם יוצאת בת קול שובו בני שובבים⁴.

ומוסיף הפמ"ג שאף אם כבר שב בתשובה וחזר למרדו, אל יאמר היאך אשא פנים לשוב בתשובה בשנית ובשלישית וכו', כי רק העבד באהון אין תרופה - אם בנר בו פעם אחת ושתיים יגרשנו עולמית ולא יתן לו לחזור ולהתפייס עמו, משא"כ בן עם אב המקבלו בכל עת ששב, וזהו 'שובו בני שובבים'. כי אנו 'בנים

כו. מעשה ב'דרשן' שהובהל לעמוד ולדרוש דברי חיזוק לפני חבר נופלים, שנפשם הייתה שבורה ורצוצה מרוב בלבול וייאוש ל"ע, מה עשה הדרשן, עלה על הבימה והראה לפני קהל ועדה שטר של מאה \$ (דולר), ושאל בקול גדול, מי הוא ואיזהו הרוצה את השטר יגביה עתה את ידו הימנית למעלה למעלה. כמובן שהכל הגביהו את ידם, נטל הלה וקימט את השטר (מבלי לקרוע אותו) ושוב שאל 'מי רוצה את השטר' והכל הגביהו את ידם לאות כי חפצם ורצונם בשטר זה. הכניס הדרשן את השטר לבוץ, ושוב שאל 'מי רוצה את השטר' והכל הגביהו את ידם לאות כי רצונם ומאוויים בשטר זה, הלך הדרשן 'דרך' ורמס בשתי רגליו את השטר, ושוב שאל 'מי רוצה את השטר' והכל הגביהו את ידם לאות כי חפצם ורצונם בשטר זה, שאל אותם, איני מבין אתכם, והרי שטר זה מקומט מטונף ומלוכלך (מבוץ וטינוף ומדריסת מנעלים), אמרו לו, א הונדערטער בלייבט א הונדערטער (שטר בן מאה נשאר בן מאה בכל אופן) ולא נגרע מערכו מאומה... נתקמט - ניישרו, נתכלכך - ננקה אותו, נדרך ונרמס בשתי רגלים - נגביהו ונסדר אותו כראוי לו. עתה אמר ה'דרשן', נו, רבותי, אם הנכם מבינים שהונדערטער נשאר הונדערטער, מדוע לא תבינו שאידישע נשמה בלייבט א אידישע נשמה (נשמת יהודי נשאר 'נשמה' יהודית) בכל אופן ומצב, תמיד אפשר להגביה, לנקותה ולהשיבה למצבה הטוב כמות שהייתה. כי עצם מהות היהודי אינו משתנה לעולם... אלא שאם נתרחק - יחזור ויתקרב לבורא כל עולמים.

כז. הנה עומדים אנו בפתחו של חודש שבט, וכתוב (דברים א ג-ה) 'ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש (שבט) באחד לחודש... הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר', ואמרו צדיקים (לדורותיהם) שהשפעה רבה לדורות עולם ניתנה לימים אלו, להתחיל ביגיעה חדשה, בהתחדשות בהתמדת התורה מר"ח שבט והלאה, כי ב'ביאורו' של משה השפיע שבכל שנה ושנה יבוא ביום זה מן השמים 'בהירות' בתורה לכל אחד מישראל.

ה'חידושי הרי"ם' זי"ע היה אומר דביום זה נפתחים כל מעיינות החכמה, וכל דבר חידוש שתלמיד וותיק עתיד לחדש במשך כל השנה נמשך מהאי יומא, על כן, על כל אחד לעורר את נפשו בלבו מזה היום והלאה בהתחזקות בתורה. ומשמיה דהרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע (י"א בשם ח"י הרי"ם) מתאמרא, שיש בידו להרגיש חילוק בין דברי תורה שהתחדשו מקודם לר"ח שבט, לבין אלו שהתחדשו תיכף לאחר ר"ח שבט.

כח. ואל תאמר הן כבדו עוונותיי ומי אני שישמע א-ל לתפילתי, כי כך כתיב בפרשתן (ח טז) 'ויאמר ה' אל משה השכם בבוקר והתייצב לפני פרעה הנה יוצא המימה', ונוראות איתא במדרש (שמ"ר יא א) היה פרעה רוצה לעסוק בתפלה, אמר הקב"ה למשה, עד שלא יצא - לך והתייצב לפניו. ומעתה, אם זה הרשע - פרעה ששעבד שישים רבוא מבני ישראל ורחץ בדמם של בני ישראל וכו' מכל מקום תפילתו תצילנו מן המכות, אשר היו מגיעים לו ביושר... עד שהוצרך הקב"ה להזהיר את משה שיבוא אל פרעה קודם שיתפלל, ק"ו בן בנו של ק"ו לבר ישראל שיכול לפעול בתפילתו גדולות ונצורות, כי אף הפחות שבישראל לא נגע באפס קצהו מרשעותו של פרעה.

לאידך גיסא, גם הצדיק הגדול ביותר אי אפשר לו בלא תפילה, וכפי שיש ללמוד מעניין ה'עשרת המכות' האמורים בפרשה, שפעמים הרבה כתיב שמשה רבינו התפלל שיסורו המכות, וכדכתיב 'ויעתר משה אל ה'', 'ויפרוש כפיו אל ה'', 'ויצעק', ולכאורה מה צורך יש בתפילות אלו אחר שמלכתחילה כבר נקבע כמה זמן תימשך המכה, וכמו שהביא

באר הפרשה - פרשת וארא

יג

מעט מן האור - יחשיב ויתחיל עם פעולות קטנות
בפרשתן (ח.נב), 'דרך שלושת ימים נלך במדבר', והקושיא
ידועה מה עניינם של 'שלושת ימים', והלא
רצה הקב"ה להוציא את בני ישראל מתחת יד מצרים
לחירות עולם, ונתבאר במפרשים (עיי' אלשיך ג.יח), כי זה
הכלל, אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (ע"ז ג.) ולכן
לא ציווה על פרעה לשחרר את בני ישראל עולמית, כי
'נסיון' זה למעלה מכוחותיו היה, ולא היה יכול לעמוד
בו בשום פנים ואופן, ולא נתבע ממנו אלא להסכים כפי
מדריגתו, והיינו לתת להם רשות לצאת לשלש ימים לא.
ומכאן למדנו שכל אחד נתבע לפי מצבו ומעמדו
להתחזק ולהתעלות כפי עניינו. ואל יאמר מה

בלימוד תורה שבע"פ ולברר הלכה בליבון ובירור
יפה, עיי"ש כ"ט.

וכך כתב הרמ"ק רבי נפתלי מראפשיץ ז"ע (זרע קודש
תרומה ד"ה ועשו) וז"ל, ועיקר תשובה הוא התורה,
כמו שאמרו חז"ל (ויק"ר כה א) 'אם היה רגיל ללמוד דף
אחד ילמוד שני דפין, ועיקר חסידות הוא התורה הקדושה
בהתמדה. כי אמרו ז"ל - איזהו חסיד המתחסד עם
קונו, הפירוש - כי אורייתא וקודשא בריך הוא חד,
והתורה"ק נקראת 'תורת חסד' (משלי לא כו), וקוב"ה 'חסד
א-ל כל היום' (תהלים נב יג), ואם תרצה אתה ג"כ להיות
חסיד, תתחסד עם קונך, שתדבק בקוב"ה ותורתו שהם
חסד ותקרא ג"כ חסיד, עכ"ל.

רש"י (ז כה) שהיתה המכה משמשת שבוע ימים, אלא שאי אפשר בלא תפילה, כי כך גזר הקב"ה שאופן השפעת
החסד בעולם יהיה רק על ידי תפילה.

עוד בכוחה של תפילה, הנה כתב האור החיים הק' (שם) וז"ל, 'וסובר אני, הגם שהיה גבול למכה היתה מסתלקת
אם היה משה מתפלל קודם הזמן ההוא', וללמדך כי גדול כח התפילה 'לבטל את הנגזר'.

כ"ט. וכך הביא הפרי מגדים' (ספר המגיד עמ' קנה) בשם השל"ה הק', שכביכול הקב"ה משמיע דברי מוסר בלשונו של
אותו רשע פרעה 'נרפים אתם נרפים על כן אתם אומרים נלכה נזבחה לה' (ה יז), שהנה יש שמעדיפים להתענות
מאשר להרבות בלימוד התורה, ועל כך נאמר מוסר ה', נרפים אתם נרפים מלהתייגע על תלמוד תורה על כן אתם
אומרים נלכה נזבחה לה', ור"ל להרבות בתעניות שהם נחשבים כקרובן על ידי מיעוט חלבו ודמו... וכלשונו מוטב
יאכל וילמד...

ל. הגה"צ רבי אלחנן היילפרין זצ"ל מביא (בספרו אמרי חן) ששמע רמז נאה ומתקבל בלשון הכתוב שבסוף פרשתן (ט
לב) 'והחטה והכוסמת לא נוכו כי אפילות הנה', כי הנה 'חטה' בגימטריא כ"ב, ורומז לתורה שבכתב שנכתבה
בכ"ב אותיות, 'כסמת' אותיות 'מסכת' והיינו תורה שבעל פה, ועל כך נאמר לא נוכו כלומר, שכל לומדי התורה
שבכתב ושבשל פה יהיו נשמרים מכל הכאה וצרה, ולא עוד אלא 'כי אפילות הנה' והיינו כדברי חז"ל (תנחומא טז)
'פלאי פלאות נעשו להם', שהקב"ה יעשה עמהם נפלאות כהנה וכהנה.

לא. דבר נורא אמר הגאון רבי יעקב קמיניצקי זצ"ל (בספרו אמת ליעקב עה"ת), שהנה איתא בספ"ה ק' כי אם היו בני
ישראל במצרים ארבע מאות שנה [כפשוטו של מקרא (בראשית טו יג) 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום
וענו אותם ארבע מאות שנה'] אזי היה נשלם כל התיקונים, ומיד היתה הגאולה השלימה, אך מאחר שבני ישראל
שקעו במ"ט שערי טומאה כבר לא היה ניתן 'להתמהמה', והוצרך הקב"ה להוציאם קודם הזמן, לאחר שהיו מאתיים
ועשר שנים בלבד, ועד עצם היום הזה עדיין אנו 'משלמים' אותם ק"ץ שנים שחסרו מהמניין, כי עוד לא הגיע
העולם לתיקון השלם, ע"כ.

מעתה יש מקום אתנו לבאר מדוע אבה משה להוציאם לשלושת ימים, וכי מה 'רווח' יש בדבר אם מיד הם
חוזרים להשתעבד תחת יד הרשעה, אלא רצונו של משה רבינו היה, לשחררם קימעא מהאוויר הטמא שבמצרים,
למען יהיו אפילו לזמן מועט במקום אוויר זך ונקי, ללא טומאת וזוהמת מצרים, ובזה ייפקחו עיניהם ולבם, ותטהר
נפשם אפילו במעט מגודל הזוהמה, ושוב יהא בידם כח לשוב ולסבול את השהות במצרים עוד ק"ץ שנים, ועל ידי
זה 'חסלת סדר גלות'. אמנם, פרעה הרשע הבין ברשעותו את כוונת משה, ועל כן התעקש שלא להוציאם מתחת
ידו אפילו לשלושת ימים בלבד, כדי שלא יוכלו להתרומם אפילו 'כדי נשימה' מהאוויר המזוהם, וממילא לא יוכלו
להישאר במצרים, ולא יהא סיפק בידם להשלים את הזמן הקצוב והתיקון הגמור, ובעל כרחם יצטרכו לילך לגלות
אחר גלות.

באר הפרשה - פרשת וארא

ערך יש לפעולה מועטת זו, או ל'קבלה קטנה' כגון דא, שהרי חזינן שנתבע פרעה על שלא שחררם לשלושה ימים בלבד... והאמת היא שבל פעולה קטנה רב ערכה בשמי מרום לב, וכמו שכתב ב'חובות הלכות' (שער חשבון הנפש פ"ה) 'ואל תמעט בעיניך שום טובה שתעשנה לשמו אפילו במילה או בראיה, כי המעט ממך רב

ומכאן למדנו כמה גדול כוחם (אפילו) של ימים מועטים שהאדם מתנהג בהם בקדושה, ועד כמה גדולה השפעתם לדורות עולם, שעד היום הזה 'בחשוכא שרינן' מחמת שלא נאות פרעה להוציאם מתחת ידו לשלושת ימים בלבד... וזו תשובה ניצחת כנגד הצר הצורר, היצר המקרר כל התעוררות לדבר שבקדושה, בתואנת שוא ומדוחים - מה ערך יש לדבר, ומה יתן לך ומה יוסיף אם תתנהג בדרכי הקדושה בימי השובבי"ם - הרי ממילא נפול תפול אחר גמר ימי השובבי"ם ותשוב להיות כדאשתקד, אלא יבין וישכיל עד כמה מועיל לאדם אפילו טהרה לזמן אם יוציא את נפשו (לכה"פ) בתקופה זו מכל 'אוויר העולם' המזוהם... ובזה יקבל כח להתקדש עולמית.

וכבר אמר הרה"ק ה'עטרת ישועה' מדז"קוב זי"ע, פעם בהיותי ברחובה של עיר בוויין (ווינא) עיר הבירה, ראיתי אחד מנקה את הרחובות, ניגשתי אליו ושאלתי, לשם מה יטרח כבודו כל כך, הרי ממילא בעוד כמה שעות ישוב הרחוב להיות מלוכלך כדאשתקד, ומדוע תיגע לריק, ויענני ה'מנקה', הן אמת שתוך שעות ספורות שוב יתלכלכו הרחובות, אבל, אם לא אנקה אותם תמידים כסידרון, תעלה הזוהמא עד למעלה ראש עד שלא יהא שייך להלך ברחוב...

סיים ה'עטרת ישועה' ואמר, זוהי עבודתינו בימי השובבי"ם, 'לנקות ולשטוף', ואם יתחיל האדם בחשבונותיו - הן ממילא אשוב לקלקל אחר ימי השובבי"ם, ומה ארוויח בנקיון עצמי כעת הזאת, אין זו טענה כלל, שהרי אם לא יעמול עתה לנקות עצמו, ליטהר מכל חלאה וזוהמא, הרי הם יציפו אותו עד למעלה ראש ח"ו...

לב. שמעתי משל נפלא מחיי היום יום, לאיש נכבד שנכנס לאפיס (משרד) של ידידו על מנת להדפיס איזה 'גליון' (באר הפרשה), פתח הלה את הכלי המיוחד לכך (מחשב, computer) ונתן לו הוראה 'הדפס', לא ראה האיש כי מעשיו פעלו משהו, שב להורות לו 'הדפס' וכן עשה כ"ה פעמים, עד שלפתע הגיח לפניו 'עובד' מהקומה העליונה וגער בו, אנא, עצור, ואל תדפיס יותר כי כל חדרי כבר מלא עד אפס מקום מגליונות נייר מודפסים. ונתברר כי ה'מדפסת' (printer) נמצאת בקומה עליונה, ואף אם לא ראה זה האיש כי מעשיו עושים איזה פעולה טובה, נתגלה לו עתה כי אפילו לחיצה קטנה לא אבדה ולא לריק עשה מעשיו. כיו"ב לדידן, פעמים שהאדם מתנהג לתומו בעולם הזה, ומפעם לפעם הוא תמה על עצמו וכי מעשי מועילים למישהו משהו... מה ערך יש ליגיעתי... ידע, שב'קומה העליונה' - בשמים ממעל, נפעלת מכל פעולה קטנה שלו פירות ופירי פירות, הכל 'נדפס' ונשמר לעולמי עולמים, לטוב לו ולכל העולמות כל הימים.

ויתבאר עוד ב'מעשה' בן כפר אשר הוצרך לנסוע אל העיר הגדולה לסדר ענייניו, וכאשר הגיע סמוך לבניין גדול אליו הוצרך להכנס ראה לנגד עיניו מחסום (barrier) מברזל המונע ב'גופו' מכלי הרכב להיכנס אל חצר ה'חניה', ולתדהמתו הנה הוא רואה איך שה'מחסום' עולה ומתרומם מעצמו כלפי מעלה, ומיד לאחר שעבר ונכנס נעשה 'נס' וירד המחסום וחזר לאיתנו כבראשונה, הביט הלה לימינו ולשמאלו לראות כיצד נעשה הנס, וראה שיש בצד השער חדר קטן בו יושב 'שומר' והוא המעלה ומוריד. ובכסילותו היה בטוח כי איש זה צדיק נשגב הוא המחולל ניסים ונפלאות... כי מעולם לא שמע ולא ראה כדבר הזה שיש כח בידי 'בשר ודם' להעלות גדר מברזל כשאינו נוגע בו לא ביד ולא ברגל... ורץ לקראתו בחרדת קודש, כי לאו בכל יומא הוא זוכה לחזות בזיו פני צדיק נסתר... וניגש אליו ודרש בשלום מעלת כבוד קדושתו... שחק ה'שומר' ואמר לו, לא צדיק אני ולא בן צדיק... אלא, ראה נא, כמה כפתורים יש כאן וכל הרוצה ילחץ עליהם, הם יעלו וירדו לפי הוראותיו, ללא כל ידיעות גדולות או הבנות והשגות, וכל 'פועל' פשוט הלוחץ על הכפתור יפתח את השער וינעל אותו, אין צורך בכוחות נסתרים אלא האומנים המציאו בחכמת הטעכנאלגי' מכשיר זה, וה'לוחץ' עליו מפעיל את הכוחות האדירים הטמונים בו מכבר.

אף לדידן ייאמר, נראה לו לאדם שרק התנ"א רשב"י או האריז"ל יכולים לפעול פעולות גדולות בשמי רום, אבל אני הקטן, מי אני ומה מעשי, ידע שלא כן הוא, שהקב"ה נתן כח בכל תורה ומצוה לפעול גדולות ונצורות בשמי מרום, ובכל מצווה ומצווה שאנו עושים הרי אנו פועלים גם מבלי שיהא בנו שמץ ידיעה והבנה לתוצאות מעשינו, וגם איש פשוט והמוני יכול לפעול כזאת... וכאותו 'שומר' פשוט היושב בבקתא פשוטה ופועל אותה פעולה כאילו היה עושה אותה המומחה הגדול בעולם.

שמעתי את נאקת - לשמוע אנקת רעהו ולהיטיב לזולתו
בפרשתן (ו ה), 'וגם אני שמעתי את נאקת בני
ישראל', וביארו צדיקים אומרו 'וגם' - כי
כך היא הנהגתו של בורא עולם, כאשר ישמע איש
את צעקת רעהו ויתמלא רחמים עליו להיות מיצר
בצרתו ליד, ולעמוד לימינו להסיר ממנו כל צער ומכאוב ליה,

אצלו, והקרוב שבדמיונים בזה העתקת השמש בארץ
שיעור אמה תעתק בגלגל מילין הרבה וכן העתקת
הצל באצטרולב' (כי כאשר תזוז השמש מרחק אמה כאן בארץ
הרי זה סימן שבאותה שעה זזה השמש הרבה מילין בשמים). זאת
ועוד, כי מכווחו של אותו 'משהו' יוכל להתעלות עוד
ועוד, בדרגא בדרגא עד לרום המעלות לגי.

לג. וכמו שאמרו לרמז זאת בדברי הכתוב בפרשת שמות, שאמר הקב"ה למשה 'אחוז בזנבו' של מטה האלוקים
אשר נהפך לנחש, ותיכף משעשה כן חזר להיות מטה כבראשונה, שרצה הקב"ה ללמד את בני ישראל כי אפילו
מי שהרחיק לכת עד שהוא נהפך להיות כנחש המורה על תוקף הטומאה [כנחש הקדמוני], אך אם יתחזק לאחוז
ב'זנבו' - במשהו קטן סופו שישוב להיות 'מטה האלוקים' (עי' בהגדש"פ מעשה ניסים ד"ה והאותות).

וכך אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע בלשון הכתוב (דברים לג ב) 'וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן', כשאדם
לוקח על עצמו להיות שמור במשהו אפילו כחוט השערה, אזי מכאן הולך הוא וזרח ומאיר, ועד ל'הר פארן', היינו
העניינים שקשים כהר, ועל דרך שאמרו (סוכה נב). 'צדיקים נדמה להם כהר' (הובא בנתיבות שלום בראשית עמ' מ).

וכך איתא ב'תורת אבות' (דרכים בעבודת הבורא אות רט"ו) בשם הרה"ק מקאברין זי"ע, לבאר בנוסח התפילה בברכת
מגן אבות 'קונה הכל' - שהקב"ה 'קונה' כל דבר קטן וכל תנועה קלה שיהודי עושה לכבודו ית'.

מסופר, כי פעם פרצה דליקה גדולה בבית המ"ד בעיר גור, והיה זה בימיו של הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע, ושלה
לברר ממה אירעה השריפה, ונודע הדבר כי מאן דהו השליך סיגרי' על הארץ בלא לכבותה תחילה, ונתפס האש
במשהו, עד גדלה והתפשטה הרבה, נענה הרבי ואמר אם סיגרי' אחת קטנה גרמה להיזק כל כך גדול. מידה טובה
מרובה כמה תועיל פעולה אחת קטנה בטובה...

לד. נוראות ביאר הרה"ק ה'נחל יצחק' מזוטשקא זי"ע (פר' שמות) מה שאמר משה 'אכן נודע הדבר' (ב יד) בהקדמת
דברי הרה"ק ה'קדושת ציון' זי"ע הי"ד במעשה דמרים שלקתה בצרעת על שדיברה במשה, וכבר ידועה הקושיא
מדוע רק מרים נענשה ולא אהרן אף ששניהם דיברו, וכדכתיב (במדבר יב א) 'ותדבר מרים ואהרן במשה', אלא, כי
מעלה יתירה מצינו בו באהרן ב'אהבת ישראל' עד לאין ערוך, הוא היה 'אוהב שלום ורודף שלום' (אבות א טו), וביה
כתיב (ד יד) 'וראך ושמח בלבו', על כן בראותו את צרעתה של אחותו מרים כאב לבו ותאבל נפשו ונחשב לו כצער
גדול יותר מצערה של מרים בצרעתה, וכבר אין צורך שילקה בפועל... כיו"ב מבאר ה'נחל יצחק', משראה משה רבינו
שיש 'דלטורין' בין בני ישראל, וכלומר, שאין מדרגתם ראויה בענייני אהבת ישראל, אז אמר 'אכן נודע הדבר' מדוע
הם 'סובלים' שעבוד קשה כל כך, כי אילו היו אוהבים זה את זה ומיצרים אחד בצערו של חברו כבר היו מגיעים
מזה זמן רב לקצבת סבלותם, שהרי אז היה נחשב לכל איש מישראל כסבל של שישים רבוא כאחד, וכבר היו נגאלים.

בימים שכיחן הגה"צ רבי משה קליערס זי"ע כרב בעיה"ק טבריה ועמד בראשות כולל האברכים, היתה תקופה
קשה עד שבמשך מחצית השנה לא קבלו האברכים עמלי התורה את משכורתם (שכר בטלה), רק הממונים על הכולל
קבלו את משכורתם, ואף רבי משה כמותם. באחד הימים קרא רבי משה לממונה על חלוקת המעות, ופקד עליו,
כל זמן שהאברכים אינם מקבלים משכורתם אף את משכורתו לא תיתן. ואכן, בתחילת החודש הבעל"ט לא הגיע
השמש עם הסכום אל ביתו של ר' משה, לא חלפו כמה שעות ותבוא אליו הרבנית בקובלנא על שכך ציווה,
בטענתה, הנני חייבת מעות לשלם לחנווני ולשאר בעלי המלאכה, נענה רבי משה ואמר לה, אף לאברך המתמיד
'חיים לובלינ'ער' אין די בביתו, ואף הוא חייב כבר סכומים גדולים לבעלי חובותיו. והנה, כל זמן שלא יחסר המזג
בביתי לא אוכל להבין אל לבם, ולהרגיש את צערם של עמלי התורה, ולא עוד אלא שאם אחד מהם יתאונן קשות
לא אבין ולא ארגיש עמו את כאבו, ואולי אף אפגע מדבריו, לכך אין ברצוני לקבל את המעות עד שגם הם יקבלו.
לה. מסופר על הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצוק"ל, שפעם עלה אל הרכבת (באון), ובעלותו על מדרגות הרכבת בעת
נעילת הדלתות נשמטה נעלו אחת מרגליו, וכבר לא היה יכול לחזור ולקחתה כיון שהחלה הרכבת לנסוע, בו
ברגע תפס ר' ירוחם את אשר נעשה, חלץ את נעלו השנית והשליכה מבעד לחלון, בהסבירו לסובביו - הרי את
הנעל הראשונה כבר הפסדת, ומה אעשה בנעל הזו שנשארה לפליטה... לכך השלכתי מיד גם אותה, והמוצא אשר
ימצא את הנעל הראשונה ימצא גם כן את השנית...

באר הפרשה - פרשת וארא

מול פרעה נתעלה אהרן להיות כמשה, ולא זכה לזה עד שקיים בנפשו וראך ושמה בלבו - אעפ"י שמשה היה צעיר ממנו בשנים ולא התקנא בו כלל. וגם הוסיף והלך עם משה להיות לו לפה לפני פרעה - אעפ"י שידע שגנאי הוא לו דבר זה, שהרי פרעה מכיר אותם ויודע כי הוא גדול ממנו בשנים ולא בוש ממנו, ומכיוון שאהרן הקריב מעצמו בן, נתעלה באותו זמן להיות שקול כמשה רבינו. כי מאד גדלה חשיבותו של המשבר מידותיו ומבעיו בין אדם לחברו, להתעלות בעילוי אחר עילוי.

ויהא רעוא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא, שיריק עלינו שפע טוב, שמירה וברכה לך, ותגלה ותראה מלכותו עלינו בזמן קרוב.

ישמע גם ה' לקול נאקתו ויפקדהו בדבר ישועה ורחמים לו.

והמיטיב לרעהו ושמה בשמחתו מתעלה עד אין קץ. כביאורו של הגה"ק ה'כתב סופר' זי"ע עה"כ בפרשתו (ו כו-כח) 'הוא אהרן ומשה... הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים, הוא משה ואהרן'. וברש"י 'הוא אהרן ומשה וכו' לומר לך ששקולין כאחד'. והקשה השל"ה הק', היאך אמר שהיו שקולין כאחד הרי מפורש אמרה תורה 'ולא קם עוד נביא כמשה', ואף לאהרן הכהן עצמו אמר הקב"ה (במדבר יב ז) 'לא כן משה עבדי' - ואיככה יאמר 'שקולין היו'.

ומבאר ה'כתב סופר', כי אכן משה רבינו היה גדול מאהרן אחיו, אלא שבאותה שעה שעמדו אל



וכבר אמרו, כי כל אחד היה מגיע ל'השגה' גדולה כזו - להשליך את הנעל האחרת למען המוצא, אך הוא היה 'משיג' זאת רק לאחר כברת דרך בהרגיע נפשו מהבהלה שהייתה לו מאבידת הנעל, אך רבי ירוחם שכל מהותו הייתה לחיות מתוך מחשבה על הזולת על כן 'השיג' זאת ברגע כמימרא בעת שעדיין יכול היה להציל משהו למען רעהו. לו. פעם שאל הגאון בעל 'שבט הלוי' זצ"ל את הגאון רבי יעקב אידלשטיין זצ"ל כיצד זכיתם ל'כח' עליון כזה שכל ברכותיכם ותפילותיכם מתקבלים בשמים ופועלים פעולתם לטובה... תחילה ניסה ר"י לבטל את עצמו ושאל מנין לכם שהם פועלים... אבל משלא נתקבלו תירוציו נענה ואמר, שמא כל זה ב'מידה כנגד מידה' כי קהל גדול בא אלי והנני שומע ומקשיב לכל יחיד ויחיד מהם ב'סבלנות' עצומה, אין איש היוצא מביתי מבלי שנשמעו כל דבריו באוזן קשבת, על כן גם בשמים אומרים נשמע בסבלנות את כל דבריו עד תומם ונמלא את בקשותיו ותפילותיו. לז. וכמו שאמרו 'דורשי רשומות' לרמז בשם החודש שאנו עומדים בו - 'שבט', שהוא ר"ת שמרם ברכם טהרם, וכן ר"ת שנתבשר בשורות טובות, וכבר המליץ הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע בלשון הפסוק (תהילים קה לו) 'ואין שבטיו כושל', שבטיו מלשון 'שבט', כי הזמן מסוגל ש'אין למו מכשול'...



לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה



לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

בושא השבוע: מתנות משמיים

פרשת וארא

בס"ד | גיליון מס' 314

מה סוד הריקוד השמח בעיצומו של מירוץ אל המוות?

מתחת סבלות מצרים! (ו, ז)

הזה, ורואה את הניתוח כהזדמנות חיים להשיג איכות חיים שטרם זכה בה מעודו. כמה הוא שמח על ההזדמנות, כמה צעדיו מרקדים בבואו אל חדר הניתוח, כי הניתוח הזה - כואב ככל שיהיה - הוא הזדמנות חייו!

בשיא ימי שעבוד מצרים, תוך כדי הסבל הנורא, ה' אומר למשה רבינו 'אני השם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים'. הרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' מראדומסק זי"ע מגלה, כי לא נאמר שה' מוציא אותנו ממצרים, אלא מתחת סבלות מצרים דווקא, כדי ללמד כי הסבל, המצוקה, הגלות, הקושי, הכאב, הייסורים שחווינו במצרים - הם הם המובילים לגאולה!

כי אם עם ישראל לא היה מקבל את סבלות מצרים באהבה - היה נגזר עליהם להיות במצרים 400 שנה! הם קיבלו קיצור ל-210 שנה בלבד, רק בגלל 'קושי השעבוד', רק בגלל הייסורים שהיו מנת חלקם! כל ייסורי הגלות וקשיי מצרים, כל הסבל שעברו ומאורעות הגלות הקשים - הביאו לגאולתם מוקדם יותר, הושיעו אותם במהירות שיא!

כאן טמון לקח עבורנו. כי כולנו מתמודדים עם קשיים כאלה ואחרים, עם סבל, עם כאב, עם קשיים, עם דברים שלא הולכים כפי שרצינו. כמה כדאי לזכור את המבט ולהבין שכל הקשיים הללו הם הזדמנות, הם מתנה מבורא עולם, כדי להעניק לנו אחר כך גאולה שלימה, חיים טובים, אושר ונחת אמיתיים. אז גם אם קשה, גם אם ההתמודדות מייסרת, גם אם אנו נתקלים בכאב מפלח - כמה כדאי לזכור שהדבר נועד לתכלית טובה, ואז נוכל לקבל הכל באהבה ובשמחה.

וככל שנקבל את הקשיים שלנו באהבה, ככל שנמנף את הייסורים להזדמנות, ככל שנתמודד מול כל אתגר בשמחה ובגבורה - כך נזכה שבוא עולם יחיש לנו את הישועה ויגאלנו גאולת עולם, לחיים טובים ומאושרים, בזה ובבא!

לאורך ימי חינו, בין שלל הרגעים היפים והמאושרים שלנו, לא פעם אנו נתקלים גם ברגעים פחות משמחים, שלא לדבר על רגעים קשים של ממש. בדרך כלל, חיי האדם כוללים לא מעט קשיים ומהמורות, אתגרים ובעיות, שנגזר עליו להתמודד איתם או לחיות בצילם. זה לא נעים, זה לא קל, לפעמים זה קשה, לפעמים זה כואב, והרבה פעמים זה מייסר ממש...

זה קורה תמיד, אולם ביתר שאת בתקופה האחרונה, בה ההתמודדות הזו היתה רציפה. רבים מאוד התמודדו עם הנגיף והמחלה שבעקבותיו - על ייסוריו וכאביו, כמעט כולנו חוונו קושי כזה או אחר בפרנסה שהשתבשה קצת, וכולנו ממש עברנו תקופה מטלטלת ומסעירה, תוך סגירת מוסדות ובתי כנסת, ערעור ושיבוש השגרה, מצבים לא נעימים בעליל...

וכשעוברים ימים כאלה, השאלה הבערת היא: מה המטרה? הרי אבינו האוהב רוצה רק בטובתנו, וכשהוא מסחרר ומסעיר את העולם, או כשהוא גוזר על מישהו סאת צרות וייסורים, יש לכך מטרה - שבסוף, בשורה התחתונה, היא לטובתנו. אז מה המטרה בהתמודדות הללו? מה הסיבה לגזירת ייסורים על מישהו? מה התכלית של כל הקשיים שהם מנת חלקנו?!

בספה"ק 'תנא דבי אליהו' פ"ג, נחשף הסוד המרגש בכמה מילים: 'כל המודה בייסורים ושמח בהם, נותנים לו חיים בעולם הזה ובעולם שאין לו סוף'. כלומר, לייסורים ולקשיים שלנו יש תפקיד, לגרום לאדם לשמוח בהם, לקבל אותם באהבה. כי כשנעמוד בזה, נודה על הייסורים ונשמח בהם - בורא עולם יעניק לנו חיים טובים ומאושרים, בעולם הזה ובעולם הבא.

יש כאן תגלית: הרגע בו אדם מבין שלפניו קושי, כאב, מחלה מייסרת, בעיה חינוכית, חוסר בפרנסה, וכל הדומים לאלה - הוא רגע בו בורא עולם מעניק מתנה, הזדמנות. הוא מציב אתגר, ומצפה שהקושי יתקבל באהבה, מתוך שמחה והודאה, כי זו הדרך להעניק אחר כך חיים טובים ומאושרים. בעצם, כל קושי, כל אתגר - הוא הזדמנות יקרת ערך בשמיים, להשיג את האוצר הרצוי כל כך - חיים טובים ומאושרים, וזאת בקבלת הקושי הזה באהבה ובשמחה!

הדבר משול לאדם שמתמודד עם נכות רפואית מלידה, וביום מן הימים הרופא מבשר לו כי יש פריצת דרך, והוא יכול לעבור ניתוח כואב ומייסר, ולאחריו ייפטר מהנכות המלווה אותו מלידה, ויזכה לחיים טובים מאי פעם. האם הוא יעלה בדעתו לוותר על הניתוח בשל הכאב הכרוך בו? האם יראה את הניתוח כמועקה ומצוקה?

הרי ההיפך הוא הנכון! נכון, הניתוח כואב, ההכנה אליו מורכבת, השיקום ממנו לא קל - אבל בסוף, לאחר כל התהליך, ממתנינים לו חיים מאושרים וטובים שלא חווה מעולם. ועל כן, הוא שש ושמח לעבור את כל התהליך הכואב, מוכן לשלם כל הון עבור הניתוח

מכתב קצר ומתוק!

לפעמים, מתקבל במערכת מכתב מרגש במיוחד, אשר הלב אינו מאפשר שלא לצטט אותו בפני קוראינו הנאמנים. כך, כשקיבלנו השבוע מכתב מרגש במיוחד, כתוב בכתב יד גדול ורווי שגיאות של ילד בן 9, וכל מילה מתוקה מדבש:

'שתדעו לכם, שסיפרתי בכיתה שלי על אמן יהא שמיא רבא, לפי האלון שקראתי בשבת. כל הכיתה שלי החליתו להגיד בקוול אמן יהא שמיא רבא, כי לילדים לא נותנים חיסון, אז זה יהיה החיסון שלנו. אנחנו צואקים בכל הכות, והשם שומע אותנו בטוח!' (כל השיאות במקור!)

מדהים. עלון אחד, 8 מילים. קרא אותו ילד. סיפר בכיתה. עשרות ילדי תשב"ר זועקים 'אמן יהא שמיא רבא' בכל כוחם, מרעיפים שפע רחמים על עם ישראל - וזה רק מילד אחד, מגיליון אחד, בשבוע אחד!

אחים יקרים, ההזדמנות לקחת חלק בזיכוי הרבים כה גדול, במהפכות נפלאות ובהטמעת ערכים בקרב קהל מגוון - ילדים כמבוגרים, אנשי עמל כתלמידי חכמים - כל זה בהישג ידכם. בסייעתא דשמיא, רבים וטובים כבר ששו על ההזדמנות. מיהרו לרכוש הנצחה מכובדת לזכותם או לזכות יקיריהם, גם אתם יכולים! התקשרו עכשיו 055-677-8160, וקחו לכם זכות נצח בזה ובבא בזיכוי הרבים צח וטוהר, ששכרו מי יסורנו!

אבנים שהן ספר תורה!

היה זה בעיצומו של ימי השואה הנוראה. במחנה פלאשוב רוכזו כרבת עובדי כפיה, יהודים שנאלצו לשרת את מכונת המלחמה הגרמנית בעבודות פרך מייגעות, כשעליהם מפקדים שוטרי האס אס הידועים לשמצה. כל סטייה מהוראות, טעות בביצוע או חולשה זמנית - הפכו לגזר דין מוות על אתר, כשהשוטרים יורים ללא אבחנה...

במחנה הזה שהה גם אסיר אחד, יהודי שהיה אז בחור צעיר כבן 17. הוא הגיע למחנה לאחר שאיבד את כל משפחתו ב'סלקציה' הנוראה, שכן הוריו המבוגרים כמו אחיו

לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנת הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח לכבוד יום השלושים לפטירת
הר"ר בנימין ז"ל בן הר"ר יהודה ז"ל שולרופר
נלב"ע ב' בטבת תשפ"א, הונצח ע"י המשפחה

הצעירים נשלחו להשמדה בארובות אושוויץ העשירה, ורק הוא לבדו נותר לפליטה לעבודת הפרך במחנה. אולם גם זה לא עזר לו ביום שהוא ועוד קבוצת יהודים טעו טעות זניחה בביצוע מלאכתם, ומפקד המחנה הטיל עליהם עונש כבד: לרוץ 3 שעות רצופות סביב המחנה, כשמשאב אבנים כבד על כתפי כל אחד מהם...

המשמעות היתה ברורה. בהיותם שדופי כוחות וחסרי יכולות, לא היה להם כל סיכוי לשרוד את הריצה הזו. זו פשוט היתה דרך אכזרית במיוחד להוציאם להורג בייסורים קשים, כשיקרטו בזה אחר זה באפיסת כוחות, עד לפטירתם מחולשה וייסורים קשים. כשלושים יהודים התייצבו לו קו הזינוק, מעמיתם על כתפיהם את האבנים, נפרדים זה מזה במבט מצועף, מכינים עצמם לפטירתם על קידוש ה'.

גם אותו בחור עמד ביניהם, נערך לצאת למסע האחרון בחייו, אלא שלפתע פתאום האירה בו הארה שמימית: הוא נזכר בימי ילדותו, כאשר זכה להסתופף בצילו של הרה"ק רבי יואל מסטאטמר ז"ע בחג 'שמחת תורה'. בעיני רוחו עלו תמונות מרגשות מהמחזה הנשגב, עת יצא הרה"ק מסטאטמר מחדרו לביל החג, עיניו בוערות כלפידים, פניו מאירות בשמחה עילאית, והוא נוטל את ספר התורה בזרועו ומרקד עמו שעות ארוכות, כמעט עד אור הבוקר, בכוחות לא לו ובהתרגשות עזה.

הוא נזכר כיצד הרבי התאמץ בריקודו, שעות ארוכות לא נח ולא התיישב, רקד בעיזוז ובגבורה כשספר תורה חבוק בידי, וכל כולו אבוקה של שמחה וצהלה. הוא נזכר גם בשיחת הילדים בימים שאחרי החג, כשדיברו ביניהם על המחזה הנורא, כיצד יהודי מבוגר כה מתרגש ורוקד עד כלות הכוחות ומעבר לכך, שמח עם נותן התורה על מתנת התורה...

ואז, חלף בו הרהור מצמית: רגע, הרי מי ששלח את המפקד הנאצי ימ"ש הטיל עליי את משא האבנים הכבד הזה - הוא אותו בורא עולם שנתן את התורה לרבי מסטאטמר ולעם היהודי כולו. מי שרוצה שארוץ עכשיו 3 שעות כשמשא כבד על כתפיי, הוא אותו בורא עולם שרצה בריקוד הנשגב של הרבי מסטאטמר! זה אותו אבא שבשמים!

ולכן, הגיע למסקנה, אין זאת אלא שהריצה כמוה כריקוד, ההקפות סביב המחנה הן כהקפות של שמחת תורה, והאבנים שעל כתפיי - הן כספר תורה של ממש. ולכן, אני יוצא למירוץ הזה מתוך שמחה והודאה, מפזם בפי את אותו ניגון עליז ששורר הרבי מסטאטמר לביל שמחת תורה, וחש בכל רגע כי אני רוקד עם ספר התורה!

כשכל כולו התרוממות רוח - יצא למסע. הוא חש את האבנים הכבדות כספר תורה, הרגיש בכל צעד כאילו הוא רוקד. עיניו הצטנפו בדמעות וגרונו נשנק בהתרגשות, שכן הרגיש כמו בריקוד של ליל שמחת תורה, כשיהודי חובק את ספר התורה בידי וחש שמחה עצומה ממלאת את לבו!

וכך, מתוך התחושות הללו, חלפו שלוש שעות. למרבה הצער, שלושים היהודים שיצאו אתו למירוץ הזה - נפלו על קידוש ה', נפחו את נשמתם מתוך חולשה וייסורים, ה' יקום דמם. רק הוא - נפשו היתה לו לשלל, שכן הוא לא חש כל כאב או ייסורים, היה שקוע בשמחה ובהודאה לה', הרי הוא רוקד עם התורה עכשיו, שמח עם אבא שבשמים!

לימים, כשניצל מהתופת, עלה לארה"ק וסיפר את סיפורו, העיד שהוא זוכר את מבטו התמימה של השוטר הנאצי האכזר, שהביט בו בהתפעלות ולא הבין מנין לבחור הצעיר כוחות נפש וגוף שכאלה, לרוץ עם המשא הכבד שלוש שעות - ועוד לשיר ולפזם תוך כדי. אולם איש בער לא יידע, כי ליהודים יש כוחות ותעצומות נפש לעבור כל קושי וייסורים, רק מתוך הבנה שבורא עולם נתן להם אותם, והם מקבלים את ייסוריו באהבה ובשמחה, ורוקדים על כך בכל כוחם!

סיפור מפעים זה, אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, מרגש ומרומם: הנה כי כן, הדרך הטובה ביותר להתמודד עם הייסורים, לשרוד אותם, לצלוח אותם, ולמנף אותם להזדמנות - היא ההבנה שמאחר ובורא עולם הוא הנותן לנו את הייסורים, הדבר בוודאי לטובתנו, ומכאן שאנו נרגשים ושמים, מקבלים את גזר דינו באהבה.

אחים יקרים, בימינו אנו, כשייעתא דשמיא, אין לנו התמודדויות כאלה, יש לנו קשיים קלים בהרבה. ובכל זאת, ברגעים הקשים שלנו, כמה כדאי לראות לנגד עינינו את הבחור הצעיר מרקד שלוש שעות כשאבנים כבדות על כתפיו, והוא חש ומרגיש שמח ומאושר, מקבל את הייסורים באהבה. וככל שנעשה כך ונקבל גם את הקשיים שלנו באהבה - כך נזכה שבוא עולם יגאל אותנו מכל קושי ומצוקה, ויעניק לנו גאולה שלימה ומאירה!

הבחירה הנכונה!

היתה זו שעת ערב אביבית, במעונו של הגאון ה'סטייפלער' זצ"ל. אל הבית הגיעה אשה ומצוקתה בפיה, מבקשת את ברכת הרב. הואיל ונשים לא נכנסו לחדרו, נהוג היה שהן מציגות את דבריהן בפני בתו של ה'סטייפלער', אשר היתה רושמת את הדברים על פתק ומכניסה לאביה.

גם האשה הזו נהגה כך, וסיפרה בקצרה לבתו של ה'סטייפלער: 'בס"ד התברכתי במשפחה גדולה, בלי עין הרע ילדים מלאי מרץ ומרובי תעלולים. אני חשה שכוחותיי

אוזלים, מתקשה להתמודד עם החבורה העליזה הזו, אני קורסת ממש. מבקשת מהרב ברכה לסבול קצת פחות מ'צער גידול בנים', שיהיה לי יותר קל...'

בתו של ה'סטייפלער' רשמה את הדברים, והגישה לאביה את הפתק. ה'סטייפלער' קרא את הכתוב, והפטיר על אתר: 'נו, כל אחד צריך להתמודד עם משהו בעולם, ב"ה שזה רק זה. וכי היתה מעדיפה לסבול משכנים רעים למשל?'

האשה, שניצבה מעבר לדלת, שמעה את תשובת הרב, והשיבה מיד: 'דווקא השכנים שלי מצויינים, אין בנמצא כמוהם. אני חיה איתם בידידות ובשלווה, הילדים שלנו חברים, הכל נפלא... וה'סטייפלער', כששמע את תגובתה, הפטיר שוב: 'נו נו, זאת בחירה שלה. כל אחד מתמודד עם משהו...'

האשה לא הבינה את דברי הרב לעומקם, ושבה לביתה, מקווה לטוב. אלא שאז קרה ההיפך הגמור: כפי שהעידה, אכן היו לה שכנים טובים, מצויינים ממש. המשפחות חיו בידידות מופלגת, הילדים היו חברי לב ונפש של ילדי השכנים, האהבה והחיבה בין המשפחות פרחו. אלא שבשבעים אחר כך, לפתע פתאום, נבהלה האשה לגלות כי משאית חונה מתחת לבניין, ופועלים עמלים מעבירים ארגזים מבית השכנים אל תוך המשאית...

אז התברר, כי המשפחה השכנה קיבלה הצעה מפתה במיוחד, לעבור לדירה גדולה בהרבה במחיר מוזל. אם לא די בכך, מתווך רזיז מצא מישוה, 'זוג צעיר ונחמד' כשלונו, שרוצה לרכוש את הדירה שלהם במחיר מפולפל. היתה זו עסקה שאסור להחמיץ, וכך השכנים הטובים נעלמו מהאופק, ותחתם הגיע 'זוג צעיר ונחמד', עלום שם...

והזוג הזה, אולי היה צעיר, אבל ממש לא נחמד. בין בני הזוג שררו יחסים עכורים, קולות מריבה עלו מהבית בכל עת. היה ניכר כי שלושת ילדיהם חווים ילדות קשה תחת הורים מסוכסכים, והאווירה בבניין השתנתה ללא הכר. התברר כי מעבר הדירה היה נסיון לשקם את ה'שלום בית', אלא שהנסיון נכשל, המשפחה הזו נותרה מפולגת ומסוכסכת, קולות רמים של צעקות בקעו ממנה, וכל בר דעת מרחיק את ילדיו מלצפות במתחולל בתוכה...

שנתיים ימים של סבל מתמשך מהשכנים החדשים עברו על האשה, עד שנזכרה בדברי ה'סטייפלער', שנראו בעיניה סתומים וחתומים, ובדיעבד התברר כי היה בהם קורטוב של רוח הקודש. הנה כי כן, היו לה שכנים טובים - אבל זה היה פעם, אי אז. כיום - יש לה שכנים זועזועיים של ממש, לא קל לחיות לצידם!

למרות שניסתה להדחיק את דברי ה'סטייפלער', הם הלמו בראשה כקורנס חד, והיא הבינה שאין מנוס, ויצאה שוב אל בית ה'סטייפלער'. כשדמעות בעיניה, סיפרה לבתו את הסיפור על בואה הנה לפני שנתיים ומצוקת 'צער גידול בנים' בפיה, על תשובתו של ה'סטייפלער', על תגובתה המזלזלת קמעא, על תגובת ה'סטייפלער' במילים חדות 'זו הבחירה שלה', ועל כל מה שקרה אחר כך - עד שחיה אינם חיים בשל השכנים החדשים...

ה'סטייפלער' שמע והשיב מיד: הרי היא הביאה את זה על עצמה, היא בחרה בכך! והאשה, שעמדה מעבר לדלת, החלה מתייפחת: 'נכון, ולכן אני מבקשת סליחה, ומבקשת ברכה שהרב יסיר את צרת השכנים מעליי! מוכנה אני לסבול כל 'צער גידול בנים' שבעולם, רק לא את השכנים הרעים הללו!' - ולנוכח דבריה הנחרצים וקבלת הצער באהבה, חיך ה'סטייפלער' ובירך שהבעיה תיפתר, ומצוקת השכנים הרעים תחלוף מהעולם...

לא עבר שבוע ימים, והלא יאומן קרה: המשפחה המסוכסכת כנראה הסתכסכה עוד יותר, וביום בהיר אחד הגיעה משאית, בלעה אל קרבה את תכולת הבית כולו, והמשפחה - הזוג וילדיהם, נעלמו. תחתיהם, הגיעה משפחה נחמדה באמת, זוג חייכן ונעים הליכות, ושוב האווירה בבניין השתנתה - הפעם לטובה ולברכה!

חלפה שנה, ואותה אשה זכתה ונולד לה בן. הפעם הגיע בעלה אל ה'סטייפלער', להזמינו לשמש 'סנדק' בברית של הרך הנולד. כשהציג את עצמו, סיפר כי הוא בעלה של האשה שהיתה אצל הרב לפני כשלוש שנים וסיפר את הסיפור כולו בקצרה, ואז נענה ה'סטייפלער' וביקש לקרוא בפניו מתוך מדרש רבה בפרשת מקץ, בו כתוב:

'אמר רבי אלכסנדר, אין לך אדם בלא יסוריו, אשרי לאדם שיסוריו באים עליו מן התורה!', קרא והוסיף: 'אין אדם שאין לנו ייסורים. כל אחד עובר משהו. אם הייסורים עוסקים בשמירת תורה ומצוות, בגידול ילדים בדרך התורה - אשרי לו, בזה הוא יוצא ידי חובתו. אם אינו מקבל ייסורים כאלה באהבה - יש גם ייסורים אחרים, נעימים פחות...'

סיפור מופתי זה, המובא בספר 'האמנות ואספריה', יש בו מסר לחיים: כן, בהחלט, העולם הזה הוא לא מקום קל. כל אחד עובר מצוקות ובעיות משלו, קשיים וייסורים שהם מנת חלקו. לעולם כדאי לקבל באהבה את הייסורים הניתנים במתנה מהבורא, כי אין לדעת מה אנו עלולים לקבל במקומם...

אחים יקרים, כל אחד מאיתנו מתמודד, לכל אחד קשיים משלו. הבה נזכור כי כל הקשיים וההתמודדויות שלנו הם מתנות מאבא שבשמים, חוויות שאמנם אינן נעימות - אבל נועדו לטובתנו. הבה נקבל את המצוקות שלנו באהבה, הבה נכיל אותן ונאמץ אותן אל ליבנו בשמחה, וכך נזכה שלא יבואו עלינו בעיות אחרות, נקבל כוחות ואנרגיות לעבור את מצוקות שלנו, וגם נזכה לצאת ולהיאיל מהן בישועה נפלאה ומרגשת!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס



ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

חשיבות פרוט הבקשה

"ויצא משה ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל ה' על דבר הצפדיעים אשר שם לפרעה" (ח ה)

במדבר (אסתר רבה ז כד) מספר על יהודי שהלך בדרך, ומחמת קשי הדרך נפגע קרסלו. נשא האיש את עיניו לשמים ובקש שיזדמן לו חמור. והנה לא חלף זמן רב ובמקום עבר רומאי שזה עתה המליטה אתונו עיר רחוקה, ובראותו את היהודי עומד לפניו צנה עליו לשאת את העיר על כתפו. התאנח היהודי ואמר במרירות: "הנה תפלתך התקבלה, אולם לפי שלא פרשתי בבקשתי שיזדמן לי חמור שארכב עליו, הזדמן לי חמור הרוכב עלי..."

מקור לכך שעל האדם לפרש את בקשתו בתפלתו למד האור החיים הקדוש מפסוק זה:

לכאורה די היה שיצעק משה: "על דבר הצפדיעים", ולשם מה מוסיפה התורה לפרש: "אשר שם לפרעה"? אלא: "מכאן שצריך לפרש תפלתו", ולפיכך פון משה כשפרש שאין פונתו לכל הצפדיעים שבעולם, כי אם לצפדיעים שהכה בהן פרעה.

אור החיים

ברכה בתשומת לב מביאה ליראת שמים

"הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים; ואשר לא שם לבו אל דבר ה' ויעיב את עבדיו ואת מקנהו בשדה" (ט כ-כא)

לאחר שבבחה התורה את מעשהו של "הירא את דבר ה'", צריכה היתה לנגות את "אשר לא ירא". מדוע נקטה כלפיו לשון: "ואשר לא שם לבו"?

מבאר המשגיח רבי זיידל אפשטיין:

בקשה התורה ללמדנו כי הגורם לחסרון ביראת שמים הוא חסר שימת לב. אם רק היה האדם שות לבו למצוות רבות המזדמנות לו במהלך היום, הן היו מקדשות אותו ומכשירות אותו להיות ירא ה'. כך, פעמים פה רבות בכל יום אנו אומרים: "אלקיני מלך העולם", ואלו רק היינו שותים לבנו למלים שאנו מוציאים מפיו, ללא ספק הן היו מחדירות בנו יראת שמים ומרוממות אותנו. כמה גדול הוא ההפסד של "ואשר לא שם לבו".

הערות מאמר כג

בית הכנסת של משה - מחוץ לעיר

"העיתרו אל ה' ורב מהית קלת אלקים וברך..."

התחזקות באמונה קודם התפלה

"כצאתי את העיר אפרש את פפי אל ה' הקלות יחדלון והברך לא יהיה עוד" (ט כ)

"אבל בתוך העיר לא התפלל, לפי שהיתה מלאה גלולים" (רש"י, ע"פ שמור"ר יב ה).

מסר נוקב למד מכאן הראב"ד רבי משה שטרנבוך:

אם עבודה זרה הנמצאת בעיר מפריעה לתפלה, על אחת כמה וכמה עבודה זרה הנמצאת חלילה בלב האדם. ומכאן אנו למדים על גדל חיוב המתפלל להתחזק באמונה טרם גישתו לתפלה, ובדאי יגיע חיזק זה לקבלת תפלתו.

טעם ודעת

נתן אף ללמד מכך סמוך למנהג ישראל קודם תפלת השחרית לענות 'אמן' איש אחר ברכות השחר של זולתו. שהרי כדברי רבנו בחיי (שמות י לא) עגית אמן נתקנה כדי לחזק את האמונה בלב העונה, וכאמור, התחזקות זו חשובה קודם התפלה.

ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרש את פפי אל ה' הקלות יחדלון והברך לא יהיה עוד" (ט כ-כ)

"כצאתי את העיר... אבל בתוך העיר לא התפלל, לפי שהיתה מלאה גלולים" (רש"י, ע"פ שמ"ר יב ה).

השאלה עולה כמאליה: וכי עד עתה, כאשר התפלל על בטולן של יתר המפכות, לא הצרף משה לצאת מן העיר?

באר הרמב"ן:

אכן, בכל תפלותיו הצרף משה לצאת מן העיר, אולם רק עתה צין זאת במפרש. לפי שבשונה מהמפכות הקודמות שסרו רק למחרת, עתה בקש שהברך יחדל מיד, ככתוב: "ורב מהית קלת אלקים וברך" (ויקרא רש"י שם: "די לו במה שהוריד כבר"), ועל פו אמר לו משה כי יהיה עליו להמתין עד שיצא מהעיר.

בהקשר לתפלתו של משה מחוץ לעיר צין רבי יצחק אברבנאל עבדה נפלאה:

"האמת גם כן, שהיה למשה רבנו חוץ למצרים בית אחד מוכן לתפלתו והתבודדותו. וגם היום הבית ההוא קמץ ועומד במצרים, הוא בית קדוש

וחוגגים שם היהודים אשר בכל הארצות ההם, ועל זה היה אומר משה: "כצאתי את העיר אפרש את פפי אל ה'".

רמב"ן; אברבנאל ט יג

הצהרת פרעה - מן השפה ולחוץ

"ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני ה' אלקים" (ט ל)

מדוע דוקא לאחר מפת ברך הטיח משה בפני פרעה את העבדה כי עדין אינו ירא מפני ה'?

באר רבי אריה יהודה ליב תאומים רבה של ברודי:

כאשר בקש משה לצאת מחוץ לעיר כדי להתפלל על עצירת הברך, פנאמר בפסוק הקודם, טען פרעה לפניו: עד עתה הצרכת לצאת מהעיר כדי להתפלל, לפי שהיתה מלאה גלולים, אולם עתה, לאחר שקבלתי על מלכות שמים כאשר הצהרתי בפיה מלא (לעיל פס' כז): "חטאתי הפעם, ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים", ממילא התבטלו הגלולים מהעיר. שהרי הלכה מפורשת היא (ע"ו נב ב) שעבודה זרה שהתבטלה בידי גוי - מבטלת, ואיך צריך עוד לצאת.

אולם משה רבנו דחה את דבריו כשאמר לו: "ידעתי כי" בסתר לבכם "טרם תיראון מפני ה' אלקים"; הצהרותיכם אינו אלא מן השפה ולחוץ, ואלהיכם לא התבטלו, לכן גם הפעם יהיה עלי לצאת מן העיר כדי להתפלל אל ה'.

יעלת חן אות יח

תפלה בנשיאת כפים - לאבותינו ולא לנו

"ויצא משה מעם פרעה את העיר ויפרש כפיו אל ה'" (ט ל)

כפי שמצינו בפסוק שלפנינו, מצינו עוד פסוקים המעידים על מנהג אבותינו להתפלל בנשיאת כפים. מדוע איננו נוהגים כך כיום?

פרש רבי יששכר בער אילנבורג:

על הפסוק (דברים טו כב): "ולא תקים לה מצבה אשר שגא ה' אלקיך", פרש רש"י: "ואף על פי שהיתה אהובה לו בימי האבות, עכשו שגאה, מאחר שעשאוהו אלו חק לעבודה זרה". אף לענין נשיאת כפים בתפלה נוכל לומר; כיון שבמינוי כף נוהגות אמות העולם להתפלל, נעשה הדבר שגוא לפני המקום.

שו"ת באר שבעי סי עא

"מה העבדה הזאת לכם..."

ביום חמשי הבעל"ט ט' בשבט יחול יומא דהלולא של הדין מחוסט, רבי יעקב קטינא זצ"ל בספרו המפורסם 'חמי האב' שנדפס בעשרות מהדורות, הוכיח על החובה להזהר בענית אמן, ואלו דבריו:

"להזהר מאד בענית אמן, כי מה יענה ליום פקדה כשישאלוהו:

למה לא ענית אמן - מה עבודה היא? ועל זה בא הרמז (תהלים פג יז):

'מלא פניהם קלון' - סופי תבות אמן"ו.

י'חמי האב' אות נו



תענה אמונים

פנינים ובאורים בסדר התפלה

ברכת המעביר שנה'

הודאה על העברת חבלי השנה

לאחר שהודינו לבואא יתברך בסדר ברכות השחר' על כל הטובות שקבלנו מידו, חותמים אנו את סדר הברכות בברכה מיחדת: 'המעביר שנה מעיני ותנומה מעפפיי'.

לשון הגמרא (ברכות ב ס) בענין ברכה זו היא: 'כי משי אפיה [שכרוחץ פניו], למוא [יאמר]: 'ברוך המעביר חבלי שנה מעיני ותנומה מעפפיי', וכן הוא אף גס הרמב"ם (תפלה ז). ואולם במסכת דף ארץ רבה (פרק היוצא הל' ז) הגסח הוא: 'המעביר שנה', וכן העתיקו רבי מהראשונים (סד) רב עמרם גאון ברכות השחר' ראש ברכות ט כג; תוספות ברכות מו א ד"ה קל).

בברכת 'פוקח עורים' הודינו על פקחת העינים בקימונו משנתנו, ובברכה זו מודים אנו על העברת השנה מעינינו לגמרי. העברה הנעשית באמצעות רחיצת הפנים, שבה שוטפים אנו את עקבותיה האחרונות של השנה ('אבודים' ברכות השחר).

באר הפשטי' רבי ירחם הלוי ממיר:

אלו היה האדם ממשיך להסתגל לעשות במשך היום, הרי לא היה מסוגל לעשות דבר. כמה עליו להודות לקדוש ברוך הוא על כך שבבקר הוא מעביר מעליו את השנה לגמרי, כך שאפילו לזמנים קל אינו נצרך באמצע עמל יומו (חקרי לב [לר"ד מלמד] עמ' סס).

מלבד ענין העברת השנה, כתבו הראשונים, כי בברכה זו אנו מודים גם על עצם תועלת השנה לגוי, הן כמנוחה וכמרגוע ממעמל היום, והן כבך שבשעת השנה המזון המעמל טוב יותר, ונקצף הגוף כלו מבריא ומתחזק (כלבו ס' א; 'ארוחת חיים' דיו מאה ברכות ט).

בין 'שנה' לתנומה'

בגסח הברכה אנו נוקטים לשון 'שנה' כלפי העינים, 'ותנומה' כלפי העפפעים - על פי לשון הפסוק (תהלים קלב ז): 'אם אמן שנת לעיני לעפפעי תנומה'. זאת לפי שהאדם אינו מתעורר משנתו בבת אחת; בתחלה נפקחות עיניו משנתו העמקה ואיבריו מתחילים לשוב לפעילות, עד שלבסוף באמצעות טיפוח הפנים סרה אף 'תנומה' הקלה מעפפיו (ראה פסחים כב ב), וכן הוא יכול להתחיל בעבודת היום (פירוש ש"ם יחזק' בסודו הג' ח').

הנהגה מענינת כתב רבי יוסף חיים בספרו 'עוד יוסף חי' (הלכות, נישב ט): אם רואה אדם בשעת ברכת 'המעביר שנה' שהוא עדין מצוי במצב של מנום ושנתו לא סרה מעליו לגמרי, ראוי שימתין מלבד עד שתעבר שנתו לגמרי (ראה משני' ב ט).

ברכה על רחיצת הפנים

כפי שהבא לעיל, בדברי הגמרא ומבאר שברכת 'המעביר שנה' נחקנה לאמירה בשעת רחיצת הפנים. על פן כתב הרמב"ם (תפלה ז) שבכמים שאין רוחצים את הפנים, בתשיעה קבא זכיום הפפודים, אין לברך ברכה זו (אולם ראה ריטבא מעיני ל א; משני' תמך לד).

רחיצת הפנים קודם שפלת שחרית היא

מצוה, כמו שכתב הרמב"ם (שם א): 'שחרית רוחץ פניו דיו ורגליו ואחר כך יתפלל'. ומקורו מדברי הגמרא (שבת ב): 'רוחץ אדם פניו דיו ורגליו בכל יום, שנאמר (משלי טו ז): 'כל פעל ה' למענהו'.

באר רבי שמואל סג"ל לנדא אב"ד פראג (ש"ת 'נדוע ביהודה' תנינא או"ח סי' קמ), כי הלכה זו נקבעה על פי לשון הכתוב (עמוס ד: ב): 'הכון לקראת אלוקי ישראל', ממנו למדים שצריך האדם להכין עצמו בכל בקור בשחרית לעבודת הבוקר. כפי שאדם ההולך לעמד לפני מקל לא יעמד כשהוא מלכלך בטיט ובזעה, על אחת כמה וכמה בעמדו לפני המקום. לפיכך מצוה האדם לרחץ את הידים ואת הפנים לפני התפלה, ואולם מנהג רחיצת הרגלים אינו נוהג כיום, לפי שאין אנו הולכים בעקבר בגלגלים ופחות.

על מעלת רחיצת הפנים בבקר נתן ללמד אף מעדותו של האמורא שמואל (שבת מח ג ע"ג רש"י שם) שישת צונן שעמה רוחץ האדם את עיניו בבקר, טובה לו יותר מקל הרפאות שבעולם.

על 'המעביר שנה לצדיקים' עונים אמן

נחלקו הראשונים אם בקשת 'הי רצון...' הנאמרת לאחר ברכת 'המעביר שנה', היא בקשה בפני עצמה או שהיא המשכה של ברכת 'המעביר שנה'. יש הסוברים שהן ברכה אחת ארצה הפותחת ב'המעביר שנה' ומסתיימת בהגומל חסדים טובים. לדעתם אין לענות 'אמן' אחר 'המעביר שנה', עד שישים המברך את הברכה כלה (תוספות ברכות שם, וכן פסק השו"ע או"ח מו א).

ואולם יש החולקים וסוברים שברכת 'המעביר שנה' היא ברכה בפני עצמה, ועל כן יש לענות אמן אחריה לפני בקשת 'הי רצון' (רוחח סי' שכ, וכן פסק הגר"א - 'אמרי נעים' ברכות מו א). יש מי שסובר שכדי לצאת מיד ספק טוב לומר את ברכת 'המעביר שנה' בלחש כדי שלא יחבו השומעים לענות 'אמן', ואולם מי ששמע את חברו מברך 'המעביר שנה' בקול, לא יענה אחריו אמן. וכפי שפסק השולחן ערוך' (משמרת שלום' ח

היהודי הקדוש מפשיסחא באר את הסבה שחברו את ברכת 'המעביר שנה' ל'הי רצון' שאחריה, על פי מאמר חכמים (פסוקים טו א): 'שנה לרשעים - הנאה להן [שאינם חוטאים] והנאה לעולם [שאינם יכולים להרע לבריות], ולצדיקים - רע להן [שבטלים מן התורה] ורע לעולם [שיתורטט מנגה על דורם]'.

כאשר אדם קם משנתו ומודה לבוראו על שהעביר שנה מעיניו, אין אנו יודעים אם הוא צדיק ששימתו מהשנה היא טובה שראוי לו לברך עליה. אולם כאשר הוא ממשיך ומבקש: 'הי רצון... שתרגינו בתורתך ודבקנו במצותך ולא תביאנו לא לידי חטא...' וכו', הרי זו עדות ברורה על היותו צדיק המבקש להיבדק בתורה ובמצוות, ולאדם שכזה נחשבת הצדיקה מהשנה כטובה שראוי לברך עליה, ואף אנו יכולים לענות אחריו 'אמן' (נפלאות היהודי' דף כא ע"ב).

ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם המעביר שנה - את השנה המחולטת מעיני, ותנומה - ואף את הנמנום הקל מעפפיי. שך אני מוכן לחלוטין לעבודת יומי.

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שמחדש את כחות האדם מדי יום בקימונו משהו.

מעשה אמונים

ספור שבועי על אמן ותפלה

לכל נסיעה יש כתבת

היתה כרוכה בהפסדים רב. כך קרה שנאלצתי לשהות במפעל עד לשעה שתיים עשרה בלילה.

כיון שאין ברשותי רכב פרטי, אני רגיל לנסע לביתי באוטובוסים. מהרתי אפוא לרוץ לתחנה הקרובה מתוך תקווה להספיק את האוטובוס האחרון. אלא שעד מהרה התברר לי כי האוטובוס האחרון כבר חלף ואאלץ לשוב לביתי בטרמפים. העבדה שבין המקום שבו עמדתי עד לביתי אין כפיש ישרי, הפכה את המשימה למרעבת שבעתים. הספור התרחש בתקופה שבה טלפון סלולרי היה מוצר נדיר מאוד. כך שהאופציה להזמין מוניתי גם היא לא הייתה זמינת.

בלית ברירה הושטתי יד והתחלתי לנסות את מזל. מדבר בכביש צדדי למדי, ובשעה מאחרת במקחד, כך שמעט מאד מכוניות עברו בכביש, ואף אחת מהן לא הועילה בטובה לעצרי לי.

כמעט שעתים עמדתי כך, מרעיד מקור, הישיעה בוששה מלהגיע. אף לא מכונית אחת עברה לי. כמעט והתיאשתי, אלא שבסוף הכתה בי המחשבה כבדק; ידע, כיצד איתאש אם טרם התפללתי לישועתי?!

התישבתי בתחנה היקה והתחלתי לבקש ולהתחנן מלפני ה' שיחלץ אותי מהמקום ויביא אותי במהרה לגני ביתי שבנדאי דואגים לי מאד.

כאשר סמתי את התפלה פשטה בלבי תחושת רגיעה. קמתי ממקומי ונעמדתי שוב להמתין למכונית הבאה שתעבר בכביש. לא חלפו אלא דקות ספורות, וכבר הבחנתי באורותיו של רכב מתקרב. התחלתי לנופף לכוונו במרץ.

ממשיך ומספר יעקב:

בעודי בדרכי לכוון קרית אונג, כשחלפתי בצמת היציאה מהעיר שבה אני מתגורר, הבחנתי להפתעת ביהודי בעל חזות של בן תורה, העומד לצד התחנה ומנופף לעברי במרץ.

כנתה משאית, בדרך כלל אני יכול לעצור לטרמפים, ולפי חסי החברה אף אני מרשה לכך. כמה שמחתי אפוא שהחלטתי הפעם לנסע ברכבי הפרטי, וכן יכלתי לסייע לאותו עובד ארח.

נעצתי לצדו והוא עלה לרכבי תוך שהוא פולט אנחת רוחה קולנית. 'תודה רבה! אין מליים!', הוא הודה לי בחם, ורק אז נפרתי לשואלו להיכן פניו מועדות.

'אני גר בקרית אונג, אולם אשמך להתקדם אתך לכל מקום שיקרוב אותי לכוון ביתי', השיב היהודי, ומה רבה היתה שמחתו כאשר אמרתי לו שאף פני מועדות לקרית אונג.

'האם תוכל לכוון אותי לרחוב שאליני אני צריך להגיע?' שאלתי, 'בנדאי!' הוא השיב, 'בדיוק ברחוב זה אני מתגורר!'

'לא יאמן!' שנינו לא הזלחנו כלל את התפללותנו, 'לאחר שעתים של המתנה מלאשת, רק התפללתי ומיד נענית!' התרגש האיש.

בהגיענו לביתו של האיש, הוא נפרד ממני תוך שהוא מרעיף עלי מלות תודה נרגשות, ואחר כן אותו לעבר ביתו של יוסף הנגה הנמצא במרחק כמה בנינים מביתו.

הגעתי לביתי של יוסף. בבואי לשם נודע לי שהוא החליט מסבותיו האישיות שלא להמתין לי, וכבר הספיק לנסע בדרך אחרת.

אלו היתה המציאות שונה, בנדאי היה הדבר מקומם אותי עד מאד. אולם עתה הבנתי הכל. הייתי בסך הכל שליח משמים כדי להוביל יהודי יקר לביתו, לאחר שהתפלל על כך מכל לבו. 'מעייני כשה אבד' עמ' 902

לא תמיד זוכה האדם לראות בהשגחה הפרטית, שבה משגיח הקדוש ברוך הוא על עולמו, ובכחה של התפלה לעורר ישועה משמים, בצורה מפלאה כמו בספור שלפניכם. הספור התרחש לפני כעשרים שנה, התחיל בשתי נקודות שונות, ולבסוף הסתיים במפגש מרגש שיצר את הספור המפלא:

ספרו של יעקב:

לפננסי' אני משמש כנהג משאית בארגון גדול ומסעף. בחווה העבודה שלי נכתב כי שעות העבודה הרשמיות שלי הן בין השעות שתיים עשרה בצהריים לתשע בערב, אולם עלי להיות זמין בכל שעות היממה למקרים חריגים שבהם יזדקקו לי באופן דחוף.

המעסיק שלי הוא אדם הגון וישר, וכזה הוא אף דורש מעובדיו להתנהג בהגינות ובישרות. בדרך כלל שעות העבודה שלי הן כמתקנו. בין שתיים עשרה לתשע, והמקרים החריגים שבהם נדרשתי לעבד בשעות אחרות, היו בהחלט נדירים ותמיד היתה להם סבה מצדקת ביותר.

באחד הלילות העתוורת' בשעה שתיים לפנות בקר למשמע צלצול הטלפון, ומעבר לקו נשמע קולו המרץ של המעסיק. הבנתי שהגיעה עת נוספת שבה אדרש לעמוד בתנאי חוזה העבודה ולצאת לנסיעה אף בשעה זו.

נקל לשער כמה הפתעתי כששמעתי ממעסיקי את הסבה שבגללה אאלץ להפריד מהמטה החטה בשעה כה מקדמת ולנסע לעיר קרית אונג המרוחקת כעשרים קילומטר מביתי - רק כדי להביא משם את יוסף, נהג משאית אחר שאמור להתחיל עכשו משמרת עבודה ולא מצא כל דרך אחרת להגיע מביתו למקום העבודה, מלבד במשאית שלי.

בגוע הראשון אחז אותי הלם; וכי לשם כך נתלשתי ממסתי בשעה כה מקדמת? האם אין דרך אחרת שבאמצעותה יוכל יוסף הנכבד לנסע לעבודתו, מלבד איתי?

אולם דעתי היטב שבארגון שבו אני עובד לא שואלים שאלות. המנהל הוא כאמור אדם הגון וישר, והוא גם דורש מעובדיו כי המחויבות שלהם כלפיו תממשנה במלואן. התחייבתי בחוזה להענות לכל קריאה בכל שעה, וכן עלי לעשות.

מהרתי להתארגן, ויצאתי אל הלילה הצונן שבחוף פשתושה המוצה ומובסת פושטת בלבי. בהחלטה של רגע החלטתי לנסע ברכבי הפרטי ולא במשאית שברשותי, 'שבביל להסיע אדם אחד אין צורך במשאית שלמה', הרהרתי לעצמי.

כיהודי מאמין, על אף התחושה הלא נעימה שהתלוותה לנסיעה הזו, חזקתי את עצמי בדיעה כי בנדאי זהו רצון ה'. רק הוא יתברך יודע את המטרה האמתית שלשימה הכרחית לקום משנתי בשעת לילה כה מקדמת. לא דעתי עד כמה מהר אבין הכל.

ספרו של שלום:

לפננסי' אני משמש כמשיגים פשרות במפעל מהון בפרכו הארץ. מתקף תפקידי עלי לשהות במפעל ולפקח על תהליך היצור עד תמו. בדרך כלל עבודתי מתחילה ומסתיימת בשעות המגדורות שבהן פועל פס היצור שעליו אני משגיח, אולם לעתים רחוקות מתרחשות תקלות...

כך היה באותו ערב חרפי. תקלה בלתי צפויה שהתרחשה בעצאמו של תהליך היצור באחת המכונות השפתיים את תהליך היצור שלו. באחת לתקלה אורך זמן רב, וכיון שהיה זה, כאמור, בעצאמו של תהליך היצור, דחית העבודה למחר

וכאשר תקום מן הספור, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו. (אגרת הרמב"ם)

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה	
18:15	17:37	16:22	ירושלים
18:12	17:38	16:38	תל אביב
18:12	17:36	16:29	חיפה
18:16	17:40	16:41	באר שבע

פרשת וארא • ג' שבט תשפ"א • גיליון 705



מאמר ראש הישיבה

ברוכים הבאים לארץ החלומות

ארץ הדמיונות

פעם כשהיו בעיות בארץ היו ישראלים שהשתעשעו בחלומות לטוס לחול או לרדת מהארץ. הם חשבו לעצמם ששם, בעולם הגדול, אין פיגועים, שם יש עבודה ופרנסה בשפע, ושם הכול בחינם. כולנו אוהבים לחלום על ארץ דמיונית שיש בה רק רווחה בלי צרות ובלי בעיות, בלי מחלות ובלי מגפות. אבל כולנו יודעים שכל מקום יש את הצרות והבעיות שלו.

היום המציאות שונה. היום אין לאן לברוח מהקורונה ומכל השיגעון ששוטף את העולם. קשה אפילו לחלום או לדמיין את המקום המושלם לברוח אליו. המציאות השתנתה, אבל האדם לא השתנה. הרצון של האדם לברוח אל מחוזות הדמיון בחיפוש אחר מפלט מהמציאות הקשה - נשאר כשהיה. לכן

אנו רואים נהירה של רבבות אנשים למדינה מוסלמית מדברית בתקוות שווא למציאת שלוה וקורת רוח.

אז היום ברצוני להפנות את כל מבקשי השלוה והחופש אל המקום האמתי שעונה על מבוקשם. אל המקום האמתי שבו אין שום צרות ובעיות, אל המקום שבו יש רק שקט ביטחון ושלוות אמת. וגם אם לא

כולכם יודעים איך להגיע לאותו המקום, אני מוכן גם להראות לכם את הדרך.

וּלְקַם טוּ גּוֹשֵׁן לְיָד

המקום הזה נקרא "ארץ גושן". חבל ארץ קסום בארץ מצריים העתיקה. זה היה מקום מגורם של בני ישראל. וכמו שאצלנו פרצה מגפה משום מקום והביאה עלינו שנת בלהות - כך גם אז במצריים, גם בסיוטים שלהם הם לא העלו על דעתם איזו שנה מחכה להם. שנה של עֶשֶׂר מכות שזעזעו את כל מצריים, מכות שהרסו להם את הכלכלה ואת הבריאות ואת כל הביטחון האישי. שנה מטורפת.

מצרים הייתה המקום הלא נכון להיות בו באותה שנה. אבל למרבה ההפתעה, היו כאלה שאותה שנה גרועה ומסויטת עשתה להם רק טוב. לא זו בלבד שהכול

"עבר לידם" כאילו זה לא נוגע אליהם בכלל, אלא זה גם שיפר להם את כל התחומים בחייהם. היו אלה היהודים בארץ גושן...

התורה מספרת לנו בכמה מקומות על ההבדלה הברורה והחדה בין המצרים לבין היהודים: "הפליתי

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב, למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ. ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה." וגם בהמשך כתוב: "רק בארץ גושן אשר שם בני ישראל לא היה ברד". חכמים מרחיבים מאות בתיאור ההבדלה הברורה שהייתה גם בכל שאר המכות, הדוגמה הבולטת ביותר היא במכת דם שאפילו אם מצרי ויהודי שתו מכוס אחת - זה שתה סים וזה דם.

רבותי, ההיסטוריה חוזרת

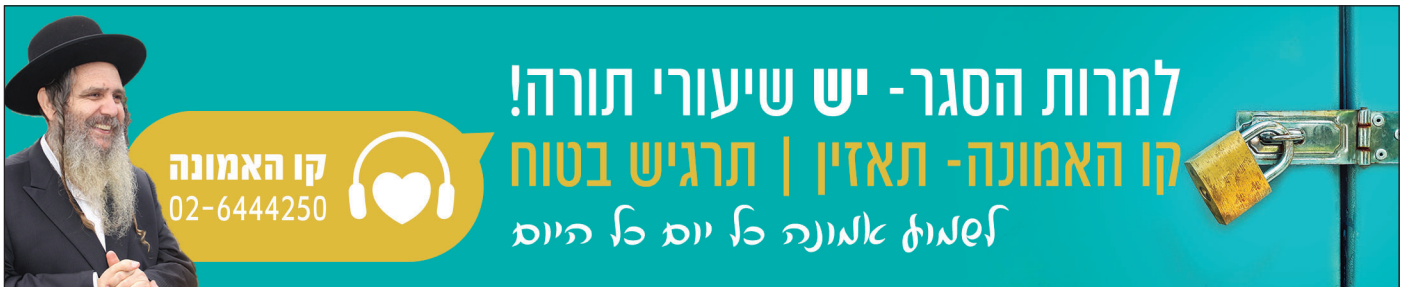
אז תשאלו: איך ההיסטוריה הזאת עוזרת לי כאן ועכשיו? איך טסים לארץ גושן כאשר אין טיסות, ויש חובת בידוד בכל מקום? בשביל מה אתה מספר לנו את כל זה?

והתשובה היא שהתורה היא נצחית, היא לא היסטוריה; וארץ גושן זה לא רק מקום פיזי, אלא זה מקום רוחני שלא צריך לטוס אליו. בכל מקום שבו אתה נמצא אתה יכול להחליט אם אתה במצריים או בארץ גושן. זה תלוי רק בך.

מצרים זה כל העולם הזה שהוא מקום צר לנשמה שלנו, שאוהבת חופש ואוהבת לעסוק בתכליתה. אם היא נכנעת לעולם הזה ומתחברת אליו - היא משתעבדת למצרים. כי במצרים גם המצרים עצמם היו עבדים, כפי שקראנו בפרשת ויגש שלמעשה היו כולם עבדים לפרעה. אך כשהיה משתעבד לעולם הזה הוא נהיה עבד לעבדים שזו הדיכאון התחתונה ביותר.

אבל כמו שכתוב באותה פרשה, יוסף הצדיק לא רצה שיהיה קשר בין בני יעקב לבין התרבות במצרים, ולכן בודד את בני ישראל ושם אותם בארץ גושן, ושם יהודה יצר עבורם בתי מדרשות שבהם יתחברו עם זהותם ותרבותם המקורית והנצחית - ובכך למעשה הוא לא רק שמר על עם ישראל מההשפעה של התרבות המצרית, אלא שמר עליהם מכל אותה עבודת ושעבוד לעולם הזה.


המשך בעמ' 3



למרות הסגר - יש שיעורי תורה!



קו האמונה - תאזין | תרגיש בטוח

לשמוע אמונה כל יום כל היום



קו האמונה

02-6444250

ילדון חידודון

איזה סבא ונכד חיו מספר זהה של שנים?

קוראים יקרים, החל מהשבוע פתרונות יפורסמו אחת לשלשה שבועות.

פתרונות יש לשלוח עד יום חמישי שלאחר אותה פרשה בעלון, תודה רבה.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

מזל החודש דלי - חכמה ודעת -

שבט

עיקר החכמה היא לבלי להיות חכם כלל, אלא לקיים את כל התורה בתמימות.

(א.ב. של החיים)



לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

ארון של תודה

ממש סיפור בפני עצמו. ותודה על כך שחסרים לנו ארונות ואנו חיים על ארגזים, שזה לא כ"כ נח...

ושוב תודה להשם שלא מצאנו ארונות לפני הצרכים והדרישות שלנו, תודה תודה תודה...

המסכנו לחפש, אחרי התודות זה היה הרבה קל, כי נפתח לנו ממש שערי סיעתא דישמיא ובחסידי השם מצאנו ארונות טובים שענו על כל הדרישות והצרכים, התאימו בגודל ובצבע, ממש הרגשנו יד השגחה פלאית שסייעה בעדינו... לאחר שהתקנו את הארונות בבית וסידרנו אותם, הרגשנו שהארונות האלו מלאים לא רק בבגדים וחפצים, אלא ארונות מלאי תודה והודאה.

אמרנו תודה וקיבלנו ארונות...



בחסידי השם בשנה האחרונה הורי הרחיבו לנו את הבית. ממש נעים להיות בבית גדול ומרווח יותר. הבניה הסתיימה, התחלנו לסדר את הבית, ואז גילינו כי חסרים לנו כמה ארונות. ארונות אחסון ובגדים.

חיפשנו בכמה חנויות ארונות שיתאימו לצרכים, דרישות שלנו אך העלנו חרס בדינו...

בינתיים הימים נוקפים, בגדים וחפצים מונחים בארגזים בצורה ממש לא נוחה. זה ממש לא נעים כשצריך לחפש בגד או נעל בצורה כזאת התחלנו להרגיש עד כמה הארונות ממש חסרים לנו...

כשראינו שזה לא זורם ואנו לא מוצאים את מבוקשינו, התחלנו לומר תודה, תודה להשם על הבית שהורחב, על השיפוץ והרחבה, ועל הניסים הגלויים שראינו בשמן השיפוץ, שזה

פתרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון



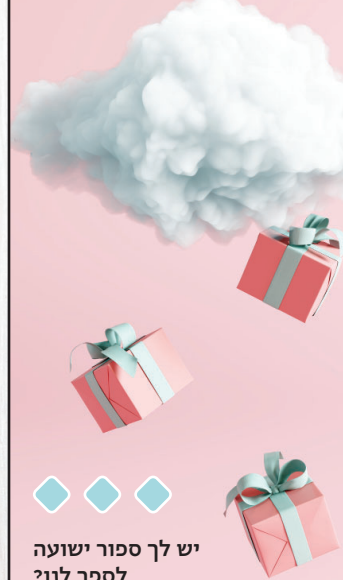
הדרך לצדיק



במבוך הזה תוכלו לעבור רק דרך התמונות שהאות הראשונה שלהם מרכיבה את השם: "רבי ישראל אבוחצירא"

מצמיה ישועה

סיפורי ישועות על זורעי צדקות



יש לך ספור ישועה
לספר לנו?
תשלח לנו ותפורסם
al5308000@gmail.com
02-5812252

מי בכלל תורם בקורונה?

המתנתי על הקו, וקיוויתי שהיא תענה לי, כך מספרת ש.ח. טלפנית במשרד חוט של חסד. היא ביטלה את ההוראת קבע שלה וכל כך כאב לי, דווקא בזמן הזה- הדבר האחרון שצריך לעשות זה להפסיק להחזיק תורת תשב"ר!

המתנתי על הקו, וקיוויתי שהיא תענה לי, כך מספרת ש.ח. טלפנית במשרד חוט של חסד.

היא ביטלה את ההוראת קבע שלה וכל כך כאב לי, דווקא בזמן הזה- הדבר האחרון שצריך לעשות זה להפסיק להחזיק תורת תשב"ר!

הגברת מאחורי הקו אכן הסכימה להמשיך את התרומה, אולי מפני שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.

והדבר המפתיע קרה אחרי שבועיים, אני יושבת במשרד ופתאום הטלפון בעמדה שלי מצלצל, ענית, הקול היה מוכר.

עוד לפני שהבנתי מה קרה אני שומעת- "זה קרה, חזרתי לעבודה ועוד הגדילו לי את השעות ואת הבסיס השעתי"

תוך כדי ההתרגשות שלה אני מתחילה לעכל מי זו בכלל ומה שקרה כאן.

שמחתי להיות השליחה של ה' לעזור לה בפרנסה, בפרט בתקופה הלא וודאית הזו...

נושעת על ידי
נתינת צדקה?
ספר לנו,
סיפורך יפורסם
ותזוכה בפרס

משראיתי שאין מענה, כמעט וניתקתי, כשלפתע שמעתי אות של חיים מהצד השני.

"שלום אמרתי" מה"שלום" הרפוי שלה הבנתי, המצב שלה כנראה לא כל כך משמח, נקרא לזה ככה.

מדברת ש. מחוט של חסד, אני יכולה להציע לך להחזיר את ההוראת קבע המחזיקה בילדי תשב"ר?

לפתע היא הרימה את קולה ואמרה- "מי תורם בכלל בקורונה???"

"תראו מה הולך בחוץ, אנשים מובטלים, אין פרנסה, ואני אחת מהם, פיתרו אותי מהעבודה לתמיד, ללא חל"ת וכעת אני נותרתי חסרת כל, אני מקווה לא להגיע לפת לחם"

באותו רגע ידעתי- הצדקה היא בדיוק התרופה

חיזוקון לומדים הלכה

נטילת ידיים בבוקר

כשהאדם ישן בלילה,
שורה על ידיו
רוח רעה,
וכדי להעבירה,
עליו ליטול ידיו
שלוש פעמים
לסירוגין
(בהלכה ובאגדה)



לקבלת מסרים מחזקים 052-6672221

ההגנה שלי בקורונה היא החזקת תשב"ר

תינוקות של בית רבן



לימוד התורה
של ילדים טהורים
יעמוד לזכותך
לכל ישועה ובכל זמן

02-5308000



כפהפרשה
מפעל הנוער כולל יוני השני

שו"ת אקטואלי

השאלות שלכם, התשובות של הרב

אם ה' אוהב אותי למה יש לי ייסורים? מה עושים עם מעוכבי שידוך?

אז ה' יתברך אוהב אותך! באמת אוהב כל אחד ואחד מבריותיו!

וה' אוהב אותך, גם אחרי שעשית את העבירה הכי גדולה, הלא מסיר את אהבתו. אבל מה זו אהבה? שהיא אוהב אותך וייתן לך להמשיך לעשות עבירות, חלילה? לטעות בדרכך? האם זה נקרא אהבה? שאדם יחיה בשקר וילך בדרכך של טעות ויעבור על רצון ה' ויתרחק ממנו?

הפסוק אומר 'את אשר יאהב ה' יוכיח! הגמרא אומרת שרשעים גמורים, שממש שונאים את ה' ואין להם שום קשר עם תשובה, ה' יתברך נותן להם שכר בעולם הזה, עושר, בריאות והצלחה, שיהיה להם טוב בעולם הזה. אבל מי שעוד יש לו איזה סיכוי לחזור בתשובה, ה' יתברך מביא עליו ייסורים, לעורר אותו לתשובה.

ועכשיו את ב"ה מאמינה שה' יתברך אוהב אותך, את צריכה גם להאמין שבאת לעולם הזה בשביל איזו תכלית מסוימת.

לכן תבקשי מה': 'ריבונו של עולם, תחזיר אותי בתשובה בלי ייסורים! בבקשה, אני רוצה לחזור בתשובה! אבל תרחם עליו! תחזיר אותי בתשובה בלי ייסורים! תן לי שכל, תן לי ללמוד איזה ספר שיקרב אותי לאמת!..'

אני, כמה פעמים ביקשתי מהקב"ה: "תפגיש אותי עם איזה ספר, עם איזה שיעור, משהו, שילמד אותי איפה אני טועה בעולם הזה! כי אני רוצה לעשות תשובה, אבל בלי ייסורים!"

ואני באמת מתפלל על זה חזק!

לכן תבקשי: 'ריבונו של עולם, תן לי לדעת שאתה אוהב אותי, ושיש לך פה איזה רצון שאני אלמד ואתעורר. בבקשה ממך הקב"ה, תעזור לי!

אני כל כך מאמינה בך שאתה אוהב אותי, אני חייבת לחפש - מה האהבה שיש בזה! כי בטוח שיש פה איזו אהבה!"

כי בעיניים שלנו הפשוטות, אנחנו לא רואים שיש פה את אהבת ה' במה שעובר עלינו, אנחנו רואים שיש פה ייסורים.

ה' זיכה אותי לא פעם, לעמוד ולהתבודד באריכות, ולבקש מה' שיקרב אותי מכל מה שעובר עלי! ויראה לי מה הוא רוצה ממני בייסורים שהוא מעביר אותי. התבודדויות ארוכות, ויום-יום! חצי שעה וגם שעה שהייתי מבקש מה': "תראה לי מהו העונן שבגללו יש לי את הייסורים האלו שאני סובל מהם! תראה לי! אין דבר כזה! אין ייסורים ללא עונן! אתה הרי אוהב אותי! תרחם עלי! ותמיד האמנתי שה' אוהב אותי והכל בשביל לקרב אותי, לכן לא היו לי שום שאלות. וכשאדם מתחיל להתעסק בתשובה כבר אין לו ייסורים. ואפילו שבפועל יתכן שעוד יעבור עליו מה שיעבור, אבל זה כבר לא מפריע לו.

בקיצור, אם ה' מעביר אותך הוא מצפה שתתקרב אלי! לכן תתחילי להתקרב אליו, ולהתבודד כמו שאמרנו, ואז הייסורים ייפכו להיות טוב ורק יקרבו אותך לה' יתברך עד הישועה השלמה.

[מאוד הייתי ממליץ ללמוד את הספר 'בגן האמונה' ואת הספר 'בשדי יער'].

שאלה: מה ניתן לעשות בנוגע למכה הנוראה של עיכוב הזיווגים שבדורנו?

תשובה: זו השגחה פרטית שאתה שואל כי בדיוק מישהו בא ואמר לי: "כבוד הרב זוכר שאמרתם לפלוני שילמד 'בגן השלום' וכשיסיים הוא ימצא את הזיווג שלו? הוא סיים ומצא את הזיווג שלו, ב"ה."

כמובן שאני שומע בכל פעם סיפורים כאלו, בחורים שמעידים בפני שברגע שהם סיימו ללמוד את כל הספר 'בגן השלום', בהבנה, מיד הם מצאו את הזיווג שלהם בהשגחה פרטית מיוחדת. לכן לגברים ולבחורים יש לי עצה קלה מאוד למצוא את הזיווג ומהר.

לקחת את הספר 'בגן השלום' וללמוד אותו בעיון, לסמן נקודות ולהתפלל עליהן, בעזרת ה', אתה מסיים את הספר ומייסס את הדברים ובס"ד מוצא את הזיווג שלך.

ולבחורות אני מיעץ, תלמדו את הספר 'בגן האמונה' ותעשו את החוק של התודה.

והחוק של התודה אומר, שאם תגיעי לנקודת האמונה, באופן שתוכלי להגיד לקב"ה: "מה שאתה רוצה הקב"ה גם אני רוצה. עד עכשיו לא היה לי זיווג, זה מה שרצית עד עכשיו? אני גם רוצה! אין לי שום טענות על מה שהיה עד עכשיו ואני מקבלת הכל באמונה! ואם אתה רוצה שיתעכב לי עוד קצת? גם אני רוצה מה שאתה רוצה!"

וכשתגיעי לנקודת הביטול הזו, לרצות את רצון ה', עד שתגידי תודה לה' יתברך מכל הלב על זה שהוא עיכב לך את הזיווג עד היום וגם אם הוא ימשיך לעכב לך אותו את רוצה מה שה' רוצה, כי את יודעת שה' אוהב אותך באמת, ומה שהוא עושה איתך הכל בטוח לטובתך, ולכן את אומרת לו תודה מכל הלב.

כל מי שתגיע לאמונה הזו מיד תהיה לה בעזרת ה' ישועה.

כדאי שתזמני לך איזה מאה חוברות של 'חוק התודה', ותפיצי אותם, כמה שיותר.

לשים את זה בבתי כנסיות, ובכל מקום שאתם הולכים, בחדרי המתנה, בבתי חולים, בכל המחלקות! כי החוק של התודה עובד, ופועל ישועות בכל תחומי החיים. ובזכות זה שתקחו על עצמכם להפיץ תראו ישועות גדולות ומהר.

אישה שואלת: עוברים עליי לא מעט ייסורים, ברצוני לשאול - אם ה' יתברך אוהב אותי, אם כן מדוע אהבתו אליי צריכה להתבטא בייסורים?

תשובה: אפתח בשאלה - אבא שאוהב מאוד את הילדה שלו. אבל יום אחד הוא שם לב, שהיא הולכת בדרך עקומה, דרך שמובילה אותה ממש לאבדון, והוא מנסה לרמוז לה, והיא לא שמה לב ולא מתעוררת. אז הוא אוהב אותה, אהבת עולם, אבל מה הוא אמר לעשות? להמשיך לפנק אותה ולתת לה כל היום שוקולדים, גלידות וממתקים, והיא תמשיך לצעוד בדרך העקומה שמובילה לאבדון? ברור שלא!



שידור חי

על ידי הרב שלום ארוש שליט"א
בכל יום שלישי, בשעה 20:00

שאלות ותשובות

ניתן לשלוח שאלות במייל
me5812210@gmail.com
או כמסרון לנייד:
052-6672221





הסדרה שלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696



שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

מי המכובד?

כל כבוד הבריות - תלוי בדיבור. כי כל העניין של הכבוד הוא בפה. וההפך: כל ביזיון הוא בפה. כי כך מכבדים אדם, שמדברים אתו בכבוד, וזההרים שלא לומר דבר שאינו לכבודו, כגון הערות וביזיונות וכד'. וכי מה יעשה כדי לכבד את השני, ישתחוה לפניו? לכן גם מה שנאמר: "איזהו מכובד המכבד את הבריות", העיקר זה בדיבור, שמדבר עם כולם בכבוד, ואינו פוגע בשום אדם בדיבורו. ולמה לא אמרה התורה: איזהו מכובד, שמכבדים אותו? כי הכבוד האמיתי זה כשהוא מכבד את כולם. יכול להיות אומנם, שמכבדים איזה אדם כי יש לו כסף, אבל כשלא יהיה לו כסף כבר לא יכבדו אותו, כי הכבוד האמיתי הוא רק למי שמכבד את כולם. מצוות כיבוד אב ואם - זו אחת מהמצוות היחידות שנאמר בהן מתן שכרן, שהוא אריכות ימים ושנים, והיא תלויה בעקר בדיבור, כמובא בגמרא: תני אבימי בריה דרבי אבהו: יש מאכיל לאביו פסיוני (הכוונה עוף משובח) וטורדו סן העולם, ויש מטחיו ברחים ומביאו לחיי העולם הבא. (קדושין לא). פירוש הגמרא, שיש אחד שמאכיל את אביו הזקן מאכלים יקרים ביותר, ולכאורה מכבדו מאד, אבל כשאביו שואל: מניין לך המאכלים היקרים הללו? הוא עונה לו בגסות: מה איכפת לך?



קניתי כל טוב בכסף מלא, ואני יורש גיהנום?! יאמרו לו: הכול נכון, אבל כבוד אב ואם העיקרי הוא בדיבור: אבא יקר. אמא יקרה. אני אוהב אותך. אני חייב לך את כל החיים. המלים היפות הן עיקר כיבוד אב ואם. אלו היית מכבד את אביך בפיך, ובנוסף למלים היפות היית גם מביא כסף ואוכל משובח, היה טוב, אבל אצלך העיקר - שזה הדיבור - חסר מן הספר... רבי נחמן מברסלב כותב בליקוטי מוה"ר בתורה ו', שיש שני סוגים של כבוד: יש כבוד של מלכים, שהוא כבוד של העולם הזה, עליו נאמר: "כבוד מלכים חקר דבר", וכולם חוקרים אחר הכבוד הזה, וחולקים על הכבוד הזה, ואותו אדם שיש לו את זה הכבוד, הוא בא לידי ביזיונות. כי הוא אינו מכובד מלמעלה, ועליו נאמר: "בוזי יקלו". כי מאחר שהוא בז לבריות, זו פחיתות כבוד כלפי הקדוש-ברוך-הוא, כי הוא בז למעשי ידיו של הקדוש-ברוך-הוא, לכן הוא קל בעיני ה', ואין לו שום כבוד אמיתי. אדרבה, הוא לא נחשב לכלום. לעומת זאת, יש כבוד שנקרא: "כבוד אלוקים", שעליו נאמר: "כבוד אלוקים הסתר דבר", ואסור לחלוק על הכבוד הזה, וזה הכבוד שייך למי שיש לו ענוה, שמכבד כל אדם, ששומע ביזיון ושותק, שאותו אדם הוא בודאי אוהב למטה ואהוב למעלה, והוא המכובד האמיתי, שמכבד את הקדוש-ברוך-הוא, מאחר שמכבד את בריותיו, ולכן הקדוש-ברוך-הוא מאציל עליו מכבודו.

הרה"ק ר' אברהם הכהן מקאליסק צדוק"ל זיע"א ד' שבט



לאורם נלך הילולא דצדיקיא

עם הערצת רבו מוויטבסק אליו שהיתה מופלאה ביותר וכעדות תלמידים הרה"צ רבי צבי הירש הארקער זצ"ל "כאשר סיפרו לי אני"ש שבאו משם ואמרו שבימי החול אמר כמה פעמים "קראו לאדמו"ר מו"ה ר' אברהם הכהן אשר אהבתו היה ממש נפש בנפש".

כאשר נסתלק רבן של ישראל מוויטבסק בא' אייר תקס"ח, הותר רבינו למלאות מקומו ובאגרת הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי ז"ע"ל נלחם את "יושבי ארץ הקודש וכל אנשי שלומינו" מזכיר הוא בהערצה את "הרב הקודש אדמו"ר מו"ה ר' אברהם הכהן הגדול שיחי", הממלא מקום קדושת רבינו הקדוש זללה"ה בחכמה ובריאה" וכן באגרתו להרבי ר' מנחם נחום מטשרנוביל ז"ע בעל "מאור עינים" קורא הוא לחזק את יושבי ארץ הקודש: "ומלכם בראשם הרב הכהן הגדול מאחיו מו"ה ר' אברהם".



כשביקר רבינו רבי נחמן מברסלב שלח אליו הרה"ק ר' אברהם קליסקר, שיבוא לבקרו. ומיד הלך רבינו לבקרו, וקבלו בכבוד גדול מאד מאד ובאהבה יתרה ובחבה גדולה מאד מאד. וגודל האהבה והחיוב שהיה להרב הקדוש מורנו הרב אברהם קליסקר עם כבוד רבנו הקדוש, אי אפשר לבאר ולספר, ובקשו שיתאכסן אצלו, והסכים רבינו להתאכסן בביתו על שבת אחת, ורבינו ז"ל התפעל מאד מהדברי תורה שלו ומהעבודת הש"ת שלו שהיתה בהתלהבות גדול מאד, והיה משבח רבינו ז"ל את רבי אברהם עד שאמר עליו, שאין עוד כדוגמת רבי אברהם, ואמר רבינו בזה הלשון: "הלא ראיתי כמה צדיקים, אבל שלמות הוא רק אצל הצדיק הקדוש רבי אברהם ז"ע". (שבחי הר"ן י"ח)

רבי אברהם נסתלק בעיה"ק טבריה בד' שבט תק"ע, מקום קבורתו ידוע למקום פועל ישועות, וכמו שהעידו עליו חכמי טבריה: "רוח אפינו קדוש, אחד היה אברהם מרנא ורבנא אשר תחת כל השמים ישרהו, ואורו על כנפי ארץ, האירו ברקיו תבל ומלואו מבין בדורו, כדאי הוא אברהם להגן על עלמא בזכותו חסד לאברהם אשר החסד מתגלגל על ידו" זכותו תגן עליו אכ"ר.

הרה"ק ר' אברהם מקאליסק זיע"א נולד לאביו הרב רבי אלכסנדר זיע"א, כבר בצעירותו נודע כגאון גדול ונחשב לאחד מבכירי תלמידי הגר"א מוילנא צדוק"ל.

כשזרחה שמשו של החסידות הלך רבי אברהם לתהות אחר קנקן של המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א, ושם נהפך לאחד מתלמידיו, כשחזר לביתו ביקר אצל רבו הגר"א, כשנשאל על ידו, מה נתחדש לו במעזריטש, היתה תשובתו: כי שם ראה בחוש את הו"חי בהם", ואילו תגובת רבו על התקרבותו לחסידות היתה: "ידוע ידעתי שרבים מגדולי הדור היו משתבחים בתלמידים כמותו, אמנם הניי בטוח שרג גדול כמותו, לא יאבד אפילו ביס".

רבי אברהם מעיד על דביקותו ברבו המגיד הגדול: "והנה אנכי ורעיי בהיותנו אצל אדמו"ר הרה"ם ממעזריטש נ"ע, היינו מסתפקים בדבר אחד זמן רב, כי אם לא באנו אלא לשמוע דיבור אחד זה דינו. והיינו שומרים אותו בקדושה ובטהרה, עד עת בא דיבור שנית.

רבדים, רבדים, הלכה ונשתלשלה עלייתם של שרפי מעלה לארץ ישראל, תלמידי הבעש"ט הק' והמגיד הגדול ממעזריטש ז"ע. ראשיתה בשנת תק"ד אשר בראשה ניצבו הרה"ק רבי נחמן מהורודנקה ז"ע נאמן ביתו ומחותנו של הבעש"ט, וסבו של רבינו ר' נחמן מברסלב ז"ע, והרה"ק רבי מנחם מנדל מפרמישליאן ז"ע ועוד מנייה של אותה שיירה היה כמאה וארבעים נפש רובם ספרדים ומיעוטם אשכנזים שנמנו בחלקם על נאמני החסידות.

ברם העליה ההיסטורית המשמעותית היא זו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטבסק ז"ע ועמיתו רבי אברהם קליסקאר ז"ע ואיתם הרה"ק רבי ישראל מפלוצק ז"ע ראשי אלפי ישראל בחירי תלמידיו של המגיד הגדול הרבי ר' בער ממעזריטש ז"ע, בראש ציבור גדול שמתה למעלה משלוש מאות נשפות. העליה ההמונית לארץ ישראל היתה בה' אלול תקל"ז.

לאחר הסתלקות המגיד ב"ט כסלו תקל"ג, דבקה נפש רבי אברהם בנפש הרה"ק ר' מנחם מענדל מוויטבסק ז"ע, בד בבד

קו האמונה
02-6444250

אני אוהב כל יהודי

כאן מצבה,
כאן אהבה!

להזמנת צמידים
ומוצרים נוספים:

050-9931931

*נא להתקשר בין השעות: 09:00-15:00



ברכת הצדיק מתחילה באמונה

לרגל הילולת הבבא סאלי זיע"א ד' שבט

הבבא סאלי גדל בתורה וביראת שמיים, עוד משחר ילדותו היה הבבא סאלי יושב ועמל בתורה הקדושה וביראת שמים ימים וילילות עד שהתעלה במעלות גבוהות. נהג בהנהגות של קדושה וטהרה, עד שנעשו אצלו כקניין טבעי, כחלק ממהותו שלו. כך נעשה בקיא בש"ס, בבלי, ירושלמי, ישר והפוך, עם ראשונים ואחרונים, הכל על כף ידו, כך נהיה לכלי מפואר.

בספר "פלאות ישראל" מובאים מכתבים שכתבו אליו כשהיה בגיל עשרים וארבע שנים בלבד. כבר אז כתבו עליו גדולי הדור תארים מופלאים: "צדיק דורנו", "אספקריא המאירה", "עננה הטהורה".

"על מי אתה סומך?!"

אב שהייתה לו בת חולה. לקחה אביה אצל טובי הרופאים, עברה בדיקות רבות, אבל הרופאים לא ידעו מה הבעיה שלה. היא לא הייתה מסוגלת לאכול, וכל הזמן הייתה מחוברת לאינפוזיה. יום אחד אותו אב שמע על כוחו של הבבא סאלי הקדוש, הלך האב לבבא סאלי. באותו היום חלה הבבא סאלי ולכן לא קיבל קהל, והאב הצטער מאוד. בסופו של דבר התברר שלקחו את הבבא סאלי לבית חולים בו שהתה ביתו של האב הנ"ל. סיפרו זאת לאותו אב. הוא רץ אל הצדיק וסיפר לו על הבת שלו. אמר לו הבבא סאלי: "אתה סומך על רופאים?! תסמוך על מי שאמר והיה עולם! תוציא את הבת שלך מפה מייד, ותהיה לה רפואה שלמה! אבל תוציא אותה תוך שעה. אם תוציא אותה אחרי שעה, אין לי מה להגיד לך".

האב המסכן, אשר ביתו הייתה מחוברת לאינפוזיה, רץ לרופא והתחנן לפניו שישחרר את ביתו לאלתר. אמר לו הרופא: "תחתום שכל זה על אחריותך", אמר לו: "אני חותם מייד. אם הבבא סאלי אמר, אז אני חותם". האב חתם ולקח את ביתו אל ביתם.

בדרך לבית, כשהם נוסעים ברכב, הילדה שלו אומרת לו: "אבא, אני רעבה". האבא נבהל, הוא לא הבין, הרי הילדה לא אכלה מזה חודשים. הם באו הביתה, ערכו מהר שולחן, והיא אכלה. וראה זה נס ופלא, מאותו יום הילדה הלכה והבריאה, אכלה והצליחה בחסדי ה' לעכל את המזון כראוי.

פנו ההורים אל הבבא סאלי להודות לו, אמר להם הבבא סאלי: "אל תגידו לי תודה רבה, זה הכל בזכות האמונה שלכם שהאמתם בקב"ה לבדו, עד כדי כך שהייתם מוכנים לעזוב את בית החולים וללכת הביתה".



אמונה בצדיק בהשם יתברך. מתחילה מהאמונה

לב חדש ברא לי

אחד ממשמשי הבבא סאלי כשהיה בבית חולים עם הבבא סאלי זצ"ל, סיפר שפעם כשהיה משמש את הבבא סאלי בבית החולים, הוא ראה רופא אחד עם תינוק ביד, ששאל אותו: "שמעתי שיש פה צדיק, איפה הצדיק הזה נמצא?". לקח אותו המשמש אל הצדיק. הבבא סאלי היה אז בסוף ימיו. הרופא שם את הילד על הברכיים של הבבא סאלי ואמר לו: "זה תינוק שהלב שלו כמעט גמור, וכל הזמן הוא בטיפול נמרץ, אולי כבודו יברך אותו". הבבא סאלי שאל את השמש שלו: "עוד כמה זמן סוכות?", ואמר לרופא: "תגיד לאבי הילד שבערב סוכות הוא יצא הביתה עם לב בריא", ואכן כך היה.

הרופא שהיה רחוק מתורה ומצוות, כמעט יצא מדעתו כשראה את גודל הנס בהתגלמותו, נס רפואי ממש! היה זה כאילו אותו תינוק קיבל לב חדש, השתלת לב. "צדיק גוזר והקב"ה מקיים".

מי הישועות

קבלן בניין, שהבן שלו היה חולה ל"ע במחלה ממאירה, מחלה קשה מאוד. כל הרופאים שהוא הלך אליהם לא הצליחו לעזור. הוא הלך הקבלן אל הבבא סאלי, והבבא סאלי נתן לו מים שישקה בהם את בנו.

הקבלן הביא את המים לבנו החולה, הבן שתה אותם והתרפא לגמרי. הבן שלו שמר על המים שנתרו לאורך זמן...

וכאשר נפטר הדור הראשון וחלה התרופפות בחומת ההבדלה, ובני ישראל לא היו מחוברים לתרבותם - הם אוטומטית נשלטו על ידי המצרים והפכו לעבדים. וגם אז, כל מי שהמשיך לשמור על הגחלת והיה נאמן לבתי המדרשות שהקים יהודה - לא חלה עליו גזרת השעבוד ולכן שבט לוי היו חופשיים גם בשיא תקופת העבדות.

אך כאשר משה רבינו הגיע והזכיר לעם ישראל את צוואתו ואת דרכו של יוסף, והזכיר להם את מקורם ואת אלוקיהם - הם התחילו להשתחרר מהתרבות המצרית, וברגע שרק החליטו להתנתק מתרבות מצריים - הם כבר היו לגמרי מחוץ לעולם המצרי. מצרים כולה עלתה בלהבות והתפתלה בכאבים ודיממה מבחינה כלכלית בריאותית וחברתית, ואילו היהודים פרחו ושגשגו, הם יצאו לגמרי מהעבדות והשליטה המצרית, וכבר במכת דם התעשרו עושר רב רק ממכירת מים בארץ שכולה מים!

בארץ ההשגחה

מה המסר של כל זה אלינו, בפרט בתקופה זו? כאן בעולמנו מתנהלות שתי מציאויות מקבילות שאין שום קשר ביניהן:

מציאות אחת של ארץ מצרים כלומר שליטה מוחלטת של כוחות הטבע שהם לכאורה קובעים הכול. כך רוב העולם רואים את העולם הזה. זה עולם שבו האדם הוא כגרגר אבק מול הקוסמוס, מציאות מוטלת בספק וכל חיידק ווירוס מאיימים על קיומו. איזו משמעות יש לחיים כאלה? משמעות של עבדות נרצעת למציאות אכזרית.

אבל ישנה גם מציאות אחרת. ישנם אנשים שחיים במערכת קיום שונה לחלוטין, חיים במציאות של אמונה והשגחה. עולם של תורה ואמונה שחי ונושם ומתקיים בלי קשר לחוקי הטבע. עולם שבו הורים מגדלים ילדים ומחננים אותם בלי שעבוד לעבודה מצאת החמה ועד צאת הנשמה. תשאל כל אברך איך הוא חי - זה לא על פי חוקי הטבע ולא על פי הכללים של עולם הטבע המוכרים לרוב העולם.

הבחירה להחליט איפה אתה חי - נתונה בידיים שלך בלבד. אם אתה מאמין בטבע - ה' נתן אותך בשליטת הטבע, בשליטת הסטטיסטיקה, בשליטת הנגיפים. אבל אם אתה מאמין באמת בה', אתה עולה מעל כל חוקי הטבע, מעל כל חוקי הרפואה, ואתה נכנס לעולם מופלא של השגחה פרטית, עולם שבו אין שום דאגה ושום צרה וחוסר, עולם של ביטחון אמתי, אתה מרגיש מוגן ורגוע באמת, כי אתה בידיים הטובות ביותר ויקרה לך אך ורק הטוב יותר לתיקון שלך ולנשמה שלך ולמילוי תפקידך ותכליתך בעולם הזה!

ביציאת מצרים לא יצאנו רק מצריים הפיזית, ולא השתחררנו רק מהשעבוד הפיזי. אלא ביציאת מצרים ה' הכניס אותנו לעולם המופלא של ההשגחה, לארץ החלומות האמתית, לארץ המושלמת של האמונה שהיא ורק היא המתכון ליציאה מהעבדות לחיים של משמעות.

ברכת שבת שלום ומבורך

השומר פיז בבית הכנסת
זוכה ליראת חטא
(ס.קדושת בית הכנסת)



מוסר הפרשה חידושים לפרשת שבוע

פינינים חסידות ברסלב

למתפלל יש קץ גאולה אחר

בפרשתנו (ו-ג) נאמר אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם. מבאר רבינו ה"אור החיים" הקדוש באחד מהפירושים לפסוק: "עוד ירצה לומר כי בא הקב"ה להשיב למשה על ששלחו קודם הקץ [שלא נשלמו עדיין הארבע מאות שנה], ואמר לו, כי הגם ששם קץ לחושך לצאת בני ישראל מארץ מצרים, והקץ עדיין לא נשלם, יש לך לדעת כי הקץ שעשיתי להאבות הוא בבחינת אל שדי, ובו שמתי גבול לגלות ואמרתי לו די [רק אחרי ארבע מאות שנה]. אבל יש בחינה אחרת שלא נודעתי להם, פירוש, שלא אמרתי להם הקץ שיהיה באמצעות הרחמים אם יבקשו ויעוררו רחמים, כמו שעשו ישראל שבקשו ממני רחמים ודפקו על דלתי הרחמים קודם הקץ. ולכן הגם שלא שלמו ימי העינוי והצרה, אעפ"כ ריחמתי עליהם במידת הוי"ה, והוא אומר בתחילה אני ה', והבן".

הנה לפי דברי האור החיים מבואר שבאמת בקשת הרחמים של ישראל היא זו שגרמה להם לצאת קודם הקץ שנגזר לאברהם. [ואמנם יש לומר שזה בצירוף שהקב"ה חישב להם את העינוי שהוסיפו מצרים במקום מספר השנים, אלא שמה שהקב"ה חישב כך במידת רחמי זהו על ידי התפילות. וזה מתקשר לדברי הרמב"ן (שמות ב. כג) בפרשה הקודמת על הפסוק "ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה".

שם דייקו מדבריו ז"ל שעם ישראל התעכבו סתם 60 שנה מיותרות, וזאת משום שלא הזכילו להתפלל לפני כך. ועכ"פ אנו למדים מזה גודל כח התפילה, אשר בידה להקדים את הקץ שנגזר לפני מאות שנים ומסר לאבות הקדושים. ויותר מזה מבואר, כי באמת לא היה בזה שיעור ממה שנאמר לאבות, כי יש קץ של ההנהגה הרגילה ויש קץ של ההנהגה ע"י תפילה, ואלו שני זמנים שמראש הם מחולקים. כי עם תפילה - יש עולם אחר וחשבון אחר. וכמו ששמוסר גדול זה צריך גם ללמוד לחיי היום יום שלנו, רבי נתן מברסלב היה רגיל לומר: בכל מקום שאני רואה חסרון, אני רואה חסרון בתפילה! או שלא התפללו על זה בכלל, או שהתפללו, אבל מעט. האמרה הזאת של רבי נתן טומנת בחובה את סוד החיים. יש בה את ההסבר לכל דבר, ואת הפתרון לכל דבר, והיא מוליכה את האדם ישירות אל האמת והתכלית.

למעשה, את מה שרבי נתן אמר, אפשר לומר במלים אחרות: בכל מקום שאני רואה חסרון, אני רואה חסרון אמונה. כי אמונה זו תפלה, ובוודאי, כל חסרון שיש לאדם, הוא תעודת העניות שלו, על חסרון אמונתו. כי אם יש לו אמונה, מדוע הוא מניח לעצמו לחיות עם החסרון הזה? מדוע הוא לא מתפלל ומבקש מה' שימלא לו את חסרונו?

לדוגמא: אדם שכבר חדשים או שנים, יש לו באופן קבוע איזה כאב או מיחוש. הכאב הזה למעשה צועק: יש כאן חסרון אמונה! מדוע איך מתפלל? מדוע איך מאמין שהקדוש ברוך הוא יעביר לך את הכאב הזה? מה

רבי פינים סטאלער (הנגר) זכרון-לב, לברכה, היה דבוק בה' יתברך, אף במושג זמן עבודתו על אף היותו אדם פשוט במעלה, שהיה מתפלל ומתבודד לה' יתברך כל מושג זמן עבודתו והיה אומר בתפלתו: רבוננו של עולם הנה לוקח אני בול עץ ומניפה ומניקה אני אותו בימי הראי עד שיעושה אני מסנני כלי החדר, כמו כן רבוננו של עולם עזרני שניקה את עצמי, שניקה את עצמי בטהרה לב לפניה, וכו' וכו' (שיש"ק ד-תקצה)

אמר רבנו: "אין אנו אומרים סהרופאים ורפואותיהם, אולם נשכר הולכים לרופא שילכו לרופא הגדול ביותר" (שם ב-ח).

רבנו אמר פעם לענין הרופאים והרפואות, "החולצות נשארת חולצות - גם אחרי הטפול ברופא והרפואות - והם רק מרפאים כמו "לאטע". דהיינו: כמו טלמי, שתופרים חתיכת בגד על החור ששעשעה בגד (שם ב-ט).

תאמר? שאתה יודע שזה תלוי בתשובה, ולדעתך אתה איך מסוגל לעשות תשובה? גם כאן נשמעת הצעקה: חסרון אמונה! מדוע איך מאמין שגם את התעוררות התשובה ה' יכול לתת לך? מדוע איך מתפלל על זה בעצמו, שה' יעזור לך לעשות תשובה? וכן על זה הדרך בכל חסרון וחסרון, החיסרון מראה על דבר אחד: חסרון באמונה.



שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה" קו ההלכה הספרדי: 3030*

משאלות שנשאלו בקו ההלכה

האם מותר לשתות ממים שהיו בבקבוק ונטלו מהם מים לנטילת ידיים לסעודה או למים אחרונים?

בספר חופת אליהו רבה שמואל בספר ראשית חכמה כתב שהנטיל ידיים מחבית, יש לחוש שלא לשתות מהמים הנשארים, משום שיש אומרים שזה עלול לגרום לשכחה, ונמצא שיש להיזהר בדבר זה, והוא הדין למים אחרונים שאין ליטול ישירות מהבקבוק אלא למזוג מעט מים לתוך כוס אחרת וממנה ליטול ידי. אור לציון (חלק ב' עמ' רצ"ט בהערות).

כמה נרות צריך להדליק לכבוד שבת?

מעיקר הדין די בהדלקת נר אחד, אמנם נהגו להדרר לעשות שני נרות, אחד כנגד "זכור" ואחד כנגד "שמור". וטוב לשזור את כל אחת מן הפתילות משתי פתילות ולעשותן לפתילה אחת ויש בזה סוד. ספר דבר בעיתו (חלק א' דף ס"ב עמוד א'). ויכולים להוסיף ולהדליק יותר נרות, ויש מהמקובלים הנוהגים להדליק שבעה נרות כנגד שבעה עולים לספר תורה שהם כנגד שבע ספירות.

שער הכוונות (דף ס"ז עמוד א').

על מי מוטלת המצוה "להכין" את הנרות להדלקה?



על הבעל מוטלת מצוות הכנת ותיקון הנרות, ניקויים והכנתם, ולשים את השמן וכיוצא בזה. וצריך לכונן בזה לתקן את חטא העגל, כי הגברים חטאו בחטא העגל ולא הנשים. בשם רבינו חיים ויטל שכתב "שתזהר אתה בעצמך בתיקון הנרות, ניקויים והכנתם בשימת שמנם וכיוצא, כי האנשים חטאו בעגל ולא הנשים". (כף החיים סימן רס"ג סעיף קטן כ"א) ומנהיג יפה שקודם ההדלקה יבהב הבעל הנר באש, כדי שידלק יפה. משנה (שבת כ"ח עמוד ב'). ובספר שיבת ציון (שער ג' אות ה') העיד שכך היה נוהג מו"ר אביו זצ"ל.

טיגתי פלפלים במחבת בשרית נקיה שאינה בת יומה (כלומר שעברו 24 שעות מהפעם האחרונה בשיבולתי בשרי) האם מותר לי לאכול בסעודה

חלבית?

למנהג האשכנזים אין לאכול את הפלפלים הללו עם חלבי, משום שהחריפות שיש בפלפל משביחה את טעם הבשרי שנבלע בתוך הכלי ונפגם לאחר 24 שעות, ומכל מקום מי שאכל מהם אינו צריך להמתין שש שעות מכל מקום אין לאכול עם חלבי. רמ"א (יורה דעה סימן צ"ו סעיף א'). ומנהג הספרדים שמותר אף לאכול יחד את הפלפל עם חלבי. שלחן ערוך (יורה דעה סימן צ"ו סעיף א').

אני בעל מפעל וקשה לי לשלם בזמן את המשכורת עקב חוסר בתזרים מזומנים, האם מותר לי לאחר את המשכורות כמה ימים עד שייכנס הכסף לחשבון?

אסור לאחר את המשכורות של העובדים ויש בזה חמישה איסורי תורה, א) "בל תעשוק את רעך" ב) "בל תעשוק שכר עני" ג) "בל תלין" ד) "ביומו תתן שכרו" ה) "לא תבוא עליו השמש" וכל הכובש שכר שכיר כאילו נוטל נשמתו, ולפי רש"י עובר גם על "לא תגזול". שלחן ערוך חושן משפט (סימן של"ט סעיף א')

אבל אם התנה מראש עם השכיר על כך, התנאי מועיל, שכל תנאי שקשור לענייני סמון, אפשר להתנות מועיל התנאי. שלחן ערוך חושן משפט (סימן ס"א סעיף ד' עמוד).

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ג שבט תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 4:22 תל-אביב: 4:37 חיפה 4:26 מוצאי שבת: ירושלים: 5:38 תל-אביב: 5:39 חיפה: 5:37 ר"ת: 6:14

פרשת וארא

סבלנות וארך אפים

"שלא נכשל במדת הכעס"...

החתם סופר נהג לקנות קודם הפסח כמות גדולה של מצות ולחלקן לעניים. בערב פסח היה אופה את ה"מצות מצוה" שלו בהידור רב. פעם אירע אחרי שהניח את המצות המהודרות בביתו ועלה ללמוד בבית המדרש, דפק עני בדלת וביקש מצות. הזדרזה המשרתת להביא לו מצות, ובטעות נתנה לו את ה"מצות מצוה" המהודרות של החת"ס.

מיותר לציין את הבהלה שאחזה בבני הבית ואת צערה הגדול של המשרתת כשנתבררה הטעות. הרבנית היתה אובדת עיצות כיצד תודיע לבעלה על הפסד המצות המהודרות.

כשחזר החת"ס לביתו ונודע לו את שאירע. חייד בשלוה ואמר: "לא קרה אסון, חלילה, מוטב שאוכל מצות פשוטות" ככל בית ישראל, ובלבד שלא אכשל במדת הכעס המגונה".

הלמות עמלים - ח"ב.

להנהיגם בנחת...

בהיות כ"ק האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר זצ"ל רב בטורטשיין, טחנו פעם לפני הפסח קמח למצות בריחיים של גוי והושיבו שם משגיח על הטחינה. בליל שבת אחרי התפלה קרא האדמו"ר לגבאי שילך עמו לטחנה. היה זה לילה חשוך וגשום. כשבאו לטחנה מצאו את המשגיח ישן. העיר אותו הרבי והלה התעורר ונבהל מאוד בראותו את רב העיר עומד עליו.

הרגיעו הרבי ואמר לו בנחת: "אל תירא, רק אמור לי בבקשה כמה זמן אתה ישן?" השיב המשגיח: "כשעה". ציזה הרבי מיד להפריש את הקמח שנטחן במשך שנתו, ולא להשתמש בו לאפיית המצות.

לאחר מכן כשראה הרבי שהאיש נרגע לחלוטין, גער בו על אשר מעל בתפקידו כמשגיח, "כלום לשם כך שמנוך כאן, על מנת שתישן, לפסול ח"ו את כל הקמח?" - הוכיחו הרבי. בגלל הבלגות ומתינותו של הרבי שדיבר אליו בתחילה בנחת, שלא יתבלבל מרוב פחד ובהלה, יכל הרבי לדעת כמה מן הקמח נפסל.

מגדולי החסידות

לנהוג בסבלנות ובנחת עם בני ביתו ותלמידיו, ולא בכעס והקפדה!
נלמד מהפסוק: "וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום את בני ישראל" (פרק ז'-ג)

וכתב רש"י: "ציווה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם". וביתר פירוט מובא במדרש: אמר להם הקב"ה, בני סרבנים הם, רגזנים הם, טרחנים הם, על מנת כן תהיו מקבלים עליכם, שיהיו מקללים אתכם שיהיו מסקלים אתכם באבנים" (מד"ר שמות ז-ב).

על חובתו של המנהיג והמחנך להזהר מכעס והקפדה, כתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (בספרו יערות דבש ח"א דרוש יב) את הדברים המאלפים הבאים: "כי מדרך הנימוס והנהוג במנהיגי עם, שכיח באיש אחד כאשר ירבה עליו העומס וטורח הציבור, יכעיסנו ויקוץ ברוב טורח וזהו מטבע האנושי. אבל באמת חטא גדול הוא למנהיג, שמחוייב לישא כצאן עלות ינהל מבלי לבעוט בטורח ועומס, וכמה שיותר עליו הטורח, יותר עליו החיוב להתנהג בנעימות בלי שום כעס".

וכך גם רב, כלפי תלמידיו. העיר בזה הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל (בספרו משנת רבי אהרן), כי כל מלמד דרדקי שהינו קפדן, אף שעושה מלאכתו באמונה ומשתדל בכל כוחו, מנרע הוא מהשפעתו החינוכית על התלמידים, וממילא הוא יתבע על כך שמיעט בהרבצת תורה. וכל כך למה? משום שאילו הייתה בו יותר אהבת הבריות, היה מקרבן יותר לנועם לימוד התורה ודיבוריו היו נשמעים יותר, כנאמר "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם".

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל הביא בספרו (אמרי דעת ח"א מספר מנחת שמואל כיצד על הרב להוכיח את תלמידיו בזמן הזה, וכך כתב: "אבל ראוי שתדע שכך קיבלתי מרבותי, ובפרט מאדמו"ר רבי חיים מוולוז'ין, שבזמן הזה, תוכחות קשות אינן נשמעות, ומי שאין טבעו לדבר רכות, וממהר לכעוס על עושי עוול, ובפרט כשלא ישמע לו, פטור ממצות תוכחה". מוסיף ע"ז רבי מיכל יהודה: "זה לימוד לנו שצריך שיהיה כל המשא ומתן עם התלמידים באהבה וקירבה".

עוד כתב רבי מיכל יהודה (בספרו דרכי החיים): "מסופר על אחד הגדולים שהיה מחנך את נכדו היתום מאביו, וכשהיה צריך להענישו, כי יש לפעמים שצריך לקבל עם "שבט", היה אומר מקודם: "הנני מוכן ומזומן לקיים מצות חושך שבטו שונא בנו!" אפשר כבר לתאר איזה "שבט" הוא היה מקבל.

"אם האב יכלכל את הפעולה על דרך זו" - אמר רבי מיכל יהודה - "בטוח שלא יכשל. זה וודאי שבדור האחרון הילדים מפונקים ביותר. בתקופה שלנו, לא ידענו מדברים כאלו. בבית לא היה כלום, ולא ביקשו שום דבר. היום בזמנינו, מבקשים כמו בני עשירים".

עלון "איש לרעהו" פרשת וארא הוקדש לעילוי נשמת איש תם וישר
ר' מרדכי יהודה בן ר' יעקב קאפל עבי מנדל ז"ל

שיום היאהרעייט חל ביום ה' שבט ומנוחתו כבוד בהר הזתים ירושלים עיה"ק תובב"א, ת. נ. צ. ב. ה.

משפחת ר' נתן אפטרגוט - אנטוורפן, בלגיה - משפחת ר' יוסף בנימין הכהן - בני ברק, ישראל - משפחת ר' מרדכי מנדל - וינה, אוסטריה

להרגיש ולהשתתף בצערו של הציבור, ולשאת בעול עמו!

נלמד מהפסוק: "אלה ראשי בית אבות בני ראובן... ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי" (פרק ו-יד, טו)

הקשה השל"ה הק: מה פשר תיבות "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כך אצל ראובן ושמעון? ותיירץ: כי בני שבט לוי הרי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם, ושם קהת על שם שניהם קהות, ושם מררי על שם וימרו את חייהם. זהו שאומר "ואלה שמות בני לוי". ומכאן כותב השל"ה - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, אהיה אשר אהיה, אהיה עמהם בגלות זו, אהיה עמהם בגלות אחרת. עכ"ד.

בתקופתנו שעם ישראל בכללותו שרוי בצער, מי מבחינה בריאותית, ומי מבחינה כלכלית, ומי מבחינה רוחנית, וכיו"ב, ראוי לכל אדם להרגיש בצערו של הציבור ולשאת בעול עמו, וכדברי חז"ל (תענית יא.): בזמן שהציבור שרוי בצער, אל יאמר אדם אלך לביתי ואוכל ואשתה ושלוש עליך נפשי וכו'.

אלא יצער אדם עם הציבור שכן מצינו במשה רבינו שציער עצמו עם הציבור, שנאמר "וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה". וכי לא היה למשה כר אחד או כסת אחת לישיב עליה? אלא כך אמר משה: הואיל וישראל שרויין בצער אף אני אהיה עמהם בצער. וכל המצער עצמו עם הציבור זוהו ורואה בנחמת ציבור.

ביסוד זה ביאר הגה"צ רבי יוסף סלנט זצ"ל (בספרו באר יוסף) את הפסוקים בפרשת נצבים "פן יש בככם איש או אשה... אשר לבבו פונה היום מעם ה'" ללכת לעבוד את אלוהי הגוים ההם... והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אליך למען ספות הרוה את הצמאה, לא יאבה ה' סלוח לו"...

כשמדבר הכתוב על הפורש מהציבור לעבוד עבודה זרה, כלל בזה גם כן את הפורש מהציבור ומפנה להם עורף מלהשתתף בצערם ובסבלם, ותחת זאת הולך לדרוש רק טובת עצמו והנאותו, על זה אמר הכתוב: "והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אליך" והיינו שאומר "אלך ואוכל ואשתה ושלוש עלי נפשי". וזהו "למען ספות הרוה את הצמאה" - שהוא יאכל וישתה וירוה את עצמו בזמן שכל העיר והמדינה כולה צמאה ושרויה בצער.

ופעמים אף מוסיף אדם לעצמו - בגלל צרת הציבור - שובע ועושר כדי להנות מחורבן הציבור, כגון שיש לו אוצרות של פירות ומפקיע שערים בשנת בצורת (או כמו שרואים היום כיצד רודפי הדת מסיתים ומפיצים שנאה נגד החרדים כדי להבנות פוליטית ממצב התחלואה הקשה שאנו שרוים בה), זהו שאמר הכתוב "למען ספות הרוה את הצמאה" שמתוך ה"צימאון" של הכלל והציבור, יוסיף לו שובע ורויה.

על זה אמר הכתוב: "לא יאבה ה' סלוח לו", אשר לכאורה אינו מובן במה מדבר הכתוב: אם לא עשה תשובה, פשיטא שלא יסלח לו כמו כל חטא. ואם עשה תשובה הלא אין לך דבר העומד בפני התשובה!?

ואולם לפי המבואר בגמרא (שם) שעל הפורש מן הציבור נאמר (ושעיה כב) "ונגלה באזני ה' צבאות אם יכופר העוון הזה לכם עד תמותו", וכן לפי מה שמנה הרמב"ם (פ"ד מהלכות תשובה) את הפורש מן הציבור, בכלל כ"ד דברים המעכבים את התשובה ואף נועלים דרכי התשובה בפניהם, אם כן מובן דברי הכתוב "לא יאבה ה' סלוח לו". והיינו, אף שהקב"ה חפץ בתשובת הרשעים כמו שנאמר "שובו בנים שובבים" (ירמיה ג') והשי"ת מחכה ורוצה בתשובתם, אבל זה הפורש מן הציבור ועוד מוסיף

צרת זולתו גוזלת שנתו...

כאבו של כל יהודי דיכא את כ"ק האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זצ"ל. הוא היה מיצר בצרת הזולת כאילו היה זה צערו הפרטי. מיסוריו שלו התעלם לגמרי, וגם בימים בהם התפתל בכאבים מייסורים, לא חדל מלקבל את הפונים אליו בפנים קורנות ומאירות.

כל כך חש לבו הרחום את צרותיהם של ישראל, עד שהיו לילות בהם מרוב צער ועגמת נפש, נדדה שנתו מעיניו ולא ישן כלל עד שבבוקר לא היה זקוק ליטול את ידיו. לא אחת סיפר למשמשי: "לא ישנתי כמעט שבוע שלם, כי הגיעו קוויטלאך קשים, ולא יכולתי לתת תנומה לעיני".

נכנס אחד החסידים ליחידות אצל הרבי ושפך את מר לבו כשדמעות בעיניו, על הצרות הקשות שפוקדות אותו. כאב הרבי את כאבו, והחל לעודד את רוחו כשאינו חוסך ממנו את ברכותיו לישועה בקרוב.

גם לאחר שפנה החסיד ויצא, היה הרבי נסער ונגרש ולבו התפלץ מצער. כעבור מספר ימים שח הרבי למקורביו: צרותיו של אותו יהודי נוגעת מאוד ללבי, ומטרידה את מנוחתי, מזה כמה לילות שאיני מסוגל לעצום עין בגללי".

אחר הוסיף הרבי ואמר: "חש אני שעתה כבר הגעתי למצב שהיסורים מעיקים עלי. אילולא מכאובי יכולתי לדבר יותר על לבו, לעודדו, ולפרוק ממנו צרת נפשו, אך היסורים מונעים ממני לסייע לנשברי לב. לפיכך הרגשתי הפעם מעוקה מיסורי גופי, היות והם הפריעו לי לעזור ולסייע לנשברי לב כראוי".

משה איש האלוקים

דאגה לרחוקים...

בזמן מלחמת תש"ח, בעיצומו של המצור על ירושלים, ישב הגרי"ז סולובייציק זצ"ל על תלמודו בחדרו שפנה לרחוב, חשוף להפצצות, בו בזמן שכולם חיפשו מחסה במקום מוגן. בני ביתו ביקשו ממנו להכנס לחדר הפנימי שהיה מוגן יותר, אך הגרי"ז נשאר במקומו, מתעמק בתלמודו.

קול הפגזים שהתפוצצו סמוך לביתו, כלל לא הפריעו לו בריכוזו... בנו הגרמ"ד שליט"א סיפר: "אנחנו רעדנו מפחד, אך אבא הרגיע אותנו, ושלוות נפשו השפיעה עלינו לטובה".

ואולם, לעומת זאת, כאשר בסביבתנו לא היו הפגזות, היה הגרי"ז מתוח ומודאג מאוד ממה שקורה במקומות רחוקים יותר. כאשר נשאל לפשר הדברים, איד זה שעתה שההפגזות רחוקות יותר הוא מתוח יותר, הסביר, שכל עוד שנופלים הפגזים קרוב לביתו, הרי הוא במצב של אונס, ואין באפשרותו לעזור לאחרים, במצב זה אין סיבה להיות במתח... ואולם כאשר אצלו שורר השקט, הוא מהרהר ללא הרף מה בידו לעשות כדי לעזור לאלה הנמצאים בצרה, ודאגה זו גוזלת ממנו את מנוחת הנפש.

במחיצתם

עמו בצרה...

סיפר תלמידו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל: "לפני שנים רבות ניגשתי אל רבי חיים פנחס לבקש ברכה עבור בני ששה במשך תקופה ארוכה בבית החולים, מעבר לסבלו הקשה של הילד, הרי שהמצב הותיר את רישומו על בני הבית כולם. ביקשתי מראש הישיבה כי יתפלל עבור בני שירפא במהרה, הוא כמובן נענה לבקשתי וברכו בברכת רפ"ש.

לא הסתפקתי בזאת והעמדתי אותו על חומרת המצב והשלכותיו: "אינני מצליח לנהל סדר יום נורמלי ונגרם לי ביטול תורה גדול". ראש הישיבה לא יכל לעמוד בזה. הוא פרץ בבכי והאציל לי ברכה מעומק לב. תוך שהוא מבטיח כי המצב ישוב במהרה לקדמותו.

ומעשה בראש ישיבה, תלמיד רבי חיים פנחס שיינברג שביקש ברכה ממנו עבור תלמידו. שאלו רבי חיים פנחס לשם אמו של התלמיד, והשיב כי אינו יודע. פנה אליו רבי חיים פנחס בתביעה מהולה בתמיחה: "כיצד יתכן הדבר והלא אני יודע את שמך ושם אמך!" תוך שהוא מוסיף ומפרט: "הלא לפני כשבע עשרה שנה פנית אלי לבקש ברכה, ומאז איני חדל מלהתפלל להצלתך".

הלמות עמלים

המשך – נשיאה בעול עם הציבור

לשאת צרתם של ישראל...

מעשה במושל ערבי בירושלים שביקש תואנות להתעלל ביהודים. הלך והפיץ עליהם בפומבי, דיבה שפלה, כאילו מלעיגים חכמי ישראל לדת הישמעאלים, באומרו לעורר עליהם את חמת ההמון הפראי, אימה ופחד אחזו ביהודי העיר. ואולם הצדיק המקובל **רבי שלום שרעבי** זצ"ל הרגיע את הרוחות, בהבטיחו, שלא יאונה ליהודים כל רע.

והנה עוד באותו יום חלתה בתו של העריץ הערבי במחלה אנושה, הרופאים שהוזעקו אל מיטתה, לא יכלו למצא לה מזור ותרופה, ומצבה החמיר שבעתיים. יעצו לו חכמיו לפנות אל הקדוש היהודי, רבי שלום שרעבי, ששמעו הולך לפניו כעושה נפלאות ובוודאי יושיעו.

פנה המושל אל רבי שלום והפציר בו לבוא לרפא את בתו. הלך רבי שלום אל בית המושל להתפלל לרפואת בתו החולה. והנה באורח פלא השתנה מצבה וניכרו על פניה סימני התאוששות ושיפור בבריאותה.

ניגש המושל לרבי שלום ונשק את ידיו בהתרגשות. אח"כ ביקש להעניק לו דורון חשוב, אולם רבי שלום דחה את מתנתו באומרו: "אינני רוצה מאומה, רק אל תעשה רעות לבני עמי". מיד הבטיח המושל להפסיק מיד את השיסוי שערך נגד היהודים ולהשגיח לבל יפגע בהם איש.

אורות ממזרח

הנאה מכך אין הקב"ה רוצה בתשובתו, ועל זה נאמר "לא יאבה ה' סלוח לוי" שאינו רוצה בתשובתו, וזהו גופא העונש הגדול. ורק אם יתאמץ ביותר לשוב אל ה' תקובל תשובתו כמש"כ הרמב"ם שם.

וכך גם בשעת שמחה שיש לו לאדם. כגון בשמחת נישואי צאצאיו, ראוי שלא ישכח מצערם של הסובלים, שהרי גם את זכרון צער החורבן מעלה על ראש שמחתו בשבירת הכוס. כ"ש בזמן המגיפה, יש לקבל באהבה ובהתחשבות את צמצום מוזמני סעודת השמחה כלפי חוץ, ולהסתפק בשמחה המרובה שבלב.

וכמו שמצינו בלשונו הזהב של הרמב"ם (פ"ו מהלכות יו"ט הי"ח): "כשהוא אוכל ושותה, חייב להאכיל לגר ליתום ולא למנה עם שאר העניים האומללים. אבל מי שנועל דלתות הציבור ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ומרי נפש, אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו".

ותמה על כך הגה"צ **רבי צבי הירש פאלי** זצ"ל: בשלמא אם הרמב"ם היה פוסק שמי שאינו מאכיל את העניים, לא קיים מצות צדקה, היה מובן, אבל מנין לו לרמב"ם שלא קיים מצות שמחת הרגל אלא רק שמחת כריסו!?

אלא ביאר רבי צבי הירש (וזהו יסוד המחייב כל אדם שחוגג את שמחתו): לא יתכן שאדם ישמח עם בני ביתו ביום טוב שמחה אמיתית, כאשר משאיר בחוץ את העניים ומרי הנפש ואינו משמחם. איך יתכן שיחוש במצב כזה ששמחתו שלימה?

משל לאדם המשיא את בנו, ובאותה עת, מוטל אחד מבניו האחרים חולה במטתו, הלא וודאי לא תהיה שמחתו שלימה! גם כאן חלק מ"בני ביתו" לא משתתפים, ואם בכל זאת שמח הוא, הרי הוכחה שאין זו שמחת הרגל אלא שמחת כריסו! עכ"ד רצ"ה פלאי.

את זאת נקיש גם לתקופתינו: איך יתכן במצב שכל כך הרבה סובלים ומצטערים, יחוג אדם את שמחתו הפרטית בהרחבה כמימים ימימה, כאילו לא קורה דבר בעולם. על כן יש לקבל באהבה ובהבנה, עם כל הקושי שבדבר, את הנהגת כל כללי הבריאות שהורו לנו גדולי ישראל, ובס"ד נושע בקרוב.

ענוה

גם אחרי שעלה אדם לגדולה, ישאר בענוותנותו!

נלמד מהפסוק: "הם המדברים אל פרעה... הוא משה ואהרן" (פרק ו-כז)

ופירש רש"י (עפ"י מגילה יא.): הם בשליחותם ובצדיקותם מתחילה ועד סוף". בזאת מלמדים אותנו חז"ל כי אף שעלו משה ואהרן לגדולה בשליחותו של מקום, נשארו הם בצדקתם ובענוותנותם כבתחילה.

החיד"א ז"ל (בספרו **דבש לפי**) מונה את המעלות הטובות שישנן למי שיש בו מדת הענוה: א) דומה כאילו מקריב כל הקרבות, כמו שנאמר "זבחי אלוקים רוח נשברה" (ותהלים נא). ב) נמחלין לו כל עונותיו. ג) נעשה צינור שדרכו עובר כל השפע לעולם, וזוכה שהש"ת מפרנסו בשפע ואינו בא לידי עניות. ד) השכינה שרויה עליו וכולם מתיראין מפניו, כמו שנאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ה) תפלתו אינה נמאסת וזוכה לגן עדן. "ענו" בגימטריה "בעדן", כיון שזוכה לגן עדן.

הגר"י קנייבסקי – **הסטייפלער** זצ"ל כתב (בספרו **חיי עולם** פכ"ז) על מעלת הענוה: "ואולם מדת הענוה היא מדריגה גדולה מאד, אשר מרוב הקושי בהשגתה חשבה רבי פנחס בן יאיר (במס"י) אחר החסידות, כי הגאווה היא מדה טבעית בלי שום טעם, והיא מצויה בקטנים ובגסי השכל כמו בגדולי הכשרון...

אבל הזוכה למדת הענוה, להרגיש את עצמו בפועל ממש כדבר שאינו כלום, בהתבוננו שכל מהותו וחכמתו והרגשותיו ויופי כשרונותיו וקניניו הכל אינו שלו, כי אם שאול נשאל לו לזמן קצוב מאת הש"ת אשר עשהו, ועתיד ליטלה ממנו בהגיע יומו ולבבו נשבר באמת, מיד שורה עליו רוח טהרה ואמונה, רוח דעת ויראת ה'".

מצות ענוה...

שאלו את כ"ק האדמו"ר מאוסטרובצה זצ"ל, מדוע לא נאמרה מצות ענוה בתורה. והשיב: אם היו מצווים בתורה על ענוה היה מי שיאמר: "אני אדם גדול, אלא שהתורה ציוותה להיות עניו לכן מקיים אני את המצוה". לכן לא כתוב בתורה להיות עניו, אלא הזהירה על האמת. להתרחק משקר! למען תדע את האמת שבעצם אינך אלא שפל מאד...

עוד נשאל האדמו"ר: מדוע הורו לנו חכמים להיות "ענוותן כהלל" וכי זו משימה קלה לה להדמות הלל הזקן? השיב הרבי: תינח היו אומרים "יהא אדם חכם בתורה או צדיק וקדוש כהלל"? אזי אכן יש מקום לשאול איך יגיע אדם לדרגתו? אבל כשאמרו להיות עניו כהלל, הרי אדרבה, קל לנו יותר להכיר בשפלותינו מאשר להלל הנשיא, שהוצרך לצאת מגדר אנושי כדי לבוא לידי הכרה כזאת...

מרבצי תורה מעולם החסידות

"כיהודי פשוט"...

בשנת תש"כ התקיים כנס גדול בתל אביב בענין כבוד התורה בו נאמו גדולי ישראל: **כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל** **כ"ק האדמו"ר מאוז'רוב** והגאון **רבי חיים שמואלביץ** זצ"ל. באתי עם משלחת רבנים לביתו של ראש ישיבת פוניב'ז הגאון **רבי שמואל רוזובסקי** זצ"ל להזמינו לכנס, וכמובן נענה שיבוא לכבוד התורה, אמרתי לו שבכוונתי להביאו במכונית כראוי למעמדו ולהושיבו על הבמה.

תגובתו היתה נחרצת: "לא! עדיין מוקדם בשבילי לשבת על במות. אסע באוטובוס כיהודי פשוט" כל הפצרותי לא הועילו. הוא בא לבדו באוטובוס ציבורי ועמד בין כל הקהל...

שיחות חיים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

"במשיח-לפי-תמו"

שולח הסיפור מבקש רשות לפתוח בדבר-תורה.

כמובן ש'אֶפְשָׁרְנוּ לוֹ...'

לאה אמנו פונה לרחל אמנו בתלונה: "וְתֹאמַר לָהּ הַמַּעֲט קִחְתְּךָ אֶת אִישִׁי וְלָקַחְתָּ גַם אֶת דּוֹדָי בְּנִי" (ול, טו) שואלים ה"עוילם" כיצד אומרת לאה דבר כזה למי שגילתה לה בשעתו את הסימנים - ובעצם נתנה לה את הבעל!?

אלא - מתרצים - רחל עשתה את החסד שלה באופן כזה מושלם, ובכל-כך הרבה חכמה וְטוֹב-לֵב, עד שלאה כלל לא הרגישה שרחל וויתרה עבורה.

אז מה, קורא יקר, האם ברצוני לומר לך ווארטים? לא ולא!

זו רק "הקדמה" לסיפור שברצוני לספר:

* * *

אני אברך מירושלים. הקב"ה זיכה אותי למסור שיעור מידי ליל-שבת. לקראת שבת פרשת 'מקץ' חשבנו לשבות מחוץ לעיר. כבר בתחילת השבוע פניתי למארגן השיעור וְעִדְפָנְתִּי אותו שיש סיכוי שלא אהיה כאן בשבת, ויצטרכו למצוא ממלא-מקום למסירת השיעור. אך מכיוון שהנסיעה עדיין לא סופית, הרי שבאם אחליט לנסוע - אעדכן אותו.

במשך השבוע השתנו התוכניות. לא רק שהחלטנו לא לנסוע לשבת, אלא אף הִזְמַנְנו אורחים אלינו. כאשר מצאנו עבורם דירה, גילינו שאין בה גנרטור. מכיוון שהאורחים מקפידים על חשמל כשר, הבאנו עבורם תאורת חירום מגמ"ח.

ומיהו בעל הגמ"ח? מארגן השיעור! כאשר שמע שאנחנו זקוקים לשאול תאורת חירום עשה אחד ועוד אחד: אהה, בטח במקום אליו הם נוסעים להתארח בשבת אין גנרטור. הם הרי אמרו לי שאולי ייסעו, וכעת נוספה לכך תאורת החירום... מסקנה: יש למצוא ממלא-מקום לשיעור בליל שבת!

* * *

אבל כעת זה כבר לא תחילת שבוע, אלא סוף שבוע. ממי אפשר לבקש להכין שיעור טוב מהרגע-להרגע? התקשר לשותף שלו בארגון השיעורים על מנת להתייעץ על מועמד מוצלח.

השותף ענה מיד: האדם היחיד שיכול להתארגן למסירת שיעור

- למרות השבת הקרֵבָה ובאה - הוא רק פלוני אלמוני. וכאן נקב בשמו של תלמיד-חכם מובהק.

התלפון הבא היה אל אותו תלמיד-חכם, שאישר את הכנסת השיעור ומסירתו...

אני לא ידעתי כלום מכל המתואר, שכן כאשר עדכנתי את המארגן בתחילת השבוע על הרצון לנסוע, אמרתי שאם זה יתרחש לבסוף אודיע לו. מכיוון שלא הודעתי לו היה פשוט אצלי שאמסור את השיעור כמו בכל ליל שבת. ואילו המארגן, כאמור, הגיע למסקנה שאני נוסע כתוצאה מ"ראיות נסיבתיות שהתגבשו בתיק..." - כלומר, הבקשה שלנו לשאול תאורת חירום.

מגיע ליל-שבת-קודש. ובעודי צועד במסדרון בית הכנסת לשם מסירת השיעור הקבוע, אני פוגש את פלוני אלמוני, התלמיד-חכם המובהק שהתבקש למסור הפעם את השיעור. הוא קולט אותי, ניגש אלי ושואל בשיא הטבעיות: "נו, על מה תדברו היום בשיעור?"

אני, לפי תומי, משתף אותו בנושא אך הוא לא מסתפק ורוצה לשמוע קצת יותר. אני שמח להשמיע לו, וכאשר אני מסיים אנו נפרדים לשלום.

* * *

השיעור נמסר כבכל ליל-שבת, ורק כאשר אני פוגש את המארגן הוא מעדכן אותי ב"דרמה" שהתרחשה בלי שאדע. אותו תלמיד-חכם התבקש להכין ולמסור שיעור, אך כאשר הגיע למקום והבחין בי קלט שמדובר בטעות. המשפט הכי טבעי שהיה אמור להיפלט מפיו היה צריך להיות: "רגע, אתה פה?! אז למה ביקשו ממני להכין שיעור? אתה מתכוון למסור עכשיו שיעור?"

אך לא. בחכמתו וְטוֹב-לֵבֹו התעניין אינסטינקטיבית בנושא אודותיו אני אמור לדבר הערב...

ויותר מזאת: לאחר מעשה קלטתי שהתלמיד-חכם חשש שמא מחמת שתכננתי לנסוע לא הספקתי להכין שיעור, וכדי להשאיר אופציה פתוחה התעניין מה נושא השיעור - במילים אחרות: "האם הספקת להכין שיעור? אם-כן אני יכול ללכת ברוגע..."

והכל, בחביבות. "במשיח-לפי-תמו"...

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**



עלון השבוע פרשת וארא הוקדש לעילוי נשמות

מרת קמי נעמי בת ר' דוד זרחל ע"ה, נלב"ע כט טבת, ת.נ.צ.ב.ה.



עלון "איש לרעהו" פרשת וארא הוקדש לעילוי נשמת
רבי מיימון ז"ל בן זוהרה ע"ה
נלב"ע ד' שבט תשע"ג
ת.נ.צ.ב.ה.



ליקוטים וסיפורים נפלאים - וארא

"וידבר אלקים אל משה" (ו, ב)

דבר אתו משפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה (רש"י).

הגה"צ רבי יואל אשכנזי זצ"ל אב"ד דק"ק זלאטשוב, כיהן ברבנות בצעירותו, כששמו עדיין לא הלך לפניו בעיירה קטנה ולא נודעת, משם היה נודע מדי פעם בפעם אל רבו הק' הרבי ר' מאיר'ל מפרמישלאן ז"ע.

בראשית כהונתו שם, לא מצא שוחט הקהילה חן בעיניו, ורצה להעבירו ממשרתו, הלה, שגם כן היה נמנה על חסידי פרמישלאן, נשא רגליו ונסע אל הרבי ר' מאיר'ל, והתאונן לפני רבו שהאב"ד דקהלתו רבי יואל לוקח את לחמו ממנו, ואין לו לפרנס את ביתו ולתת לחם לפי הטף.

שלח הרבי שליחות אל האב"ד רבי יואל, שיואיל בטובו לעיין שוב בדינו של השוחט, כדי להחזיקו במשרתו, ולא להרחיקו.

חזקה עליו מצות רבו, ורבי יואל עיין שוב במעשי השוחט, אך לא מצא עליו שום צד זכות בכדי לחזור בו מדינו, ו'אין לו לדיין אלא מה שענינו ראות' (סנהדרין ו:). גמר את דינו, והעביר את השוחט משחיטתו, למרות פקודת רבו הק',

אולם מני אז היה ירא לנסוע לפרמישלאן, פן ירבה הרבי בהקפדתו עליו.

לימים התדפקו על דלתי ביתו שני סוחרים נכבדים, שבאו מעיר רחוקה, להתדיין לפניו בדין תורה, לתמיהתו כי רבה מה ראו על ככה לנסוע ולבוא דווקא אליו, ולא בחרו בדיינים ורבנים גדולים ומפורסמים ממנו ענהו הסוחרים, שחסידי פרמישלאן המה, ורבים הק' ציווה עליהם לבוא להתדיין לפני ר' יואל אשכנזי.

כיון שכן, שמע טענותיהם וגמר דינם לשביעות רצונם. אחר הדברים האלה, בראותו כי עדיין חנו נטוי לפני רבו הק', החליט שוב לנסוע לפרמישלאן, ובעמדו לפני רבו, העז ושאל את הרבי למה בחר דווקא בו, לדון את דינם של שני הסוחרים.

פתח הרבי ר' מאיר'ל את פיו ואמר: מצינו ברש"י פר' וארא על הפסוק, "וידבר אלקים אל משה דבר אתו משפט", על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה, וכך הם פירוש הדברים, הקב"ה א"ל למשה, מעתה שאמרת למה הרעותה, בדין ובמשפט ראוי להיות מנהיג ודבר (מלשון 'דבר עמים תחתינו (תהלים מז, ה) וברש"י שם מנחם חברו לשון הנהגה) לבני ישראל, כי הראית את תקיפותך בהנהגתם עד שיכולת לדבר

קשות ולהטיח דברים כלפי מעלה, כביכול מרוב דאגתך על צאן מרעייתך, וזהו 'דיבר אתו משפט' במשפט תהיה מנהיג על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה.

גם אני, סיים הרבי את דבריו בראותי את תקיפותך בדיני שמים, שהעברת את השוחט ממשרתו למרות פקודת רבך, הרי בזה הראית שראוי אתה לאותה איצטלא, וראוי להיות מורה הוראה בישראל. (פנים מאירות, פרמישלאן)

"וגאלתי אתכם בזרוע נטויה" (ו, ו)

בתוככי הגלות והחורבן מצוי שורש הגאולה. למה הדבר דומה, לתהליך בנייתו של בית שהוא שונה לחלוטין מתהליך הריסתו.

כאשר בונים בית, קודמת לכך עבודת תכנון גדולה, מודדים את המגרש, משרטטים תוכניות ומשקיעים זמן רב בפעולות שונות, עוד לפני שניגשים לעצם הבניה.

לעומת זאת כאשר עומדים להרוס בית אין צורך בתכניות, אין צורך בשרטוטים ואין צורך בעבודות הכנה, ניגשים להריסה עם כלים מתאימים ומתחילים בפועל בהריסה ללא כל מדידות.

במגילת איכה (ב, ח) כתוב: "חשב ה' להשחית חומת בת ציון, נטה קו" להשחתת ירושלים ובית המקדש קדמה מחשבה והיה תכנון מראש, הקב"ה נטה קו, מדד בצורה מדוייקת כיצד להרוס את הבית. הדבר מורה לנו שלא היה זה מעשה הריסה גרידא, אלא ההריסה עצמה היא שלד בבנין העתידי של בית המקדש שיבנה לעתיד לבוא.

וכך אנו מתפללים בתשעה באב "כי אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה" באותה אש ששרפה את בית המקדש טמון הגרעין של אש הגאולה, האש של בית המקדש שירד באש מן השמים בזמן הגאולה השלימה.

(עלון מסילת יושר)

"לכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים" (ו, ו)

אמרו במדרש בשעה שאמר משה לישראל, הקב"ה גואל אתכם, אמרו לו, היכן הוא, אמר להם "קול דודי הנה זה בא" מהו "מדלג

אמונה ובטחון

בשם הרה"ק רבי מענדל'ע מרימנוב זי"ע אומרים, אדם שלא יודע מאיפה יש לו פרנסה, זה מאמונה ובטחון, ומה שרק יעשה הוא בעצם יודע שמצד עצמו לא עשה ולא כלום, אלא הכל מלמעלה, אבל האדם שחושב שיש לו פרנסה, וגם למחר פרנסתו מובטחת, באמת שאינני יודע מאיפה יש לו פרנסה.

אם "אתם הדבקים בה' אלוהיכם" אז "חיים כולכם היום".
ומאן דיהיב חיי יהיב מזוני" (מלבי"ם על שמות טז, ז)

(שיחות קודש - ספינקא)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים 'זכבד ב"ר צבי'
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וארא

לנסוע לחתונה לעיירה של הכלה, החליט החבר להישאר בעירו ולהמשיך בעסקיו, ושלה תחתיו את נאמן ביתו.

נפגע היתום עד עמקי נשמתו "מדוע לא תסע עמנו", שאל. ענה החבר "תנוח דעתך, אני שולח עמך את נאמן ביתי, והוא ידאג לכך שלא יחסר לכם מאומה, ידו כיד, ופיו כפי", אך היתום לא נרגע "הן לחתונת בניך נסעת בעצמך, ואיה ההבטחה שהבטחת לאבי, שתנהג עמי כאחד מבניך", ענה החבר "עליך להבין, עסקים חשובים לי, וקשה עלי לעזובם, עם בני שלי חייב אני לנסוע בעצמי, אבל אתה, הרי אינך אלא חשוב כבני, הריני שולח עמך את נאמן ביתי, החשוב כמותי".

כך ענה הקב"ה למושה רבינו ולעם ישראל אילו זכאים הייתם להיגאל מפאת מעשיכם ומעלתכם הייתי בא בעצמי לגאלכם, אבל הואיל וחייב אני לדלג על מעשיכם ולגאול אתכם בזכות האבות, להחשיבכם כאילו אני גואל את אבותיכם די לכם אם אשלח את נציגי, אשר הוא גואל בשמי.

כך קשורים שני חלקי הפסוק ומדרשיהם בקשר אמיץ.

על ההרים", אמר הקב"ה אם באתי להביט במעשיכם אין אתם נגאלין, אלא מדלג אני על ההרים (ההורים) אלו האבות, ובזכותם אני גואל אתכם.

שואל המגיד מדובנא זצ"ל: אם מישהו בא לביתו של אדם לעקל חפצים בעבור חוב שהוא חייב לפלוני, יכול הלה לשאול "היכן הוא", היכן בעל חובי, אולי אוכל לשכנעו שינחני וימחל לי, אבל כשבא שליח לתת מתנה בשם מישהו, מדוע שישאל "היכן הוא", הרי יכול לתת את המתנה גם לשליח?

משה רבינו בא לגאול את העם בשם הקב"ה, ושאלתם של ישראל הייתה של משה רבינו בעצמו, כמאמר המדרש על הפסוק "מי אנכי כי אלך אל פרעה" אמר משה לפני הקב"ה, ריבוננו של עולם, הבטחת ליעקב ואמרת "אנכי אעלך גם עלה" ועתה אתה משלח אותי?

ובאמת, מה ענה לו הקב"ה, אלא הרי ידוע ההבדל בין נבואת משה רבינו ע"ה לנבואת שאר הנביאים שאצל משה רבינו שכינה הייתה מדברת מתוך גרונו.

נבואת כל הנביאים דומה לאדם שנתן לחבירו סכום כסף למסרו

לבנו, שם השליח את הכסף בכיסו, השתמש בו לצרכיו ונתן לבן סכום מקביל אבל במטבעות אחרות, אבל נבואת משה רבינו דומה לשליח, שלא השתמש כלל באותן מטבעות, ומסרן כמות שהן, צרורות וחתומות. כך היה משה רבינו, עבד ה', כצינור להעברת דבר ה'. נמצא, שהגאולה על ידי משה רבינו היא גאולה על ידי הקב"ה בעצמו, כביכול.

זהו שאמרו כאן במדרש, כשאמר להם משה לישראל,

הקב"ה גואל אתכם, אמרו לו היכן הוא, כלומר, הרי הבטיח ליעקב אבינו שיגאלנו בעצמו.

אמר להם קול דודי הנה זה בא, כלומר, הסכיתו לקול נבואתי, כי שכינה מדברת מתוך גרוני, והרי זה כאילו הקב"ה גואלכם.

ובכל זאת, אין זה אלא "כאילו". מדוע באמת לא גאלם הקב"ה בעצמו ממש?

הדבר יובן במשל מעשה באדם שחלה, ונטה למוות, בא אוהבו לבקרו, ומצאו מצר ודואג על בנו הקטן העומד להמיתם, מה יהא עליו, מי יחנכו, מי יפרנסו, מי ישיג עליו בעולם האכזר והמנוכר, מי ידאג לו? אמר החבר "הסר דאגה מלבך אני אקח את בנך אלי ואדאג לכל מחסורו, בביתי יגדל, כבני יחשב, אני אשיג על חינוכו ואגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים".

התרגש החולה, בירך את חברו בחום, ונשמתו עלתה למרום כשחיוך על שפתיו.

החבר קיים את הבטחתו, נטל אליו את היתום וגדלו כבנו, הלבישו והנעילו, האכילו והשקו, כל מחסורו עליו.

בהגיעו לפרקו, דאג לו לשידוך עם משפחה מיוחסת מעיר רחוקה, והתחייב במוהר ובמתן, כאילו היה זה בנו, אולם כשעמדו

"והוצאתי אתכם

מתחת סבלות מצרים"

(ו, 1)

ראה לפרש דנודע המעשה שפעם אחת בכה מאוד הגה"ק מאפסא בעל אוהב ישראל זי"ע, ושאלו הגה"ק ר' זושא זי"ע מה זאת הבכייה, ואמר ליה שרואה הצרות רחמנא ליצלן, אשר יסבלו בני ישראל לפני ביאת המשיח.

אמר ליה הלא איתא בזוהר הק'

(ח"ב קעב): עד שיוכלו לסבול ולא יותר על זה.

התחיל הרה"ק מאפסא לבכות עוד יותר, ואמר אוי, וכי לא ידעת, כמה יכולים בני ישראל לסבול, רחמנא ליצלן.

זהו שאמר 'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים', היינו, שיגאלם ויוציאם ממצרים, אפילו כשעדיין יכולין לסבול הצרות, ולא ימתין עד שלא יוכלו לסבול מגודל הצרות, משום שגם צרות כאלו שעדיין יכולין לסבול, הם גם כן צרות גדולים ונוראים מאד והבן. (בנין חיים)

"והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים" (ו, 1)

הצעד הראשון לקראת הגאולה היה זה, שהגלות נמאסה בעיני בני ישראל ולא היו יכולים עוד לסבול את המצרים. כי כל זמן שאפשר עוד לסבול את הגלות, אין הגאולה יכולה לבוא.

זהו שאמר הכתוב: "והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים" אוציא אתכם מתוך הסבלנות שיש בכם כלפי המצרים ואמאס בעיניכם את הגלות עד כי לא תוכלו לשאתה עוד.

(חדושי הרי"ם)

"יגיע כפין כי תאכל אשרין וטוב לך"

היגיעה צריכה להיות עם הידיים בלבד. 'יגיע כפיים', אבל הראש צריך להיות במקום אחר לגמרי. אחד שאל את הרה"ק מקוברין זי"ע האם לבנות בית, וענה לו אם תבנה אותו על הקרקע, אתה יכול, אשרין וטוב לך ושתהיה לך הצלחה, אבל אם תבנה אותו על הראש שלך... "מרבה נכסים מרבה דאגה".

(שיחות קודש - ספינקא)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וארא

"יודעתם כי אני ה'" (ו, ז)

כששב הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א לביתו, מנסיעתו הראשונה אל רבו הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א, שאל אותו חמיו: מה למדת בבית רבי שמעלקא? למדתי - השיב רבי לוי יצחק - שיש בורא לעולם! ומה רבותא יש בכך? תמה חמיו, ובתוך כך קרא למשרתת בביתו ושאל אותה: האם את יודעת שיש בורא לעולם? ודאי! השיבה המשרתת. השיב רבי לוי יצחק: ההבדל הוא שהיא אומרת שיש בורא עולם, ואילו אני יודע שיש בורא לעולם.

הרה"צ ר' אשר פריינד שאל פעם אדם שהיה אצלו, מה אתה רואה על הקיר? ענה לו האיש על הקיר אני רואה שעון. ענה לו ר' אשר אני רואה על הקיר את ריבוננו של עולם.

"ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה" (ו, ט)

בספר "טללי אורות" מובא, שפרעה ראה בקסמיו כי משבט לוי יקום מושיען של ישראל, ולכן כלכל את מעשיו על פי הדרך של "הבה נתחכמה לו", סבר פרעה כי מי שאינו בצרה אינו יכול להושיע, ורק למי שסבל ונשא בעול השעבוד יהיה הדחף הנפשי לגאול ולהגאל, לכן פטר את שבט לוי משעבוד, כי סבר שעל ידי כך ימנע את צמיחת מושיען של ישראל משבט לוי. זו הייתה גם טענת ישראל "ולא

שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה", בשעה שישאל שקועים עד למעלה מצווארם בעול הגלות והשעבוד, היה שבט לוי חפשי מכל, ואם כן, כיצד יתכן שהוא יתנשא ודווקא בו יבחר מושיען, וזהו שאמר משה לפני ה' "הן בני ישראל לא שמעו אלי". (תפארת יהונתן)

ונראה להוסיף, כי אמנם זכה משה רבינו להיות גואלן ומושיען של ישראל, דווקא מפני שנשא בעול עמהם, ואף שהמצרים לא הטילו עליו על שעבוד, אף על פי כן נשא מעצמו את עולן של בני ישראל, כמובא במדרש (שמו"ר א, כז) 'וירא בסבלותם' שהיה רואה בסבלותם ובוכה ואומר חבל לי עליכם מי יתן מותי עליכם, שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט והיה נותן כתפיו ומסייע לכל אחד ואחד". (תורה אור)

הסבר נוסף לשאלה מדוע פטרו מצרים את שבט לוי מעל השעבוד, טמון בעצם השאלה מה הייתה ההתחכמות זו של פרעה, כך דרשו חז"ל כנס פרעה את כל היהודים ובקש מהם לעבוד עמו יום אחד, ואף הוא עצמו עבד עמו, מיד נחלצו כולם לעבודה ולא השתחררו ממנה עוד, רק שבט אחד לא נלכד במלכות, שבט לוי לא מיהר להתנדב, בני חורין אנו, ועסקנו בתורה, אמרו. לא מהרו להתנדב, לא עבדו אותו יום בפרך, וממילא לא חלה עליהם גזירת העבדות.

משל למה הדבר דומה, לאותו שועל פיקח, במשלו של רבינו ברכיה ברבי נטרונאי הנקדן זצ"ל. וזה דבר המשל, פעם ישב הארי וחשב, הן אני מלך החיות מדוע כל נתיני מתפרנסים בשלוה, ואילו אני מתאמץ כל כך להשיג את מזוני? הנה, הפרה תולשת את העשב מתחת לרגליה, העזים מכרסמות את עלי השיחים, ואילו עלי לרוץ אחר מזונותי, לרדוף ולשאוג ולכלות כוחי ביגיעה אחר טרפי, היכן הצדק והיושר, וכי מי בכל נתיני אשר יחמול עלי, ויאות להקריב עצמו מרצונו למען מלכו, כך שקע בהרהורים נוגים על מסירותם של נתיניו, והחליט לעשות מעשה. יקוט תחבולות ערמה ויביא את טרפו למאורתו. מה עשה? התחזה כחולה אנוש, הסתגר במאורתו ושלח אל כל בעלי החיים לאמור, "המלך חלה את חוליו האחרון, הזדרזו ובואו לקיים מצות ביקור חולים ולחלוק כבוד למלכות". עוד הוציא קול לאמור: "הארי אגר רכוש רב בימי חייו, אוצרות גדולים וסגולות מלכים. עתה, בעמדו למות, רצונו לחלק את רכושו בחייו, והוא עומד להעניק מתנות יקרות ערך למבקריו".

שמעו החיות ונהרו ובאו עדרים עדרים, לפתע נשמע מתוך המאורה קול נכאים, קול המלך החולה ונוטה למות: "המאורה חשוכה ודל בה האוויר, אל יכנסו המבקרים שניים שניים, לבל יזיק לי המחנק, ואל יכנסו בזה אחר זה, לבל אתייגע בביקורם, בכל שעה, יכנס אחד בלבד".

נכנס הראשון ביראת כבוד. כשהסתגלו עיניו לאפלולית, ראה את המלך שוכב על צדו, אין אונים. פער פיו ופתח

בשיחת נימוסים: "אדוני המלך, שמעתי שחלית ומיהרתי לראות מה שלומך". התגבר הארי וגער בו לאמור: "מה לך ולשלומי, כמה פעמים המרית את פי ומאנת לשמוע לקולי, עתה לא באת אלא לשמוח לאידי ולעלוז לרעתי. חי נפשי כי בן מות אתה". הוא הקטגור והוא הדיין, הוא המוציא לפועל והתליין. הסתער עליו, שסעו וגרס בתיאבון את עצמותיו.

כעבור שעה, נכנס השני, השתחוה ואמר "אדוני המלך, משמועת חלייך חליתי אני". חנפן אתה, קרא הארי, "ולא לפני חנף יבוא!" קם עליו וטרפו.

כך חי הארי בטוב ובנעימים, בכל שעה הופיע טרפו והגיח אל פיו, וכך עברו יום ויומיים, שבוע ושבועיים, עד שעברו כל החיות בסך ונפלו בפח.

כיון שבא האחרון ונטרף אף הוא, פסקו המבקרים. חכה שעה, המתין שעתיים והחל לרעוב. נזכר בערגה בימים הטובים שראה, העלה בזיכרונו את כל החיות והבחין, שאחת מהן חסרה. השועל לא בא. דווקא הוא, ששימש יועץ למלך, ששרתו בכפיפות קומה, דווקא הוא לא בא לבקרו בחוליו, בקול עורג ומתגעגע קרא הארי ממאורתו: "היכן אתה, השועל, היכן אתה, בני? על מה ולמה אחרו פעמיך, הבגדת במלךך ואדונך, מדוע לא באת לבקרו בחוליו, מדוע אינך מתייצב לקבל את תודתו ואת מתנתו?"

"דובר שקרים לא יכון לנגד עיני"

(תהילים קז, א)

הרה"ק רבי פנחס מקוריץ אמר: האמת יש בה בסיס איתן לעמוד בכוחות עצמה, אבל השקר, בשביל שיוכל להחזיק מעמד ולא תקרוס - על האדם לשקר עוד מאה שקרים על הדרך...

(נקודות של אור - ספינקא)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וארא

חוץ מעון לשון הרע שאין לו תקנה, הסיבה לכך היא, כי בכל דבר מציינו מדה כנגד מדה, אבל כשאדם נכשל בדיבור בפיו, אז כח המקטרג יותר גדול, וכשם שהמדבר בפיו לא נשתתק, כך גם המקטרג לא שותק, ולכך במעשה הנחש שנכשלו ישראל בעוון לשון הרע, אף שמשה רע"ה התפלל לא נענתה תפילתו משום כח המקטרג, ולכן נתן לו הקב"ה עצה אחרת.
(חפץ חיים)

"כי בפעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ" (ט, יד)

פירש רש"י מכאן למדנו שמכת בכורות שקולה כנגד כולן. מקשים העולם הרי כאן מדובר במכת ברד, ומכת בכורות מאן דכר שמייה, מי הזכיר אותה בכלל? ויש לתרץ שרש"י בפרשת שמות על הפסוק 'אם מאן אתה לשלח את עמי הנה אנכי הורג את בנך בכורך' פירש שאמנם מכת בכורות באה באחרונה אבל בה הפחידים תחלה, כי היא קשה מכולם.

א"כ גם אצלנו מוכח שמכת בכורות היא הקשה מכולם ביחד, שהרי לגבי הברד כתיב 'את כל מגפותי ללמד שהיא קשה מכולן, ואם כן קשה, שהיה לו להפחידם במכת ברד מתחילה, שהרי היא שקולה ככולם, אלא על כרחך צריכין לומר שמכת בכורות הייתה קשה מכולן אף כנגד מכת ברד ולכן התחיל במכת בכורות

**לרפואת האשה החשובה
מדת צפורה פייגא בת יהודית שתחי'
בתוך שאר חולי ישראל**

תחלה ולא במכת ברד.

לפי זה יובנו דברי רש"י ז"ל כאן: לרש"י היה קשה אם מכת ברד היא הקשה מכולם והיא כנגד 'כל מגפותי', מדוע לא פתח בה, במכת ברד בתחלה, לכך מתרץ רש"י שמכאן למדין שמכת בכורות הייתה שקולה כנגד כולם, וגם כנגד מכת ברד, לכך פתח להתרות תחלה במכת בכורות.

**"כצאתי את העיר אפרש את כפי אל ה'..."
(ט, כט)**

אבל בתוך העיר לא התפלל לפי שהייתה מלאה גילולים (רש"י). מדוע דווקא במכת ברד הקפיד משה לצאת חוץ לעיר ולהתפלל, ובכל שאר המכות לא הקפיד שתהיה תפילתו מחוץ לעיר? ויש לומר דהנה ידוע שהצאן היו העבודה הזרה של מצרים. והנה כאן במכת ברד כתוב: "הירא את דבר ה' הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים", נמצא שהיו צאן ובקר בתוך העיר, דהיינו עבודה זרה של מצרים, לכן התפלל עתה חוצה לעיר, אבל בכל שאר המכות היו כל הצאן מחוץ לעיר, לפיכך היה יכול להתפלל בתוך העיר. (הרבי ר' העשיל)

א טו טבת

שמע השועל, ולא מש ממוקומו. ענה אף הוא בקול רם "יסלח לי מלכי וריבוני אך רק את הנכנסים למאורתך ראו ראיתי, ואת עקבות היוצאים לא מצאתי".
(משלי שועלים)

"וידבר משה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים" (ו, יב)

אומר רש"י, זה אחד מעשרה ק"ו (קל וחומר) שבתורה. לכאורה, "ואני ערל שפתים" לא שייך לכאן ולכאורה מיותר. אלא ההסבר הוא: שהרי לכאורה יש להקשות על הק"ו שאמר משה "הן בני ישראל לא שמעו אלי": משה אמר לישראל "ונתתי אותה לכם מורשה" ומובא בגמ' (ב"ב ק"ט) שהלשון "מורשה", משמע מורישין ואינם יורשין, והיה להם לישראל צער מזה, לעומת זאת המילה "ירושה", משמע שהוא בעצמו יורש, וא"כ מופרך הק"ו: כי הרי זה שישאל לא שמעו לו, הוא מחמת שאמר להם לשון 'מורשה' והי' להם צער מזה. (ולכן ברור שבנ"י לא שמעו, אבל בהחלט יתכן שפרעה שלא בצער, כן ישמע).

אלא משה הרי היה ערל שפתים, ואותיות בומ"ף הם ממוצא השפתים ולא היה יכול לומר "מורשה" עם האות מ"ם בתחילתה,

וע"כ הי' מוכרח לומר - "ירושה" והי' מוכרח לשנות ממה שאמר לו

הש"י ונתתי אותה לכם מורשה והוא היה אומר: ירושה.

בזה מיושב היטב הקל וחומר: הן בני ישראל לא שמעו אלי (כאשר בישרתי להם טובות על הירושה), ואיך ישמעני פרעה? ואם נשאל, הרי פרענו את הק"ו כיון שמשה אמר "מורשה" וממילא היה להם צער, ולכן לא שמעו לו בני"י?

על זה אומר משה "ואני ערל שפתים", גם אם הייתי רוצה לומר "מורשה", לא יכולתי לומר, וע"כ אמרתי "ונתתי אותה לכם ירושה", ולכן בהחלט יש כאן קל וחומר ועל זה פירש"י שזה אחד מעשרה ק"ו שבתורה.

(טללי אורות)

"ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר העתירו אל ה' ויסר הצפרדעים" (ח, ד)

קשה, דמציינו במכת צפרדע, איך שביקש משה והתפלל אל ה' להסיר את מכת צפרדע, ומיד ויעש ה' כדבר משה ומתו הצפרדעים, לעומת זאת כשפגעו הנחשים השרפים בבני ישראל במדבר בעוון לשון הרע, לא פעל בזה שהתפלל אל ה' להסיר הפגע, אלא נצטוו לעשות פעולה מיוחדת כמו שכתוב ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף, ושים אותו על נס (במדבר כא, ח)...

אלא הביאור הוא שלכל צרה

שלא תבוא מועילה תפילה

{ אז נדברו }

פרשת וארא תשפ"א | גליון מספר 497 | לסדר: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

נתנו חוברות בודדים

"בשובי לירושלים" ימות

החורף חלק ד'

ניתן להשיג בבני ברק בלבד,
בכתובת הרב דסלר פינת חזו"א,
משפחת דרייפוס.

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

ועננו בורא עולם... שומע תפילה תן טל ומטר לברכה...

אני התחלתי על דעת עצמי להגיד "ועננו בורא עולם במידת הרחמים..." לא יודע... לי באופן אישי חסר שלא יורד גשם... ואז שמתי לב לדבר מעניין... אני בסה"כ רוצה להתפלל על גשם... ועננו בורא עולם... שומע תפילה תן טל ומטר לברכה על פני האדמה..." פתאום הדברים יוצאים מהקשר ומתחילים לדבר על דברים אחרים "שמור והצל שנה זו מכל דבר רע ומכל מיני משחית ומכל מיני פורענויות..." מי דיבר עכשיו על זה?? אני בסה"כ מדבר על גשם... אבל ממשיכים "והסר ממנו דבר וחרב ורעב ושבי וביזה ויצר הרע וחליים רעים וקשים ומאורעות רעות וקשות..." מי דיבר על קורונה... מי דיבר על בחירות (-מאורעות רעות זה בחירות... ודאי גם...) אני בסה"כ רציתי להתפלל על גשם... אז למה אני צריך להתפלל על כל הרשימה הארוכה הזו???

מה התשובה? רואים מכאן שגשם זה לא רווחה נקודתית!!! זה לא שיש פה מחסור נקודתי שחסר לנו גשם וצריך לטפל בבעיה הנקודתית הזו... לא!!!

יום הגשמים זה יום שבו ה' עושה (מה שנקרא-) טיפול עשרת אלפים לכל השנה כולה... כן... אם שמת לב קוראים לזה ברכת השנים... כשאנחנו מתפללים "ותן טל ומטר לברכה" זה נקרא ברך עלינו ה' אלוקינו את השנה הזו!!!! וברך שנתנו כשנים הטובות... הגשם זה טיפול מקיף שמטפל בכל השנה כולה... וזו הסיבה שכשמתחילים לדבר על גשם... פתאום מדברים על שבי וביזה ויצר הרע וחליים רעים וקשים ומאורעות רעות וקשות...

עכשיו: באמת מה הפשט בזה?? מה הקשר בין גשם ל... לכל השנה כולה?? העניין הוא כך:

גשם זה הביטוי המוחצן ביותר שבו הקב"ה מבטא את רצונו בקיומו העכשוי של העולם!!! כן... אמנם עצם זה שהקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית... זה כבר הכרזה שה' רוצה בקיום העולם... אבל עדיין!! זה עדיין לא אומר ביחס ליום הנקודתי הזה... זה שגם היום זרחה השמש... זה אולי אומר משהו ביחס ל"חשבון בנק" הכללי של העולם... כל יום שהעולם לא נחרב זה אומר שה' עדיין לא רוצה לסגור את החשבון הזה... כן... יש חשבונות בנק לא כ"כ פעילים אבל לא ממהרים לסגור אותם... אז ה' החליט לא לסגור את העולם... אבל מי אמר שה' חפץ בקיומו של העולם כעת ועכשיו?? מי אמר שה' חפץ בנו?? אבל ברגע שירד גשם?? כאן הקב"ה מכניס מזומנים ל"עובר ושב" של החשבון!!!!!! זה כבר אמירה הרבה יותר משמעותית! זה אומר שה' רוצה בקיומו של העולם כעת!!!!!! ה' מברך את השנה הזו!!!! ואת כל מיני תבוא--תה של שנה זו לטובה... ולכן... כשאנחנו מתפללים על גשם... זה... זה לא רק תפילה על ה"חשבון מים"... אלא זו תפילה כללית על השנה הזו... ה'... תרצה את השנה הזו... תרצה אותנו- אנחנו- הדור התורן שמהלך כאן על פני האדמה שכמובן דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת... אנא... תרצה גם אותנו... ואם ה' רוצה אותנו והוא שולח גשם אז כבר על הזרך הכל מטופל... אם ה' שולח מזומנים לעולם זה אומר שהוא רוצה לתפעל את העולם... להשקיע בעולם... וזה כבר אומר ההכלל... טיפול עשרת אלפים לעולם... ---

שנה שעברה!! בניגוד לכל התקופה הלא פשוטה שעברה עלינו מסביב עם הקורונה וכו'... תכלס ירד המון המון גשם!! ובינינו... ההמון גשם הזה הוא לא היה כ"כ רלוונטי משיקולים כלכליים כמו שהיה בזה אמירה שמיימת... שנה שעברה למרות שהקורונה מאוד הלחיצה... והייתה תחושה כללית של חרון אף והסתרת פנים... אבל היה משהו מקביל שלא נתן לנו לחשוב ככה!!! יחד עם **הסגר** המחניק שעברנו... במקביל... לא הפסיקו לדבר על סכר דגניה שהולך להיפתח!!!

הכמויות של הגשם שירדו שנה שעברה שימשו כאלף עדים מוצהרים ורשמיים שהקב"ה כבר הציב אותם מאז "האזינו השמים ואדברה..." והייתה איתם שאם "ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש" זה הוכחה מוצהרת שכנראה שמוע תשמעו בקול מצוותי... מה שנכון נכון!!!

הגשמים דאשתקד שימשו ממש כטל תחיה ושלילה מוחצת של התחושה הטבעית של הסתרת פנים. כי שוב... גשם זה אמירה שה' מרוצה מהשנה הזו... ואי לכך ה' גם מטפל בשנה הזו... ואם ה' מטפל בשנה הזו... אז גם אם זה נעשה בצורה של קורונה שנקודתית אנחנו לא מבינים איך זה עובד... אז ביידיד... בשביל זה אנחנו יהודים מאמינים... אבל ה' חפץ בנו... מה שבטוח...

זו היתה התחושה בשנה שעברה!!! לעומת זאת השנה... אמנם דווקא אנחנו הרבה פחות נבוכים ומבוהלים... אבל תכלס... הקורונה פה... ואילו גשם ? ! קצת פחות... ואנחנו שוב מחכים לחיוך משמים... וכנראה... כנראה... כנראה שגם אבא בשמים מחכה לחיוך מאיתנו...

כמעט חודש תמים לא ירד טיפה אחת (כמעט) של גשם וזה קצת חריג!!! ושוב... עזוב את השיקולים הכלכליים שבזה... עזוב כמה זה נורא שלא יורד גשם ואיפה זה מזיק לנו... עזוב... אנחנו בדור ההתפללות... לא הכל זה כסף!! לא הכל זה מספרי מאומתים ואומדן נזקים... יש גם רגשות... יש גם מערכת יחסים... וגשם זה ביטוי משמים שמיימי שה' חפץ בנו... חפץ בשנה הזו... והאם ה' חפץ גם בשנת התשפ"א?? זה שבשנת התש"פ ה' חפץ בנו... זה... זה עדיין לא אומר שה' חפץ בנו גם בשנת התשפ"א... ואנחנו צריכים לעשות הכל שה' יחפוץ בנו גם בשנה הזו!!! ועננו בורא עולם במידת הרחמים להודיע גדלו והדרת כבודו, שומע תפילה תן טל ומטר לברכה על פני האדמה.

שהחינו וקיימנו... עידן חדש במסכת פסחים!!!!

לאור ימי השובבי"ם, ניתן לקנות את הספר
"וינאן" העוסק בעניינים הקשורים לימי
 השובבי"ם ונותן כח ותעצומות להתמודד בענייני
 קדושה ושמירת העניינים
 ניתן לקנות במוקדי ההפצה של גיליון זה
 ובישיבות הקדושות,
 0548446691 0527683095
 כמו כן: המוקדים החדשים להפצת הגיליון ולמכירת הספרים
 כדלהלן:

תפרח: 0556705003
תל ציון: אהבת ישראל 13/13 (ארוץ חשמל)
קליין: אהבת שלום 25 - 0527150166
טלסטור: 0527616512
פתח תקווה: 0504124235

לברור נקודת המכירה הקרובה אליך: 0527683095

האם החיסון יעיל גם נגד המוטציה ה...???

השאלה שמטרידה בימים אלו את כל העולם: האם החיסון יעיל גם נגד המוטציה החדשה? ואם תמציי לומר שהוא יעיל נגד המוטציה הבריטית... האם הוא גם יעיל נגד המוטציה האפריקנית?? לא ברור!! לא יודע... מה שבטוח... לפרעה היה חיסון יעיל נגד כככלל המגיפות ביחד!!! כן... משה רבינו אומר בפירוש לפרעה: "כי בפעם הזאת אני שולח את כל מגפותי אל לבך..." כל המגפות ביחד... גם קורונה... גם מוטציה בריטית... גם אפריקנית וגם בני בריקית... הההכלל אני שולח לך יישר לתוך הלב!!! ואכן כל המגפות הגיעו לפרעה ונכנסו לו לתוך הלב... נו... וקרה לו משהו???

הלב שלו זז?? לא!!! כבד!!! כבד לב פרעה...

היה לו מערכת חיסונית מאוד חזקה... כשהגיע מכת ערוב הוא קרא לזה קורונה... כשהגיע דבר הוא קרה לזה מוטציה בריטית... כשהגיע שחין הוא קרה לזה מוטציה אפריקנית... וכשהגיע ברד הוא מצא עוד איזה מוטציה... כבד לב הפרעה... הכבדות הזו היא החיסון שיעיל נגד כככלל המגפות!!! לסתום את הלב ואת העיניים... להגיד שהכל מקרה ולחכות למכה הבאה...

אם אנחנו באמת באמת מחפשים חיסון אמיתי שיעיל נגד כל המוטציות... אין לנו אלא להישען אלא על אבינו שבשמים!!! אנחנו צריכים לאמץ לעצמנו את הפסוק בזמנו:
והיה ביום ההוא, לא יוסף עוד שאר ישראל ופליטה בית יעקב להישען על מכהו וישען על ה' קדוש ישראל באמת...

כתוב כאן באמת!!! להישען על ה' באמת!!! לא בכאילו... שתבין: זה לא סתירה שצריך להתחסן כי זה מה **שנכון** לעשות... אבל להישען על זה? להגיע מתוך נקודת הנחה שזה מה שיפתור לנו את הבעיות וישלול מאיתנו את כל המוטציות?? אבינו שבשמים!!! הוא אחד יחיד ומיוחד שיעיל נגד כל סוגי המוטציות... לאבא שבשמים ישכל מיני סוגים של מוטציות... לאו דווקא של נגיפים... יש מוטציה של משאלות לב אישיים שלי שמשתנות ומפתחות מיום ליום... יש לי כל מיני צרכים שמשתנים ומפתחים מוטציות מיום ליום ועל זה נאמר: "צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני". אנה ה'... צרות לבבי מתרחבים!!! הנפש שלי מפתחת כל מיני מוטציות... מייצרת כל מיני הסתבכויות חדשות... ואתה היחיד שיעיל כל מוטציה... עושה חדשות!!! מצמיח ישועות... בורא רפואות... די... לא יוסף עוד פליטת יעקב להישען על מכהו, אלא על קדוש ישראל **באמת!!**

שהחינו וקיימנו והגיענו... בתחילת שבוע הבא מתחילים בשעה טובה ומוצלחת את המסכת השניה של מסכת פסחים!!!! כעת מתחילים לראשונה בטעימה של סדר "קדשים"!! כן... מתחילת ברכות עד עכשיו כמעט ולא פגשנו סדר קדשים... ממש כלום... פה איזכור שם איזכור... ואילו עכשיו...?? החלק השני של פסחים, שקלים, יומא... זה קדשים!!! אבל חשוב לציין שזה לא הקדשים הרגיל... זה הש"ס קטן של קדשים... תבין: סדר קדשים הוא סדר כבד... יש שם סוגיות כבדות... אבל בפסחים שקלים יומא... זה יותר סקירה כללית על סדר קדשים... זה פחות קשה... ויותר מכניס לעניינים... לכן זה מאוד מאוד מומלץ!!! מי שילמד מסכתות אלו... ניתן לומר שהוא כבר בפנים... כשהוא יגיע למסכת זבחים הוא כבר לא ירגיש שהוא הגיע למדינת סין... אבל לא רק זה!!! כידוע: שו"ע הרב שהוא המרא דשמעתא של הלכות תלמוד תורה... אומר בפירוש: שבתלמוד תורה יש דין קדימה לסדר קדשים לשאר סדרים... ולמה?? כי בסדר קדשים יש את המעלה שהקב"ה אומר לאברהם בברית בין הבתרים- "כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בשעה שעוסקים לפני, אני מכפר להם על כל עוונותיהם" והיות וכעת אין לנו בית המקדש ואנחנו זקוקים לכפרה הזו... אז... אז יש עניין ללמוד סדר קדשים... ובפרט עכשיו!!! שכולנו מבינים שצריך הרבה רחמי שמים... העולם כבר משלם הרבה קרבנות... וכולם רוצים להמיר את הקרבנות האלו ב"סדר קרבנות" ולכן בהחלט ניתן לומר שיש פה בשורה משמחת!!! אם אנחנו ניכנס עם כל החשק ועם כל הרצון להשקיע בסדר קרבנות... אם נשמיע את קול תורת השלמים דקרבן פסח... קול התורה של הקרבנות יאמר לצרותנו ד... ומי יודע אם לעת כזאת הגענו לפרק תמיד נשחט...

אז אנא!!! לא להסתייג... לא לברוח... לא להיבהל מקדשים... דע לך: שכל יום נוסף שאתה מתעקש להכיר עוד מושג מסדר קדשים זה נכס עצום!!! כ"י... כי ברגע שתכנס לזה... זה ממכר... אני אומר לך מניסיון... ברגע שתכנס לשוונג של קדשים... יהיה קשה להוציא אותך משם... אנחנו נצטרך לשכנע אותך בסוף סדר מועד שתסכים לעבור לסדר נשים נזיקין... כן כן...

עכשיו!!! אין לך הרבה זמן להתלבט... מדובר פה בשה"כ ב-41 דפים... מיום ג' שבט ועד פורים המשולש-ט"ו באדר... עד אז בעז"ה שמיח מגיע... ואתה כבר בקי בהלכות קרבן פסח... כן... לבני ישכר יש ספר מיוחד... ספר אחר לגמרי שנקרא "דרך פקודיך" על תרי"ג מצוות... ושם הוא מאריך בעיקר במצוות של קרבן פסח והוא מדגיש שהיות והלימוד במצוה מעורר את ההשפעה שלה אז... אז כל חיידוש דין בהלכות קרבן פסח מעורר את החסד הנורא שהושפע באותו מעמד של "בדמיך חי"י" שכל השפע ירד לעולם בבת אחת בדרך של דילוג וקפיצה בלי הדרגה והשתלשלות... כן... אנחנו זקוקים לחסד הזה... והנה הוא!!!!!!!

אז כדרכנו... סקירה קצרה מלמעלה על ה-41 הדפים הבאים... ובכן: בדפים אלו יש סדר מאוד ברור... שני פרקים הראשונים (שזה 11 דפים) מדברים על עצם ההקרבה של קרבן פסח!! ואל תשכח שבהשגחה פרטית זה בדיוק יוצא פרשת שווע- פרשת בא שמדברת על "ושחטו אותה כל קהל עדת ישראל... אז בשבוע הראשון בטח אין תירוץ!!! זה ממש מדין פרשת השבוע... ובכן: הפרק הראשון "תמיד נשחט" מדבר על שעת הקרבה, אח"כ יש שלוש דפים שמדברים על הסוגיה של "לא לשמה" (טעימה קטנטנה מאחת הסוגיות הכי משמעותיות בסדר קדשים...) לא להיבהל... אח"כ זה יותר קל... מתחילים לדבר על ההקרבה בפועל... וכאן סיימנו את הפרק הראשון... כעת עוברים לפרק הבא... פרק "אלו דברים"!!! כשאני הגעתי לפרק הזה פחות התחברתי אליו... אתה יודע למה?? כי הפרק הזה כולו מדבר על ערב פסח **שחל בשבת**... איזה חלק בהקרבה דוחה שבת ומה לא... ובשנה שאני למדתי את זה... ערב פסח חל ביום רביעי... אז אני לא התחברתי... **אז זהו שהשנה!!!!** השנה אני מאוד מתחבר לזה... כי השנה כידוע ערב פסח חל בשבת... ממילא פרק "אלו דברים" הוא ממש הלכות חג בחג... (אגב: אני לא מבטיח... אם המשיח יבא... יתכן שר"ח אדר יהיה מעובר ואז פסח יצא לראשונה ביום שני... שזה אומר בדיקת חמץ במוצ"ש אז שלא תגיד שלא אמרתי... אגב: גם תיקח בחשבון שהמשיח יחליט לעבר את השנה... בפרט אם שנה הבאה זה שמיטה...) אז!!! סיימנו את אחד עשר הדפים הראשונים... סיימנו עם ערב פסח!!!! סיימנו עם ההקרבה... כעת עוברים לחלק השני של קרבן פסח... פרק כיצד צולין... השנה הצליה תדחה לליל הסדר (כי בערב פסח עדיין שבת) כולם ממתנינים בבית המקדש עד שחשיכה ואז יוצאים במוצ"ש וצולים את פתיחיהם... וכאן נכנסנו לפרק כיצד צולין... בשלוש דפים הראשונים הכל הולך כשורה... סוגיות שמדברות על הצליה... ואז!!! כמו תמיד... לא פסח לאט מתחילים להריח בחירות... משהו שמה נטמא... כאן נכנסים לאט לאט לסוגיה המרתקת של לטח הבא בטומאה!!! אל תבהל... זה לא כמו הסוגיה של ר' חנינא סגן הכהנים... זה הרבה יותר פשוט... ויש שם גם הרבה פוליטיקה... כי פסח הבא בטומאה זה בחירות לכל דבר!!! הולכים אחרי הרוב... ואז מתחילים העקשען עם ספירת קולות... אל תשאל... האם הקולות של הזבים מצטרפים... ומה עם הפתקים הכפולים של הנשים (פסח ראשון ושני...) בקיצור: שיא הנייעס... שש דפים שמדברים על פסח הבא בטומאה שאגב נעבאך נעבאך... השתא עבדי!!! אני נוהג ללמוד את הסוגיות האלו בפסח שלנו... כי תכל"ס... זה הקרבן פסח האורגנילי שלנו... ויש סיכוי רציני שגם אם משיח יבא אנחנו נעשה פסח בטומאה... (ענין יחזקאל לט שיארוך ז' חדשים לטהר את הארץ) טוב... סיימנו עם הבחירות... סיימנו גם עם הצליה... ואנחנו כבר בר"ח אדר... וכעת אנחנו כבר בהתארגנויות האחרונות לקראת עיקר המצווה!!!! אכילת קרבן פסח!!!! ואז יש כמה סוגיות קצרות... ו... ואז שוב מתחילה פוליטיקה... רק סיימנו עם הפוליטיקה הארצית... כעת מתחילה הסתבכות המשפחתית... כאן מתחיל פרק האשה... שאתה רק שומע את השם של הפרק ואתה מבין מה הסיפור... איפה הולכים לליל הסדר... להורים שלה או שלך... גברת יקרה: תשלחי אותו ללמוד פרק ב"האשה" שיראה איך חז"ל מתייחסים לאשה שרדופה ללכת לבית הוריה... שהיא בשה"כ רוצה להגיד שהכל בסיידר... ואם הגעת לשם חזקה עליך שתלמד עד סוף דף צט... ואז מגיע פרק "ערבי פסחים"!! אני מצידי מוותר לך על פרק ערבי פסחים... את הפרק הזה בטח כבר למדת... ואם לא למדת אתה עוד תלמד אותו... כל הלכות קידוש בשבת והלכות ליל הסדר... ובין הייתו גם כישופים ומזיקים... הכל יש בפרק הזה... את הפרק הזה אתה עוד תפגוש... אני פה בשביל להגיד לך: אל תפספס את ההזדמנות של ה-41 דפים האלו... הם נכס!!! בשה"כ פחות מחדש וחצי... כל דצריך ייתי ויפסח!!!! רוץ למסכת פסחים...



יו"ט היה עושה לאוהביו שיצא בשלום מהקודש...

בימים אלו ישנה נקודה קצת כואבת ורגישה שיתכן שכדאי לפתוח אותה ולהציף אותה על השלחן בלי לטייח... **ובכן**: אני באופן אישי מכיר הרבה יהודים עובדי ה' ויראי שמים שבמשך יותר מעשרה חודשים הקפידו מאוד על ההנחיות ועל הכללים של משרד הבריאות... ואני לא מדבר על אנשים שעשו את זה ממקום של פאניקה וכפייתיות!!! אני מדבר על עובדי ה' שעשו את זה כי הם קיבלו מרבותיהם והבינו שרצון ה' כעת להיזהר בכל חובת ההשתדלות שלא להידבק!!!

... ואחרי כ"כ הרבה זיהריות וכ"כ הרבה עמל ויגיעה וכ"כ הרבה טרטורים ומסכות ואלכוג'ל (- עכ"פ בעבר...) ובידודים והרחקות שתי מטר וקפסולות ובדיקות קורונה ומתחים ומה לא... **אחרי הכל!!!** בדיוק עכשיו הם נדבקו!!! אמנם ב"ה לא נורא... אנחנו כבר לא בפאניקה של פעם... קצת תסמינים... קצת חום... שיעולים... לא סוף העולם... ב"ה זה הסתיים בקלות... **אבל אני מוטרד בעיקר מההרגשה הדפוקה!!!** כמה נזרתתי... כמה השתדלתי... מה לא עשיתי... ובסופו של דבר זה הגיע אלי... התחושה המתבקשת היא ש... ש... שחבל!!! אם זו התוצאה בסוף... היה כבר כדאי להידבק אי שם בחודש אייר סיוון... לחגוג באיזה מלונית שבוע ימים ולסיים עם זה אחת ולתמיד... ואני כמעט נטיו רגלי כאין שופכו אשורי... אך ריק זיכיתי מקורונה וארחץ בניקיון כפי-באלכוג'ל... ואהי נגוע כל היום-חושש לא להידבק... ותוכחתי לבקרים- כל בוקר הצהרת בריאות... (כמובן הדימוי בפסקים הוא בלשון מושאלת גרידא, סו"ס אסף מדבר שם על רשעים... ואנחנו בסה"כ מדברים כן קורונה לא קורונה)

אני בכוונה מציף את זה על השלחן כמות שזה בלי לטייח... בשביל לטפל בתחושה הזו!!! אז זהו... שאני באופן אישי... התחושה הזו כבר מלווה אותי מאז חודש אייר סיוון... כששכן שלי הפסיק להקפיד על ההנחיות (בגלל שככה הוא קיבלו מרבו ואני מכבד אותו...) בהתחלה הרגשתי כלפיו כעס גדול!!! הרגשתי שאני פשוט כועס עליו... וניסיתי להבין את עצמי... למה? למה אני כ"כ כועס עליו??? **עכשיו שתבין**: אם הייתי מהסוג הזה שרק אבא שלי קיים ורק הרב שלי צודק... אז אפשר להבין למה אני כועס... בטח... היות והרב שלי אמר שצריך להיזהר והרב שלו לא... אז אני כועס עליו וגם על הרב שלו ביחד... אז זהו!!! ש"ה שלא עשני כזה... אני כן מכבד את הרב של השכן שלי... וכ"ש שאני מכבד ומכיר בשכן שלי בעצמו שאם הרב שלו ככה אמר אז הוא לא אמור לנהוג אחרת ואין שום טענות עליו... ובמקרה גם לא פחדתי שהוא ידביק אותי... (זה לא היה הבעיה שלי...) ובכל זאת הרגשתי כלפיו כעס!!! וניסיתי להבין את עצמי... **למה אני כועס עליו?? ואז קלטתי!!!** שבאיזשהו מקום מטבע הדברים... מה הסיבה שאני שומר על ההנחיות...?? בשביל לא להידבק... בשביל שלא יקרה לי ח"ו אסון!!! אם אכן באמת הסיבה שאני שומר זה רק בשביל לא להידבק ורק בשביל שלא יקרה לי משהו... אז אם אני יודע

בודאות שהודות לשמירה שלי אני לא אידבק והוא כן ידבק... אז כדאי לי המאמץ... אני שלם עם עצמי... אני משלם מחיר על ההחלטה שלי... אני לא רוצה להידבק ולכן אני נזהר... והוא כן רוצה להידבק, לכן הוא לא נזהר... אבל אחרי שעבר חודש ימים שאני נזהר כמו לא יודע מה... והוא חוגג ובסוף התוצאה היא אותה תוצאה... שנינו מהלכים על שני רגלים!!! אז התחושה היא מאוד מתסכלת! (אתה מכיר את התחושה שאתה עומד כבר שלוש דקות ומחכה לרמזור... ושלוש שניות לפני שהתחלף לירוק חבר שלך הגיע והירוק "עלה לקראתו" בלי לחכות רגע... אז תכפיל את התחושה הדפוקה בכמה עשרות אלפים...) לחינם אני נזהר ונזהר ונזהר... וזה מאוד מאוד מעצבן...

ואז עשיתי לעצמי סדר במחשבות... סדר שהיה מאוד נדרש באותו זמן...

שאני כעת שומר על עצמי **לא בשביל** לא להידבק!!! **לא!!!** סו"ס אני רואה שיש הרבה שנדבקים זה לא נורא... לא קורה להם כלום (זה כבר היה בשלב שהפאניקה עברה... והתחלפה באדישות מוחלטת ואפילו בעליזות של מלוניות וכדו')

אני שומר על עצמי כי אני מבין שזה רצון ה'!!! סו"ס "בכל דרכיך דעה" ואני כיהודי צריך לעשות את הברירה מה רצון ה'... ולפי הנתונים שלי והרבים שאני מציית להם... המסקנה העולה שצריך ונכון לשמור על ההנחיות **זה מה שצריך לעשות!!! נקודה!** וממילא גם אם אני **כן** אדבק למרות ש**כן** שמרתי... וגם אם השכן שלי **לא** ידבק למרות שהוא **לא** שמר... זה לא הנושא... זו לא הסוגיה... אני עושה כך, כי כך צריך לעשות!!! (ואגב: גם הוא!!! השכן שלי... זה שהוא לא שמר על ההנחיות... זה לא בגלל שהוא לא פחד מהקורונה וגם לא בגלל שאין קורונה... אלא בגלל שבהוראת רבותיו הוכרע שכן צריך לנהוג! היום כבר מותר להגיד את זה... עזוב... עוד מעט נדבר עליו... כעת בא נסיים איתו) ברגע שעשיתי את הסדר הזה בראש... סר ממני הכעס והתסכול...

הכל בסדר... אני לא שומר על עצמי כדי לצאת בריא יותר או חולה פחות במבחן התוצאה... אני שומר על עצמי רק בגלל שזה רצון ה'!!! ואם ככה... שכן שלי יכול להמשיך להתהלך בארצות החיים ולא לשמור על ההנחיות ולא יקרה לו כלום... זה שלא קורה לו כלום זה כבר לא גורם לי להרגיש שאני סתם שומר... כי אני עושה כי ככה אני צריך לעשות!!!

זה בדיוק הסיפור פה!!! ידידי היקר... ברוך רופא חולים... ברין רחמנא דייבהך ניהלך ולא ייבהך לעפרא... אתה שכ"כ כ"כ שמרת על ההנחיות... התפללת בר"ה עם מנין מצומצם ולא רקדת בשמחת תורה ולא הלכת למקווה בעיו"כ... והנה עכשיו אתה מסיים את הקורונה...

חברי היקר: אם בעשרה חודשים האחרונים שמרת על עצמך רק בשביל לא להידבק ולא למות ח"ו... אז כעת שנדבקת... אין לי הרבה מה להגיד לך... אין לי איך להרגיע אותך... זה לא יפה מצידי לזרות לך מלח על הפצעים ולהזכיר לך שכשרבת עם השכן שלך שע"פ הוראת רבו לא כ"כ שמר על ההנחיות... וצעקת עליו והתחלת לדבר על הרב שלו... ייעצתי לך בשעתו (וזה נכתב בגיליון זה בשעתו) שמוקדם מידי לדבר... יתכן שזה עוד יגיע אליך (ולאו דווקא ממנו...) **אבל!!!** אם

שמרת על עצמך כי הבנת שזה כעת רצון ה' וזה מה שצריך לעשות... אם זה הגיע מהמקום הזה אז אני חושב שכעת!!! כשאתה יוצא מהבידוד האחרון שלך (לאחר שהחלמת...) אתה ממש כמו הכה"ג שיוצא בפעם השניה מקודש הקדשים שיום טוב היה עושה לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן הקודש!!! כן... אתה צריך לעשות סעודה... ולא ממקום של סעודת הודיה... אלא ממקום של **שיצא בשלום מן הקודש!!!** כן... ממש ככה...

יצאת בשלום בפירוש!!!! יצאת עקבי!!! היית שלם עם עצמך... ידעת שזה רצון ה' וזה מה שאתה צריך לעשות והיית עקבי עם זה עד הסוף!!! אתה תקבל שכר על כל מסיכה שלבשת... ועל כל שתי מטר שהרחקת... ועל כל טיול שלא נסעת ועל כל בידוד שנכנסת כי הבנת שזה רצון ה'!!! ואם זה רצון ה' זה תורה!!! כל שמירת הנחיה היתה אצלך תורה! ועמדת בזה... והיית עקבי בזה. ועד הרגע האחרון היית עקבי...

בינינו... כמה אנשים החליפו עקרונות עשר פעמים באמצע הקורונה כולל אני...? אני בעצמי... לפחות עשרים פעמים באמצע הקורונה פתאום זגגתי... פתאום שיניתי את הדעה שלי... ולא בגלל שהרב שלי שינה דעתו... אלא בגלל ש"עבר לי"... "נמאס לי"... יום אחד לא ביקרתי את אבא שלי כי אוי ואבוי קורונה... ולמחרת פתאום מצאתי את עצמי יושב ואוכל טשולנט באיזה סיום עם כל החברה כי... כי למה??? כי לא יודע... אולי המלאך הממונה על הטשולנט הוא גם ממונה על הקורונה... יום אחד בחודש ניסן לא התפללתי במנין כי... כי קורונה ומסוכן... ולמחרת מצאתי את עצמי נדחף עם מלא אנשים כי היתה שמה חלוקה של כמה תפוחי אדמה... הקורונה החליטה לכבד את התפוח"א וחיתכה בחוץ... כשהתאים לי האמנתי לשמועה מסוימת שיצאה מביתו של אחד מגדולי הדור... וכשלא התאים לי טענתי שאי אפשר להתבסס על שמועות...

בקיצור: זה... זה נקרא לצאת פיסטוק מהקורונה... זה נקרא לצאת **לא** בשלום מהקורונה... **זה... זה נקרא לצאת בשן ועין מהקורונה!!!** יצאתי קטן... יצאתי זגזגן... אז זהו שחבר שלי הזה כן היה עקבי!!! וברגע שהוא הבין שרצון ה' לשמור על ההנחיות אז הוא עשה את זה ברצינות ובכובד ראש כמו שיהודי ירא שמים מתהלך בדחלתא דה"... והוא היה עקבי עד הרגע האחרון!!! זה נקרא לצאת בשלום... עכשיו זה כבר לא כ"כ משנה באיזה סיטואציה הוא יצא בשלום מן הקודש... האם זה החיסון שהוא עשה... או הקורונה שהקדימה אותו בדקה ה-99... זה לא הנושא... האישיות שלו! "הנס להתנוסס" זה הנושא... והוא עמד בניסיון ויצא בשלום מן הקודש **יום טוב הוא צריך לעשות לאוהביו** ואם היית שואל אותי הייתי ממליץ בחום שחלק עיקרי מהמשתתפים בסעודה יהיו **דווקא אלו** שהוא נאלץ

פתאום זיהיתי בצליל של השכנוע שלהם שהם פשוט מנסים לקרב אותי ליהדות להצית בי את ניצוץ הנשמה האלוקית ולהסביר לי את גדול חשיבות העניין (כאילו אני לא יודע) ואז אולי משהו שמה יזוז...

אני כמעט חשבתי להיעלב... מה... הם באמת חושבים שאני מקפיד על ההנחיות ממקום של חולשה... כי קליפת קורונה דמסאבותא השתלטה עלי והורידה אותי למצולות...?? מה... הם לא מעלים על דעתם שאני בן אדם רציני ואני עושה את זה ממקום עקרוני שזה רצון ה'???

ואז חשבתי קצת ואמרתי לעצמי... רגע רגע... ומה אני... מה אני חושב עליהם?? בינינו... מה הליטאי הקלאסי חושב על החסיד???

אני בטוח שהחסיד הוא כזה חרדי חפיפ כזה... ואם לא נוח לו ולא נעים לו לשמור על ההנחיות אז הוא מחפץ... פתאום הוא נזכר לשלוף לך את כל סיפורי ההשגחה בשביל להתחמק ממה שצריך לעשות...

היה או לא היה?? חשבתי ככה על החסיד או לא חשבתי?? חשבתי...

אם ככה... אז למה שהוא לא יחשוב ככה עלי??? בדיוק כמו שאני חושב שזה מגיע אצלו ממקום של חולשה... ככה הוא חושב עלי...

וכעת... אולי עכשיו זה הזמן לתאם עמדות... שנינו!! גם הליטאי וגם החסיד... הגיע הזמן שנינו אחד השני לפחות למפרע ונקלוט שאם הליטאי שמר על ההנחיות זה לא בגלל פאניקה ולא בגלל ש"פחדו בציון חטאים..." ולא בגלל שהוא לא האמין בכח התורה והתפילה שיכולים להגן... אלא בגלל סיבה אחת ויחידה!! בגלל שבחובת הבירור שלו מול רבותיו יצא לו למסקנה **שכן צריך וכן נכון לנהוג!!!** אותו דבר החסיד... (הגיע הזמן לעשות סדר... וכעת מותר להכריז את זה בצורה מפורשת...) אם חצרות הקודש לא שמרו על ההנחיות זה רק בגלל שרבותיהם עשו שקלול נתונים והגיעו למסקנה אסטרטגית שכן צריך ונכון לנהוג!! אף אחד לא הכחיש קורונה... ואף אדמו"ר לא חשוד על הקונספירציות הדמיוניות... אלא היתה פה הכרעה בהנהגה כיצד צריך לנהוג... ואין אחד שמכחיש את מה שאני אומר!!!!!! עכשיו... אחרי שכן הליטאי היה צריך וכן החסיד צריך לעשות... מטבע הדברים... כאן כבר נכנסה קליפת נוגה שתפקידה לערבב אור וחושך והתחילה לבחוש בקלחת... החסיד התחיל לשלוף מהבוידם כל מיני סיפורי השגחה ואמונה כאילו זו הסיבה שהוא לא שומר... והליטאי התחיל לפתח היסטוריה והתחיל לספור גולגולות ולשלוף מספרי מאומתים... ולמייעשה שניהם בלבול את המוח...

תכל'ס... אנחנו רוצים יום אחד גאולה?? אז בבקשה!! חייבים ליישר את הקמטים ולסגור את הפינות... חברים כל ישראל ו... ו... ואל תאמר אמן... תעשה את זה... תאהב אותי כבר... אני כבר אוהב אותך... מה איתך?

שומר. הוא המסכן שרק חטף כל הזמן ביזיונות... ובאמת הסיפורים שמסתובבים היום עסוקים בלתאר את אומללותו של אותו אחד שלא עטה מסיכה ומישהו חירף וגידף אותו ואז כמובן כל זמן שהוא לא ביקש ממנו סליחה הוא לא נושע... **ויתכן שזה נכון!!! אבל צריך לדעת שיש גם צד שני למטבע!!!** וכעת... לקראת סוף הקורונה... כעת אולי צריך לסגור גם את הפינה הזו... יתכן שהדברים לא ינעמו לאוזניים... אבל בא נראה אותך מקבל תוכחה... את החברים שלי כבר עצבנת... בא נראה אותך מקבל באהבה...

אני מדבר כעת נטו בשום ההיגיון והישרות!!! מי שקיבל מרבותיו שצריך לשמור על ההנחיות!! הוא **מוגבל!!** הוא **לא יכול**... כמה שהוא היה צריך להתחשב בך ולא לצרוח עליך... זה נכון!! אבל עדיין!! אם נעמיד את שניכם אחד ליד השני בשווה... **תגיד לי בשכל ישר: למי יש ברירת מחדל? לך או לזו???** הרי הוא **לא יכול** להסתובב בלי מסיכה... ואתה יכול **עם** ויכול **בלי**... הוא **לא יכול** להשתתף בהתקהלויות... ואתה יכול **עם** ויכול **בלי**... הרי הוא **לא יכול** להתפלל לידך... כי אין לך מסיכה... ואתה **כן יכול** להתפלל לידו... אז למי יש ברירת מחדל?? **לך!!** אז תגיד לי בהגינות: מי צריך להתחשב במי...?? המידה היהודית של "ועשית הישר והטוב" קובעת שמי שיש לו ברירת מחדל צריך להתחשב במי שאין לו ברירת מחדל!! ולכן אחרי כל העלבונות שהוא העליב אותך... **עדיין!!** עדיין מותר לך להיכנס לראש שלו ולהבין שעדיין הוא היה במצוקה יותר גדולה ממך... לך היו אפשרויות לרצות אותו ול-לא היו אפשרויות לרצות אותך... הוא לא יכל להגיד לך... טוב... אני אתחשב בך ואני אוריד את המסיכה בשבילך... לא! הוא לא יכל! ואילו אתה כן יכולת להגיד לו... טוב... אני אשים בשבילך מסיכה... ואני כבר יודע... סוג המאמרים האלו מזמינים תגובות נזעמות... שהמכנה המשותף בין כולם ש... שאני כן צודק!! תודה רבה... את זה אני כבר יודע... בא... בא תחשוב שניה!! אל תמהר להגיב... תחשוב שניה בישרות ובהגינות על מה שאמרתי...

עכשיו באופן כללי: מה באמת עמד מאחורי התסכולים שהיו לנו אחד מול השני?? אז ככה: מתוך היכרות מעמיקה עם שני המגזרים... הגעתי למסקנה שכמה שאנחנו בטוחים שאנחנו מבינים אחד את השני... עדיין לא!! לא רבתי!! אנחנו נמצאים בשני כוכבים שונים... אבל כפשוטו... (תמיד זה נכון... אבל גם בקורונה זה היה בולט וניכר) **אני אתן לך דוגמא:** גם השנה מאוד השתוקקתי לנסוע לאסיפת הצלה של הגה"צ ר' צבי מאיר שליט"א מול פגעי הטכנולוגיה. אבל היות ושמעתי שלא בדיוק שומרים שם על ההנחיות אז אני עכ"פ נאלצתי לוותר בכאב והודעתי לחברים שלי שאני לא יכול להגיע ואין לי ברירה אלא להקשיב בטלפון... ואז כמה חברים שלי (שאנחנו ידידים קרובים ומאוד חמים בנושא ועובדים בשיתוף פעולה בנושא של פגעי הטכנולוגיה) התחילו להפעיל עלי מסע שכנועים שאני כן אסע... והם משכנעים ומשכנעים... ואני מקשיב... ופתאום התחלתי להתגלגל מצחוק... **מה קרה???**

להתרחק מהם עד כה כ... כי רבותיהם הורו להם שלא להישמע להוראות... הייתי ממליץ שהם!!!! הם יהיו ה"בי עשרה" שאיתם הוא יקיים דינא ד"ויורמוהו בקהל עם" (ברכות נד:) **ולמה דווקא הם???** משתי סיבות: **דבר ראשון:** הם בעצמם צריכים כעת לשיר לו אמת מה נהדר... מתוך הכרה והערכה אמיתית למי שעשה מה שצריך לעשות כי כך **הוא** היה צריך לעשות!! כן... במשך השנה האחרונה לא פעם צחקנו עליו מאחורי הגב... זלזלנו בו על היראת שמים שלו שהוא עשה את מה שהיה צריך וכעת הזמן לנשק את ידיו על שהוא יכול לסכם תקופה כזו ארוכה ולהכריז בגאווה ממש כמו וידוי מעשר בשעתו: **"לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי... שמעתי בקול ה' אלוהי עשיתי ככל אשר צויתני..."** כן... מי שזוכה להשלים בהצלחה את קיום רצון ה' והוא מגיע **עד הגמר!!!** יש לו כח לברך ולהתפלל: השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך" (כן... בדיוק שם נאמר: **ל השקפה לרעה חוץ מזה**... יתכן שההשקפה שלו שונה משלך... אבל כשהוא עושה את זה כמו שצריך יש לו אפשרות לברך עם ההשקפה הזו... כמובן על דרך המליצה ודו"ק)

זו הסיבה הראשונה למה הייתי ממליץ שמשותפי הסעודה יהיו מה"סוג" השני... **והסיבה השנייה:** כי... הגיע הזמן לסיים את הויכוח הזה... סו"ס היה פה איזה ויכוח... מטבע הדברים היו בינינו גם מתחים... (אני עדיין מחכה לאותו שכן שחשד בי שאני הלשנתי למשטרה על החתונה רבת המשתתפים שנעשתה באזורנו... אני מחכה ממנו להתנצלות... נעלבתי עד עמקי נשמתו) היו בינינו המון כעסים ותסכולים. האשמות וחוסר הבנה הדדי סביב הקורונה... ובדרך כלל כשיש ויכוחים זה לא משהו שאמור להיעלם ביום אחד בהיר... כי בדרך כלל מדובר בויכוחים של השקפה ודרך חיים וזה דבר שלא אמור להשתנות... אז זהו!!! שכאן?? כאן לשם שינוי זה כן דבר שאמור להשתנות... היתה פה סיטואציה של קורונה... הסיטואציה הזו הזמינה כל מיני חילוקי דיעות... וברגע שבועה"ש אנחנו נעבור אותה... אין שום עניין להנציח את הויכוחים שהיה לנו סביבה... כמו שיום אחד אנחנו נגנוז את המסיכה ואת האלכוהול ככה צריך להשקיע במצולות ים את הויכוחים שהיה לנו בנושא זה... וממילא אני ממליץ בחום שכל ליטאי שעושה יו"ט לאוהביו שיצא בשלום מן הקורונה... זו ההזדמנות לסגור את כל הפינות עם השכן החסיד שהפך בידוד או שלא שמר על ההנחיות... סו"ס אני הקפדתי על ההנחיות **כי כך הייתי צריך לעשות** וגם הוא לא הקפיד על ההנחיות **כי כך הוא היה צריך לנהוג!!!**

אולי כאן ההזדמנות גם מצדי לסגור פינה... דווקא בגלל שאני שייך למגזר שכן הקפיד על הנחיות והשתדלתי (עכ"פ בגדול...) אז כשבאתי לכתוב על נושא של בין אדם לחבירו בעניין הזה... פניתי בתוכחת מוסר לי ולחברים שלי... הייתי עסוק בעיקר לדבר על אותו גבאי אדוק שהלבין פניו של יהודי שלא שמר על ההנחיות... וזה עוון גדול והלבנת פניו וכו'... בקיצור: הצגתי את התמונה כאילו רק מי שהקפיד על ההנחיות הוא זה שנכשל כל הזמן בבין אדם לחבירו ואילו ידיו שלא

ישיבת הקפסולות של הנזירים... הנכנס יכנס... היוצא אל יכנס שוב...

שבוע שעבר התחלנו לספר על יוחנן שלנו... שבט"ז בניסן יזכה להקריב שלמי נזיר עם עשרים רקיקין (אגב: שבוע שעבר אמרתי שלושים... התבלבלתי עם המילואים...) הבטחתי לספר מה ההתרגשות הגדולה סביב הקרבן...

ובכן: הסיפור היה כך... בחודש טבת ככה... עם כל הקפסולות והסגר והבלגן... יוחנן עבר תקופה של ריפיון ולקראת חודש שבט הוא החליט לתפוס את עצמו לידיים ולהיכנס לישיבת החיזוק שנפתחה במיוחד בימים אלו... ישיבת הנזירים!! המשמעות היתה להיכנס לקפסולה של (מינימום) שלושים יום של נזירות... התנזרות מגפן היין וחרצנים ועד זג... וכמובן קפסולה!!! קפסולה זה אומר שבחודש הזה צריך להיזהר מאוד מכל חשש הידבקות בטומאת מת... אותו גביר מוכן למסן קרבנות נזירות רק לבחורים רציניים שמוכנים להיכנס למסלול של קפסולה ושומרים על ההנחיות המחמירות ולא יוצאים עד שלא השלימו את שלושים ימי נזירותם... בחור שיצא מהישיבה באמצע הנזירות... מסכן את היזכיו שלו!! כבר לא אחראים על ההתפתחויות... ויוחנן באמת הגיע עם כל הרצון הטוב... והתחיל את הנזירות עם כל השטייגן והחשק... (בלעז"ל התחיל את הזמן כמו כולם) במשך שנים עשר יום הוא ישב ולמד בהתמדה!!! לא יצא מהישיבה... אבל אחרי שנים עשר ימים של חיזוק ונפלא... כשכבר כמעט חצי נזירות מאחוריו- מספר יוחנן- פתאום הרגשתי חנוק והייתי מחייב לצאת (ואגב: אני מבין אותם...) אמנם הזהירו אותי שאם אתה יוצא לא בטוח שתוכל לחזור... (כלומר: במילים אחרות: יתכן שכבר לא יסמנו לך את קרבנות הנזירות) אבל כבר לא הייתי מסוגל... הייתי חייב לנשום אוויר... ויצאתי... **וכאפיו... קרה מה שקרה... לא!! שלא תבין!!!** אמנם לא נטמאתי ב-י"ב טומאות "מאומות" שהנזיר מגלה עליהם... זה לא... רק מה?? קפצתי לאחד מהדודים שגר בכפר סמוך... הוא אמנם לא אוכל חולין בטהרה והוא גם לא מי יודע מה בן תורה... אבל עדיין... חשבתי לעצמי- מה יכול להיות... אין שום סיבה שיהיה פה כזית סן המת... לא ידוע לי שהוא קבר פה איזה מת... ואז הדודה הראתה לי איזה עציץ נקוב... וסיקרן אותי לבדוק איזה סוג נקב זה... (האם הוא ניקב כשורש קטן והוא כבר לא מכשיר את הזרעים או לא) ואז!!! כשהרמתי את העציץ... פתאום ראיתי עיגולים שחורים!!! אני רואה ש... שכתוב עליו בסינית: **הונג קונג!!!** כמעט התעלפתי... אוי אוי... זה אומר שזה עפר הבא מארץ העמים... ובאווה התקינו שגוש מארץ העמים מטמא כטומאת מת!!! אז אמנם זה רק מדרבנן ומדאורייתא לא צריך לסתור ולהקריב קרבנות טומאה... אבל תכלס... מדרבנן אני כן סותר את כל הימים שהייתי בחיזוק... כל הי"ב יום שהייתי נזיר... הכל נסתר!!! יוחנן נכנס למששבר של החיים... אני גם טמא טומאת מת מדרבנן... גם צריך להתחיל את כל הנזירות מהתחלה... ועל כולנה לישיבה אני כבר לא יכול לחזור... מה פירוש?? כבר לא יסכימו למסן לי את הקרבנות נזיר כי יצאתי מהמסלול... כן... זה התנאי שהיטנו לכל מי שנכנס לקפסולת הנזירות!!! שמי שיוצא מהישיבה ונדבק או נכנס לבידוד טומאה... הוא אוטומטית יוצא מהמסלול... מאבד את היזכיו... יוחנן חזר הביתה בפנים נפולות... נכנס למיטה ולא הצליח לצאת ממנה... אבא ראה את השברון לב של יוחנן וניגש אליו: מה קרה?? למה אתה כ"כ שבור?? מה פירוש למה? סתרתי את כל ימי הטהרה שלי... הפסדתי אותם... ועכשיו אני צריך שוב להתחיל הכל מחדש... ו... ותכלס כעת אני צריך להשיג בכוחות עצמי מימון לקרבנות נזיר... (זה משהו בסדר גודל של 4000 שקל... מדובר בשלוש קרבנות פלוס 20 רקיקין וטמחה ונסכים...)

אבא הרגיע אותנו... הל בסיידר!!! דבר ראשון: נכון שסתרתי... אבל את מה סתרתי? את הנזירות!!! אבל את השטייגן ואת העמל התורה שהיה לך באותם ימים... את זה לא סתרתי... זה לא נאבד לנצח... כעת תסיים את ימי הטומאה שלך... תעשה הזאה ג' ו' מדרבנן... ותחזור לישיבה... ותתחיל למנות מהתחלה... ואני!!! אני לוקח על עצמי את המימון של הקרבנות שלך... **יוחנן היה בהלם: מה... אתה? אבא???** מאיפה יש לך כסף... אתה בקושי גומר את החודש... מאיפה תביא לי עכשיו שלוש קרבנות... אבא צחק... מה איכפת לך... לי חשוב החיזוק שלך!! אני מעריך אותך שתפסת חיזוק... נכון שנפלת... נכון שסתרתי... אבל שבע יפול צדיק וקם... העיקר תקום!!! תקום מהמיטה... ובעוד יומיים... כשיגמרו שבעת ימי הטומאה תפתח דף חדש... **יוחנן אכן חזר לישיבה!!! אמנם היה קצת פדיחות**... כי כל החברים שלו היו כבר ביום העשרים וחמש... ובעוד חמשה ימים הם נוסעים ביחד לבית המקדש... אבל יוחנן כעת רק מתחיל... אבל אז מה...

כן... יש בחורים שלא עמדו בזה!! לא עמדו בתחושת הפיגור!!! מה... כל החברים שלי כבר אוזחים בסוף הנזירות ואני מפגר אחרי כולם... אותם אלה... ברגע שהם נפלטו מהקפסולה ונטמאו... זהו... "לא יספה שוב אליו עוד..." אבל יוחנן החליט לגשת בצורה בריאה... לקחת אחריות על עצמו... לדעת להפסיד בכבוד... עשיתי טעות ועכשיו אני משלם עליה!!! כולכם תסיימו השבוע את ל' ימי הנזירות בהצלחה... ואני אהיה מחלים טומאה... עשרים צערים מאחוריים... אני כעת רק ביום החמישי... זה מה שיש!!! המכיר את מקומו... אבא מאוד מאוד העריך את יוחנן על הבגרות והאחריות שהוא לקח על עצמו... ובאמת יוחנן לקח את עצמו בידיים ועשה שטייגן גדול מאוד... וכעת תבין למה אנחנו כ"כ מרוגשים כעת!!! לקראת קרבן הנזיר של יוחנן... זה... זה לא סתם קרבן נזיר... זה לא היה חודש ימים של חיזוק וזהו... היה פה תנדודת... היה פה משהו שהתחיל והפסיק... ושוב התחיל... ובאמת יוחנן תפס כזה חיזוק שהוא לא יצא מהישיבה עד פסח!! הוא לא הגיע הבייתה... בטח שלא... אם הוא היה טהור מטומאת מת עד ר"ח ניסן... חבל להיטמא בדיוק שבועיים לפני הרגל... הוא המשיך לעמול בתורה בישיבה והוא הגיע היישר לבית המקדש לאחר חודש וחצי של עמל ויגיעה... ראינו את אור התורה בעיניים שלנו!!! היה נראה כאילו יש לו שני כתרים על הראש... כתר תורה וכתר קדושה של נזירות- נזר אלוקי על ראשו... עכ"פ הגיע בט"ז בניסן ויוחנן הקריב את שלמי נזיר ואז הוא נכנס עם הכהן ללשכת הנזירים והכהן בישל את השלמים על הדוד וגילח שער ראשו והניח מתחת האש... לאחמ"כ יוחנן לקח את בשר השלמים וזה היה השלמי שמחה שלנו בט"ז בניסן...

ואז!!! כשבאו לאכול את הבשר... יוחנן פתאום עשה לנו מתיחה... הוא פתאום עשה פנים כאלו מודאגות וסיפר בשפל קול ש... שכשבישלו את השלמים היתה שם איזה שאלה של טריפות... הסיר כמעט נטרף... נכנס שם איזה כוס חלב בתוך הסיר... אבל בסוף מדדו ויצא שזה מתבטל בדיוק בדיוק בששים... אל תשאל... חצי מהמשפחה פתאום משכו את ידיהם... מה זה פה... סיר בשרי שנכנס בו כוס חלב... איך אפשר לאכול את זה... ה' ירחם... ואז יוחנן צחק ואמר: מה... אתם לא מבינים לבד??... הרי מאיפה למדים את הדין של ביטול בששים?? מאיל נזיר!!! שהנזיר מקריב שלמים... והתורה מצווה לבשל את כככל הבשר בסיר אחד!! ואז אחרי שבשלו את כל הבשר התורה מצווה לקחת את השוק ולתת תרומה לכהן... ואם השוק הוא תרומה והוא התבשל בסיר שלנו שאנחנו זרים... אם ככה... לכאורה כל הסיר נטרף... אז איך התורה מתירה אותו?? מאכן למדו חכמים

לביטול משישים (ששיערו חכמים שהשוק הוא בדיוק אחד משישים מכל גוף הבמה)

שרנו ליוחנן את השיר "אשרי מי מגדל בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו..." מזגנו לו כוס יין של מעשר שני והוא בירך עליה בהתרגשות!!! בטח... כבר חודשים הוא לא טעם יין... ברכנו אותו שרק לין ולתגלחת הוא כעת יחזור אבל למת?? יהי רצון שלעולם לא יצטרך יותר להיטמא למת... הגל הבא של הנזירות הוא בבציר היין.

אודות הגל השלישי...!!!

כל מערכת ה"כוחי ועוצם ידי" מגויסת בימים אלו לבלום את ה"גל" השלישי... כן... בים יש הרבה גלים... צופה אני כעת ב"רוח קודש" שבשניות אלו שאני כותב שורות אלו... ממש בשניות אלו מתקרב גל לחופי הים התיכון... והוא כעת מתנפץ מול הגלים... והופה!! לא הספקתי לכתוב את השתי שורות האחרונות ואני כבר צופה ברוח קדשי שוב גל שמתקרב... כן... זה ממש ככה!!!

גלי הים לא מפסיקים לרגע לנסות שוב ושוב לפרוץ את הגבולות שה' הציב להם... **ובשוא גליו!!!** בשיא הגל... בשיא השצף והקצף שהגל מגיע עם כל המוטיבציה מתוך תכנית ברורה לכא לבקר אותי בשכונת הדר- חיפה רח"ל... **בשוא גליו אתה תשבחם!!!** הקב"ה מגיע ומנפץ לו את התכניות... ו"מרגיע" אותו ואומר לו: **עד פה תבא!!!** ואז מגיע הגל הבא... והוא מגיע עם כל המוטיבציה... ועם כל הבטחון עצמי... אני אצליח... אני אפרוץ... ושוב בשוא גליו!!! בשיא ההתפרצות שלו הקב"ה מנפץ אותו לרסיסים... עד כאן!!! בשוא גליו אתה!!! אתה יתברך תשבחם...

---הנביא ישעיהו מתפעל מהבטחון העצמי הזה של הרשעים "הרשעים כים נגרש, כי השקט לא יוכל ויגרשו מימורפש וטיט"!!

הרשעים הם ממש כמו גלי הים... הוא יודע מה היה הסוף של פרעה... מה היה הסוף של נכודנצאר... המון... הוא יודע שכל מי שקם על ה' ועל משיחו... הופיע כמו גל... והתנפץ כמו נבלי חרס על דפי ההיסטוריה ונצח ישראל המשיכו הלאה...

אבל עדיין!!! כל רשע תורן בתורו הוא בטוח שהוא יהיה הגל החוזק!! הוא יהיה הגל שניצח והוא כן יצליח לפרוץ ולקעקע ביצתם של ישראל... ולנו לא נותר אלא להחזיק ברף של ספינה ולהנהן על כל גל וגל ולומר: זה בסדר... כל משברך וגליך עלי עברו... אנחנו בטוחים בה' שאתה יתברך מושל בגאות הים... גם אם הוא הגיע לשיא גליו... גם שם אתה תשבחם...

---עד כאן הגלים של הרשעים שהם לא קולטים שהקב"ה בסוף יבלום אותם... דא עקא!!! שגם אנחנו מתמודדים עם הגלים האלו... ה' מעמיד אותנו שוב מול גל!!! הגל השלישי... ושוב הכוחי ועוצם ידי מנסה לתפוס את הגל ולקחת לעצמו את הקרדיט שהוא יעצור את הגל והוא יטפל בבעיה... ובינינו לבין עצמנו... אנחנו נגרים אחרי התפיסה הזו... מה שנכון נכון... אנחנו עוקבים מאוד בעירנות ובדאגה אחרי ההתפרצות על הגל...

ועל זה נאמר: מי עיוור כי אם עבדי!!! אם אותו רוסו שמחרף ומגדף מערכות אלוקים חיים... אם הוא כים נגרש וחושב שהוא יצליח כן להיות הגל ששוטף ושוצף את עם הנבחר... ממנו אי אפשר לצפות הרבה... מה הוא מבין מהחיים שלו...

אבל איפה אנחנו?? אנחנו עבדי ה'... אנחנו הרי יודעים שאתה יתברך מושל בגאות הים... אנחנו יודעים שבשוא גליו אתה תשבחם... אז למה אנחנו דואגים?? למה אנחנו מתרגשים מכל זה איזה רשע שהוא כים נגרש והשקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט... למה אנחנו מתרגשים ממנו?? אנחנו צריכים להינחם לעצמנו לראש שהכל בסיידר!!! הכל בשליטה... אתה מושל בגאות הים... בשוא גליו אתה תשבחם... לא צריך לעקוב אחרי הסקרים... גם אם תגביה כנשר והגל שלך יגיע לשיא... משם אורידך... ואותו דבר בייחס לגל השלישי!!! מותר לנו לתבוע מעצמנו לכה"פ... לא להיות עיוורים... להבין שמי שהוציא אותנו מכל הגלים... מי שרעה אותנו מעודנו עד היום הזה... הוא יוציא אותנו מכל הגלים... הוא ימלט אותם מכל המוטציות... ובינינו יש לנו מה להתקדם בנושא הזה!!! לדעת שרק הקב"ה יודע לבלום גלים... ואף אחד אחר לא יכול לעשות את זה... נבטח בה' ונצפה לישועתו ויחד איתנו נעבור את הגל הזה...

אודות המספד המרטיט מלפני שבועיים...

לפני שבועיים הזדעזעה ארץ ישראל על ת"ק פרסה על ת"ק פרסה בעקבות אותו הספד מרטיט שנשמע מפי הגאון ר' מאיר טוביה שליט"א מול מיטת בתו... זאת לאחר טרגדיה כפולה מפטירת אשתו בשנה זו... הקידוש שם שמים העצום והחזיק הנורא שהספד הזה עשה... אין לתאר ואין לשער... מי יודע איזה רעש עצום זה עשה בשמים...
 ובכן על מה שנאמר שם אין מה להוסיף... זה בגדר "כל המוסיף גורע..."
 אבל אני רוצה לדבר על התחושות מסביב... כשאני שמעתי את ההספד הזה זה כמובן עשה עלי רושם אדיר כמו כולם... חיזוק עצום!! אבל אחרי הכל. הרגשתי שמהו חסום לי... משהו פה גדול עלי... הרגשתי קושי מסוים לפרק את זה לחיים שלי... הרגשתי שמהו מסתבך לי... ואז יצא לי לדבר עם כמה אנשים על זה וראיתי שגם להם משהו שמה הסתבך...

ואז פתאום קלטתי איפה אני נתקע!!!

כשמעתי את ההספד הזה... מה היתה התחושה הראשונה שלי?? (ומסתמא של כל אחד) אוה... אני... **אני מקנא!!!** כן... קנאת סופרים... תראה איזה מדרגה של קרבת ה'... איזו גדלות... אבא שכול שמסוגל לעמוד מול מתו שמוטל לפניו ולהגיד תודה לה'... איזו אצילות... **קנאת סופרים!!!** אבל בשבריר שניה הבא... פתאום תפסתי את עצמי... מה... אני מקנא??
 מה פתאום... מה פתאום... קבל ביטול!!! אני לא מקנא בכלל בכלל...
 מיהו מקנא ביהודי ששיכל את אשתו ואת בתו בשנה אחת...??
 מיהו רוצה להחליף איתו?? לא... סליחה... טעות! לא מקנא!!!
 אבל תכל'ס... אני כן מקנא... תכל'ס... אני כן רואה פה שיעור קומה עצום באהבת ה' ש... שזה גדול!!! ואני משתוקק למדרגה הזו...
 אבל לא!! אוי ואבוי... לא מקנא... ה' ישמור... מה פתאום... חס וחלילה...

בקיצור: קלטתי!!! פה!! התסובכת שלי... ושל חברים שלי...

מצד אחד אנחנו מאוד מאוד מתחזקים ונשאבים כמו אבן שואבת לרוממות הזו... אבל מצד שני הסיטואציה כ"כ כאובה שאתה נרתע ומפחד להתחזק מכזה דבר... איך מיהו אמר לי?? הפשטני הזה מכה רק על קנקנים חזקים... אני מפחד להיות קנקן חזק... לא רוצה שהוא יכה עלי... **אין מסדרים את זה בראש??** זו כמובן שאלה כללית...

העניין הוא כך:

אתן לך דוגמא: כבר לפני הרבה שנים ארה"ב נהייתה מעצמה גרעינית! וכמובן... איפה זה הגיע לידי ביטוי לענין כל?? במלחמת עולם השנייה שארה"ב נגררה בעל כרחה למלחמה מול יפן... ועמדה מול שוקת שבורה... ולא היתה לארה"ב ברירה והיא נאלצה לזרוק שתי פצצות אטום על יפן... **ומאז!!!** ישנם שתי מדינות שקינאו בארצות הברית והחליטו שגם הן רוצות לפתח פצצה אטומית... מי הן?? **ישראל ו-איראן!** והנה לישראל דווקא הירשו לייצר פצצה אטומית... אתם רוצים?? בבקשה... תעשו... ולישראל באמת יש פצצת אטום...
 לעומת זאת לאירן?? משום מה לא הירשו ונכון לעכשיו עדיין לא מרשים...

למה?? מה ההבדל בין ישראל לאירן?? הרי שתיהן בסה"כ התקנאו בארה"ב... אז למה לישראל מסכימים ולאיראן לא?

התשובה היא: שיש הבדל מאוד מאוד "קטן" בין ישראל לאיראן...

ישראל מקנאה בארה"ב... מה ישראל מקנאה?? כמו שלארה"ב יש פצצה גרעינית... גם אני רוצה **שיהיה לי!!! שיהיה לי!!!** אבל אצל איראן הקנאה היא טיפ טיפה שונה... כמו שארה"ב **שיגרה** פצצה גרעינית... גם אני רוצה **לשגר** פצצה אטומית... **הופה!!! זהה... זה לא בא בחשבון!!!** אירן רוצה פצצה גרעינית בשביל לעשות בה שימוש... **זהה... זה לא!!!**
 תבין: ישראל מקנאה בארה"ב על זה **שיש לה** פצצה גרעינית... אני מקנאה בעוצמה הזו... גם אני צריכה את העוצמה הזו!! צריכה את הכח ואת המאזן אימה הזה שנקרא פצצת אטום!!! אבל ישראל ממש ממש לא מקנאה בארה"ב על זה שהיא **נאלצה לשגר** פצצה גרעינית... ולמה?? כי בשביל לשגר פצצת אטום צריך שתהיה סיטואציה מאוד מאוד כאובה וטרגרית... צריך שיקרה משהו איום ונורא בסדר גדול של מלחמת עולם השנייה... ורק אז נאלצים לשגר פצצת אטום... מדינת ישראל ממש לא מקנאה בסיטואציה הזו... וממש ממש לא מאחלת לעצמה להיגרר לכזו סיטואציה כאובה שתאלץ אותה לעשות שימוש בנשק הבלתי קונבנציונלי הזה... רק מה? ישראל כן רוצה **שיהיה לה** את זה!!! שיהיה לה את העוצמה הזו!!! **הבנת?? על אותו משקל:**

אהבת ה' זו מעצמה גרעינית!!! אהבת ה' זה משהו שיהודי עובד עליה... מטפח אותה מאפס... בונה אותה ומבסס אותה מעוד יום ועוד יום... מעבה ומעצים אותה כל הזמן... משקה ומשקיע באהבת ה' בלי סוף... מי שבאמת משקיע באהבת ה' זוהי לפתח בעצם האישיות שלו מעצמה אטומית של אהבת ה'... **וכולנו מקנאים בו!!!** על מה?? על זה **שיש לו** את זה! **שיש לו** את המעצמה האטומית הזו של אהבת ה'!!!

אבל לשגר אותה?? חס ושלום!!!

אף אחד מאיתנו לא מאחל לו לשגר אותה... כי בשביל לשגר פצצת אטום צריך שתהיה סיטואציה מאוד כואבת של שוד ושבר שאין ברירה אלא לעשות שימוש בכזה נשק כבד... כשאנחנו שומעים את ההספד הנורא הזה... מה שומעים פה?? שומעים פה שיגור של פצצה אטומית של אהבת ה'!!! בשיגור עצמו אנחנו לא מקנאים!!! מפגן כזה עוצמתי של אהבה זה בדרך כלל מגיע בסיטואציה כאובה מאד ובלתי נמנעת ברקע של בית ההלוויות שמגר... בשיגור של הפצצה אנחנו לא מקנאים... אנחנו כן מקנאים בעצם זה **שיש לו** כזו מעצמה גרעינית... **זו הקנאה!!!** אנחנו גם רוצים כזו אהבת ה'... אנחנו גם רוצים לפתח כזו עוצמה של אהבת ה'... ולפתח כזו אהבת ה'... **זה בידינו!!!**

ואת זה עושים דווקא לא בבית ההלוויות שמגר... ודווקא לא בסיטואציות טרגדיות מזעזעות של "תכפו אבליו" רח"ל... אדרבה... זה נעשה ביום יום... אם הגאון ר' מאיר טוביה פולק שליט"א (שאבג... גילוי נאות: לשואלים: אני לא קרוב משפחה... אבל זכיתי לקבל ממנו ומאד מאד להתחבר לגישה ולסגנון היחודי...) אם הוא פיתח כזו מעצמה של אהבת ה'... זה דווקא הגיע לו מהסיטואציה הכי מוכרות לנו... מהעוד בוקר שמתושמק לה להמשיך לשיש... **אני שלך!!! אתה משיש אותנו!!!** אני קם למענו יתברך!! אני רוצה לתת לו יתברך תפילת שחרית מכובדת!!! זה מגיע מהעוד יום של סגר... שאאוף... איזה באסא... ה' שונא אותי... לכן הוא דופק לי את כל התכניות... אבל לא!! מי שמפתח מעצמה של אהבת ה'... לוקח את הסיטואציות המוכרות האלו ומתרגם אותם לאהבה... ה' **אתה טוב... אתה מתוק... אתה אוהב אותי...** אם עשית סגר זה הכי טוב!!! ואני מאמין שאתה

הכי טוב...

לא!! המשפטים האלו לא נולדו בבית ההלוויות שמגר... חשוב להדגיש: הם נולדו אי שם ביום יום... בכל מיני סיטואציות המוכרות לי ולך שגם אני הקטן מסוגל לנשום נשימה עמוקה ובמקום להתלונן ולהתמרמר. להבין שה' טוב וה' מתוק ומה שהוא עושה הכי טוב... מי ששם... ביום יום מפתח את אהבת ה'... יום אחד זה מתעבה וגודל עד שהוא מגיע למעצמה של אהבה!! במעצמה הזו אנחנו מקנאים... אנחנו כואבים את הסיטואציה של השיגור... לא מאחלים לאף אחד כזה שיגור... אבל בהחלט מקנאים ובודאי מאחלים לכל אחד ואחד מאיתנו לבנות את זה... **זה בנה כאן!!! כאן ועכשיו!!!**
 תסתכל מינה ושמאלה ותנסה להיזכר על מה התעצבנת לפני חמש דקות... תנסה להיזכר על מה התלוננת לפני חצי שעה ואמרת אאוף החיים האלו... אאוף הבית הזה... והרי בינינו... בשורה התחתונה על מה אמרת אוף... על מי?? על הנתונים שאבא שבשמים לא נתן לי בדיוק בדיוק מה שאני רוצה... **אז הנה!!! פה!!!** פה נמצא הכור האטומי של אהבת ה'!! פה עובדים על זה!! מול הרגעים האלו... פה מעבים ומשקים את הנכונות לתת לה' כתר מלכות... בזה מפתחים אהבה... להבין שהכל שלו... ואני שלו יתברך...

עברנו טירונות!!!

בינינו... אם נרצה להגדיר במילה אחת מה עברנו בשנה האחרונה... מיהו הגדיר לי את זה: **עברנו טירונות!!!**
 מיהו פעם תיאר לי איך נראה טירונות בצבא- שלא נדע... חייל מגיע לצבא ועל היום הראשון המפקד נוחת עליו... ימינה... שמאלה... לך קדימה... הגעת...? תחזור... כעת תעמוד... שב... תרוץ... רצת?? סטופ!! עצור!!! תמשיך לרוץ... שב... בא... עוד שמונה דקות אתה צריך להיות שם ושם... בקיצור: כל היום אתה חי על פקודות!! ואאוף... די... לא בא לי... תן לי לחיות... תן לי לנוח... מה אתה רוצה מהחיים שלי???

אז בצבא היעד של הטירונות זה בשביל לרצוח לך את האופי... כדי לעשות ממך חייל אמיתי... חייל אמיתי זה אדם שמתרגל לקבל פקודות... זה טירונות נוסח הצבא!!! **אבל כשה' מעביר אותנו טירונות??**

כאן אדרבה... זה לא בשביל לרצוח לנו את האופי... **ההיפך הגמור!!!** כאן זה בשביל לייצר באישיות שלנו **כלי של קבלת עול מלכות שמים!!!** של אהבת ה'!! זה מה שקרה לנו השנה הזו... הגיע סוף חודש אדר... ה' פתאום התחיל לירות עלינו צרור של פקודות... צא מהבית מדרש... לך הבייתה... מנייני מרפסות... אלכוג'ל... (זוכרים אותו??) אתה יוצא מהבית?? מסיכה!!! למה?? ככה... כך גזרה חכמת! רגע... ולבית מדרש? לא!!! לבית הכנסת?? לא!!! למה לא?? כי כך החלטתי!!! פקודה!!
 תכנס לבידוד... יצאת?? תכנס שוב... יצאת?? מתברר שאתה מאומת וכן הלאה וכן הלאה... כל אחד והתסריטים שהוא עבר בקורונה הזו...

בקיצור: אנחנו נוהגים ברכב בלי לדעת מה מי לאן מתי... והקב"ה עומד כביכול מאחורנו ונותן לנו פקודות ימינה... שמאלה... עצור... רד... תחזור... אחורה... פרסה... ומעתה: האם אתה מוכן לקבל את זה באהבה ולהמליך את ה' מתוך הבנה שאם זה רצונך יתברך אז אני איתך באהבה... או שאתה רוצה להתמרד ולכוין את התנועה במקומו?? **שיתבן: פה זה לא צבא!!!** צבא אם תתמרד אתה נכנס לכלא שיש... (בצבא אתה אוהב את עצמך... לא כדאי לך להסתבך) אבל כשיש לך עסק עם רבש"ע... כאן זכותך... אם תתמרד ותתעצבן... אבא שבשמים מאפשר לך... זכותך לא לאהוב... אבל ה' הפסיד בן אוהב!!!

השנה ה' הזמין מאיתנו אהבה... המון המון אהבה... ה' העמיד אותנו באופן מוצהר וברור מול כל מיני פקודות ש... שהאם אתה מוכן לקבל אותי בשמחה או לא?? תחליטי!!! **ושם!!!** בכל הסגרים והמסיכות וההגבלות וההחיות... שם! שם יש לנו הזדמנות להשקיע ולהעצים את הכור האטומי הזה של אהבת ה'... מול כל הפיצ'פיקס האלו שהרבש"ע לא סידר את הכל לגמרי לפי החליל שלי וזה לא לגמרי מתאים לי... **וכאן אבא יקרו!!! אבא מתוק!!! לא לקחת לי כלום... הכל שלך...** כאן נולדו המשפטים האלו... כאן מייצרים ומפתחים את זה... **זה לא מאחור!!!** אנחנו עדיין בעיצומה של בניית הכור הזה... לכל אחד מאיתנו יש את הנתונים המסיימים שלו שאנחנו גוררים את הרגלים עם פנים נפולות וממורמרים ומרגישים כאילו אני פה במרכז והרבש"ע אמור לסדר לי את החיים... וכשהרבש"ע מנסה לשנות מהמסלול שאני החלטתי אני כועס... מתמרמר... מתלונן... וכאן המקום לקבל החלטה!! זהו רבש"ע...

אני מתחיל כעת לייצר אהבה!!! לייצר את המעצמה האדירה הזו שנקראת אהבת ה'!! הכל שלך... אני שלך... אני רוצה להמליך אותך בזה שאני מקבל אותך... כן רבש"ע... הנני!!! ואל תדאג... כשיהודי אומר הנני לקב"ה הקב"ה לא מגלגל את כל הצרות... לא!! יש כזה יצר הרע שמזהיר אותנו... אל תעזי להיות צדיק... אתה עלול לסבול מזה... חס ושלום!!! זה ההיפך הגמור... אתה מבין לבד שזו גישה מרושעת... זו גישה שהופכת את עבודת ה' לדבר שמייצר צרות... עפ"ל...)

אם תגיד לקב"ה הנני!! הדבר היחיד שיקרה פה שמגיע לקב"ה מזל טוב... יש לו כלה!!! יש לו בן זוג שמוכן לקבל אותנו... ש-מה זה אומר?? שאם עד היום היו לך קשיים והתעצבנת והתמרמרת וכל היום האשמת את כל העולם ונכנסת למיטה... אז מעכשיו אתה תקח את אותם קשיים קיימים ופשוט תתרגם אותם למכרה זהב של קבלת עול מלכות שמים!! ה' תודה!!! אני איתך... אם רצונך שיהיה סגר... אז אני איתך... בשמחה... חוץ מאיכות חיים אין פה שום הקרבה!!! ואז... כשמתרגלים לתת לה' להמליך את ה'... לקבל אותנו... כאן מתחילה להתפתח מעצמה של אהבת ה'... שה' יעזור והיא אף פעם לא תצטרך לצאת לשיגור... אבל לכה"פ שיהיה לנו את זה!!! שיהיה לנו את העוצמה הזו... שנוכל להגיד לה' אבא מתוק הכל שלך- שנוכל להגיד את זה עכשיו מול החסר הנקודתי שיש לי עכשיו... מול המשאלת לב הנקודתית שחסרה לי ועם קצת התבוננות אני יכול לתת את זה לה'... להודות לו ולהגיד לו אבא מתוק לא לקחת לי כלום! פה זה מתפתח... כאן זה קורה... כאן ועכשיו... כן... אנחנו מקנאים... קנאה צורבת... ואנחנו יוצאים לדרך!!! כאן ועכשיו!!!

גיליון מס' 414 פרשת וארא
תשפ"א שנה תשיעית

לעילוי נשמת
מרת צייטל בת ר' חיים אפלבוים ע"ה
נלב"ע ח' שבט תשפ"א
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך (ז, כח)

ידועה הגמרא בפסחים (נ"ג ב') מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן על קדושת השם, נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים, ומה צפרדעים שאין מצוין על קדושת השם כתיב בהו ועלו ובאו בביתך... ובתנורך ובמשארותיך, אנו, שמצוין על קידוש השם, על אחת כמה וכמה.

ויש לשאול מה הלימוד מהצפרדעים, והלא הן הצטוו 'עלו בביתך' וגו', מה שאין כן חנניה מישאל ועזריה, שלא נצטוו כלל. ויש לומר (כך שמעתי בשם מהר"ל דיסקין זצ"ל) שאמנם הצטוו צווי כללי שיכנסו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנורך ובמשארותיך אך אין זה צווי פרטי לכל צפרדע אם תכנס לבית או לתנור, וכל אחת יכולה להניח לאחרת שהיא תכנס לתנור, והם לא אמרו כן, רק תכף עלו בתנורים ובמשארות אף שאינם מצוים על קדשת השם, ומזה למדו חנניה מישאל ועזריה קל וחומר.

ואגב, הוכיח רבנו לפלוני (שדבר במקום שהשתיקה יפה לו) ואמר לו: שמעתי בשם רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, מה טעם הכלבים ששתקו בשעת מכת בכורות זכו לקבל את הנבלות (עין רש"י שמות כ"ב ל'), ואלו הצפרדעים שלכאורה מסרו נפשן יותר על קדש השם, כי הלא נכנסו לתנור החם אצל פרעה, לא קבלו גמול מלבד שלא מתו ונשארו לחיות ביאור, כי יותר קשה לשתוק מלהשרף באש...

ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים (ח, ב)

ובפסוקים הבאים נזכר 'צפרדעים' לשון רבים, ואיתא במדרש, והובא גם ברש"י כאן, שבתחלה עלתה צפרדע אחת, והכעיסה מאד למצרים והכו אותה, והיתה מתזת, ויצאו ממנה נחילין של צפרדעים, וככל שהוסיפו להכות יותר, יצאו עוד ועוד צפרדעים.

ולכאורה הדבר פלא, אחרי שהמצרים רואים שבכל הכאה על הצפרדע היא מתרבה יותר ויותר, מדוע לא מפסיקים להכותה כדי שתפסיק להתרבות? ורגיל רבנו לחזר בזה על דברי מרן הקהלות יעקב ז"ע (מובא גם בספרו ברכת פרץ).

כשאדם כועס, הוא הולך נגד השכל! כשהמצרים ראו שיוצאים מהצפרדע נחילים, במקום להפסיק, הם רק כעסו מאד והכו אותם יותר חזק, וכשראו שהיא מתזת עוד צפרדעים, שוב המשיכו להכות בחוזק כדי לנקם בה, וכך יצאו עוד ועוד נחילין שמלאו את כל ארץ מצרים בצפרדעים.

ומוסיף עוד:

וכך הוא גם בכל ענין. כשפוגעים באחד והוא כועס, אם יהיה חכם, ישמע חרפתו וישתק, עד יעבר זעם והמריבה תשקט, אבל אם מתחיל לכעס, ומשיב לשכנגדו דברים, והשני בודאי לא ישתק ועונה שוב, על ידי זה גוברת המריבה ביותר, וסופו כמו מכת הצפרדעים במצרים...

כיוצא בזה, כותב רבנו בספרו ארחות יושר, במדת הכעס, סימן י"ז, עבדא בכעסן שרק גרם הפסד לעצמו, וזה לשונו:

בקדושין (מ"א א') רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו, ובבית יוסף (א"ח סוף סי' רצ"ט) הביא מכל בו בשם מדרש, שבארה של מרים בימה של טבריה, וכל מוצאי שבת מחזרת על כל בארות ועל כל מעינות, וכל מי שהוא חולה ויזדמנו לו מים וישתה, אפלו כל גופו מכה שחין מיד נרפא.

ומעשה באדם שהיה מכה שחין, והלכה אשתו במוצאי שבת לשאב מים ונתעכבה יותר מדאי, ונזדמנה לה בארה של מרים, ומלאה כדה מאותן המים. וכיון שבאה אצל בעלה, כעס עליה, ומרב פחדה נפל כדה משכמה ונשבר הכד ונפלו מטפי המים על בשרו, ובכל מקום שנתזו המים, נרפא השחין, ועל זה אמרו חכמים: רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו עכ"ל.

(שבענו מסובין)

נמצאים בסגר? זה הזמן לעשות סדר!

"קובץ גליונות" יוצא במיזם מיוחד בשיתוף "דברי שי"ח", ומבקש שיתוף פעולה מקוראינו היקרים, לשלוח העתק של תמונות ומסמכים ישנים ומעניינים, מגדולי הדורות, ובנושאים שונים.

לכל אחד יש ייחוס, בביתו של כל אדם קיימות תמונות של רבנים המפארים את האירועים השונים שהיו במשפחתו, צריך רק את הזמן לחפש, כעת זה הזמן.

נשמח לשיתוף פעולה, ולקבל גם תמונות, שלכם הם נראות פשוטות ומוכרות, אבל לכלל לציבור יכול להיות תועלת גדולה, אי"ה הדברים יראו אור לתועלת הרבים.

נא לפנות למערכת 'דברי שי"ח' בכתובת:

ig0533145900@gmail.com

או במספר: 053-3145900, גם למי שאין אפשרות לסרוק, יכול לפנות אלינו ונדאג לכך בהתאם.

בברכה מרובה יצחק גולדשטוף

הערות הקוראים

בחודש האחרון נפטר אחד מחשובי מתפללי בהמ"ד לדרמן שכנו של רבנו הגרש"ז ריכמן זצ"ל ואציי"ב עובדות בהקשר לרבנו שליט"א ישנו תמונה בספר 'אלא' בו נראה רבנו שיבדל"א מלוה את הנפטר בפתח מדרגות ביתו היה זה לפני צאתו של הגרש"ז לחו"ל ועלה להפריד מרבנו לפני נסיעתו לחו"ל ורבנו קיים מצות לוייה לשמירה [אפשר שהגרש"ז ביקש זאת ממנו] כמו"כ הגרש"ז זצ"ל סיפר דבהיותו בחו"ל התארח בבית גאב"ד העדה החרדית הגר"ט וייס בהיותו רב באנטוורפן וסיפר שהגר"ט שליט"א כל פעם שביקר בארץ היה מבקר אצל רבנו שליט"א וסיפר בהתפעלות מה שחן לו הגר"ט שהיה אצל רבנו וביקש לרכוש את אחד מספריו ושאל את רבנו למחיר הספר וא"ל רבנו שאינו יודע וסיים ע"ז הגר"ט ויס שד"ז כזה לא ראה מעודו שאחד לא ידע את מחיר הספר שלו עצמו.

לזכות התורם
לברכה והצלחה
וסייעתא דשמיא

לרפואת הרבנית אסתר
פיגה בת טובה שתחי'

לזכות הרך הנולד בן חיה
לרפו"ש

לזכות ולרפואת
סבי ר' יוסף יעקב בן בלומה
לרפואה שלמה ולבריאות איתנה

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

פרסום ראשון: כך 'גולד' כתיבת הספר שונה הלכות שחיבר רבינו שליט"א

נדיר:

בשמחת
נישואי הגר"מ
ריינהולד,
מימין
לשמאל: מרן
הקהילות
יעקב, רבי
עזרא ברזל,
החתן,
המשגיח
רבי יחזקאל
לוינסקי



לפני כחודש ימים נפטרה בשם טוב הרבנית הצדקנית מרת עליזה ריינהולד ע"ה, אשת הגאון רבי מרדכי ריינהולד זצ"ל. הגר"מ, שהיה מחשובי המתפללים בבית הכנסת חזון איש 'לדרמן' היה בקשר קרוב עם להבחל"ח רבינו שליט"א, במשך שנים רבות, (וכתבו אודותיו סמוך לפטירתו).



הגר"מ
ריינהולד זצ"ל

רבי עזרא היה יוזמתי וכל חייו חיפש 'אוף טאן צום רבנו של עולם' ללא פניות של כבוד ושל 'מה יאמרו הבריות', הלך מיד לכולל חזון איש, שם הכל הכירו אותו כאחד מחשובי המתפללים, שהיו גדולי תלמידי החזו"א, ושימש כשליח ציבור שנים רבות בימים הנוראים, והחל לעניין את האברכים להתעלות יותר מכפי חוק לימודם ולהביא את פסקי החזון איש מידי 'למידה' לידי 'מעשה' שתגיע ההלכה לידי מעשה. ולשם כך יש לכתוב את פסקיו באיזה אופן שהוא. והעיקר, שהאברכים יתעלו יותר ויותר בלימודם ויתחילו לכתוב ולסכם את לימודם ולהעלותם על גבי הכתב. וכך את הירושה שקיבל מהוריו, הוא יתן לאותו אברך שיעלה ההצעה הנ"ל בלימודיו.

הרבנית ריינהולד ע"ה היתה מהמתפללות הקבועות מידי יום ביומו ב'לדרמן', ולא רק את תפילותיה קבעה בבית הגדול והקדוש, אלא אף את כל יכולותיה לפעול 'אוף טאן' בתכונות אותם למדה כ'תלמיד' ביחד עם עבודת-המידות מבית אביה הגאון רבי עזרא ברזל זצוק"ל, כפי שטבעה טיבעה הטוב והמטיב בקרב באי המנינים. היתה משכילה אל דל, ויודעת לטפוח על שכם של כל ילדה ונערה שהחלה לקבוע תפילותיה, לעודדה על רוחה הגבוהה, ולתת מילה טובה על ההתמדה, ולהתעניין בד בבד גם על לימודיה ולהציע את עזרתה כפי שעשתה בתפקיד מורה במשך עשרות שנים בבית הספר, ולתת פאר ושבח להוריה. וכך ישבה באורך רוח ועודדה נשים מתחזקות לתת עינה הטוב וליבה הרחום אל מועקתן ולתת להן מענה לצרכיהן, ובעיקר, עצה נכונה לדרכי החיים. שנים רבות חזרה מבית הכנסת ובידה מגבות ומפות שכיבסה במו ידיה בביתה לפאר בית מקדש מעט.

היו כמה אברכים שהחלו מיד במאמץ, כמו רבי צדוק טורצ'ין זצ"ל ועוד. והחלו ללמוד הלכות שבת והלכות עירובין החמורות. אבל הראשון שהיה זריז, היה זה האברך השקט מהכולל רבי חיים קניבסקי שליט"א. הוא הראשון שהביא כעבור כמה חודשים לידי רב עזרא חיבור שלם על הלכות שבת עירובין ועוד. כמובן, החלה תקופה נוספת שהצטרפו שאר הלומדים והכותבים יחד עם רב עזרא וישבו מידי יום שישי (כמדומני, כי אז היה מגיע רבי עזרא בקביעות אל בית חתנו ובתו ריינהולד ברחוב רשב"ם 5) על הכתבים של רבי חיים. והספר יצא לראשונה לאור עולם.

בכך הצטרפה הרבנית עליזה ריינהולד ע"ה יחד עם בעלה הגאון הגדול רבי מרדכי ריינהולד זצוק"ל, שנפטר לבית עולמו לפני כתשעה חודשים (ט ניסן תש"פ), לאותם דמויות הוד שהיו אבני פינה ויסוד ראשוני למתפללים והלומדים בבית הכנסת 'לדרמן' שקבעו את בית התפילה לבית חייהם. ובגודל שיפעת תורתו, היווה עמוד של 'בין אדם לחברו' בינות הלומדים והמתפללים מבוגרים וצעירים כאחד, יחד עם הבנתו לצרכיהם של המתפללים ולהיותו שליח ציבור בתפילות מיוחדות שרוממו את המתפללים לפסגות ולהתרצות לפני השי"ת.

אודות עידודו
של רבי עזרא,
חיברו ביחד את
ספר שונה הלכות.
רבינו שליט"א
ולהבחל"ח רא"צ
טורצ'ין זצ"ל.



בהקדמת הספרים שונה הלכות, מזכירו רבינו שליט"א לשבח ומוקיר לו תודה על תרומתו ועזרתו הנכבדה (יש"כ למשפחת ריינהולד, ולבניה רבי יוסף צבי ור' משה שליט"א).

ת. נ. צ. ב. ה.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי 'קהילות' ו'נדרים פלוס' בבתי הכנסת,

יש לחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310